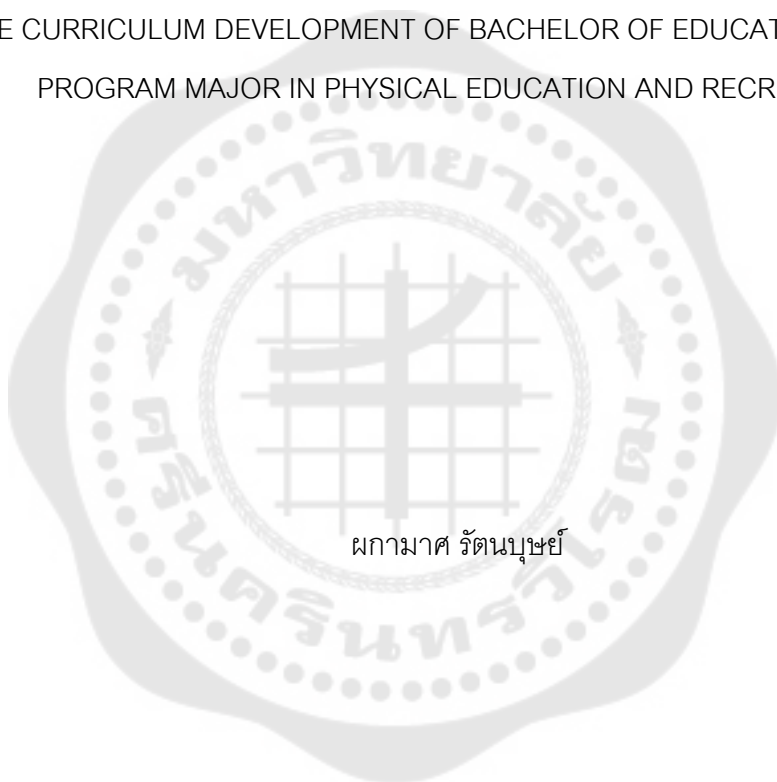

การพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ
THE CURRICULUM DEVELOPMENT OF BACHELOR OF EDUCATION DEGREE
PROGRAM MAJOR IN PHYSICAL EDUCATION AND RECREATION

ผกามาศ รัตนบุษย์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2563

การพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา
คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

THE CURRICULUM DEVELOPMENT OF BACHELOR OF EDUCATION DEGREE
PROGRAM MAJOR IN PHYSICAL EDUCATION AND RECREATION

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of DOCTOR OF EDUCATION
(Health Education & Physical Education)

Faculty of Physical Education, Srinakharinwirot University

2020

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

ของ

ผกามาศ รัตนบุษย์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษาดุริยางค์บัณฑิต สาขาวิชาดุริยางค์ศึกษาและพลศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุปราณี ขวัญบุญจันทร์) (รองศาสตราจารย์ ดร.จิรตา ภาสวณิช)

..... ที่ปรึกษาร่วม กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ประจันบาน) (อาจารย์ ดร.อนันต์ มลารัตน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ภาณุ กุศลวงศ์)

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ
ผู้วิจัย	ผกามาศ รัตนบุษย์
ปริญญา	การศึกษาศุภบัณฑิต
ปีการศึกษา	2563
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. สุปราณี ขวัญบุญจันทร์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาธิต ประจันบาน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ (2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ (3) เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้เชี่ยวชาญเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความต้องการจำเป็น แบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างและหลักสูตรฉบับร่าง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ $PNI_{Modified}$ ผลการวิจัยพบว่า (1) ความต้องการจำเป็นเมื่อจัดอันดับ 3 ด้านสูงสุด ได้แก่ อันดับที่ 1 ด้านทักษะเฉพาะทางพลศึกษาและนันทนาการ $PNI_{Modified} = 0.83$ อันดับที่ 2 ด้านความรู้ $PNI_{Modified} = 0.26$ และอันดับที่ 3 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ $PNI_{Modified} = 0.25$ และรายวิชา 5 อันดับสูงสุด ได้แก่ รายวิชาประวัติ ปรัชญาพลศึกษาและนันทนาการ $PNI_{Modified} = 1.18$ รายวิชาหลักสูตรและการสอนพลศึกษา $PNI_{Modified} = 0.67$ รายวิชาภาษาอังกฤษทางพลศึกษาและนันทนาการ $PNI_{Modified} = 0.23$ รายวิชาหลักและวิธีการสอนว่ายน้ำ การช่วยคนตกน้ำ $PNI_{Modified} = 0.18$ และรายวิชาหลักและวิชาการสอนวอลเลย์บอล $PNI_{Modified} = 0.16$ ตามลำดับ (2) หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ จำแนกรายละเอียดออกเป็น 4 หมวด ได้แก่ หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ชื่อหลักสูตร ชื่อปริญญาและสาขาวิชา วิชาเอก จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร หมวดที่ 2 ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร ปรัชญาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร หมวดที่ 3 ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร และหมวดที่ 4 ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล คำอธิบายรายวิชา และแผนผังแสดงการกระจายความรับผิดชอบผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (3) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้ เท่ากับ 2.63 ($S = 0.43$) ถือว่ามีความเหมาะสมมากและความเป็นไปได้ของรายวิชามีระดับมากถึงมากที่สุด มีค่าระหว่าง 3.60 – 5

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตร, สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

Title	THE CURRICULUM DEVELOPMENT OF BACHELOR OF EDUCATION DEGREE PROGRAM MAJOR IN PHYSICAL EDUCATION AND RECREATION
Author	PHAKAMAS RATANABUTH
Degree	DOCTOR OF EDUCATION
Academic Year	2020
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Supranee Kwanboonchan
Co Advisor	Assistant Professor Dr. Sathin Prachanban

This research and development study aims to study the following: (1) to study the needs and guidelines for the development of the Bachelor of Education in the Physical Education and Recreation program; (2) to development of the Bachelor's degree in Physical Education and Recreation; and (3) to assess the feasibility of the implement. The stakeholders of this research were employers, graduates, lecturers/curriculum lecturers, and experts. The tools used in this research were a needs assessment questionnaire, a semi-structured interview, and draft of the curriculum. The data was analyzed by mean, standard deviation and PNI_{Modified}. The results revealed the following: (1) the three highest ranked needs were specific physical education and recreation skills in PNI_{Modified} = 0.83, knowledge PNI_{Modified} = 0.26 and the related skills between person and responsibility PNI_{Modified} = 0.25. The five highest ranked subjects were History and Philosophy of Physical Education and Recreation PNI_{Modified} = 1.18, Curriculum and Teaching in Physical Education PNI_{Modified} = 0.67, English for Physical Education and Recreation PNI_{Modified} = 0.23, Methods of Teaching Swimming, Life-Saving, Water Safety PNI_{Modified} = 0.18, and Methods of Teaching Volleyball PNI_{Modified} = 0.16; (2) the Bachelor of Education in the Physical Education and Recreation program can be classified into four categories: (2.1) general information, including the name of curriculum, degree name and major name, the courses included in the major and credits throughout the program; (2.2) the curriculum has specific information, including curriculum philosophy and the purposes of the curriculum; (2.3) an education delivery system, including curriculum structure and operations; (2.4) the results of learning including teaching strategies and evaluation, course descriptions, a chart on the distribution of responsibilities for academic results from the curriculum to the courses; (3) the mean and standard deviation of the feasibility assessment results in order to implement the program were 2.63 (S = 0.43) and showed that the program was very appropriate and the possibility of course was at the highest level at 3.60-5.

Keyword : Curriculum development, Physical Education and Recreation majors

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความเมตตากรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุปราณี ขวัญบุญจันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ประจันบาน อาจารย์ ดร.อนันต์ มลารัตน์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบการดำเนินการวิจัย ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา อีกทั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หากปราศจากการสนับสนุน ช่วยเหลือ แนะนำและการมีส่วนร่วมจากทุกท่าน งานปริญญานิพนธ์ครั้งนี้อาจไม่สำเร็จลุล่วงไปได้ และขอขอบคุณคณาจารย์คณะพลศึกษาทุก ท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ศิษย์ด้วยจิตเมตตา ศิษย์ขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ให้โอกาสในการศึกษาต่อในระดับดุษฎีบัณฑิต และขอบคุณคณาจารย์ภาควิชาพลานามัย คณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ ที่เป็นกำลังใจ ตลอดจนคอยเอื้ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบรำลึกถึงพระคุณ คุณพ่อสุรวัฒน์ รัตนบุษย์ คุณแม่สุดจิตต์ รัตนบุษย์ พี่สาว หลานสาว และรองศาสตราจารย์วัฒนา สุทธิพันธุ์ ที่เป็นกำลังใจด้วยดีมาโดยตลอด คุณค่าและประโยชน์อันพึงจะมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้มอบความรัก ความห่วงใย ความเมตตาปราณี อบรมสั่งสอนผู้วิจัยมาโดยตลอดจนประสบผลสำเร็จ

ผกามาศ รัตนบุษย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญรูปภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย.....	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. การอุดมศึกษาประเทศไทย.....	7
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร	17
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	61
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	70
ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร	
บัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ	72

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ (ร่าง)77	
ระยะที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้	78
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	134
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	134
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	134
สรุปผลการวิจัย.....	134
อภิปรายผลการวิจัย	139
ข้อเสนอแนะ	143
บรรณานุกรม	144
ภาคผนวก.....	149
ประวัติผู้เขียน.....	237

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ใช้บัณฑิตแบบสอบถามความต้องการจำเป็นเรื่องการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ (n = 40).....	83
ตาราง 2 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านคุณธรรมจริยธรรม (n = 40).....	84
ตาราง 3 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านความรู้ (n = 40)	85
ตาราง 4 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านทักษะทางปัญญา (n = 40)	86
ตาราง 5 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (n = 40)	87
ตาราง 6 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข (n = 40).....	88
ตาราง 7 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านวิสัยทัศน์การจัดการเรียนรู้ (n = 40)	89
ตาราง 8 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านทักษะเฉพาะทางพลศึกษาและนันทนาการ (n = 40) ...	91
ตาราง 9 ข้อมูลสถานภาพของบัณฑิตที่มีต่อความต้องการจำเป็น เรื่องการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ (n = 200).....	93
ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการจำเป็นของกระบวนวิชาในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการของบัณฑิต (n = 200).....	94
ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความเหมาะสมของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ	127

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อความเป็นไปได้ของ รายวิชาในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ	129
--	-----

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบหลักสูตรของไทเลอร์	23
ภาพประกอบ 2 การจัดระบบหลักสูตรของแมคโดนัลด์	25
ภาพประกอบ 3 รูปแบบการพัฒนาลัทธิสูตรของไทเลอร์	30
ภาพประกอบ 4 รูปแบบการพัฒนาลัทธิสูตรของทาบา	31
ภาพประกอบ 5 รูปแบบการพัฒนาลัทธิสูตรของเซเลอร์และอเล็กซานเดอร์	32
ภาพประกอบ 6 รูปแบบการพัฒนาลัทธิสูตรของจอห์นสัน	33
ภาพประกอบ 7 วัฏจักรกระบวนการพัฒนาลัทธิสูตรของสังกัด อุทรานันท์	34
ภาพประกอบ 8 กระบวนการพัฒนาลัทธิสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	35
ภาพประกอบ 9 กรอบเหตุผลสัมพันธ์ในการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร	48
ภาพประกอบ 10 การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบของไทเลอร์	53

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยในการพัฒนาให้บุคคลทุกช่วงวัยได้มีความเจริญงอกงามในทุกด้านของผู้เรียน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ ตลอดจนการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุข ซึ่งนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าเท่าเทียมในระดับนานาชาติท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ดังนั้นการสร้างผู้เรียนที่มีคุณภาพ ให้มีทักษะ และความสามารถเป็นสิ่งที่ช่วยในการพัฒนากำลังคนทางการศึกษาในระดับการอุดมศึกษา จึงเป็นการผลิตอย่างมีจุดมุ่งหมาย ทั้งในเชิงของปริมาณ และเชิงคุณภาพ นอกจากนี้จะเป็นการสร้างบุคลากรที่ตอบโจทย์ความต้องการในการพัฒนาประเทศแล้ว ยังเป็นการสร้างทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพ มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และใช้ชีวิตอย่างมีความสุขท่ามกลางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคในศตวรรษที่ 21 บทบาทของสถาบันระดับอุดมศึกษาโดยทำหน้าที่เป็นองค์กรในการผลิตและพัฒนากำลังสำคัญของบุคคล ซึ่งเป็นการวางแนวทางเพื่อเป็นรากฐานของการศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยการผลิต และพัฒนาให้ทุกคนในทุกช่วงวัยได้พัฒนาตนเองโดยสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ และแหล่งทรัพยากร ที่สามารถพัฒนาในทุกที่ ทุกเวลา ตลอดจนการสร้างสิ่งแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาองค์ความรู้ รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ให้ประเทศไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง ทั้งนี้สอดคล้องกับ (คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬาสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยแห่งชาติ สำนักกรรมการ 3 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาพ, 2560) ที่ได้กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้และเสมือนเป็นแผนแม่บทของการศึกษา และเป็นแก่นสำคัญในการวางแนวทางการจัดการศึกษา เป็นตัวกำหนดทิศทางของการศึกษาในการให้ความรู้ การเสริมสร้างเจตคติซึ่งในการฝึกอบรมด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา หลักสูตรทำให้ผู้เรียนสามารถกำหนดแนวทางเพื่อประกอบอาชีพ ตลอดจนยังช่วยพัฒนาประเทศชาติ ให้มีความเจริญเป็น “ประเทศไทย 4.0” ก้าวหน้าในทุกด้าน และเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทุกประการ

กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) ได้ระบุภาพของการอุดมศึกษาไทยในอนาคตไว้อย่างชัดเจนว่า “ต้องลดการขยายตัวอย่างไม่มีจุดสิ้นสุด เน้นคุณภาพ อุดมศึกษาต้องเพิ่มบทบาทด้านการเพิ่มผลิตภาพ เศรษฐกิจของกลุ่มวัยทำงาน เน้นการศึกษา

ต่อเนื่องเพื่อการรองรับการเปลี่ยนงานและอาชีพ การเกิดอาชีพใหม่ ดังนั้นสาระของหลักสูตรทางวิชาการและทางวิชาชีพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมุ่งพัฒนานักคนให้มีความสมดุล ทั้งทางด้านความรู้ ทางความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความสำนึกรับผิดชอบในสังคม ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา 28 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (แก้ไขเพิ่มเติม 2545) และยังสอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา ที่ระบุว่า “บัณฑิตระดับอุดมศึกษาต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์เฉพาะทางเฉพาะสาขาของตน สามารถเรียนรู้ สร้างและประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเองและถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้รับอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปฏิบัติงานและสร้างงานนั้นๆ เพื่อพัฒนาสังคมรวมถึงให้สามารถแข่งขันในระดับต่างๆ และระดับสากลได้ตลอดจนมีจิตสำนึกในการดำรงชีวิตและปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบ โดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้ต้องมีหลักสูตรและการเรียนการสอนที่ทันสมัย ยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการได้อย่างหลากหลายของผู้ประกอบการทั้งกลุ่มสถาบันและสังคม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนรู้และการสร้างงานด้วยตนเองตามสภาพจริง” จึงกล่าวได้ว่า การจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี มุ่งเสริมสร้างให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางวิชาการและทางวิชาชีพ ซึ่งตรงกับความต้องการของสังคมและผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้น การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรที่เน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถที่หลากหลาย มีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ ความรู้ที่หลากหลายในสาขาวิชา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ และความสามารถรอบด้าน และสามารถที่จประเมินตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างดีและเหมาะสม ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ควรนำศาสตร์ทั้งทางด้านวิชาการ และศาสตร์ทางด้านวิชาชีพมาประยุกต์ และจัดกระบวนการเรียนการสอนเข้าด้วยกันให้สอดคล้องเชื่อมโยงกันในความหลากหลายของวิชาชีพที่เป็นไปตามคุณลักษณะของบัณฑิตที่ได้กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามในระดับอุดมศึกษานั้น ยังรวมถึงการจัดหลักสูตรอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนด้วย แต่ทั้งนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเชื่อมโยงและเตรียมนักเรียน ให้เข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษาควรเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิดการแสวงหาความรู้ และแก้ไขปัญหาหรือที่เรียกว่า หลักสูตรขำคิด “Thinking curriculum”

หลักสูตรระดับอุดมศึกษา ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.) พ.ศ. 2551 กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษา หรือจัดหลักสูตรที่มุ่งเน้นมาตรฐาน ผลการเรียนรู้ (outcome-based education, OBE) ของผู้เรียน และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ ซึ่งได้กำหนดผลการ

เรียนรู้ 5 ด้าน คือ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งหลักสูตรวิชาชีพต้องมี ด้านที่ (6) ทักษะพิสัย เพื่อแสดงสมรรถนะของผู้เรียน ด้วยและตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาคุณภาพบุคคล พบว่ายังมีปัญหาในแต่ละช่วงวัย ที่ยังส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงกันตลอดช่วงชีวิตตั้งแต่พัฒนาการไม่สมวัยในเด็กปฐมวัย ผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ การพัฒนาความรู้และทักษะของ แรงงานไม่ตรงกับตลาดแรงงาน ขณะที่ผู้สูงอายุมีปัญหาสุขภาพ และมีแนวโน้มอยู่คนเดียวสูงขึ้น ครอบครัวยังมีรูปแบบที่หลากหลายและเปราะบางส่งผลต่อการบ่มเพาะให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพ ประกอบกับการเลื่อนไหลของวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามามีบทบาทในสำคัญผ่านสังคมยุคดิจิทัล ในขณะที่คนไทยจำนวนไม่น้อยยังไม่สามารถคัดกรอง และเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ส่งผลต่อวิกฤตค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต การพัฒนาในระยะต่อไปจึงต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคน ให้มีความสมบูรณ์ ที่ต้องพัฒนาให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้ และทักษะชีวิต เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ ควบคู่กับการพัฒนาคนไทยในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี มีสุขภาพะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม มีทักษะความรู้ และ ความสามารถปรับตัวเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงรอบตัวที่รวดเร็ว บนพื้นฐานของการมีสถาบันทางสังคม ที่เข้มแข็งทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันชุมชน และภาคเอกชนที่ร่วมกันพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีคุณภาพสูง อีกทั้งยังเป็นทุนทางสังคมสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, 2560) ทั้งนี้ในปัจจุบันในหน่วยงานทางการศึกษา ตลอดจนนายจ้างมีความต้องการผู้เรียนที่มีความสามารถในด้านวิชาชีพในแต่ละบุคคลนั้นที่ต้องมีความรู้ ความสามารถในหลากหลายของสาขาวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดอัตรากำลังในการรับสมัคร หรือรับบรรจุเข้าทำงานในหน่วยงาน หรือองค์กรนั้น ๆ ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ซึ่งแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการฉบับนี้มีความสอดคล้องตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่กำหนดให้จัดทำมาตรฐานคุณวุฒิในสาขาวิชา เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษานำข้อมูลไปเป็นแนวทางสำหรับจัดทำหลักสูตร หรือปรับปรุงหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตที่กำกับดูแลในสาขา หรือสาขาวิชาของแต่ละ

ระดับคุณวุฒิมีมาตรฐานใกล้เคียงกัน จึงกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ผู้วิจัยได้มองเห็นถึงปัญหา และความสำคัญเพื่อที่จะศึกษาและพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ เพื่อผลิตบัณฑิตมีความรู้หลัก ทฤษฎีและหลักปฏิบัติด้านพลศึกษาและนันทนาการ มีความเชี่ยวชาญทางการเป็นผู้ฝึกสอนผู้ ตัดสินกีฬาละการบริหารจัดการ มีคุณธรรมและจริยธรรม ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม สร้าง เสริมมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ทั้งนี้จุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อพัฒนาให้เป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องและตอบโจทย์การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้น ให้ผู้เรียนพัฒนารู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านปัญญา เจตคติ คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม นำไป ปรับใช้อย่างสร้างสรรค์ในการเรียนการสอน การเป็นผู้นำด้านสุขภาพและนันทนาการ

คำถามการวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ มีความต้องการจำเป็นในเรื่องใดและมีแนวทางในการพัฒนา หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ อย่างไร
2. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ มีองค์ประกอบและ กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรอย่างไร
3. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการที่สร้างขึ้น มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพียงใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ
3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ที่ประกอบด้วย โครงสร้างหลักสูตร รายวิชา คำอธิบายรายวิชา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร แผนที่แสดงการกระจายความ

รับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยศึกษาตามแนวทางการพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศที่มีความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ได้ผลลัพธ์ที่สามารถพร้อมนำไปใช้ได้จริงทั้งนี้เพื่อพัฒนาวิชาชีพด้านพลศึกษาและนันทนาการ ที่สำคัญต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร

ในระยะนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี การสำรวจโดยใช้แบบประเมินแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ผู้ใช้บัณฑิต นักศึกษา และผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรแบบศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ (ร่าง)

ในระยะนี้ ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ โดยศึกษาจากผลวิเคราะห์ในระยะที่ 1 สร้างร่างหลักสูตรขึ้นโดยผู้วิจัย และดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ระยะที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้

ในระยะนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปประเด็น นำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ที่ได้จากการดำเนินการในระยะที่ 2 นำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการประเมิน

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ หมายถึง หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ เป็นหลักสูตร 4 ปี ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สามารถบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ มีความรู้ในการใช้ดิจิทัล/สื่อเทคโนโลยี มีส่วนร่วมในการพัฒนาความก้าวหน้าให้กับวิชาชีพครู

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ หมายถึง กระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นกับสภาพที่ควรจะเป็น นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่าสมควรเปลี่ยนแปลง

อะไรบ้าง ทำให้ได้ข้อมูลนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ หมายถึง การศึกษาและวิเคราะห์ที่จะใช้ข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงเพื่อได้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่ตรงกับวัตถุประสงค์ ความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ไปใช้

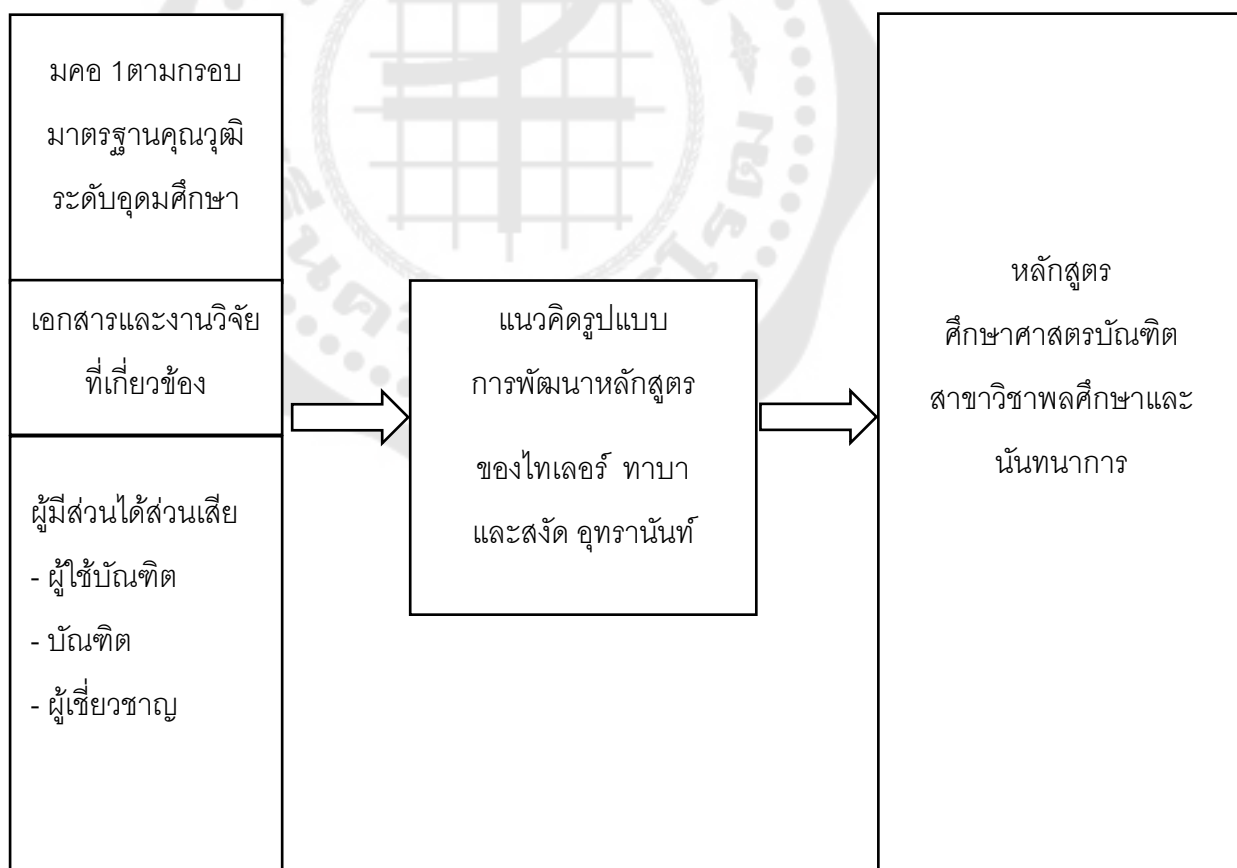
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพประกอบ

แหล่งที่มาของข้อมูล

กระบวนการ

ผลลัพธ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ผู้วิจัย
ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการดังนี้

1. การอุดมศึกษาประเทศไทย
 - 1.1 การผลิตบุคลากรวิชาชีพพลศึกษา พลศึกษา และนันทนาการ
 - 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร
 - 2.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร
 - 2.2 แนวคิด ทฤษฎี และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร
 - 2.3 การพัฒนาหลักสูตร
 - 2.4 การประเมินหลักสูตรเพื่อการพัฒนา
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การอุดมศึกษาประเทศไทย

อุดมศึกษาไทยเป็นแหล่งสร้างปัญญาให้สังคมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง สร้างนวัตกรรม ความรู้ งานวิจัย ที่เสนอทางเลือกและแก้ปัญหา เพื่อการพัฒนาประเทศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน วัตถุประสงค์เพื่อยกระดับ สนับสนุนการถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรมมาตรฐานการอุดมศึกษา เป็นแหล่งพัฒนากำลังคนและสร้างเสริมศักยภาพทั้งทักษะความคิด ส่งเสริมและให้โอกาสทางการศึกษาในกลุ่มวัยทำงานและการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาศักยภาพและคุณภาพนักศึกษา เสริมสร้างความรู้ และทักษะทางอาชีพ บริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ และมีระบบการกำกับดูแลที่รับผิดชอบต่อการดำเนินการของมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) มีหลักการสำคัญของแผนประกอบด้วย หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา สนับสนุนการสร้างความรู้ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” สร้างเศรษฐกิจและสังคมที่มั่นคงและยั่งยืน เป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ เป็นคนที่มีวินัย เรียนรู้ตลอดชีวิต มีสุขภาพกายและใจที่สมบูรณ์แข็งแรง และยังสอดคล้องรวมไปถึงแผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560 - 2579 แนวคิดหลักสำหรับการจัด

การศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึงบนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิต อย่างเป็นสุข ปรับตัวและยอมรับเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ในแบบมหาวิทยาลัยตามแบบสากล จัดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2459 รวมระยะเวลาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 102 ปี มีวิวัฒนาการของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามาอย่างต่อเนื่องจนถึงการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ เมื่อปี พ.ศ. 2542 เพื่อให้การจัดการศึกษาเกิดความเชื่อมโยงกันทุกระดับการศึกษาภายใต้กระทรวงเดียวกัน คือกระทรวงศึกษาธิการ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาครอบคลุมการศึกษาตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปริญญาตรี โท และเอก หรือเทียบเท่ากระจายอยู่ในหลายหน่วยงาน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะเป็นหน่วยหลักที่กำกับดูแลการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาในสายวิชาชีพและสายวิชาการตามลำดับ การผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนอง ความต้องการกำลังคนระดับสูงในภาครัฐ เพื่อเข้ารับราชการเป็นหลัก การกระจายโอกาสทางการศึกษาไปยังภูมิภาค การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาระบบเปิดในรูปแบบของตลาดวิชา

คุณภาพการศึกษา คือ มุมมองที่แสดงให้เห็นทั้งความสำเร็จและความไม่สำเร็จของการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาจากอดีตที่ผ่านมาและอาจส่งผลต่อไปในอนาคต โดยเฉพาะในเรื่องคุณภาพของบัณฑิตและคุณภาพด้านการวิจัย ด้านคุณภาพของบัณฑิต แม้ว่าในภาพรวมระบบอุดมศึกษาสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศได้อย่างต่อเนื่อง แต่มีรายงานเกี่ยวกับปัญหาแรงงานที่สะท้อนคุณภาพของบัณฑิต จากการศึกษาติดตามพัฒนาการของระดับความสามารถของบัณฑิต ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2556 พบว่า มีช่องว่างระหว่างระดับความสามารถบัณฑิตกับความต้องการของนายจ้างเพิ่มขึ้น อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะความสามารถในการแก้ไขปัญหา ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งในข้อเท็จจริงแล้วนายจ้างเองให้ความสำคัญกับความสามารถทางด้านทักษะทั่วไป (Soft Skills) ซึ่งรวมถึงความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา และความกระตือรือร้นในระดับที่สูงขึ้น มุมมองของสถานประกอบการยังเห็นว่าสถาบันอุดมศึกษา ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมบัณฑิตเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างจริงจังโดยให้ความสำคัญกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้ครบตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

การวิเคราะห์มิติคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับแนวโน้มความต้องการในการพัฒนาประเทศในอนาคต พบว่า คุณภาพการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ต้อง

กำหนดแนวคิดใหม่ในเรื่องคุณภาพการศึกษา ตลอดจนแนวคิดเรื่องมาตรฐานการศึกษา โดยควรพิจารณาให้ความสำคัญใน การกำหนดมาตรฐานอุดมศึกษาใหม่ การปรับแนวคิดเรื่องมาตรฐานการศึกษา ซึ่งต้องเป็นมาตรฐานเดียวนั้นอาจไม่สอดคล้องกับความหลากหลายของสถาบันอุดมศึกษาและความต้องการของภาคผู้ใช้บัณฑิตและ โดยมุ่งเน้น ศักยภาพ ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตที่ตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ การประกันคุณภาพและการประเมินคุณภาพ ต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับผลงาน ประเมินทักษะของบัณฑิตจะต้องได้การพัฒนาให้เป็นส่วนสำคัญของระบบอุดมศึกษา สามารถสร้างความเชื่อมั่นว่าในอนาคตจะมีทรัพยากรมนุษย์ การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการปฏิรูปการเรียนการสอน แนวความคิด หรือทฤษฎีการเรียนรู้ใหม่ในศตวรรษที่ 21 และเทคโนโลยีดิจิทัลกับการสร้างระบบรองรับการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการสอนและการพัฒนานักศึกษาใหม่ทำให้คณาจารย์ได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามเกณฑ์มาตรฐานสากลในระดับอุดมศึกษา ตลอดจนการจัดการศึกษานูรณาการกับการทำงาน

1.1 การผลิตบุคลากรวิชาชีพสุศึกษา พลศึกษา และนันทนาการ

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ได้แบ่งวิวัฒนาการของการผลิตบุคลากรทางพลศึกษา ออกเป็น 4 สมัย คือ

1. สมัยเริ่มต้น การผลิตบุคลากรวิชาชีพพลศึกษา กีฬา และนันทนาการ เริ่มต้นจากการประกาศใช้หลักสูตรตามโครงการศึกษาของไทย ฉบับแรกสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. 2441 ที่ทำให้ผู้เรียนต้องเรียนวิชาพลศึกษา มีผลให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องเป็นผู้สอนวิชาดังกล่าว โดยเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ได้แต่งตั้งข้าราชการกรมเพื่อช่วยให้ครูสามารถนำไปเรียนด้วยตนเองแล้วนำมาสอนนักเรียนได้ นับเป็นองค์กรแรกที่มีบทบาทในการผลิตครูพลศึกษา ภายในสามัคยาจารย์สมาคมได้มีการจัดตั้ง “สามัคยาจารย์สโมสรสถาน” เป็นที่ฝึกซ้อมการเล่นกีฬาและการออกกำลังกายชนิดต่างๆ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ได้ผลักดันให้มีการจัดตั้ง สถานศึกษาวิชาพลศึกษาสำหรับครูขึ้นเป็นแห่งแรก ในสามัคยาจารย์สโมสรสถาน เรียกว่า “สโมสรกายบริหาร” พลศึกษาเป็นวิชาที่มีบทบาทสำคัญวิชาหนึ่งของโรงเรียนที่จะช่วยพัฒนาเยาวชนให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ได้อย่างแท้จริง จึงควรมีครูที่มีความรู้ความเข้าใจในวิชาพลศึกษาเป็นอย่างดีเพื่อช่วยทำการสอนในโรงเรียนให้เพียงพอ จึงได้ประกาศยกระดับห้องพลศึกษากลางที่มีอยู่เดิมนั้นเป็น “โรงเรียนพลศึกษากลาง” เมื่อปี พ.ศ.2462 เปิดหลักสูตรครูมัธยมพลศึกษา หลักสูตรครูประถมศึกษา และหลักสูตรครูมูลพลศึกษา

ซึ่งผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตรจะได้รับประกาศียบัตร อีกสี่ปีต่อมาได้มีการแก้ไขระเบียบการฝึกหัดครู และหลักสูตรครูมูล ครูประถมศึกษา และครูมัธยม โดยกำหนดว่าครูมูลพลศึกษา ให้เรียนว่า “ครูสอนพลศึกษาชั้นตรี” ครูประถมพลศึกษาให้เรียกว่า “ครูพลศึกษาชั้นโท” และครูมัธยมพลศึกษาให้เรียกว่า “ครูสอนพลศึกษาชั้นเอก”

2. สมัยหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในปี พ.ศ.2475 มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองและมีการประกาศใช้ครั้งแรกแผนการศึกษาชาติที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาไว้ จึงควรได้จัดการศึกษาทั้งสามส่วนล้วนพอเหมาะกัน คือ 1.จริยศึกษา ควรมึศีลธรรมอันดีงาม 2. พุทธิศึกษา ปัญญาให้มีความรู้ และ 3.พลศึกษาฝึกหัดให้เป็นผู้มีร่างกายบริบูรณ์และได้มีการจัดตั้งกรมพลศึกษาขึ้นในกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ.2476 ในส่วนของการผลิตครูพลศึกษานั้น โรงเรียนพลศึกษากลางได้เปลี่ยนแปลงหลักสูตรโดยแบ่งออกเป็น 2 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาบังคับ และหมวดวิชาไม่บังคับ

3. ยุคเริ่มเข้าสู่สมัยปัจจุบัน เป็นยุคที่เริ่มจะมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนและระบบ เป็นปีที่การฝึกหัดครูพลศึกษาของไทยเข้าสู่ยุคของการพัฒนาเพื่อเข้าสู่ระบบใหม่เป็นครั้งแรก โดยโรงเรียนพลศึกษากลางซึ่งเคยมีแต่เดิมนั้นได้เปลี่ยนเป็น “โรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษา” ที่มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่สมบูรณ์แบบเต็มเวลาครบตามหลักการของฝึกหัดครูพลศึกษาแนวใหม่ นายแพทย์บุญสม มาร์ติน เป็นผู้อำนวยการคนแรก “วิทยาลัยพลศึกษา” ซึ่งท่านได้นำหลักวิชาหลายๆ ด้านมาประยุกต์ในวิชาพลศึกษาจนได้รับการยกย่องว่าเป็น “บิดาของการพลศึกษาสมัยใหม่ของไทย

4. ยุคปัจจุบัน ในปี พ.ศ.2511 เปิดหลักสูตรการฝึกหัดครูพลศึกษาในระดับมหาบัณฑิตทางพลศึกษา การเตรียมบุคลากรวิชาชีพพลศึกษา พลศึกษา และนันทนาการในประเทศไทยเป็นภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา ส่วนมากเป็นมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาของรัฐ มีการเปิดหลักสูตรจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท และปริญญาเอก)

วิชาพลศึกษาได้รับการยกย่องว่าเป็นศาสตร์ที่สำคัญส่วนหนึ่งของวิชาชีพครูมาเป็นเวลาที่ยาวนาน ตัวอย่างเช่น การศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา พลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของสมาคมการศึกษาแห่งชาติ (National Education Association) ตั้งแต่ปี ค.ศ.1937 และในปัจจุบันสมาคมสุขศึกษา พลศึกษา นันทนาการก็ยังได้รับการยอมรับ จัดเป็นสมาคมวิชาชีพที่มีประวัติดาวงานยาวนานอย่างต่อเนื่อง มีบทบาทและผลการดำเนินงานสนับสนุนส่งเสริมวิชาชีพ

นักวิชาการและนักวิชาชีพ ด้านสุขศึกษา พลศึกษา กีฬา เป็นที่ประจักษ์ และเป็นต้นแบบของสมาคมวิชาชีพแพร่หลายทั่วโลก

การที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นวิชาชีพแสดงว่าสุขศึกษา พลศึกษา และนันทนาการ มีคุณลักษณะตามเงื่อนไข อยู่บนฐานองค์ความรู้เชิงทฤษฎีที่ไม่ซับซ้อนและเป็นระบบ กำหนดมาตรฐานและสมรรถนะสำหรับการเข้าสู่วิชาชีพ จัดกลไกและโอกาสสำหรับความเจริญก้าวหน้าในสาขาวิชาชีพเพื่อให้แน่ใจว่าจะปฏิบัติตามมาตรฐานและสมรรถนะที่ได้กำหนดไว้ ทำหน้าที่สำคัญมีคุณค่าต่อสังคมและได้รับการยอมรับและมีสถานะทางสังคมโดยจรรยาบรรณวิชาชีพ

นักวิชาชีพพลศึกษา พยายามที่จะช่วยสนับสนุนกระบวนการศึกษาที่ต่อเนื่องของบุคคลทางด้านพัฒนาการอารมณ์ สังคมและร่างกาย ผ่านกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย โปรแกรมการศึกษาในระดับปริญญาจึงได้รับการออกแบบให้เป็นการศึกษาเพื่อเตรียมนักพลศึกษาให้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่จำเป็นสำหรับการสอนและการส่งเสริมกิจกรรมเคลื่อนไหว

นักวิชาชีพสุขภาพ (สุขศึกษา) จะมุ่งเน้นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อสุขภาพของครัวเรือนและสุขภาพะทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักสุขศึกษาเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสอน การสนับสนุน และการบริหารโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพที่มุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสุขภาพของบุคคลทุกกลุ่ม องค์กรและชุมชน ดังนั้น โปรแกรมการผลิตบุคลากรวิชาชีพในระดับอุดมศึกษาจึงถือได้ว่าเป็นการเตรียมนักวิชาการที่สามารถใช้บริบทเชิงพื้นที่ที่หลากหลายในการส่งเสริมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล

นักวิชาชีพนันทนาการ จะมุ่งเน้นในการจัดและบริหารโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ การช่วยบุคคลให้มีข้อมูลเพื่อสามารถตัดสินใจในการใช้เวลาว่างได้อย่างเหมาะสม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ดังนั้น การออกแบบหลักสูตรสำหรับนักวิชาชีพนันทนาการจะรวบรวมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมนุษย์ และเทคนิคการจัดองค์กรและการบริหารจัดการสำหรับโปรแกรมและกิจกรรมนันทนาการและการใช้เวลาว่างที่หลากหลาย

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬาसानติบัญญัติแห่งชาติ สำนักกรรมมาธิการ 3 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาพ (2560) หลักสูตรมีความสำคัญต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้และเสมือนแผนแม่บทของการศึกษา และเป็นแก่นสำคัญในการวางแผนทางการจัดการศึกษา เป็นตัวกำหนดทิศทางของการศึกษาในการให้ความรู้ การเสริมสร้างเจตคติซึ่งในการฝึกอบรมด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะใน

ระดับอุดมศึกษา หลักสูตรทำให้ผู้เรียนสามารถกำหนดแนวทางเพื่อประกอบอาชีพ ตลอดจนยังช่วยพัฒนาประเทศชาติ ให้มีความเจริญเป็น “ประเทศไทย 4.0” ก้าวหน้าในทุกด้าน และเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทุกประการ ปัจจุบันหลักสูตรระดับอุดมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่เป็นศูนย์รวมขององค์ความรู้ ด้านต่าง ๆ โดยสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ มีความจำเป็นที่ต้องนำศาสตร์ทั้งทางด้านวิชาการและศาสตร์ทางด้านวิชาชีพ มาประยุกต์ และจัดกระบวนการเรียนการสอนเข้าด้วยกันให้สอดคล้อง และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตามในระดับอุดมศึกษานั้นยังหมายรวมถึงการจัดหลักสูตรอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนด้วย แต่ทั้งนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเชื่อมโยงและเตรียมนักเรียน ให้เข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษาควรเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิดการแสวงหาความรู้ และแก้ไขปัญหาหรือที่เรียกว่า หลักสูตรข้างคิด “Thinking curriculum”

หลักสูตรระดับอุดมศึกษา ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.) พ.ศ. 2551 กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาหรือจัดหลักสูตรที่มุ่งเน้นมาตรฐาน ผลการเรียนรู้ (outcome-based education, OBE) ของผู้เรียน และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุง หลักสูตร ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ ซึ่งได้กำหนดผลการเรียนรู้ 5 ด้าน คือ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งหลักสูตรวิชาชีพต้องมีด้านที่ (6) ทักษะพิสัยเพื่อแสดงสมรรถนะของผู้เรียน ด้วยและตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา

หลักสูตรระดับปริญญาตรี แบ่งออกเป็น

1) หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ ได้แก่

1.1) หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ ทั้งทางภาคทฤษฎี และทางภาคปฏิบัติ ที่เน้นให้ความรู้ และทักษะในด้านวิชาการ สามารถที่จะนำความรู้ไปประยุกต์ปรับใช้ในสถานการณ์ที่เป็นจริงได้อย่างสร้างสรรค์

1.2) หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาการ ซึ่งเป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรี ที่มีความสามารถพิเศษ เน้นผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถในระดับสูง โดยใช้หลักสูตรปกติที่ทำการเปิดสอนอยู่แล้วให้รองรับศักยภาพของผู้เรียน

2) หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ได้แก่

2.1) หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือการปฏิบัติ มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ทั้งทางภาคทฤษฎี และทางภาคปฏิบัติโดยการเน้นความรู้ สมรรถนะ และทักษะด้านวิชาชีพที่ได้ข้อกำหนด ตามมาตรฐานวิชาชีพ หรือมีสมรรถนะ ตลอดจนทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น ๆ

2.2) หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ซึ่งเป็นหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้สมรรถนะทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการขั้นสูง ทั้งนี้ต้องมีการเรียนรายวิชาระดับบัณฑิตศึกษา ในหลักสูตรนี้ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาที่สร้างความเป็นมนุษย์ให้สมบูรณ์ โดยเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม และความเปลี่ยนแปลง โดยกำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

2) หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพ และวิชาชีพที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติ โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวม ขึ้นอยู่กับประเภทของหลักสูตร

3) หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามความถนัดและสนใจ ในหลักสูตรจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

บทสรุป

การปฏิรูปการจัดทำหลักสูตรนั้นมีความสำคัญต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้และเสมือนเป็นแผนแม่บท ของการศึกษานั้นถือเป็นแก่นสำคัญในการที่จะวางแนวทางการจัดการศึกษาโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา หลักสูตรทำให้ผู้เรียนสามารถกำหนดแนวทางในการประกอบอาชีพตามความรู้ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง ตลอดจนยังช่วยพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญเป็น “ประเทศไทย 4.0” ในการจัดทำหลักสูตรที่น่าสนใจทันสมัย และตอบสนองในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆเพื่อนำมาซึ่งหลักสูตรที่มีผลการเรียนรู้ตามสมรรถนะของวิชาชีพ (competency-based learning) ได้แก่ ความต้องการของผู้ประกอบการและตลาดแรงงาน อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ หลักสูตรของสถาบันเจตนารมณ์ของรัฐบาล และของ ASEAN รวมทั้งแก้ปัญหา และอุปสรรคในการจัดทำและบริหารหลักสูตร ดังนั้น จึงเสนอโครงสร้าง หลักสูตรขั้นพื้นฐานใหม่ โดยเป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเป็น

outcome-based curriculum กำหนดให้การเรียนการสอนนั้นเป็นการผสมผสานการถ่ายทอด ความรู้ผนวกกับกระบวนการในการถ่ายทอด ซึ่งกำหนด โดยประสบการณ์การเรียนรู้ (learning experience) 6 ด้าน กลุ่มสาระ 6 ด้าน ทักษะที่จำเป็นสำหรับ คนไทย 10 ด้าน และกำหนดค่านิยม และเจตคติความเป็นไทย 6 ด้าน และมีลักษณะการจัดลำดับ การเรียนการสอนเป็นขั้นตอน โดย คำนึงถึงพัฒนาการทางด้านสมองในช่วงวัยต่าง ๆ และมีการจัดการด้านเวลาโดยกำหนดให้ใช้ เวลาในห้องเรียนผสมผสานกับเวลานอกห้องเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อปฏิรูปการจัดการเรียนรู้

1) ด้านการจัดการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา คณะกรรมการการศึกษาและการ กีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (2560)

1. ปรับให้มีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งหมายถึง กระบวนการเรียนการสอนแบบที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ครูไม่ใช่ผู้มา บอกเล่า ความรู้ด้วยการบรรยายเหมือนเดิม แต่ครูต้องออกแบบการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วน ร่วมในห้องเรียน มากขึ้น โดยการพูดคุย การอ่าน การเขียน การสะท้อนคำถามกลับ และการตั้ง ปัญหาสร้างบรรยากาศ ของการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และมีสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน พร้อม กับปลูกฝังแนวคิดและค่านิยม ในการเรียนรู้แบบต้องศึกษาค้นคว้าแบบมีส่วนร่วมด้วยตัวเอง มี การคิดเชิงวิพากษ์มีการแก้ไขปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม มีการสื่อสารและมีการ ทำงานร่วมกัน

2. เสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทำให้มีการเรียนรู้ไปตลอด ชีวิต ซึ่ง นักศึกษาจะได้ทั้ง hard skills และ soft skills ทำให้มีการทำงานร่วมกันและปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่

2.1 ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมทำให้มีความรู้ควบคู่ไปกับ การคิดเชิง วิพากษ์มีการแก้ไขปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม มีการสื่อสาร และมีการทำงาน ร่วมกัน

2.2 ทักษะชีวิตและการทำงานทำให้เกิดความยืดหยุ่น และความสามารถ ของการปรับตัว การชี้นำตัวเอง ความเป็นผู้นำ ความรู้รับผิดชอบและความรับผิดชอบ ความคิดริเริ่ม รวมทั้ง ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม

2.3 ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีทำให้เกิดทักษะในการใช้ และรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารที่มีมากขึ้นทุกขณะ ทั้งนี้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสามารถทำให้เกิด ทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ได้ครบทุกทักษะอยู่แล้ว

3. ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ ในรูปแบบ Work-Integrated Learning หรือที่เรียกว่าสหกิจศึกษา (Cooperative education) เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยง ระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติพัฒนาองค์ความรู้และประสบการณ์การทำงานต่าง ๆ ก่อนที่ผู้เรียนต้อง ออกไปทำงานจริง รวมทั้งแสวงหาแนวทางจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน ได้มีความต้องการเรียนรู้มากกว่าและนอกเหนือกว่าที่หลักสูตรได้กำหนด ได้เรียนรู้ศึกษาด้วยตนเอง ฝึกการปฏิบัติงาน หรือลงมือทำด้วยตนเองให้มากขึ้นจะสามารถสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และสามารถ สร้างองค์ความรู้จากการปฏิบัติจริงที่ดีเพิ่มขึ้นได้โดยมีการตกลง เป็นความร่วมมือกับสถานประกอบการ ในการจัดการเรียนรู้กันก่อนว่านักศึกษาจะเข้าไปทำงานใน ส่วนใด มีอาจารย์นิเทศสหกิจและตัวแทน ของสถานประกอบการประเมินการทำงานของนิสิต

4. ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ จริงของสังคมโดยให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ศาสตร์ต่าง ๆ นอกห้องเรียน หรือแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ศูนย์เรียนรู้ชุมชน พิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิต เป็นต้น อันนำไปสู่การตั้งประเด็นปัญหาหรือคำถามต่าง ๆ จะ เกิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสนอความเห็นในมุมมองที่แตกต่างระหว่างกัน นำไปสู่แนวคำตอบ ของ ประเด็นปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาสังคมและชุมชนร่วมกัน การจัดการเรียนรู้ใน ลักษณะดังกล่าว จะทำให้ผู้เรียนมีการกระตุ้นตัวเองอยู่เสมอ รวมทั้งเป็นการปลูกจิตสำนึกของการ ทำหน้าที่ทางวิชาการ เพื่อสังคมอย่างอิสระ มีจิตสาธารณะ มีกิจกรรมรับใช้สังคม และสร้าง วัฒนธรรมอุดมศึกษาที่มี จิตวิญญาณของการทำหน้าที่ทางวิชาการเพื่อสังคมอย่างอิสระ ซึ่งควรมี การผลักดันให้กิจกรรมเหล่านี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรเพื่อจบการศึกษาด้วย

5. ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในการเป็นผู้ประกอบการ ตามนโยบายของ รัฐบาลที่สร้างผู้ประกอบการใหม่ ไม่เน้นให้การผลิตบัณฑิตไปเป็นลูกจ้างเท่านั้น

6. ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบการสร้างนวัตกรรม (Innovation) และองค์ ความรู้ใหม่การจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ ที่ ได้ไปพัฒนาต่อยอดและสร้างองค์ความรู้ใหม่เพิ่มเติมได้โดยเฉพาะในชั้นบัณฑิตศึกษา เพื่อให้เกิด คนไทย ที่เป็น “ฐานกำลังหลัก” ซึ่งควรจัดการเรียนรู้แบบ “Project-Based Learning หรือ Problem-Based Learning”

7. มีกระบวนการเตรียมความพร้อมผู้เรียน คือ

7.1 อบรมให้ผู้เรียนเข้าใจถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ก่อนที่จะดำเนินการจัดการ เพื่อให้ได้ผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

7.2 ต้องทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกรักภาคภูมิใจในการศึกษาในศาสตร์หรือสาขาที่ศึกษาอยู่

7.3 ต้องปลูกฝังในเรื่องความรับผิดชอบให้กับผู้เรียน เนื่องจากเป็นเรื่องสำคัญเพื่อต่อยอดสู่การประกอบอาชีพต่าง ๆ ภายหลังสำเร็จการศึกษา

7.4 ปัญหาสำคัญในปัจจุบันที่เกิดขึ้นกับระบบการจัดการเรียนรู้ คือ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาออกไปไม่สู้งาน เนื่องจากกระบวนการจัดการศึกษาที่ไม่มีการสร้างแรงจูงใจต่อการทำงาน หรืออาจเป็นเพราะบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่จัดการศึกษา ไม่เอื้ออำนวยต่อการสร้างกระบวนการรับรู้และการเรียนรู้ที่ดี

7.5 ต้องสร้างอุดมการณ์แห่งชาติขึ้นมา เนื่องจากการมีอุดมการณ์ของชาติ จะเป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศชาติให้มีความมั่นคง โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน ว่าต้องการพัฒนาผู้เรียนไปในทิศทางใด มีบุคลิกลักษณะอย่างไร เพื่อจะได้แสวงหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้ จัดหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และมีวิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างไร

2) ด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สำหรับในวัยเรียน ระดับอุดมศึกษาได้กล่าวไว้ละเอียดแล้วส่วนในระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ควรดำเนินการ ดังนี้

- ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของเด็กตั้งแต่แรกเกิด
- ลดขนาดห้องเรียน เน้นการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะนักเรียนด้านต่าง ๆ

โดยเน้นทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

- พัฒนาทักษะการเขียนและใช้ภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- โรงเรียนสามารถใช้ตำราเรียนที่สอดคล้องกับสภาพนักเรียนในพื้นที่ได้

โดยมีการกำหนดขอบเขตเนื้อหาของตำราหนังสือเรียนที่พึงมี

- กำหนดวิชาพื้นฐานของหลักสูตร เพิ่มวิชาเลือกในหลักสูตร ซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่สำหรับเด็กวัยเรียน สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีภารกิจในการจัดการเรียนรู้ให้กับประชากรในวัยนี้เพื่อเพิ่มสมรรถนะให้พวกเขาได้ประกอบสัมมาชีพได้รวมทั้งพัฒนาคนไทยให้เป็น “ฐานกำลังหลัก”

บทสรุป

การปฏิรูปการเรียนรู้มีเป้าหมายสำคัญในการสร้างพลเมืองคุณภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพ การแข่งขันที่เราจะสร้างคนที่ “ดีเก่ง และมีสุข” เป็น “คนไทย 4.0” และเป็น “ฐานกำลัง

หลัก” ที่มีคุณภาพสูงและมีทักษะชีวิตเพื่อการมีสัมมาชีพ กระบวนการและวิธีการจัดการเรียนรู้นั้น ต้องมีการเปลี่ยน จากการสอนแบบบรรยายไปเป็นการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ซึ่งจะทำให้มีการคิด เชิงวิพากษ์ มีความคิดเชิงสร้างสรรค์และนวัตกรรม มีการสื่อสาร และมีการทำงาน ร่วมกัน ซึ่งเป็นทักษะของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ ในรูปแบบ Work-Integrated Learning หรือสหกิจศึกษา ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์กับวิถีชีวิตความเป็นอยู่จริงของสังคม โดยให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ ศาสตร์ต่าง ๆ นอกห้องเรียน หรือแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดจิตสาธารณะและการรับใช้สังคม ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ในการเป็นผู้ประกอบการ ตามนโยบายของรัฐบาลที่จะสร้างผู้ประกอบการใหม่ ไม่เน้นให้การผลิตบัณฑิต ไปเป็นลูกจ้างเท่านั้น และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบการสร้างนวัตกรรม (innovation) และองค์ความรู้ใหม่ ในรูปแบบของ “Project-Based Learning” ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบต่าง ๆ นั้น ทั้งอาจารย์ผู้สอน และผู้เรียน ต้องเข้าใจวิธีการสอนและต้องมีการเตรียมพร้อม นอกจากนี้การเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยเฉพาะ ในคนนอกวัยเรียนก็มีส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศเช่นกัน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

2.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

J. G. a. A. Saylor, W.M(1974) .ให้ความหมายว่า หลักสูตรคือสิ่งที่แสดงให้เห็นความตั้งใจโอกาสเพื่อการจัดบรรยากาศสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่มร่วมกันได้รับการศึกษาร่วมกันและสิ่งอื่น ๆ ซึ่งมีเวลา เนื้อหาที่กำหนดอย่างแน่นอน

Marsh(1984) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้ หลักสูตร หมายถึง

- 1) เนื้อหาสาระและรายวิชาที่ได้กำหนดไว้
- 2) ประสบการณ์จริงและกิจกรรมทุกอย่างที่โรงเรียนได้จัดเตรียมไว้ให้แก่ผู้เรียน
- 3) แผนต่าง ๆ ประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน
- 4) ผลผลิตทางการเรียนรู้ทั้งหลายที่โรงเรียนได้วางแผนไว้

Schubert (1987) and (Posner, 1995) ได้เสนอทัศนะเกี่ยวกับความหมายของหลักสูตร ประการ ดังนี้ 5

1.หลักสูตรทางการ (official curriculum/explicit curriculum/written curriculum) เป็นประมวลเอกสารหลักสูตรสังเขป ลำดับขั้นตอนการใช้หลักสูตร คู่มือหลักสูตร

โครงร่างของหลักสูตร รวมไปถึงรายละเอียดของจุดประสงค์ เพื่อให้ผู้สอนได้ใช้เป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลนักเรียน ผู้บริหารได้ใช้เพื่อแนะนำครูผู้สอน

2.หลักสูตรเชิงปฏิบัติการ (operational curriculum) เป็นสิ่งที่ผู้สอนได้สอนหรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง ซึ่งมองได้ 2 ประเด็น คือ เนื้อหาที่ผู้สอนได้สรุปและเน้นในการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับ ลักษณะนี้อาจจะแตกต่างจากหลักสูตรทางการ เนื่องจากความรู้ของครู ความเชื่อ และเจตคติต่าง ๆ

3.หลักสูตรแฝง (hidden curriculum/implicit curriculum) เป็นสิ่งที่ไม่ได้กล่าวไว้หรือกำหนดในหลักสูตรทางการ แต่จะฝังลึกและแน่นกว่า อาจอยู่ในลักษณะของบรรทัดฐานทางสังคมในโรงเรียน ค่านิยม เพศ ชนชั้น เชื้อชาติ ระดับหน้าที่การงาน ระดับความรู้ สิทธิของการตัดสินใจ รวมไปถึงวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่อยู่ในโรงเรียน

4.หลักสูตรสูญ (null curriculum) เป็นสิ่งที่ถูกละทิ้งและไม่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรทางการว่าควรจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในบางวิชาหรือไม่ ประเด็นสำคัญคือทำไมสิ่งนั้นถึงละทิ้ง หรือไม่ได้สนใจ เป็นมุมมองว่าหลักสูตรนั้นมีความเหมาะสมครบถ้วนหรือยัง ถ้าสำรวจพบว่าควรมีสิ่งหนึ่งที่ต้องกำหนดไว้ในหลักสูตรไม่ได้กล่าวถึงหรือหายไปจากหลักสูตร เรียกได้ว่าเป็นหลักสูตรสูญ

5.หลักสูตรพิเศษ (extra curriculum) เป็นประสบการณ์ที่จัดให้แก่ผู้เรียนนอกเหนือจากที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรทางการ ซึ่งประสบการณ์ที่จัดให้ นั้นจะตอบสนองต่อความสนใจของผู้เรียน และธรรมชาติของผู้เรียน ซึ่งจะเปิดกว้างให้ผู้เรียนได้แสวงหา

Jon Wiles (2009) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรออกเป็นทั้งหมด 4 กลุ่ม โดยกลุ่มแรก ได้ให้ความหมายของหลักสูตรเป็นรายวิชาหรือเอกสารของหลักสูตร ซึ่งถือว่าเป็นความหมายแรกเริ่มที่สาธารณชนทั่วไปเข้าใจ กลุ่มที่สอง ได้ให้ความหมายในเชิงประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้กับผู้เรียน ซึ่งเป็นความหมายที่กว้างกว่ากลุ่มแรก โดยมองว่ากิจกรรมต่าง ๆ นอกเหนือรายวิชา เช่น โครงการพิเศษ กิจกรรมกีฬา กิจกรรมชมรมก็เป็นส่วนหนึ่งของความหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับ(ธำรง บัวศรี, 2542) ที่ให้ความหมายว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทุก ๆ อย่างที่ทางโรงเรียนหรือศูนย์การศึกษาจัดให้แก่ นักเรียน กลุ่มที่สามได้ให้ความหมายว่าเป็นแผนที่ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ กลุ่มนี้จะมองถึงการเลือกกิจกรรมที่จะทำให้เกิดความสำเร็จตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ส่วนกลุ่มสุดท้าย จะเป็นการให้ความหมายของหลักสูตรในเชิงผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน โดยมองว่าหลักสูตรคือเครื่องมือที่ก่อให้เกิดเป้าหมายในด้านความรู้ พฤติกรรมและเจตคติของผู้เรียน

Wiles(2007) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรไว้ว่ามีตั้งแต่ความหมายในระดับแคบที่หมายถึงรายวิชา จนถึงความหมายในระดับกว้างที่หมายถึงมวลประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้

โดยสรุป หลักสูตร ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ทั้งที่เป็นเอกสาร ขั้นตอนการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อวัสดุ เพื่อเป้าหมายที่วางไว้

หลักสูตรที่ดีนั้นควรจะต้องได้รับการยอมรับ เป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ให้ได้ในสิ่งที่เหมาะสมที่สุด ต้องมีลักษณะเป็นพลวัต และเปลี่ยนแปลงตามความต้องการ และสังคมอยู่เสมอ การพัฒนาหลักสูตรจะต้องจัดกระทำอยู่เสมอและเป็นกระบวนการต่อเนื่อง ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้

องค์ประกอบของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นสิ่งที่สำคัญ เป็นพื้นฐานสำคัญประกอบไปด้วย 3 ประการ (1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (2) กรอบเนื้อหาของหลักสูตร (3) ความสัมพันธ์ตลอดเวลาในการใช้หลักสูตร (Nolet and McLaughlin, 2000) สรุปได้ว่า

1.จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หลักสูตรไม่ใช่เพียงเหตุการณ์หรือกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียนหรือโรงเรียนเท่านั้น แต่หลักสูตรเปรียบเสมือนแผนหรือกิจกรรมที่ปรารถนาจะให้เกิดกับการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอาจจะกำหนดขึ้นโดยนโยบายของรัฐหรือครูผู้สอนก็ได้ ประการสำคัญหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคนและสอดคล้องกับสภาพบริบทของสังคมนั้นด้วย

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรจึงเป็นพื้นฐานสำคัญ ในการดำเนินการเพื่อเป็นการวางแผนให้กับผู้เรียน จุดมุ่งหมายของหลักสูตรประกอบไปด้วยจุดมุ่งหมายทั้งสั้นและยาว โดยตามการวางแผนหลักการของรัฐรวมไปถึงผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการเหตุการณ์ในเวลานั้นและบริบทของสังคมเป็นพื้นฐานในการกำหนดจุดมุ่งหมาย

2.ขอบข่ายเนื้อหาของหลักสูตร ขอบข่ายเนื้อหาของหลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่เป็นส่วนสำคัญอีกประการหนึ่งของหลักสูตร เนื้อหาที่ชัดเจนย่อมมาจากนิยามและจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนมาก่อน ในทางตรงกันข้ามถ้ากำหนดจุดมุ่งหมายที่แคบเกินไป ก็ย่อมส่งผลต่อความจำกัดของเนื้อหามากขึ้น ขอบข่ายของเนื้อหาจะถูกกำหนดในความสัมพันธ์ แนวราบ ตามหัวข้อและระดับของกิจกรรมในแต่ละชั้น เช่น วิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ขอบข่ายเนื้อหาของหลักสูตรจะมีการจัดเรียงตั้งแต่การบวกเลขหนึ่งหลัก การบวกเลขสองหลัก การลบเลขสองหลัก การลบเลขสามหลัก ต่อเนื่องในระดับชั้น ซึ่งในแต่ละหัวข้อจะใช้ระยะเวลาในการจัดการ

เรียนการสอนที่แตกต่างกัน บางเนื้อหาอาจจะใช้ระยะเวลาที่มาก บางเนื้อหาจะเป็นเพียงการแนะนำเท่านั้น

ข้อมูลที่นำมาสร้างหรือกำหนดหลักสูตรย่อมมาจากรูปแบบที่มีความหลากหลาย ซึ่งโดยทั่วไปแล้วข้อมูลในการสร้างหลักสูตรนำมาจากข้อเท็จจริง (facts) มโนทัศน์ (concept) หลักการ (principle) และระเบียบวิธี (procedures) สิ่งสำคัญที่ควรพิจารณาสำหรับครูก็คือ การทำความเข้าใจโครงสร้างของข้อมูลต่าง ๆ ในหลักสูตรนั้น โดยครูจะต้องออกแบบในการจัดการเรียนการสอนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกระบวนการคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในเนื้อหา นั้น นักเรียนที่ประสบผลสำเร็จจากการเรียนย่อมมาจากความสามารถของครูในการจัดมวลงประมวลง ประสพการณ์ต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงและสัมพันธ์กับเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น นอกจากนี้แล้วครูจะต้องมีความเข้าใจถึงชนิดของข้อมูลในหลักสูตร ลักษณะความคิดของนักเรียน ที่สามารถทำข้อมูลที่ซับซ้อน การใช้ประโยชน์ในการคิดระดับสูง ทักษะการแก้ปัญหาอยมต้องการ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันไป

3. ความสัมพันธ์กับเวลาในการใช้หลักสูตร เวลาเป็นพื้นฐานของหลักสูตรอีกประการหนึ่ง ที่เกี่ยวข้องมี 2 มิติ 1. การจัดสรรเวลา ประสพการณ์ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ หลากหลาย 2. เป็นการเรียงลำดับเวลาของหลักสูตรในการให้ใช้ข้อมูลข่าวสารและการจัดกิจกรรม ต่าง ๆ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การจัดสรรเวลา (allocated time) การจัดสรรเวลาควรมีลักษณะ พิเศษเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ถึงแม้การ จัดสรรเวลาอาจไม่จำเป็นโดยตรง แต่ก็เป็นตัวบ่งชี้ถึงโอกาสในการเรียนของนักเรียน การจัดสรร เวลาในหลักสูตรยังเป็สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เป้าหมายของหลักสูตรบรรลุผลตามที่คาดหวัง ถ้าเรา ได้จัดสรรตามความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งการจัดสรรเวลาในหลักสูตรมี ลักษณะที่แตกต่างกันตามลักษณะของนักเรียนแต่ละระดับ เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ระดับประถมศึกษาควรให้เวลาในการอ่านและการเขียนมาก ทั้งนี้ เพราะทักษะดังกล่าวจะเป็น ส่วนสำคัญเมื่อเรียนในระดับสูงขึ้นไป พอในระดับชั้นถัดไปอาจต้องให้เวลากับเนื้อหาวิชาอื่นมาก ขึ้น เป็นต้น

ปัญหาที่สำคัญของการจัดสรรเวลาในหลักสูตรมี 2 ประการ คือ ประการแรก การให้ความสำคัญกับเนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่งมากเกินไป (overload) ซึ่งอาจจะเกิดขึ้น โดยการกำหนดขอบข่ายเนื้อหาที่มีลักษณะที่กว้าง นักเรียนจึงมีเวลาที่น้อยในการเรียนแต่ละ เนื้อหา ทำให้นักเรียนเรียนแต่ละเนื้อหาอย่างผิวเผิน ประการที่สอง การละเลย (omission) ในบาง

เนื้อหาของหลักสูตรบางครั้งการกำหนดหลักสูตรจะถูกตัดสินใจเลือกเอาเฉพาะส่วนสำคัญลงไป ในหลักสูตร จนลืมเนื้อหาอื่น เช่น การจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการเขียนที่ให้เวลากับการเขียน รายงานวิจัยที่น้อย ถ้านักเรียนไม่เคยได้รับโอกาสในการเรียนว่าการเขียนเอกสารงานวิจัยเป็น อย่างไร การละเลยดังกล่าวก็จะส่งผลต่อไปเมื่อเรียนในชั้นสูงขึ้น

3.2 ความต่อเนื่องของหลักสูตร (curriculum sequence) หมายถึง การเรียงลำดับก่อนหลังของข้อมูลหรือกิจกรรมของหลักสูตรระหว่างปี ความรู้เกี่ยวกับลำดับก่อน และหลัง รวมไปถึงการให้ความสำคัญของเนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่งมากเกินไปและการละเลยในบาง เนื้อหาของหลักสูตรได้ ซึ่งอาจจะต้องสร้างลำดับก่อนหลังในหลักสูตร โดยใช้ยุทธวิธีในการ เรียงลำดับก่อนและหลังของหลักสูตร

Taba (1962) ได้เสนอว่า ทุกหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นการออกแบบในลักษณะใด ๆ ก็ตาม จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับองค์ประกอบหลักของหลักสูตร ซึ่งมีความ ต่อเนื่อง และสอดคล้องกันอยู่ 3 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ เนื้อหาสาระ ประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล

การพัฒนาหลักสูตรต่าง ๆ จึงขึ้นอยู่กับผู้พัฒนาหลักสูตรว่าจะมีองค์ประกอบ อะไรบ้างที่จำเป็นสำหรับหลักสูตรนั้น โดยสรุปแล้วหลักสูตรทั่วไปควรมีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ (จำรง บัวศรี, 2542) เป้าประสงค์และนโยบายทางการศึกษา จุดมุ่งหมายของหลักสูตร รูปแบบ และโครงสร้างของหลักสูตร จุดประสงค์รายละเอียด เนื้อหาสาระรายวิชา จุดประสงค์ของการ เรียนรู้ วิธีการเรียนการสอน การประเมินผล และสื่อการเรียนการ

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรเป็นการกำหนดลักษณะ ระเบียบ วิธีการที่จะนำไปสู่ การพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ในขณะนั้นโดยมีนักการศึกษา หลายท่านได้กล่าวถึงรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร ได้ดังนี้

นิคม ชมพูลง (2545) ได้สรุปแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การสร้างหลักสูตรฉบับร่าง
3. การตรวจสอบหลักสูตรฉบับร่าง
4. การนำหลักสูตรไปทดลองใช้
5. การประเมินผลก็นำหลักสูตรไปทดลองใช้

6. การปรับปรุงแก้ไข เพื่อปรับแก้หลักสูตร

ชวลิต ชูกำแหง (2561) รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรแต่ละรูปแบบ สร้างขึ้นจาก ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรที่นักวิชาการแต่ละท่านยอมรับและดำรงอยู่ในขณะนั้น อาจเกิดจาก ทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งหรือสังเคราะห์จากหลายทฤษฎี

พงษ์ศักดิ์ ภูกาบขาว (2540) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตร ไว้ดังนี้

1. หลักสูตรย่อมเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครู
2. หลักสูตรย่อมเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญของงานและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
3. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ที่ให้แก่เด็ก และสังคม ได้รับประโยชน์โดยตรง
4. หลักสูตรสามารถกำหนดได้ว่าในเนื้อหาวิชามีเนื้อหาอย่างไรบ้างที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่น และเป็นพลเมืองแบบอย่างที่ดีของประเทศ ตลอดจนสามารถบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม
5. หลักสูตรสามารถที่จะกำหนด วิธีการในการดำเนินชีวิตของผู้เรียนให้มีความราบรื่นและผาสุก
6. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางด้านความรู้ เข้าใจ ด้านความสามารถ ด้านความประพฤติทักษะ และด้านเจตคติ ความคิดที่สามารถดำรงอยู่ร่วมกันในสังคม ตลอดจนบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศ

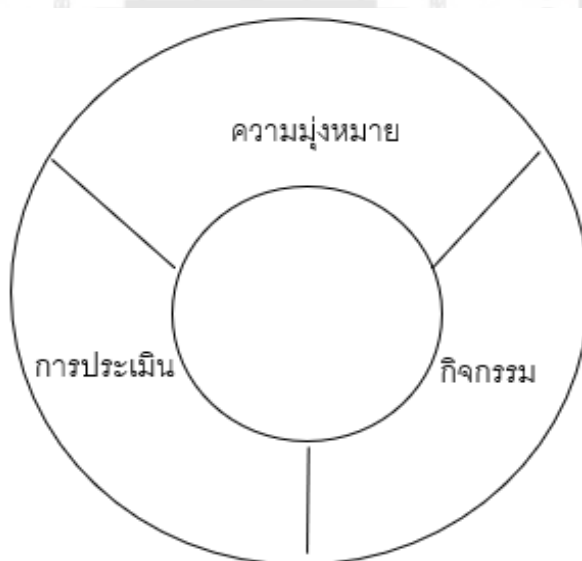
2.2 แนวคิด ทฤษฎี และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร นักการศึกษาหลายท่านที่ได้พัฒนารูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรขึ้นมา ย่อมอาศัยทฤษฎีเป็นตัวกำหนดรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรตามความเชื่อและรากฐานทางทฤษฎีที่แตกต่างกันไป ทฤษฎีที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรมี 5 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีเชิงพฤติกรรม ทฤษฎีเชิงบริหาร ทฤษฎีเชิงระบบ ทฤษฎีเชิงมนุษยนิยม และทฤษฎีธรรมชาตินิยม นำเสนอแนวคิดแต่ละทฤษฎีดังนี้ (สุนทร โคตรบรรเทา, 2553)

1. ทฤษฎีเชิงพฤติกรรม เป็นทฤษฎีที่มุ่งเน้นในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้มีความสำคัญกับการกำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม การเลือกและการจัด

ประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินหลักสูตรที่ความสำเร็จของจุดมุ่งหมาย อาศัยหลักการทางวิชาการและทางวิทยาศาสตร์ มีรูปแบบหลักการและยุทธศาสตร์ เป็นขั้นตอนในการจัดทำหลักสูตร (Ornstein and Behar-Horenstein, 1999) เน้นการประเมินผลลัพธ์สุดท้ายของการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นักทฤษฎีคนสำคัญคือไทเลอร์ (Tyler) ซึ่งไทเลอร์ได้รับการยกย่องในด้านการพัฒนาหลักสูตรจะต้องตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการ (R.W. Tyler, 1949) คือ มีความมุ่งหมายของการศึกษา ที่ควรแสวงหา มีประสบการณ์ในการศึกษาอย่างไรที่โรงเรียนควรจัดที่ช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ทั้งนี้การจัดการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และรู้ได้อย่างไรว่าวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้ผลลัพธ์เช่นไร จะต้องตอบคำถามรวมไปถึงต้องเรียงกันตามลำดับ ดังนั้น ความมุ่งหมายจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะกำหนดรายละเอียดในข้ออื่น ๆ ตามมา จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ไทเลอร์ได้นำเสนอองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรที่ต้องเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ได้แก่ ความมุ่งหมาย ประสบการณ์ หรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และประเมิน

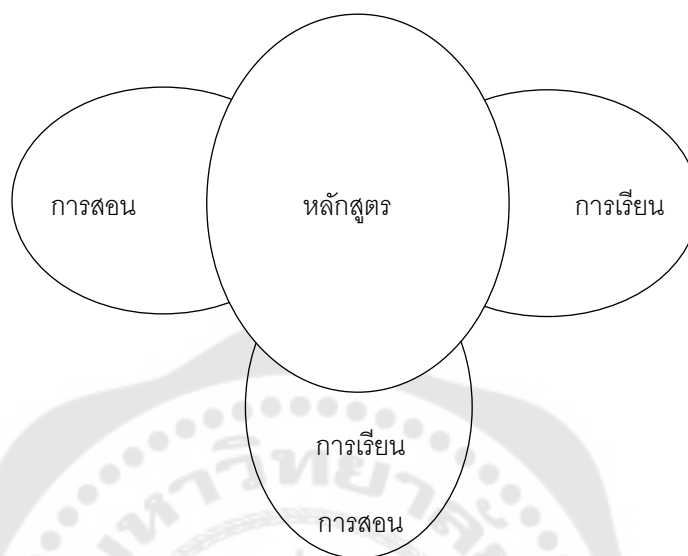
ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบหลักสูตรของไทเลอร์

ที่มา : Peter S. Hlebowitsh, 2005: 20

2. ทฤษฎีเชิงบริหาร เป็นทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรที่มองในเชิงสายงาน อำนาจหน้าที่ความต้องการของผู้บริหารระดับต่าง ๆ ในด้านการแนะแนวทางการจัดทำหลักสูตร การเลือกแบบเรียนและวิชาที่จะสอนในแต่ละระดับชั้น ที่มีรากฐานมาจากทฤษฎีองค์การและการบริหารสถานศึกษา

ทฤษฎีเชิงบริหารมองว่าสถานศึกษาเป็นระบบสังคมหนึ่งที่คล้ายกับทฤษฎีองค์การที่กลุ่มบุคคล เช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร มีปฏิสัมพันธ์กันตามปทัสสถาน ทฤษฎีเชิงบริหารจึงเน้นด้านการนิเทศและการบริหารหลักสูตร โดยเฉพาะกระบวนการจัดองค์กรและการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งแตกต่างจากทฤษฎีเชิงพฤติกรรมที่มีแนวคิดในเชิงแผนที่มีเหตุผล และขั้นตอนเชิงตรรกะ นักทฤษฎีที่สำคัญมองว่าหลักสูตรเป็นแบบแผนทั่วไป ส่วนแผนการสอน หน่วยการสอน คู่มือครู ชุดการเรียนรู้ที่อยู่ในแต่ละบุคคลต้องนำเข้ามาารวมกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษา ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับผู้บริหาร หรืออาจจะเป็นศึกษานิเทศก์เข้ามาเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนของการออกแบบการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเริ่มตั้งแต่การให้คำแนะนำในการออกแบบหลักสูตร การประชุมวางแผนร่วมกันในการนำหลักสูตรไปใช้ และการตัดสินใจวางแผนร่วมกันของผู้บริหารจากผลการประเมินหลักสูตร

3. ทฤษฎีเชิงระบบ เป็นทฤษฎีที่มองหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานใหญ่และหน่วยงานย่อยว่ามีส่วนสัมพันธ์กันทั้งหมด ซึ่งเป็นทฤษฎีที่แมคโดนัลด์ (Macdonald) ได้พัฒนาขึ้น โดยตั้งใจจะแยกหลักสูตรออกจากการสอน การเรียน และการเรียนการสอน โดยได้อธิบายว่าหลักสูตร คือความพยายามในการวางแผน ซึ่งเกิดขึ้นก่อนการทำการเรียนการสอน เกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน การสอนนั้นเป็นการนำเสนอ แรงกระตุ้น สิ่งจูงใจและการเรียนรู้ของการตอบสนองในผู้เรียน เมื่อการเรียนการสอนและการสอนที่เหมาะสมเกิดขึ้น การตอบสนองที่พึงประสงค์จะเกิดขึ้น เมื่อการเรียนการสอนไม่เหมาะสม การตอบสนองที่ไม่ได้ผลหรือไม่พึงประสงค์อาจปรากฏขึ้น

ภาพประกอบ 2 การจัดระบบหลักสูตรของแมคโดนัลด์

ที่มา : สุนทร โคตรบรรเทา, 2553: 45

ผู้นำหลักสูตรที่เห็นด้วยกับทฤษฎีของแมคโดนัลด์มองว่า หลักสูตรเป็นการวางแผนการสอนการเรียนรู้ เป็นการนำไปใช้ในการสอนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม วิธีการและ/หรือ การให้การศึกษา และการเรียนรู้ คือ การตอบสนองหรือการแสดงออกที่ประสงค์ผู้เรียนเรียน หลักสูตรของแมคโดนัลด์ ช่วยแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างระบบทั้งสี่ ดังภาพที่ 2 จะเห็นว่า หลักสูตรเป็นวงกลมขนาดใหญ่ที่สุดในระบบ ทั้งนี้เพราะทุกสิ่งทุกอย่างที่ตามมาต้องอาศัยหลักสูตรทั้งสิ้น ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรนี้จึงเน้นการมองที่ละส่วนและให้ความสำคัญกับหลักสูตรก่อนไป ออกแบบในองค์ประกอบอื่น

4. ทฤษฎีเชิงมานุษยวิทยา เป็นทฤษฎีที่เชื่อมโยงปัจจัยด้านสังคมจิตวิทยา การคิดกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ให้ความสำคัญกับตัวผู้เรียนมากกว่าเนื้อหาที่ครูจัดให้ ผลลัพธ์ที่ได้ที่สำคัญคือสุนทรียภาพของผู้เรียน ซึ่งเป็นทฤษฎีของไวน์สไตน์และแอนด์ (Ornstein, 1999) นักวิชาการบางท่านมองเป็นทฤษฎีที่ใกล้เคียงกับทฤษฎีเชิงพฤติกรรมหรือทฤษฎีเชิงบริหาร แต่ทฤษฎีนี้ต้องแปลงจากการจัดหลักสูตรแบบอุปมานไปสู่การเน้นแบบอนุมาน และจากเนื้อหา

แบบดั้งเดิมไปสู่เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกัน ขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรเชิงมนุษยนิยม มีหลักการสำคัญในแต่ละขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 วิธีการกำหนดผู้เรียน อายุ ระดับชั้น และคุณลักษณะทางวัฒนธรรมทั่วไปและเชื้อชาติให้มีความสำคัญสนใจเรื่องกลุ่มมากกว่ารายบุคคล เพราะการสอนนักเรียนส่วนใหญ่ทำกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะและความสนใจทั่วไปจึงมาก่อน เพื่อแยกความแตกต่างและวิเคราะห์แต่ละปัญหา

ขั้นที่ 2 กำหนดความสนใจ/ความห่วงใยของผู้เรียน และประเมินเหตุผลสำหรับความห่วงใย เช่น ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเองหรือสิ่งกับตนเอง และภาพลักษณ์ของตนเอง ความห่วงใยเหล่านี้ทำให้หลักสูตรมีความคงเส้นคงวาวอยู่นาน

ขั้นที่ 3 การวินิจฉัย โดยพัฒนายุทธศาสตร์การสอนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความห่วงใยของนักเรียน เน้นที่วิธีการที่ให้นักเรียนควบคุมชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น และทำให้รู้สึกสบายกับตนเองได้มากขึ้นอย่างไร

ขั้นที่ 4 จัดแนวคิด การจัดขอบเขตของเนื้อหาและชื่อเรื่อง เน้นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความห่วงใยของผู้เรียนมากกว่าความต้องการด้านเนื้อหาวิชา แนวความคิดรวบยอด และทักษะที่จะนำมาสอน ควรช่วยให้ผู้เรียนจัดการกับความห่วงใยของตนได้

ขั้นที่ 5 เนื้อหา เป็นขั้นการเลือกเนื้อหาซึ่งต้องมีการจัดสอน 3 หลักการหรือที่ไวน์สไตน์และแพนตินี เรียกว่า ยานเนื้อหา 3 อย่างด้วยกัน คือ ยานประสบการณ์ชีวิตของผู้เรียน ยานเจตคติและความรู้สึกของผู้เรียนและยานบริบทสังคมที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ เนื้อหาทั้ง 3 ประเภทนี้มีอิทธิพลต่อความคิดรวบยอด ทักษะ และค่านิยม ที่นำมาสอนในห้องเรียนและเป็นพื้นฐานของ “หลักสูตรแห่งสุนทรียภาพ” (curriculum of affect) นั่นเอง

ขั้นที่ 6 ทักษะการเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้วิธีเรียน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนนั้นมีความสามารถและพลังในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมต่อไปอีก ทักษะการเรียนรู้ยังช่วยให้นักเรียนจัดการกับยานเนื้อหา และการแก้ปัญหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทักษะการรู้จักตนเอง และทักษะส่วนบุคคลจะต้องดีเพื่อช่วยให้นักเรียนจัดการกับความรู้จักตนเอง และวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

ขั้นที่ 7 วิธีดำเนินการสอน พัฒนาขึ้นมาสำหรับทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน

ขั้นที่ 8 ผลลัพธ์สุดท้ายของหลักสูตร คือผลลัพธ์ด้านสุนทรียภาพ

5. ทฤษฎีธรรมชาตินิยม เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติ โดยมองว่าการมีระบบมีข้อจำกัดกับความเป็นจริง โดยปฏิเสธการมีความเป็นปรนัย ระเบียบและการมีเหตุผลในระดับสูงและยังปฏิเสธอีกว่าความจริงสามารถให้คำอธิบายและแทนด้วยแบบฟอร์มสัญลักษณ์ เช่น กรอบสี่เหลี่ยมลูกศรและเส้นกราฟ นอกจากนี้ยังรู้สึกว่าคุณค่าและเป้าหมายของการศึกษาไม่สามารถรู้ล่วงหน้า กล่าวได้แม่นยำหรือจัดการได้ด้วยวิธีการเป็นเส้นตรงหรือเป็นขั้นไปตามลำดับ นอกจากนี้ยังนำไปปฏิบัติไม่ได้สำหรับผู้บริหารผู้ที่ต้องการวางแผนและผู้ที่เวลามากในแต่ละวัน แต่อยู่ในโลกที่ซับซ้อนมากขึ้น เพราะต้องเกี่ยวข้องกับการคิดและพฤติกรรมที่เป็นอัตนัยเป็นส่วนตัวมีจริยธรรมและศีลธรรมเป็นทั่วไป เป็นเชิงธุรกรรม และเกิดขึ้นโดยฉับพลัน ข้อโต้แย้งคือ หลักสูตรไม่สามารถไม่สามารถมีการวางแผนอย่างถูกต้องแม่นยำ คือ ต้องมีวิวัฒนาการเหมือนสิ่งมีชีวิต ซึ่งไม่เหมือนกับเครื่องจักรซึ่งมีความถูกต้องแม่นยำและเป็นระเบียบ

ผู้สนับสนุนทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าจุดเน้นควรอยู่ที่นักเรียนไม่ใช่เนื้อหาหรือเนื้อหาวิชาเนื้อหาวิชาจะมีความสำคัญต่อเมื่อนักเรียนสามารถหาความหมายของเนื้อหาวิชา ด้วยตนเองเท่านั้น ดังนั้น เนื้อหาควรให้โอกาสสำหรับการสะท้อนความคิดหรือการคิดทบทวน และความเจริญงอกงามส่วนตัว (Lunenburg, 2000) ผู้เลื่อมใสในทฤษฎีนี้มักจะมองหลักสูตรเป็นการแสดงหรือการสนทนามากกว่า คนไม่พัฒนาสนทนาหรือวางแผนการสนทนา แต่จะสร้างโอกาสให้เกิดการสนทนาขึ้น ถ้าเป็นที่ยอมรับกันว่าหลักสูตรเกี่ยวข้องกับการสนทนา ดังนั้นจึงสมเหตุสมผลกับการสะท้อนเกี่ยวกับแนวคิดด้านสังคม การเมือง และศีลธรรม และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตร การสนทนาเช่นนี้นำแนวคิดรวบยอดที่เป็นทางการ เช่น อุดมการณ์ ค่านิยม ความเชื่อ และอำนาจ การสื่อสาร การร่วมมือ และการเห็นตรงกัน เป็นกระบวนการหรือเป็นกิจกรรมทางสังคมที่จำเป็นที่ควรนำมาพิจารณา การสร้างหลักสูตรโดยการผ่านการสนทนาต้องอาศัยการคุยกันสองคน การโต้เถียง และการแสดงเจตจำนง เพื่อให้ได้แนวคิดและอุดมการณ์

ตามทฤษฎีนี้เห็นว่าเกณฑ์เก่า ๆ มาสามารถนำมาใช้วิจารณ์หลักสูตรใหม่ซึ่งเป็นการทำทลายเหตุผลทางวิชาการในการมองโลกว่าเป็นเครื่องจักรที่คนสามารถศึกษา สังเกตและประเมินผลอย่างเป็นปรนัยในฐานะผู้ยืนรอ ทฤษฎีนี้ยังสงสัยสมมุติฐานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงตลอดจนเหตุและผล ข้อมูลที่ได้จากข้อทดสอบและวิธีการประเมินผลเป็นที่สงสัยอีกเหมือนกัน กล่าวโดยสรุปคือ สมมุติฐานเก่าเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรทั้งหมดที่ผู้บริหาร ยึดถือเป็นสิ่งทำทลายสำหรับกลุ่มที่เรียกตนเองว่ากลุ่มนักคิดหลังสมัยใหม่

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรจึงเกิดขึ้นในวิธีการที่เปิดเผยไม่คาดคิดและเป็นไปอย่างอิสระ นอกจากนี้ กระบวนการยังยอมให้เกิดความวุ่นวายขึ้นเพื่อวางระบบที่ไม่ได้วางแผนไว้อาจเกิดขึ้น ในทำนองเดียวกันยังถือว่าความมีศิลปะเป็นวิธีการพิเศษในการรู้และการสร้างความจริงตามแนวคิดของปีเตอร์ เซนจ์ (Peter Senge) เห็นว่าความจริงเกิดขึ้นเป็นวัฏจักรและมีการสร้างขึ้นจากระบบต่าง ๆ ที่คาบเกี่ยวและการมีปฏิสัมพันธ์กันไม่ใช่เป็นเพียงแท่งสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ ที่สวยงามหรือแผนภูมิ ความจริงเกี่ยวข้องกับความเป็นวัฏจักร ความสับสน และความสัมพันธ์กันของการตัดสินใจและการกระทำ (Lunenburg, 2000) อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีนี้ก็ยังไม่สามารถเปลี่ยนแนวคิดของผู้บริหารและครูซึ่งมีความรับผิดชอบในการบรรลุเป้าหมายและบรรลุผลผลิต ที่พิจารณาเห็นว่าหลักสูตรเป็นแผน เป็นพิมพ์เขียว หรือผลผลิต ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนที่มีเหตุผลมากมายและผลลัพธ์สุดท้าย และต้องเกี่ยวข้องกับความจริงทางสังคม การเมือง และการศึกษา ซึ่งได้แก่ การทดสอบที่มีมาตรฐานสูง มาตรฐานของรัฐ และนักเรียนที่กำลังเข้าสู่ตลาดแรงงาน หรือสมัครเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรแต่ละรูปแบบ สร้างขึ้นจากทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรที่นักวิชาการแต่ละท่านยอมรับและดำรงอยู่ในขณะนั้น อาจเกิดจากทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งหรือสังเคราะห์จากหลายทฤษฎี นำเสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร ตลอดทั้งขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรแต่ละรูปแบบดังนี้

1. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (R.W. Tyler, 1950) ได้แก่ หลักการและเหตุผลของการพัฒนาหลักสูตร (Tyler rational) ที่ว่าในการพัฒนาหลักสูตรจะต้องตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการ (R.W. Tyler, 1949) คือ 1) มีความมุ่งหมายของการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรแสวงหา 2) มีประสบการณ์ทางการศึกษาเช่นไร ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อช่วยให้บรรลุความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ 3) จัดประสบการณ์ทางการศึกษาวิธีการใดที่ทำให้มีประสิทธิภาพ และ 4) ทราบได้อย่างไรว่าความมุ่งหมายที่กำหนดไว้บรรลุผลแล้ว

หลักการและเหตุผล 4 ประการนี้จะต้องตอบคำถามโดยเรียงกันตามลำดับ ดังนั้น ความมุ่งหมายจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะกำหนดรายละเอียดในข้ออื่น ๆ ตามมา รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์มีลำดับขั้นดังนี้

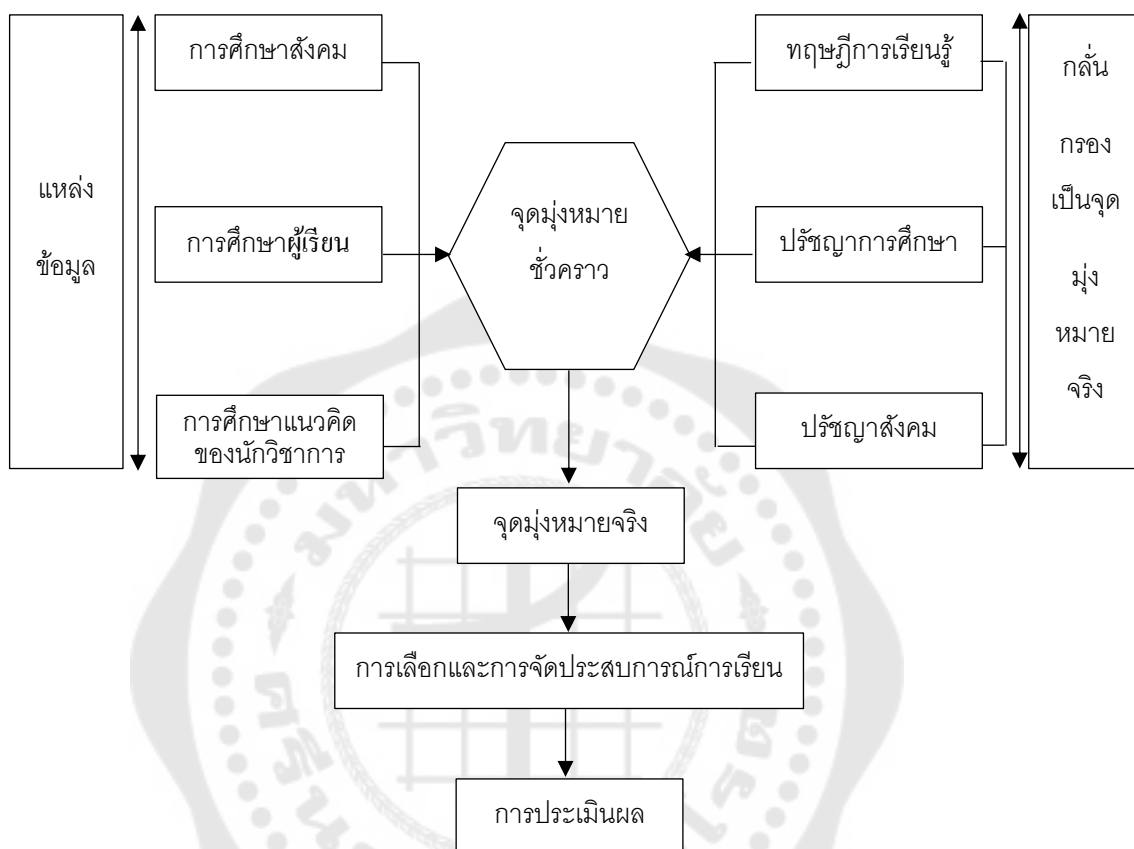
ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ชั้นที่ 2 การเลือกประสบการณ์ในการเรียนรู้ มีสิ่งที่ต้องพิจารณาได้แก่

- ผู้เรียนควรได้ฝึกกิจกรรมและเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย
- กิจกรรมและการถ่ายทอดประสบการณ์ควรจะทำให้ผู้เรียนพอใจที่จะปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย
- กิจกรรมและประสบการณ์อยู่ในขอบข่ายที่ปฏิบัติได้
- กิจกรรมและประสบการณ์หลาย ๆ ด้านอาจนำไปสู่จุดมุ่งหมายเพียงข้อเดียว หรือกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้เพียงหนึ่งอย่างอาจตอบสนองจุดมุ่งหมายหลาย ๆ ข้อได้

ชั้นที่ 3 การจัดประสบการณ์วิธีการเรียนรู้ ในการจัดประสบการณ์ให้เป็นหน่วยนั้นจะต้องมีการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างเวลาและเนื้อหา โดยมีเกณฑ์ในการจัดอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ความต่อเนื่อง (continuity) การเรียงลำดับขั้นตอน (sequence) และการบูรณาการ (integration)

ชั้นที่ 4 การประเมินผล เป็นขั้นตอนที่พิจารณาว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้น บรรลุตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

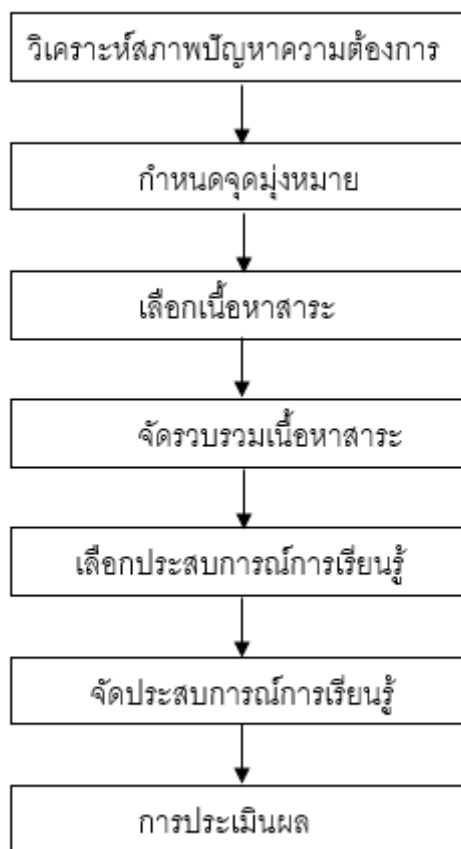

ภาพประกอบ 3 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์

ที่มา : ดัดแปลงจาก Lunenburg and Ornstein, 2000: 443

2. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทาบา

การพัฒนาหลักสูตรในแนวคิดตามรูปแบบของทาบา (Hilda Taba) มีลักษณะจากล่างขึ้นบน โดยใช้วิธีอุปนัย ทาบาสอนไว้ว่า หลักสูตรควรมาจากครูผู้สอนมากกว่าผู้บริหารระดับสูง (Taba, 1962) มีทั้งหมด 7 ขั้นตอน วิเคราะห์ปัญหา การกำหนดจุดมุ่งหมาย เลือกและรวบรวมเนื้อหา ประสบการณ์การเรียนรู้และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้เลือกแล้วรวมไปถึงการประเมินผล ตามภาพประกอบดังนี้

ภาพประกอบ 4 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทาบ

3.รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของเซเลอร์และอเล็กซานเดอร์

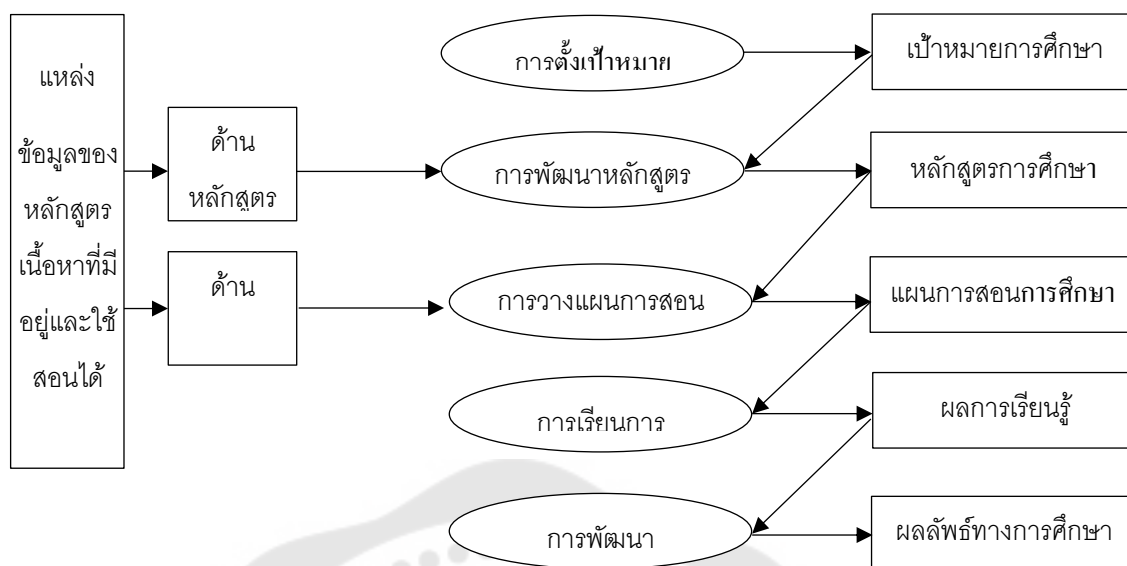
J. G. Saylor, Alexander, W.M. and Lewis, A.J. (1981) ได้เสนอแนวคิดว่าการพัฒนาหลักสูตรจะไม่ดำเนินไปในลักษณะเส้นตรงการจะเริ่มที่ขั้นตอนหรือกระบวนการ กำหนดเป้าหมาย การออกแบบหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลักสูตรตามภาพประกอบดังนี้

ภาพประกอบ 5 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของเซลล์อร์และอเล็กซานเดอร์

4. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบของจอห์นสัน

จอห์นสัน ได้กล่าวถึงหลักสูตร ว่าเป็นสิ่งที่บอกได้ว่าอะไรจะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนการสอน (instruction) เป็นกระบวนการ ส่วนการพัฒนาหลักสูตรนั้นเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งเพื่อเลือกและสร้างให้เกิดผลแก่การเรียนรู้ที่ต้องการผลิตคนในสังคมตามคุณลักษณะที่ต้องการ หลักสูตรจะช่วยแนะถึงระบบการสอน ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาและยุทธศาสตร์ที่จำเป็นแก่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เนื้อหาในที่นี้เป็นเนื้อหาสำหรับการสอนและเนื้อหาสำหรับการเรียนรู้ รูปแบบของจอห์นสันนั้นเป็นลักษณะ process-product เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่หลากหลาย

ภาพประกอบ 6 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของจอห์นสัน

5. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของสกีลเบค

Skilbeck (1984) การพัฒนาหลักสูตรที่มีฐานมาจากโรงเรียนเป็นการวางแผน การออกแบบ การนำไปใช้เพื่อให้บังเกิดผลและการประเมินผลตามข้อกำหนดการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยสถาบันการศึกษามีขั้นตอนดังต่อไปนี้

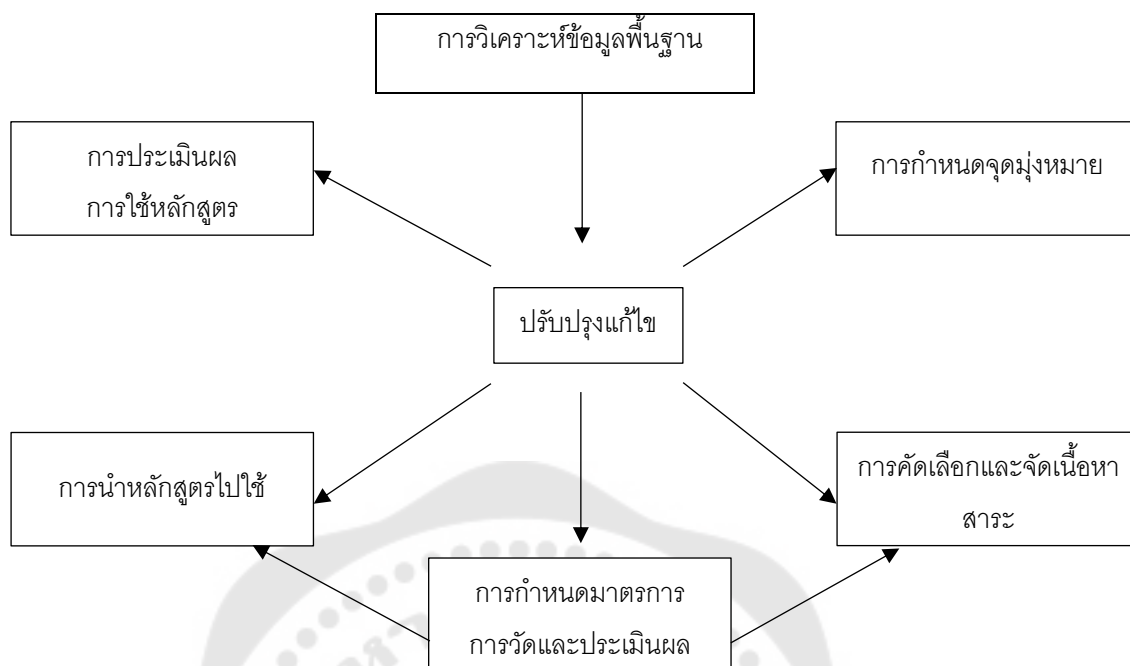
- 1) วิเคราะห์สถานการณ์ (analyses situation)
- 2) นิยามจุดประสงค์ (define objective)
- 3) ออกแบบโปรแกรมการเรียนการสอน (design)
- 4) ขยายความและการนำหลักสูตรไปใช้

(interpret and implementation)

- 5) ประเมินผลการเรียนรู้และการประเมินหลักสูตร (evaluate)

6. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของสจ๊วต อุทรานันท์

สจ๊วต อุทรานันท์ (2532) ได้เสนอแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรโดยยึดหลักการพัฒนาหลักสูตรทั้งระบบ โดยแบ่งออกเป็นกรร่างหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนการประเมินผลหลักสูตรทั้งระบบ แบ่งออกได้เป็นขั้นตอนซึ่งสามารถแสดงเป็นรูปวัฏจักรของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรได้

ภาพประกอบ 7 วัฏจักรกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของสังกัด อุทรานันท์

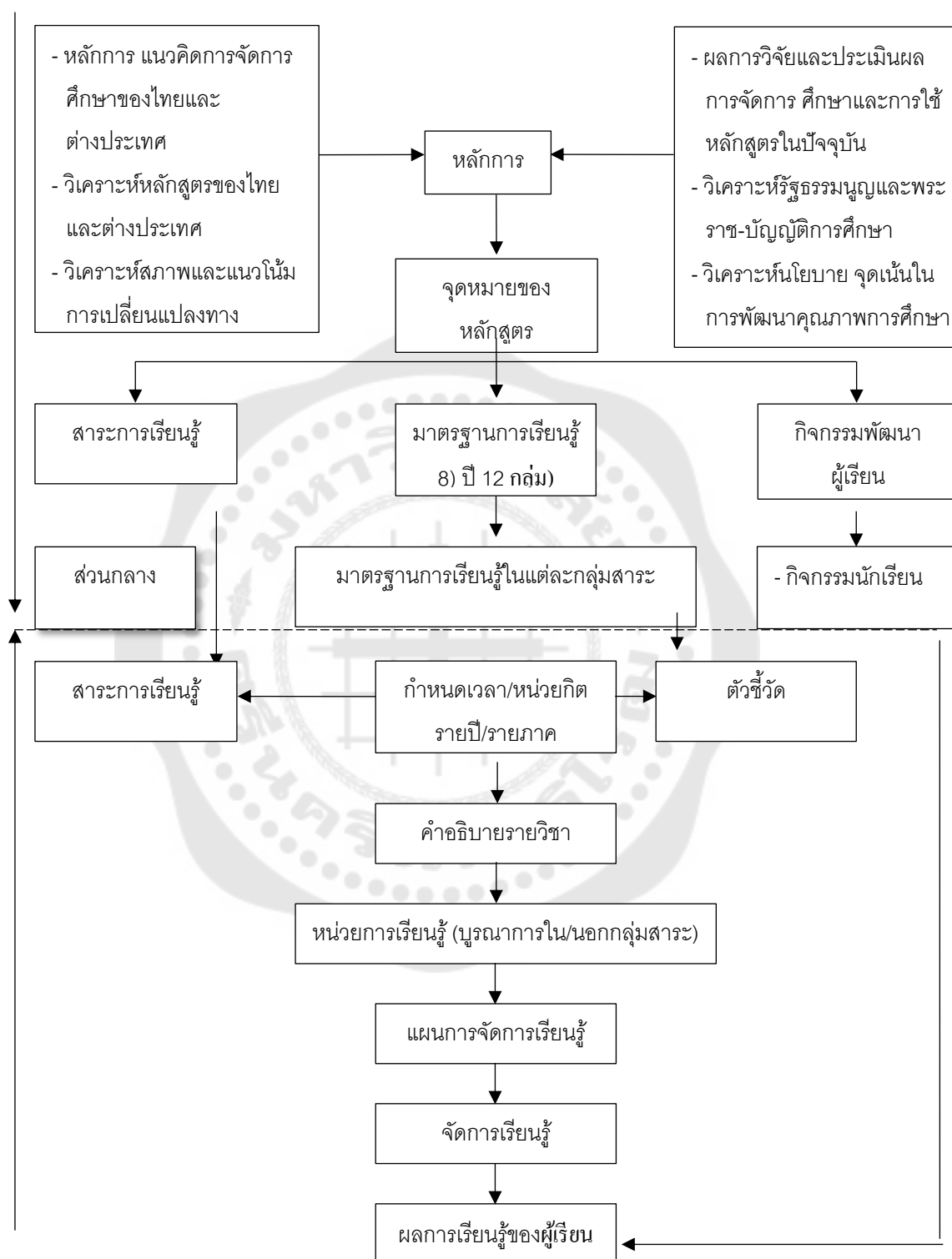
7. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของวิชัย วงษ์ใหญ่ ได้เสนอรูปแบบและแนวคิดของขั้นตอนกระบวนการพิจารณาหลักสูตรไว้ดังนี้

- 1) การกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้างและการออกแบบหลักสูตร
- 2) ยกร่างเนื้อหาสาระแต่ละกลุ่มประสบการณ์ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และรายวิชา
- 3) นำหลักสูตรที่พัฒนาแล้วไปทดลองใช้ในโรงเรียนนำร่อง และปรับปรุงแก้ไขในข้อบกพร่อง
- 4) อบรมครู ผู้บริหารทุกระดับและบุคลากรทางการศึกษาทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักสูตรใหม่
- 5) นำหลักสูตรไปใช้ตลอดจนนำไปปฏิบัติการสอนในโรงเรียน และประกาศใช้หลักสูตร

8. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของกรมวิชาการ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 251)

กระบวนการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานออกเป็น 2 ส่วน คือ จากส่วนกลางถึงสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา รายละเอียดดังภาพที่ 8

ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ภาพประกอบ 8 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

รูปแบบในการพัฒนาหลักสูตรยังมีอีกหลายรูปแบบ ซึ่งมีทั้งส่วนที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันไปในขั้นตอนรายละเอียด เมื่อพิจารณาจากรูปแบบที่นำเสนอข้างต้นสามารถสังเคราะห์เพื่อเป็นรูปแบบในการพัฒนาหลักสูตรในภาพรวมดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานนั้นเป็นการศึกษาถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร การวิเคราะห์สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการและความจำเป็นในการสร้างหลักสูตร

2. การพัฒนาหลักสูตร โดยการนำข้อมูลพื้นฐาน จากการสำรวจในส่วนของสภาพปัญหา ความต้องการและความจำเป็น มากำหนดจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตร กำหนดเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมประสบการณ์ในการเรียนการสอน การวัดและประเมินในหลักสูตร หรือกำหนดองค์ประกอบอื่น ๆ เพื่อให้ได้ร่างหลักสูตรตามองค์ประกอบของหลักสูตรที่จำเป็นในแต่ละหลักสูตร

3. การทดลองใช้หลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรที่จัดทำไปทดลองใช้ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยการทดลองหลักสูตรจะอาศัยวิธีการออกแบบต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านที่เกี่ยวกับผลลัพธ์จากหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

4. การประเมินผลหลักสูตร เพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมเพียงใด โดยอาศัยวิธีการประเมินตามแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ของการประเมินพร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้หลักสูตรที่สมบูรณ์ขึ้นก่อนมีการนำหลักสูตรไปใช้

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่ได้มีผู้นำนเสนอไว้จากทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรแต่ละแบบมีความคล้ายคลึงในส่วนที่เป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญของหลักสูตร แต่ก็มีส่วนที่แตกต่างกันคือการนำเสนอขั้นตอนที่ทำให้มีความละเอียด ที่แสดงให้เห็นถึงความชัดเจนสู่การปฏิบัติจริงมากขึ้น และการนำเสนอแนวคิดของรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสามารถทำได้ทั้งแบบนิรนัยและอุปนัยหรืออาจเป็นการพัฒนาหลักสูตรในระยะใดระยะหนึ่งของการสร้างหน่วยการเรียนการสอน หรือในระยะของการพัฒนาหลักสูตรใหญ่ของการเรียนในระดับหนึ่ง และเป็นเพียงการสร้างหลักสูตรหรือการพัฒนาหลักสูตรทั้งระบบ โดยจัดกระทำตั้งแต่การสร้างหรือร่างหลักสูตรรวมถึงการนำไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตรที่สร้างขึ้น

2.3 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร

วัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ เพื่อการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทั้งในด้านปรัชญาวิชาชีพการศึกษา ด้านจิตวิทยาของการศึกษา สังคมและวัฒนธรรม ด้าน

วิชาการ รวมทั้งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รายละเอียดในบทที่ 4 ซึ่งการพัฒนาหนึ่งหลักสูตรต้องอาศัยวิธีการวิจัยในแต่ละด้านที่แตกต่างกันไป เช่น ข้อมูลทางด้านปรัชญาการศึกษา จะปรากฏในเอกสารตำราและงานวิจัย ซึ่งต้องอาศัยการวิจัยเอกสาร (document research) ในขณะเดียวกันข้อมูลด้านสังคม เช่น ความต้องการของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย อาจใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยใช้เครื่องมือในการรวบรวมที่เหมาะสม ทำนองเดียวกันข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรเพียงด้านเดียวกัน อาจปรากฏอยู่กับหลายแหล่ง ตัวอย่างเช่น ข้อมูลด้านวิชาการ ปรากฏทั้งในเอกสาร ตำรางานวิจัย และบุคคลหรือผู้เชี่ยวชาญ ตลอดทั้งผู้ที่มีประสบการณ์ในเรื่องเหล่านั้นด้วยในทางตรงกันข้าม วิธีวิจัยวิธีเดียวอาจจะช่วยให้ได้ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรได้หลายด้าน ซึ่งผู้พัฒนาหลักสูตรต้องตระหนักเห็นความสำคัญว่าจะใช้ข้อมูลอะไร รู้แหล่งของข้อมูล และเลือกใช้การวิจัยที่เหมาะสม ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์สำหรับประกอบพิจารณาวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรในขั้นต่อไป

วิธีการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อพัฒนาหลักสูตรนั้น จำเป็นต้องอาศัยวิธีการวิจัยที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร วิธีวิจัยในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรมีหลากหลายวิธี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความมุ่งหมายในการศึกษา ข้อมูลนั้นมีวิธีที่นิยม ได้แก่ การวิจัยเอกสาร การวิจัยเชิงสำรวจ และการสังเคราะห์งานวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

การวิจัยเชิงสำรวจ (survey research)

ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร บางข้อมูลยังขาดการรวบรวมและสรุปอย่างเป็นระบบ จำเป็นต้องอาศัยวิธีการวิจัยที่เหมาะสม การวิจัยเชิงสำรวจ เป็นวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ เป็นวิธีการวิจัยประเภทหนึ่งที่นิยมใช้ในกระบวนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมีเทคนิคในการวิจัยสำรวจที่หลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูล และแหล่งข้อที่ผู้พัฒนาหลักสูตรต้องการ

ความหมายการวิจัยเชิงสำรวจ

การวิจัยเชิงสำรวจ เป็นการวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมข้อมูล สารสนเทศ จากคนเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ ความต้องการ ตลอดจนถึงภูมิหลังด้านต่าง ๆ การรวบรวมข้อมูล เป็นการวิจัยที่มีการใช้อย่างแพร่หลาย ทั้งนี้เพราะเป็นการวิจัยเชิงที่ทำให้ได้ผลที่ชัดเจนในด้านข้อมูลที่จำเป็นในการวางแผนต่อไป และสามารถให้สารสนเทศในปริมาณที่มาก

สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย แต่อาจจะขาดความลึกซึ้งหรือขาดความจริงใจในการตอบ เช่น กรณีการใช้แบบสอบถามในการสำรวจ

การวิจัยเชิงสำรวจแตกต่างจากการสำรวจ กล่าวคือ การวิจัยเชิงสำรวจเน้นที่ความเชื่อถือได้ของข้อมูลและคำตอบยังเป็นความรู้ใหม่โดยเชื่อมโยงกับความรู้เดิม ส่วนการสำรวจเป็นเพียงการตอบคำถามเฉพาะบางอย่าง และผลสำรวจไม่สามารถนำไปสรุปอ้างอิงให้กว้างขวางออกไป ดังนั้น การวิจัยสำรวจจึงมีความหมายที่มีวิธีการที่เชื่อถือได้ และมุ่งตรวจสอบสมมุติฐานการวิจัยจึงแตกต่างจากการสำรวจ

ประเภทของการวิจัยเชิงสำรวจ

การวิจัยเชิงสำรวจแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (1) การวิจัยเชิงสำรวจเพื่อการบรรยาย (Descriptive Survey) กับ (2) การวิจัยเชิงสำรวจเพื่อการอธิบาย (Explanatory Survey Research)

1. การวิจัยเชิงสำรวจเพื่อการบรรยาย มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระยะที่เกี่ยวข้องกับประชากรที่ใหญ่และมีลักษณะคล้ายคลึงกัน การวิจัยเชิงสำรวจเพื่อการบรรยายจึงมุ่งที่การสุ่มตัวอย่างที่เชื่อถือได้ว่า การตรวจสอบสมมุติฐานของการวิจัยและการสรุปอ้างอิงผลจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างไปหาประชากร นักวิจัยเชิงสำรวจเพื่อการบรรยายจึงต้องมีความสามารถที่จะประมวลสาระให้เข้าสู่ทฤษฎีให้ได้ก่อนจึงตัดสินใจเลือกกลุ่มประชากร และการรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้คำตอบเพื่อการบรรยายปรากฏการณ์ที่ศึกษา ซึ่งถ้าเป็นข้อมูลเชิงคุณลักษณะ (qualitative) ก็จะเป็นข้อมูลเชิงปริมาณโดยนักวิจัยจะต้องยอมเสียความละเอียดของข้อมูลลงซึ่งเป็นจุดที่นักวิจัยจะต้องใช้ความสามารถในการตัดสินใจว่าจะแปรข้อมูลเชิงคุณลักษณะใดเป็นข้อมูลเชิงปริมาณแล้วยังคงคุณลักษณะเดิมไว้ได้มากที่สุด

2. การวิจัยเชิงสำรวจเพื่อการอธิบาย มีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องอย่างแท้จริงมากน้อยเพียงไร การวิจัยเชิงสำรวจเพื่อการอธิบายจึงมุ่งที่การศึกษาถึงปรากฏการณ์อย่างน้อย 2 อย่างที่เกี่ยวข้องกันโดยการตรวจสอบสมมุติฐานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีนั้น ซึ่งการวิจัยแบบนี้ก็คือการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์นั่นเอง

วิธีการในการวิจัยเชิงสำรวจ

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อพัฒนาหลักสูตร เราใช้การวิจัยเชิงสำรวจกับข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม เช่น การศึกษาสภาพปัญหา ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตร ซึ่งการวิจัยเชิงสำรวจเป็นการวิจัยอีกวิธีหนึ่งในการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น

(need assessment research) ที่ต้องอาศัยการนิยามที่ชัดเจน (สุวิมล ว่องวานิช, 2549) เครื่องมือ และวิธีการที่นิยมใช้ในการวิจัยเชิงสำรวจ ได้แก่ การส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง การส่งแบบสอบถามโดยวิธีการทางไปรษณีย์ การส่งแบบสอบถามโดยใช้การดำเนินการทางอินเทอร์เน็ต การสัมภาษณ์ด้วยตนเอง การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ โดยข้อดีและข้อจำกัดของแต่ละวิธีดังนี้

1. การส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง มีข้อดีคือ เจ้าของแบบสอบถามมีโอกาสอธิบายให้ผู้ตอบเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของตน ผู้ตอบมีเวลาตอบ แต่มีข้อจำกัดคือเสียค่าใช้จ่ายเท่า ๆ กับการสัมภาษณ์ ด้วยตัวเอง ต้องอาศัยผู้ช่วยจำนวนมากในการส่งกลับแบบสอบถาม หรือการสอบถามด้วยตัวเอง โดยการแจกแบบสอบถามให้ผู้ตอบด้วยตัวเอง นั่งคอยจนตอบเสร็จ การตอบอาจเป็นกลุ่มก็ได้ เรียกว่า การบริหารเป็นกลุ่มให้ผลดีกับคำถามที่มีรูปภาพ คำถามคำถามได้ชัดเจน กระจ่างได้รับความร่วมมือดี มีโอกาสอธิบายคำถามที่สงสัย แต่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย คำถามที่ถามต้องออกแบบอย่างดี คำถามแบบปลายเปิดมักไม่ได้รับการตอบ ผู้ตอบต้องมีทักษะการอ่านและเขียน

2. การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มีข้อดีคือ เสียค่าใช้จ่ายน้อย ใช้แรงงานคนช่วยน้อย ส่งได้ทุกที่มีไปรษณีย์ ผู้ตอบมีเวลาตอบหรือปรึกษาผู้อื่น เฉพาะผู้ที่ไปรษณีย์ไปถึงต้องใช้ในการจำหน่ายซองที่ชัดเจน ผู้ใดตอบก็ได้

3. การส่งแบบสอบถามทางอินเทอร์เน็ต มีข้อดีคือ สะดวกรวดเร็ว และสามารถวิเคราะห์ได้โดยอัตโนมัติ โดยเฉพาะในยุคสมัยข้อมูลสารสนเทศ แต่อาจจะมีข้อจำกัดในเรื่องของการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

4. การสัมภาษณ์ด้วยตนเอง มีข้อดีคือ ผู้ให้สัมภาษณ์เกิดความรู้สึกอยากให้สัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ได้ความกระจ่างในประเด็นที่ผู้สัมภาษณ์ยังไม่ชัดเจน นอกจากการซักถามแล้ว ยังได้ใช้การสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมได้ด้วย ข้อจำกัด เสียเวลา และค่าใช้จ่ายมาก ถ้าผู้สัมภาษณ์ไม่ได้รับการฝึกหัด ก็อาจสัมภาษณ์ไม่ได้ดี บางสถานที่และบางโอกาสเป็นตัวทำให้สัมภาษณ์ไม่ได้

5. การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ มีข้อดีคือ เสียเวลาและค่าใช้จ่ายน้อยกว่า การสัมภาษณ์ด้วยตนเอง อาจใช้การสุ่มหมายเลขโทรศัพท์ก็ได้ ได้รับการตอบมากกว่าการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ อย่างไรก็ตาม คำถามบางอย่างวัดความรู้สึกได้ จำกัดเฉพาะกลุ่มที่มีโทรศัพท์และสามารถโทรศัพท์ถึงได้ คำถามที่เป็นภาพใช้ไม่ได้

การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรนิยมใช้การวิจัยเชิงสำรวจเพื่อประเมินความต้องการจำเป็น เพราะความต้องการจำเป็นจัดเป็นความคิดเห็น ความเชื่อ และอาจจัดเป็นพฤติกรรมได้ และการวิจัยเชิงสำรวจก็เป็นการวิจัยประเภทหนึ่งของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (สุวิมล ว่องวาณิช, 2548) ซึ่งข้อมูลด้านความต้องการจำเป็น เป็นข้อมูลพื้นฐานในด้านสังคมอีกด้านหนึ่งที่ผู้พัฒนาหลักสูตรต้องให้ความสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรที่ดีจะต้องมีการตอบสนองต่อความต้องการของสังคมนั่นเอง

การสังเคราะห์งานวิจัย (synthesis of researches)

ปัจจุบันมีงานวิจัยเป็นจำนวนมากที่ศึกษาถึงปัญหาเดียวกัน โดยใช้รูปแบบของกลุ่มตัวอย่างวิธีการวิจัยที่แตกต่างกัน ทำให้ผลการวิจัยมีทั้งที่สอดคล้องและขัดแย้งกัน เป็นผลทำให้ผู้วิจัยต่อเนื่อง และผู้ที่ต้องการใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยเกิดความสับสน และไม่สามารถหาข้อยุติได้ ด้วยเหตุนี้จึงมีวิธีการพัฒนาวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยให้มีความเชื่อถือ และนำประโยชน์ไปใช้อย่างแท้จริง

ความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัย (Synthesis of Researches) เป็นวิธีการศึกษาเพื่อหาข้อเท็จจริงเพื่อนำไปเชื่อมโยงตอบปัญหาใดปัญหาหนึ่ง โดยใช้วิธีการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหานั้น ๆ หลาย ๆ เรื่องที่ศึกษาปัญหาเดียวกันหรือคล้าย ๆ กัน มาสรุปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติหรือการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะอย่างเป็นระบบ (Mullen, 1989), (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

ลักษณะเฉพาะของการสังเคราะห์งานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลนักสังเคราะห์งานวิจัยต้องสร้างดัชนีมาตรฐานจากงานวิจัยแต่ละเรื่องก่อนเพื่อปรับให้งานวิจัยเหล่านั้นมีหน่วยเดียวกัน แล้วจึงวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์ดัชนีมาตรฐานเหล่านั้นให้ได้ข้อเท็จจริงอันเป็นข้อสรุปสุดท้าย ส่วนในกรณีที่ต้องการสังเคราะห์งานวิจัยโดยวิธีการเชิงคุณลักษณะนักวิจัยจะทำการสรุปประเด็นต่าง ๆ จากงานวิจัยแต่ละเรื่องแล้วเรียบเรียงพรรณนาตามประเด็นต่าง ๆ ที่กำหนด

ประเภทของการสังเคราะห์งานวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยจำแนกได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. การสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ (qualitative synthesis) หรือเชิงบรรยาย หรือการปริทัศน์งานวิจัยแบบพรรณนา (narrative) เป็นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยแรกเริ่มของการสังเคราะห์งานวิจัยและยังคงเป็นวิธีการสังเคราะห์ที่ยังใช้อยู่ในปัจจุบัน (นงลักษณ์ วิรัชชัย,

2542) การสังเคราะห์การวิจัยประเภทนี้ใช้หลักการสรุปย่อรายงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์แต่ละเรื่อง แล้วนำมาเปรียบเทียบผลวิจัยแต่ละเรื่องว่ามีส่วนเหมือนกันอย่างไร และวิเคราะห์ความเหมือนความต่างเหล่านั้นตามประเด็นของนักวิจัย (Kulik, 1989) ซึ่งคุณภาพของงานวิจัยเชิงสังเคราะห์งานวิจัยวิธีนี้อยู่กับความสามารถและประสบการณ์ของนักวิจัยผู้ทำการสังเคราะห์

2. การสังเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative synthesis) เป็นการวิเคราะห์ค่าตัวเลขหรือค่าสถิติที่ปรากฏในงานวิจัยทั้งหลายเพื่อหาข้อสรุปอย่างเป็นระบบ เพื่อประโยชน์ในการนำไปเปรียบเทียบ สรุปอ้างอิง (Hunter. J.E. and Schmidt, 1990) ซึ่งเริ่มต้นพัฒนามาจากวิธีการนับคะแนนเสียงแบบเดิม (conventional vote – counting methods) ที่อาศัยการนับงานวิจัยโดยแบ่งตามผลการทดสอบสมมุติฐานและค่าของดัชนีมาตรฐานออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีนัยสำคัญทางสถิติและค่าสถิติเป็นบวก กลุ่มที่มีนัยสำคัญทางสถิติและค่าสถิติเป็นลบ และกลุ่มที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อนับความถี่ของงานวิจัยแต่ละกลุ่มแล้ว ทำการสรุปและแปลผลการสังเคราะห์ตามลักษณะของงานวิจัยกลุ่มที่มีความถี่สูงสุด

พัฒนาการของการสังเคราะห์งานวิจัยในเชิงปริมาณมาจนถึงปัจจุบันที่รู้จักกันดีในหมู่นักวิจัย คือ การวิเคราะห์ห่อภิมาณ (meta-analysis) ซึ่ง G.V. Glass เป็นผู้บัญญัติศัพท์ใช้ครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1976 วิธีนี้นักสังเคราะห์ต้องประมาณค่าขนาดอิทธิพลหรือสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อันเป็นดัชนีมาตรฐานจากงานวิจัยแต่ละเรื่องก่อน แล้วจึงสังเคราะห์ค่าประมาณดัชนีจากงานวิจัยทั้งหมดเข้าด้วยกัน นักสังเคราะห์ต้องศึกษาลักษณะการแจกแจงของค่าประมาณดัชนีเหล่านั้น คำนวณหามาตรฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และต้องศึกษาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรที่อธิบายความแปรปรวนของค่าประมาณดัชนีเหล่านั้นโดยการวิเคราะห์ทางสถิติ เช่น การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ การวิเคราะห์ในส่วนของการความแปรปรวน ซึ่งหัวใจสำคัญของการวิเคราะห์ห่อภิมาณ คือการประมาณส่วนของค่าขนาดอิทธิพล (effect size) จากงานการวิจัยแต่ละเรื่อง ขนาดอิทธิพลเป็นดัชนีมาตรฐานที่ใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัยประเภททดลอง มีค่าเท่ากับอัตราส่วนของผลต่างระหว่างมัธยฐานเลขคณิตกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เนื่องจากขนาดอิทธิพลเป็นอัตราส่วนไม่มีหน่วย จึงใช้เป็นดัชนีมาตรฐานได้ เช่นเดียวกับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ซึ่งเป็นดัชนีมาตรฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ห่อภิมาณสำหรับงานวิจัยประเภทสหสัมพันธ์ อย่างไรก็ตามการประมาณค่าขนาดอิทธิพลในการวิเคราะห์ห่อภิมาณยุ่งยากกว่าการประมาณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพราะค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นค่าสถิติที่เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูล และมีอยู่ในรายงานการวิจัยแล้ว ส่วนค่าขนาดอิทธิพลเป็นค่าสถิติที่นักสังเคราะห์ต้องคำนวณเองจากงานวิจัยแต่ละเรื่อง ยิ่งไปกว่านั้นงานวิจัย

ประเภททดลองแต่ละเรื่องยังใช้แบบแผนการทดลองและใช้สถิติวิเคราะห์แตกต่างกัน เป็นผลให้นัก
สังเคราะห์ต้องใช้สูตรการคำนวณค่าขนาดอิทธิพลแตกต่างกันตามประเภทการทดลองด้วย

ขั้นตอนการสังเคราะห์

กรณีการสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะมีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ ขอบข่าย เนื้อหาสาระที่ต้องการสังเคราะห์ซึ่ง
อาจจะกำหนดเป็นประเด็นตามหัวข้อที่ปรากฏในงานวิจัย เช่น วัตถุประสงค์ของงานวิจัย ประชากร
กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2. ระบุขอบเขตของงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์ว่าเป็นงานวิจัยที่
เกี่ยวข้องกัน เรื่องอะไร เป็นงานวิจัยลักษณะใด (วิทยานิพนธ์ หรือรายงานวิจัยของบุคคล หรือ
หน่วยงาน) ตีพิมพ์เผยแพร่ช่วงเวลาใด แหล่งเผยแพร่ที่ใดบ้าง เช่น งานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ของ
สาขาหลักสูตรและการสอนมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยระดับ
ประถมศึกษา ที่มีการเผยแพร่ในช่วงปฏิรูปการศึกษารอบที่ 1 (พ.ศ. 2543-2553)

3. สร้างแบบฟอร์ม ตามประเด็นที่ต้องการสังเคราะห์ โดยพิจารณา
แบบฟอร์มว่าสามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนหรือไม่ ซึ่งควรทดลองใช้แบบฟอร์มการบันทึกการ
งานวิจัยจำนวน 1-3 เล่ม ถ้าหากแบบฟอร์มบันทึกยังมีข้อบกพร่องก็ทำการปรับแก้ไขประเด็นที่
บกพร่องนั้น

4. ทำการบันทึกข้อมูลจากรายงานวิจัยเรื่องนั้น ๆ ลงในแบบฟอร์ม
บันทึก ซึ่งจะต้องอาศัยการอ่านงานวิจัยทีละเรื่องอย่างละเอียดถี่ถ้วน

5. นำเนื้อหาสาระที่บันทึกไว้มาจัดเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นที่
ต้องการสังเคราะห์แล้วประมวลผล และสรุปเขียนพรรณนาเรียบเรียงหัวข้อค้นพบตามประเด็นที่ละ
ประเด็น

กรณีสังเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้การวิเคราะห์ถ้อยความ มีขั้นตอนคล้าย
กับกรณีการสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะโดยในขั้นตอนกำหนดขอบเขตงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์
อาจจะต้องระบุถึงประเภทของงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์ เช่น งานวิจัยเชิงทดลอง วิจัยเชิง
เปรียบเทียบสาเหตุ หรือวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ และนำผลที่ได้จากการบันทึกมาแปลงค่าสถิติเดิมจาก
งานวิจัยแต่ละเรื่อง (ซึ่งค่าสถิติเหล่านี้ได้บันทึกไว้ในแบบฟอร์มบันทึกแล้ว) อาทิ $\bar{X}$, S.D., r_{xy} , t-
test, χ^2 -test, F-test ให้เป็นค่าขนาดอิทธิพล (ES) หลังจากนั้นก็นำค่าขนาดอิทธิพลที่ได้จาก
งานวิจัยไปเป็นข้อมูล เพื่อใช้วิเคราะห์ตอบวัตถุประสงค์ของการสังเคราะห์ต่อไป ค่าขนาดอิทธิพล
ที่ได้นี้สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ได้ทั้งสถิติพื้นฐานและสถิติอ้างอิง ผลที่ได้จากการสังเคราะห์เชิง

ปริมาณด้วยการวิเคราะห์ห่อหุ้มนี้ นอกจากจะได้คำตอบสรุปพร้อมเกี่ยวกับผลการวิจัยแต่ละเรื่องแล้ว ยังทำให้ทราบอีกว่า ผลสรุปจากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์นั้นมีความแตกต่างกันเพราะคุณลักษณะของงานวิจัยอีกด้วยหรือไม่

การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview)

การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเพื่อกระตุ้นให้ผู้สนทนาเล่าเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเป้าหมาย ผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์มีบทบาทเป็นคู่สนทนาภายใต้บรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีขั้นตอนที่สำคัญดังนี้ (Burns, 1997), (Kumer., 2011), (ทวีศักดิ์ นพเกษร, 2551)

1. สร้างบรรยากาศการสนทนาที่เป็นธรรมชาติ การพูดถึงประสบการณ์ของผู้สัมภาษณ์ที่ใกล้เคียงกับผู้ถูกสัมภาษณ์
2. ชี้แจงการสัมภาษณ์ หลังจากได้สร้างสัมพันธภาพแล้ว
3. ดำเนินการสนทนา โดยให้ความสำคัญกับประสบการณ์ของผู้สนทนา
4. แสดงความเข้าใจในเรื่องของผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อกระตุ้นการเปิดเผยเรื่องราวที่ลึกกว่าในช่วงแรก
5. สนทนาให้ได้ความจริง โดยการกระตุ้นให้เกิดการเล่าเรื่องยาว ๆ
6. การตั้งคำถามที่ยากในการตอบที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวล หรือเกี่ยวข้องกับอำนาจ ก็ต่อเมื่อแน่ใจว่าเกิดสัมพันธภาพและมีความผ่อนคลายแล้ว
7. ปิดการสัมภาษณ์ด้วยการสนทนาแบบผ่อนคลาย คำถามที่ไม่ลึกเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

วิธีวิจัยในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรที่สำคัญ ได้แก่ การวิจัยเอกสาร การวิจัยเชิงสำรวจ และการสังเคราะห์งานวิจัย นอกจากนั้นแล้วยังนิยมใช้การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสนทนากลุ่มรวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึก และการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้วย เทคนิคเดลฟาย ซึ่งนักพัฒนาหลักสูตรต้องเลือกใช้วิธีและเทคนิคที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

2.3 การพัฒนาหลักสูตร

การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือผลหรือคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาตามหลักสูตรนั้น ๆ ในกระบวนการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร การกำหนด

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นขั้นตอนแรกของขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรที่มีความสำคัญ ซึ่งจะ
เป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหา ตลอดจนองค์ประกอบอื่นที่เกี่ยวข้อง

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีหลายระดับจากระดับกว้างลงมาสู่ระดับแคบ ตาม
ประเภทของหลักสูตร เช่น จุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับชาติ ใช้คำว่าเป้าหมาย (curriculum
goals) ซึ่งเป็นเป้าหมายปลายทางของหลักสูตรระดับชาติที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ทั้งนี้การใช้คำ
ดังกล่าวอาจจะแตกต่างกันไปตามประเภทของหลักสูตร ตัวอย่างเช่น หลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรแบบอิงมาตรฐาน (standard-base
curriculum) คำว่าเป้าหมายดังกล่าวก็คือมาตรฐานการเรียนรู้นั่นเอง แต่ถ้าเป็นจุดมุ่งหมายของ
หลักสูตรในระดับรายวิชา จะใช้คำว่าจุดประสงค์รายวิชา (course objectives) เป็นสิ่งที่ต้องการ
ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเมื่อจบรายวิชานั้น ๆ แล้ว ส่วนหลักสูตรในระดับห้องเรียน หรือระดับการเรียน
การสอนซึ่งปรากฏในแผนการสอน ใช้คำว่า จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (behavioral objective) ซึ่ง
เป็นจุดมุ่งหมายที่ต้องกำหนดพฤติกรรมการแสดงออกและสามารถวัดได้อย่างชัดเจน

ความสำคัญของจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรในการกำหนด
ทิศทางว่าจะพัฒนาส่วนของตัวผู้เรียนไปในลักษณะใด จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสำคัญ
ดังนี้ (Ornstein, 1999)

1. เป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาที่บรรจุลงในหลักสูตร ซึ่งเนื้อหาทุก
เนื้อหาในหลักสูตรจะต้องตอบสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างเหมาะสม
2. เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้ได้การจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่มีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้
3. ช่วยสื่อสารให้ผู้เรียน ตลอดจนทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตรได้ทราบถึง
ความต้องการว่าผู้เรียนจะเรียนรู้อะไร ก่อให้เกิดการเตรียมตัวล่วงหน้าของผู้เรียน การติดตามผล
การเรียนรู้ตามหลักสูตร ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง
4. เป็นแนวทางในการกำหนด การวัดและประเมินผล ซึ่งกระบวนการวัดและ
ประเมินผลหลักสูตรจะต้องมีความสอดคล้อง สัมพันธ์ และเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
ที่ตั้งไว้
5. เป็นแนวทางในการบริหารงานของสถานศึกษา ที่จะทำให้ผู้บริหาร
สถานศึกษาได้คำนึงถึงการบริหารจัดการที่ไปตอบสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ดี

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ดี ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ตั้งอยู่บนรากฐานทางการศึกษาได้อย่างถูกต้อง เช่น พื้นฐานทางด้านปรัชญาการศึกษา จิตวิทยา สังคมวิทยา และธรรมชาติของความรู้ และบนรากฐานความจริงที่สามารถนำไปปฏิบัติได้
2. สอดคล้องกับกับความเป็นจริงความต้องการของสังคม ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถที่จะตอบสนองความต้องการสังคมและชาติ
3. สอดคล้องกับพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละวัย ซึ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในแต่ละระดับของผู้เรียนย่อมมีความแตกต่างกันไปในแต่ละพัฒนาการทางด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. มุ่งเสริมสร้างค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ และสร้างสรรค์วัฒนธรรมของตน
5. มุ่งส่งเสริมผู้เรียนในทุกด้าน เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ และมีความสมดุลหรืออาจกล่าวได้ว่า เป็นคนที่มีความดี ความเก่ง และมีความสุขทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ
6. มุ่งส่งเสริมผู้เรียน ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติ และเจตคติ ก่อให้เกิดค่านิยมที่ถูกต้องและมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาในสังคม
7. มีความชัดเจนไม่คลุมเครือ และมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงในแต่ละข้อ
8. มีความยืดหยุ่นและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป

วิธีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ดี ควรเกิดจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งมีวิธีการในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นอาจทำได้โดยการประชุมอภิปรายโดยยึดหลักการในการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ดีขึ้นมาเป็นหลักการในการประชุมอภิปราย หรือการประชุมพิจารณาจากจุดมุ่งหมายที่ได้ร่างขึ้นมาแล้วหรือหลักสูตรเดิมที่มีมาแล้วมาวิเคราะห์ทีละข้อ ว่าควรจะปรับปรุงหรือไม่อย่างไร หรืออาจจะใช้วิธีการจากความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตรแล้วกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรจะเป็นผู้กำหนดขึ้นเองภายใต้หลักการที่นำเสนอข้างต้น พร้อมทั้งการกำหนดองค์ประกอบอื่นๆ ที่เกิดขึ้นของหลักสูตรที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องไปพร้อมกัน แล้วจึงอาศัยกระบวนการวิจัยเพื่อตรวจสอบร่างหลักสูตรทั้งหมด ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปพัฒนาในขั้นต่อไป

การกำหนดเนื้อหา

เนื้อหา เป็นข้อมูลทฤษฎีที่สำคัญและจำเป็นที่เลือกสรรมาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ต้องการตามลำดับขั้น การที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาโดยเชื่อมโยงอยู่กับลักษณะของผู้เรียน ด้านเนื้อหาตลอดถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่ง ทั้ง 3 สิ่งเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน หลักสูตรจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ก็พัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน และเลือกการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม

นักการศึกษาได้แบ่งประเภทของเนื้อหาไว้หลายแบบ เช่น ทาบ (Taba, 1962) ได้แบ่งประเภทเนื้อหาออกเป็น 4 แบบ ได้แก่ เนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นหรือกระบวนการ เนื้อหาที่เป็นแนวคิดพื้นฐาน เนื้อหาที่เป็นมโนทัศน์ และเนื้อหาที่เป็นระบบความคิด และสมมติฐาน และซอร์ (Smith, Stanley Shores) ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 เช่นกัน ได้แก่ เนื้อหาทั่วไป เนื้อหาเฉพาะ เนื้อหาเชิงพรรณนา และเนื้อหาเชิงค่านิยม อย่างไรก็ตาม พบว่าการแบ่งประเภทของเนื้อหานิยมแบ่งตามประเภทของความมุ่งหมายทางการศึกษา 3 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกาเยและบริกส์ (Gagne and Briggs) ได้แก่ เนื้อหาด้านความรู้และสติปัญญา (cognitive Domain) เนื้อหาด้านเจตคติ (Affective Domain) และเนื้อหาส่วนของทักษะ (Psychomotor Domain) ซึ่งในด้านความรู้และสติปัญญาประกอบด้วยเนื้อหาด้านข้อเท็จจริง ทฤษฎีหรือหลักการ แนวคิดพื้นฐาน มโนทัศน์ ทักษะ และค่านิยม (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546)

ความสำคัญของเนื้อหา

เนื้อหาในหลักสูตร มีความสำคัญดังต่อไปนี้

1. เป็นสิ่งที่กำหนดลักษณะของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การเรียนรู้ที่จะต้องจัดให้กับผู้เรียน ตัวอย่างเช่น เนื้อหาประเภทค่านิยม ก็ต้องจัดประสบการณ์สื่อสารและแนะนำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติอย่างแท้จริง
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนมีเหตุและผล เพราะเนื้อหาคือความรู้ที่มากขึ้นกับผู้เรียนย่อมส่งผลให้เป็นผู้มีความรู้และมีเหตุผลมากขึ้น

3. ช่วยขยายขอบเขตของประสบการณ์กว้างขวางมากขึ้น เพราะการได้ความรู้ใหม่มั้ย่อมก่อให้เกิดประสบการณ์ใหม่ เกิดมุมมองหรือทัศนคติที่กว้างไกล และเกิดทักษะทางปัญญามากขึ้นเกณฑ์การคัดเลือกเนื้อหาในการคัดเลือกเนื้อหาที่มีเกณฑ์สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ระดับของความรู้ ความรู้มี 4 ระดับ ได้แก่

1.1 ระดับข้อเท็จจริงเฉพาะ ได้แก่ ความรู้ในระดับที่เป็นทักษะและกระบวนการ

1.2 ระดับแนวคิดพื้นฐาน ได้แก่ ความรู้ในระดับพื้นฐาน เช่น การแยกแยะ หลักการ ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลภายในวิชา

1.3 ระดับความคิดรวบยอด ได้แก่ แนวคิดที่เป็นนามธรรม ระบบที่ซับซ้อน การมีเหตุผลหลากหลาย และการพึ่งพาซึ่งกันและกัน

1.4 ระดับระบบการคิด ได้แก่ ระบบความคิดหรือวิธีการแก้ปัญหา การเสาะแสวงหาความรู้และการค้นพบ

2. เนื้อหาพื้นฐานที่ต้องรอบรู้ ในยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หลักสูตรจะต้องคัดเลือกเนื้อหาที่มีความเท่าทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดความรอบรู้ที่ทันสมัย

3. ขอบข่าย กล่าวคือ การคัดเลือกเนื้อหาจะต้องมีความกว้าง ลึก หลากหลาย ครอบคลุมเนื้อหา

4. ลำดับขั้นตอน การคัดเลือกเนื้อหาจะต้องพิจารณาลำดับขั้นตอนของระดับความรู้ว่าจะเรียนอะไรก่อนหลัง จะต้องรู้พื้นฐานเดิม และจะบรรจุเนื้อหาที่มีความต่อเนื่องอย่างไร

5. การบูรณาการ โดยการพิจารณาความสัมพันธ์ของเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องอื่น หน่วยการเรียนรู้อื่น หรือวิชาอื่นอย่างไร

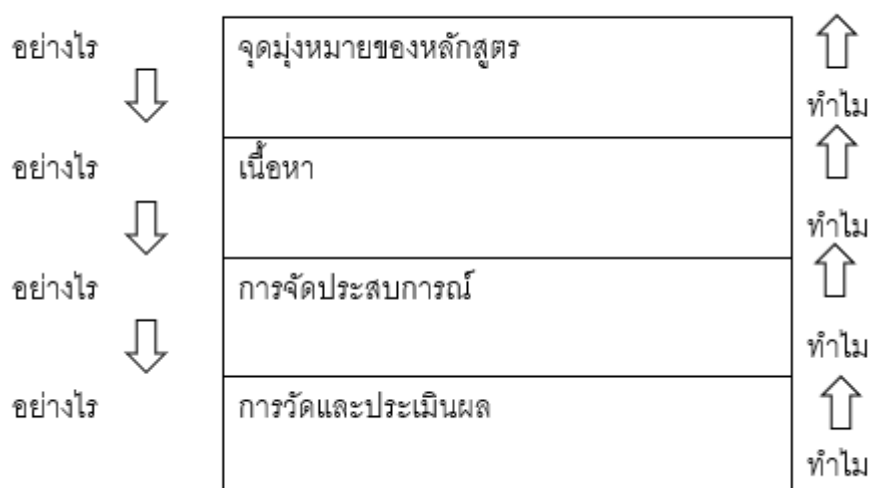
การประเมินร่างหลักสูตร

หลังจากที่หลักสูตรได้ผ่านกระบวนการร่างจากองค์ประกอบที่จำเป็นโดยอาศัยข้อมูลและวิธีการที่เหมาะสมแล้ว จะนำหลักสูตรที่ร่างขึ้นไปสู่การประเมิน มีประเด็นในการประเมินหลักสูตร 2 ประเด็น ได้แก่ การประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร และการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร รายละเอียดดังนี้

1. การประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาว่าองค์ประกอบของหลักสูตรในแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ตัวอย่างเช่น การประเมิน

องค์ประกอบที่สำคัญขององค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย เนื้อหา การจัดประสบการณ์ การวัดและประเมินผล โดยประเมินว่าองค์ประกอบทั้งสี่เหล่านี้มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ทั้งนี้องค์ประกอบของหลักสูตรอาจจะมีมากกว่านี้ก็ได้ เช่น บางหลักสูตรอาจจะมีปรัชญาของหลักสูตร หลักการและเหตุผล ซึ่งในการประเมินร่างหลักสูตรก็ต้องนำองค์ประกอบเหล่านี้มาประเมินความสัมพันธ์ด้วยเช่นกัน การประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรกระทำได้ 2 วิธีดังนี้ (รัตนะ บัวสนธิ, 2552)

1.1 การประเมินโดยใช้กรอบเหตุผลสัมพันธ์ (logical framework relation) เป็นการประเมินโดยอาศัยการตั้งคำถามเชิงเหตุผล ซึ่งเริ่มต้นจากบนลงล่างด้วยคำถามว่า “อย่างไร” และตั้งคำถามจากล่างขึ้นบน ด้วยคำถามว่า “ทำไม” ตัวอย่างเช่น องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรประกอบไปด้วย 4 ส่วนสำคัญจากบนลงล่าง ได้แก่ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา การจัดประสบการณ์ การวัดและประเมินผล โดยผู้พัฒนาร่างหลักสูตรตั้งคำถามว่า “จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีลักษณะอย่างไร เนื้อหาควรมีลักษณะอย่างไร” “เนื้อหาอย่างไรควรมีการจัดประสบการณ์อย่างไร” กระทำแบบนี้ไปจนกระทั่งถึงการวัดและประเมินผล แล้วจึงพิจารณาจากล่างขึ้นบนโดยพิจารณาว่า การจัดประสบการณ์สอดคล้องกับการวัดและประเมินผลหรือไม่ แล้วตั้งคำถามว่า ทำการจัดประสบการณ์จึงเป็นลักษณะแบบนี้ กระทำแบบนี้ต่อไปเรื่อย ๆ จนสิ้นสุดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งการประเมินโดยผู้ร่างหลักสูตรเองหรือบุคคลอื่นก็ย่อมได้ นำเสนอกรอบเหตุผลสัมพันธ์ในการพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร ดังภาพที่ 10 ดังนี้

ภาพประกอบ 9 กรอบเหตุผลสัมพันธ์ในการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร

1.2 การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ (expert judgment) เป็นการประเมินหลักสูตรที่อาศัยบุคคลกลุ่มหนึ่งที่มีความรู้ความสามารถหรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญในการประเมินร่างหลักสูตร จะพิจารณาจากผู้มีคุณวุฒิหรือมีความรู้ในหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ตัวอย่างเช่น การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญก็ควรจะเป็นผู้จบการศึกษาทางด้านคณิตศาสตร์ มีผลงานด้านตำราที่เกี่ยวข้อง หรือถ้าไม่ได้จบคณิตศาสตร์โดยตรง อาจเป็นผู้มีผลงานที่เกี่ยวข้องทางคณิตศาสตร์ที่นักวิชาการยอมรับ ในทำนองเดียวกันการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญในครั้งนี้อาจจะได้แก่ปราชญ์ชาวบ้านของท้องถิ่นนั้น โดยจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมควรเป็นจำนวนคี่ซึ่งไม่ควรน้อยกว่า 3 คน

ในการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบของสูตร จะอาศัยดุลยพินิจของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาจากแบบประเมินความสอดคล้องหลักสูตร แบบมาตราส่วนประมาณค่าโดยสร้างข้อความให้ประเมินตามองค์ประกอบแต่ละส่วนของหลักสูตร ซึ่งแบบประเมินอาจเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3-5 ระดับ หลังจากที่คุณเชี่ยวชาญได้ประเมินในแบบประเมินแล้ว จึงนำผลการประเมินมาตรวจสอบ แล้วทำการวิเคราะห์แปลผลการประเมินเช่นตัวอย่างแบบประเมินข้างต้น โดยนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต (x) จากแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีเกณฑ์พิจารณาแปลผลดังนี้

$x = 4.50-5.00$ หมายความว่า สอดคล้องมากที่สุด

$x = 3.50-4.49$ หมายความว่า สอดคล้องมาก

$x = 2.50-3.49$ หมายความว่า สอดคล้องปานกลาง

$x = 1.50-2.49$ หมายความว่า สอดคล้องน้อย

$x = 1.00-2.49$ หมายความว่า สอดคล้องน้อยที่สุด

นอกจากการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบในร่างหลักสูตรโดยใช้การตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ในการประเมินร่างหลักสูตรอาจจะใช้วิธีการจัดประชุมผู้เชี่ยวชาญหรือการสัมมนาของผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) ซึ่งจะอาศัยข้อสรุปร่วมกันจากผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อองค์ประกอบของหลักสูตร

การประเมินร่างหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ นอกจากจะพิจารณาความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตรแล้ว อาจจะทำให้ผู้เชี่ยวชาญเสนอและพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรได้

โดยนำองค์ประกอบของหลักสูตรที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมตามรายการ

ซึ่งใช้วิธีการเช่นเดียวกับการประเมินความสอดคล้องแต่แตกต่างกันเพียงรายการที่ให้ประเมินจะให้พิจารณาองค์ประกอบของหลักสูตรที่สร้างขึ้นว่ามีความเหมาะสมในระดับใด

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องจากการที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มากำหนดร่างหลักสูตร ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ความมุ่งหมาย เนื้อหา การจัดประสบการณ์ การวัดและประเมินผล จากนั้นจึงนำร่างหลักสูตรสู่กระบวนการวิจัยเชิงประเมิน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องขององค์ประกอบในหลักสูตร โดยมีวิธีการที่นิยม 2

วิธี ได้แก่ การประเมินโดยใช้กรอบเหตุผลสัมพันธ์ และการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ก่อนจะนำไปสู่การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรในขั้นตอนต่อไป

2.4 การประเมินหลักสูตรเพื่อการพัฒนา

ความหมายของการประเมินหลักสูตร

ความหมายของการประเมินหลักสูตรนั้นมีพัฒนาการตามความหมายของนักการศึกษาทางด้านการประเมินซึ่งได้มีการแบ่งประเภทของความหมายแตกต่างกันออกไปตามแนวคิดของและพัฒนาการของแนวคิดการประเมิน ได้แบ่งความหมายของการประเมินออกเป็น 3 กลุ่ม ส่วน (Guba, 1990) ได้แบ่งความหมายของการประเมินตามพัฒนาการเป็น 4 กลุ่มตามยุคของการเปลี่ยนแปลงแนวคิดด้านการประเมิน โดยสรุปความหมายของการประเมินหลักสูตรแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักวัดผลที่เน้นการให้ความหมายในเชิงวัดผลโดยอาศัยเครื่องมือทางวัดผลเป็นหลัก ซึ่งมีนักการศึกษาที่สำคัญ เช่น Thorndike, Hagen และ Ebel กลุ่มต่อมาได้ให้ความหมายของการประเมินที่เน้นความมุ่งหมายของหลักสูตร โดยให้คำจำกัดความว่า “การประเมินผลเป็นการเปรียบเทียบพฤติกรรมกับความมุ่งหมายที่ชัดเจน” นักการศึกษาที่สำคัญในกลุ่มนี้ได้แก่ Tyler และกลุ่มเชิงระบบซึ่งเป็นกลุ่มที่ให้ความหมายของการประเมินที่ได้รับกันยอมรับอย่างแพร่หลาย ที่เสนอว่าเป็นการรวบรวมอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้สารสนเทศในการตัดสินใจ นักการศึกษาที่สำคัญในกลุ่มนี้ได้แก่ (Stufflebeam, 2007) และกลุ่มสุดท้ายซึ่งเป็นกลุ่มที่ให้ความหมายของการประเมินที่เน้นการตอบสนองอย่างสร้างสรรค์ (responsive evaluation) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตร ซึ่งมีนักการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ (Guba, 1990) หรือที่เรียกการประเมินนี้ว่าการประเมินในยุคที่ 4 (Fourth Generation Evaluation) จากกลุ่มของให้ความหมายข้างต้น แม้จะมีลักษณะที่แตกต่างกันไปแต่ส่วนใหญ่เป็นความแตกต่างในด้าน

กระบวนการได้มาซึ่งข้อมูลและประเด็นที่สนใจ ซึ่งกลุ่มความหมายดังกล่าวก่อให้เกิดรูปแบบการประเมินที่แตกต่างกันไป โดยสรุปการประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล จุดเด่น จุดด้อยของตัวหลักสูตร และกระบวนการของหลักสูตรเพื่อตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่าบรรลุความมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการเพื่อหาข้อเท็จจริงของหลักสูตร (Jon Wiles, 2009)

1. เพื่อทราบความจำเป็นและความต้องการของประชากรที่เป็นเป้าหมายหลักสูตร จุดมุ่งหมายดังกล่าวจะใช้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาหลักสูตรในงานวิจัยทางด้านการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาบางครั้ง เรียกว่า การประเมินความจำเป็น (need assessment) (James W. Altschuld, 2010) ซึ่งผลการประเมินดังกล่าวจะนำไปสู่การออกแบบหลักสูตรหรือโปรแกรม (program design) ที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานที่ศึกษา

2. เพื่อทราบแนวทางเกี่ยวกับกระบวนการของหลักสูตร ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกำหนดหลักการ กำหนดจุดมุ่งหมาย และกำหนดโครงสร้างเนื้อหาวิชาหรือลักษณะความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติต่าง ๆ ที่ควรบรรจุในหลักสูตรที่จะสนองหลักการและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายต่าง ๆ

3. เพื่อทราบผลการนำหลักสูตรไปใช้ เช่น การบริหารหลักสูตร การสร้างความพร้อมก่อนใช้หลักสูตร การพัฒนาบุคลากร การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลการเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรให้บรรลุผลครบตามวัตถุประสงค์หลักสูตร

4. เพื่อทราบเกี่ยวกับผลการใช้หลักสูตร หรือประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรของผู้เรียน เช่น การใช้ความรู้ในการศึกษาต่อ และการทำงาน จุดมุ่งหมายของการประเมินดังกล่าวนำไปสู่การตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรอย่างใดอย่างหนึ่ง

ผลการประเมินหลักสูตรจะมีประโยชน์ช่วยให้มีการกลั่นกรองหลักสูตรเพื่อให้ได้หลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง มีความเหมาะสมสมบูรณ์ก่อนนำไปปฏิบัติ ช่วยให้มีความพึงพอใจและมั่นคงต่อการปรับปรุงตัวหลักสูตร ลักษณะการใช้หลักสูตรและพัฒนา นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร และช่วยเผยแพร่ หลักฐานความสำเร็จของการใช้หลักสูตร (accountability) สู่สังคม

รูปแบบการประเมินหลักสูตร

กิจกรรมและขอบข่ายของการประเมินผลหลักสูตรจะขึ้นอยู่กับคำนิยามของหลักสูตร ถ้านิยามว่าหลักสูตรคือกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน การประเมินหลักสูตรจะเริ่มตั้งแต่การประเมินจุดหมายโครงสร้าง และเนื้อหาในตัวหลักสูตรจนถึงการประเมินสื่อในรูปแบบ รูปแบบการประเมินหลักสูตรเป็นกรอบความคิดที่เป็นระบบมีขั้นตอนของการประเมินชัดเจน ซึ่งรูปแบบการประเมินหลักสูตรและรูปแบบมีข้อมีและข้อจำกัด ผู้ประเมินหลักสูตรจะต้องพิจารณาเพื่อนำมาปรับประยุกต์ให้เข้ากับวัตถุประสงค์และขอบข่ายการประเมินหลักสูตร รูปแบบของการประเมินที่นิยมนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินหลักสูตร สามารถจัดจำแนกได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal-Based Models)

รูปแบบการประเมินแนวนี้นั้น เน้นการตัดสินคุณค่าตามจุดมุ่งหมาย เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนงานรวมถึงโครงการ หรือหลักสูตร การประเมินจึงมีลักษณะนำไปการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับผลที่คาดหวังไว้ ดังนั้น จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์จึงถูกใช้เป็นเกณฑ์สำหรับตัดสินความสำเร็จของการดำเนินงาน ผู้นำความคิดการประเมินแนวนี้นั้น คนสำคัญได้แก่ (R.W. Tyler, 1950) โดยมีขั้นตอนการประเมินดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายทั่วไปกว้าง ๆ โดยการวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบต่าง ๆ คือ ผู้เรียน สังคม เนื้อหาสาระ และปัจจัยที่กำหนดขอบเขตของจุดมุ่งหมาย ได้แก่ จิตวิทยา การเรียน และปรัชญาการศึกษา

2. กำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะหรือจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่ต้องการวัด ภายหลังจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

3. กำหนดสถานการณ์ที่แสดงความสำเร็จของจุดมุ่งหมาย

4. พัฒนาและเลือกเทคนิคในการวัดให้เหมาะสมกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

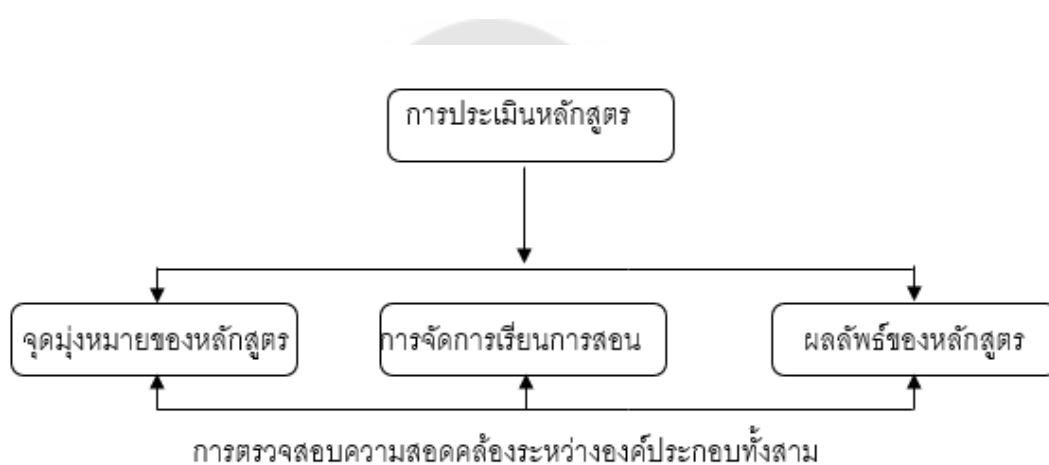
5. กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ทางการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องและบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด

6. รวบรวมข้อมูลที่เป็นผลงานของนักเรียน

7. เปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการวัดกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้

8. ถ้าไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ จะต้องมีการตัดสินใจ ปรับปรุงหลักสูตรหรือยกเลิก ถ้าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ก็จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร

โดยไทเลอร์ได้เสนอแนวคิดว่าการประเมินหลักสูตรควรประกอบด้วยการประเมินความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การประเมินความเป็นไปได้ของแผนการเรียนรู้ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายรวมถึงประเมินการจัดกิจกรรม โครงการ/โครงการ และการเรียนการสอน ประเมินผลผลิตให้ทำได้ผลลัพธ์ของหลักสูตรและตลอดจนการติดตามประเมินหลักสูตรที่นำไปใช้จริงเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง

ภาพประกอบ 10 การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบของไทเลอร์

2. รูปแบบการประเมินที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก (Criterion-Based Models)

การประเมินตามรูปแบบนี้ เน้นการตัดสินคุณค่าซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์หรือเป็นไปตามมาตรฐานเป็นหลัก ที่มาของเกณฑ์หรือมาตรฐานอาจกำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงาน หรือองค์กรวิชาชีพอันเป็นที่ยอมรับผู้นำแนวคิดการประเมินแนวนี้ คนสำคัญได้แก่ (Stake, 1967)รายละเอียดดังนี้

รูปแบบการประเมินผลหลักสูตรของสเตก (Robert E. Stake)

สเตกได้เสนอรูปแบบการประเมินแบบเป็นทางการที่ต้องอาศัยการตัดสินใจ โดยมีเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นตัวตั้ง โดยออกแบบตารางเป็น 12 ช่อง แต่ละช่องจะสามารถกรอกข้อมูลเข้าไปได้ ข้อมูลในแต่ละช่องจะแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องของสิ่งที่ต้องการประเมิน และชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานหลักสูตร รูปแบบนี้จึงช่วยประเมินผลในด้านความสอดคล้อง และความสัมพันธ์ของตัวแปรในหลักสูตร

โดยมีวิธีการกรอกรายละเอียดดังนี้

1. การตั้งเกณฑ์ในการวิเคราะห์หลักสูตร โดยมีหัวข้อของเกณฑ์ที่จะใช้ในการวิเคราะห์เพื่อประเมินผลหลักสูตรมี 3 ด้าน คือ ด้านสิ่งที่มีมาก่อน หมายถึงสิ่งใด ๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องกับผลที่ได้รับจากหลักสูตรที่มีอยู่ก่อน ด้านกระบวนการในการสอน หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน ด้านผลที่เกิดขึ้น หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรนั้น

2. การหาข้อมูลมาประกอบหลังจากที่ได้ตั้งเกณฑ์ขึ้นมา ซึ่งนำมาเป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตรแล้ว ผู้ประเมินจะต้องทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่มาประกอบการพิจารณา ข้อมูลที่ได้จะนำมากรอกรายละเอียดโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก การบรรยายหลักสูตร (Description Matrix) ซึ่งประกอบด้วย 1) ผลที่คาดหวัง โดยการวิเคราะห์หลักสูตร และ 2) ผลที่เกิดขึ้นโดยการบรรยายการใช้หลักสูตร ด้านปัจจัย การปฏิบัติ และผลลัพธ์ ส่วนที่สอง การตัดสินคุณค่าของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 1) การกำหนดมาตรฐานของหลักสูตร 2) การตัดสินคุณค่าของหลักสูตร ด้านปัจจัยการปฏิบัติ และผลลัพธ์

3. รูปแบบการประเมินโดยยึดตามความต้องการตัดสินใจเป็นสำคัญ รูปแบบการประเมินลักษณะเช่นนี้ ต้องเสนอข้อสนเทศเพื่อช่วยให้คณะผู้บริหารเสนอและแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจเลือกทางเลือกได้อย่างเหมาะสม โดยเน้นความต้องการให้สารสนเทศของผู้บริหารเป็นหลักของการประเมิน ผู้นำแนวคิดการประเมินแนวนี้นั้น คนสำคัญ ได้แก่ (Cronbach, 1963) โดยรูปแบบการประเมินของ Stufflebeam เป็นรูปแบบที่นิยมนำมาใช้ในการประเมินหลักสูตร รายละเอียดดังนี้

รูปแบบการประเมินของ Stufflebeam หรือ CIPP Model

รูปแบบนี้เน้นให้ข้อมูลในด้านการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนา โดยมีประเด็นในการประเมิน 4 ด้าน หรือที่เรียกว่า CIPP Model รายละเอียดดังนี้

1. ด้านบริบท (C: Context) การประเมินเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมความต้องการจำเป็นของบุคคลหรือหน่วยงาน ตลอดจนความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น (I: Input) เป็นการประเมินความเหมาะสมเกี่ยวกับทรัพยากรความเหมาะสมของโครงสร้าง เนื้อหาหลักสูตร ทรัพยากรสนับสนุนต่าง ๆ เช่น ห้องเรียน สื่อการเรียนการสอน หรือสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อหลักสูตร เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนโครงสร้างเนื้อหา และการจัดเตรียมทรัพยากรสนับสนุนต่าง ๆ

3. ด้านกระบวนการ (P: Process) เป็นการประเมินเกี่ยวกับการบริหารและจัดการหลักสูตร กิจกรรมการเรียน จัดโครงการ การสอน การวัดและประเมินผล เพื่อตัดสินใจนำหลักสูตรไปปฏิบัติ และปรับปรุงแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบริหาร การจัดการเรียนการสอน การวัด และการประเมินผล

4. ด้านผลผลิต (P: Product) เป็นการประเมินเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา และบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อตัดสินใจทบทวนหลักสูตร ปรับปรุงขยายหรือยุบหลักสูตร

รูปแบบการประเมินของ Stufflebeam เหมาะสำหรับการพิจารณาข้อมูลเพื่อตัดสินใจในการพัฒนาหลักสูตรเป็นขั้น ๆ ซึ่งทำควบคู่ไปพร้อมกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตร หรืออาจกล่าวได้ว่ารูปแบบนี้จะเหมาะสมและควบคู่กับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในแต่ละชั้น อย่างไรก็ตาม พบว่ามีงานวิจัยเชิงประเมินหลักสูตรหลายเรื่องที่น่ารูปแบบนี้ไปใช้ประเมินหลักสูตรที่ผ่านการใช้แล้ว ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตรหรือตัดสินใจว่าจะใช้หลักสูตรต่อไปหรือไม่

4. รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่เน้นการตอบสนอง (responsive evaluation)

เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นการประเมินที่ตอบสนองต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยการบอกกล่าว (claim) สิ่งที่เกี่ยวข้อง (concern) ประเด็นต่าง ๆ (issue) ซึ่งเป็นมุมมองในลักษณะการสร้างสรรคนิยม (constructivist methodology) ผู้นำแนวความคิดการประเมินแนวนี้นี้ ได้แก่ กูบาและลินคอล์น (Guba, 1990) หรือเรียกอีกอย่างว่าการประเมินในยุคที่ 4 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายของการประเมินเพื่อพัฒนาการตัดสินใจโดยการลงชั้นตามติระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด โดยชี้ให้เห็นว่าการประเมินที่ผ่านมานั้นมีปัญหาคritical 3 ประการดังนี้

1. การประเมินมีแนวโน้มในรูปแบบบริหารนิยม (managerialism) เป็นการประเมินที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศกร กรรมการสถานศึกษา การประเมินในรูปแบบนี้ถ้าปล่อยให้ผู้ประเมินมีอิสระ ผลของการประเมินมักจะส่งผลถึงกลุ่มผู้บริหารข้างต้น จึงทำให้กลุ่มผู้บริหารมักจะตีกรอบของการประเมินเอาไว้เพื่อไม่ให้ส่งผลในทางลบถึงตนเอง

2. ขาดความเหมาะสมกับค่านิยมอันหลากหลาย (value-pluralism) จากการประเมินที่มีปัจจัยเกี่ยวกับบุคคลหลายฝ่ายในการตัดสินใจคุณค่าจึงมีการใส่ค่านิยมที่หลากหลายที่มาจากตัวผู้ประเมิน ฉะนั้นการประเมินจึงยึดค่านิยมของผู้ประเมินเป็นหลักมากกว่ายึดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

3. เน้นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้มากขึ้นไป (scientific paradigm of inquiry) กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นการประเมินในเชิงปริมาณจนละเลยเรื่องราวของคุณภาพ ซึ่งอาจทำให้การประเมินขาดความสมบูรณ์

รูปแบบการประเมินของกูบาและลินคอล์น (Guba & Lincoln)

กูบาและลินคอล์น ได้เสนอทางเลือกใหม่ด้วยการขจัดปัญหาของการประเมินที่ผ่านมาทั้งสามออกไปซึ่งเขาเรียกว่าการประเมินในยุคที่ดี เป็นการประเมินโดยใช้แนวความคิดสร้างสรรค์นิยมแบบตอบสนอง โดยเสนอให้คำจำกัดความของคำต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การตอบสนอง (responsive) หมายถึงวิธีการหลาย ๆ วิธีที่แตกต่างกัน (different way) ในการกำหนดจุดเน้นเป็นการกำหนดขอบเขตและสิ่งที่จะประเมิน ซึ่งเป็นการสืบค้นตามขอบเขตกระบวนการทัศน์ของนักสร้างสรรค์ (constructivist) ซึ่งเป็นวิทยวิธี (methodology) ที่ว่า จะถามด้วยคำถามอะไร จะรวบรวมข้อมูลอะไร ทั้ง 2 อย่างนี้ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานความเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของสิ่งที่จะประเมิน การประเมินในรูปแบบนี้จึงเป็นการแสวงหาความรู้ที่แตกต่างจากกระบวนการทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งกูบาและลินคอล์นได้นำเสนอรูปแบบไว้ดังนี้

1. ใช้การประเมินแบบตอบสนอง (responsive evaluation) ในการประเมินต้องตอบสนองผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ประเมิน นั่นคือผู้ที่มีส่วนได้ เสียประโยชน์ การประเมินแบบตอบสนองมี 4 ระยะด้วยกัน คือ ระยะแรกเป็นระยะที่ผู้ที่มีส่วนได้ เสียประโยชน์ จะทำการระบุการได้ประโยชน์ การเสียประโยชน์และปัญหาของตน ระยะที่สองเป็นการนำการได้ประโยชน์ การเสียประโยชน์ และปัญหาของแต่ละคนมาทำการพิจารณาเพื่อแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ระยะที่สามเป็นระยะรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องในระยะที่สองซึ่งอาจเป็นข้อมูลในเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณก็ได้ ระยะที่ดีเป็นการเจรจาระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อหาความสอดคล้องตามมติเอกฉันท์

2. การใช้กระบวนการอธิบายด้วยการโต้แย้งเชิงตรรกะ (hermeneutic dialectic process) เป็นการอธิบายและตีความเพื่อเปรียบเทียบ ความเหมือน ความต่างของทัศนคติที่หลากหลาย

3. ใช้การเจรจา (negotiation) ซึ่งเป็นการเจรจาระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินเท่านั้น กระบวนการนี้จะได้สิ่งใหม่ขึ้นมาที่เรียกว่าเป็นการสร้างสรรค์ (construction)

นอกจากรูปแบบการประเมินแบบตอบสนองที่มีอยู่ 4 ระยะแล้ว กูบาและลินคอล์นยังได้ให้วิธีในการสืบค้นแบบสร้างสรรค์นิยม (constructivist inquiry) ซึ่งเงื่อนไขของการประเมินเหล่านี้จะต้องประกอบด้วยการศึกษาจะต้องเป็นไปตามสภาพที่เป็นธรรมชาติ ไม่ใช่

ห้องทดลองหรือสถานการณ์ทดลอง โดยผู้ประเมินต้องไม่ระบุว่าตนเองเป็นผู้รู้ในทุกเรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่จะทำการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาต้องสามารถปรับเปลี่ยนได้ และถือคนเป็นเครื่องมือในการวิจัยคือการเก็บข้อมูลในวิธีการต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้สามารถได้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยนำเสนอข้อมูลเท่าที่สามารถเสนอได้ ตามสมการ “การสรุป = ทุกสิ่งที่เรารู้ – สิ่งที่เราไม่รู้”

กระบวนการสืบค้น ต้องประกอบด้วย 4 องค์ประกอบดังนี้

1. การเลือกให้ผู้ให้ข้อมูล ต้องเลือกแบบเจาะจง จากนั้นทำการจัดลำดับคุณภาพของผู้ให้ข้อมูลแล้วทำการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลคนแรกเสียก่อน ผู้ให้ข้อมูลคนที่สองต้องแตกต่างจากผู้ให้ข้อมูลคนแรกและสามารถตอบสนองความต้องการของการสืบค้นได้

2. กระบวนการสืบค้นจะมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันระหว่างการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการตีความข้อมูลควรเริ่มจากการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลคนแรก การเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลคนที่สองควรเกี่ยวข้องกับข้อมูลที่เก็บจากคนแรก

3. การสรุปข้อค้นพบ ไม่จำเป็นต้องมีทฤษฎีใดมาสนับสนุน แต่ทฤษฎีจะเกิดจากข้อมูลที่ได้ ซึ่งข้อค้นพบนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกัน ที่ถือเป็นการสร้างสรรค์ที่หลากหลาย

4. การออกแบบการประเมินใหม่ เนื่องจากในเบื้องต้นผู้ประเมินยังไม่ทราบว่าตนไม่ทราบอะไรบ้าง เมื่อมีข้อมูลมากขึ้นก็จำเป็นต้องออกแบบให้ดียิ่งขึ้นและมีจุดมุ่งเน้นที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น การสร้างสรรค์ร่วม (joint construction) จะทำให้เกิดตัวแทนของประสบการณ์ คือการเปิดโอกาสให้ผู้อ่านที่ได้เรียนรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์อื่น หรือนำไปใช้ในการสร้างสรรค์อย่างอื่น

ขั้นตอนการประเมินตามรูปแบบของกุกาและลินคอล์น

1. การเริ่มทำสัญญา เมื่อมีผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องการให้ประเมินทำการประเมิน จึงต้องมีการทำสัญญาระหว่างผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรกับผู้ประเมิน ซึ่งต้องมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ระบุชื่อผู้รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการประเมิน

1.2 ระบุสิ่งที่จะประเมิน สิ่งที่จะระบุไว้ในสัญญาครั้งแรก อาจมีการปรับเปลี่ยนได้ เมื่อผ่านการโต้แย้งเชิงตรรกะแล้ว

1.3 ระบุวัตถุประสงค์ของการประเมิน ข้อนี้จะสืบเนื่องมาจากข้อ 1.2 ควรมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งจาก 4 คุณลักษณะดังนี้ 1) การประเมินคุณธรรมโดยประเมินส่วนย่อย

เป็นการประเมินคุณค่าภายในเพื่อการปรับปรุงสิ่งนั้น 2) การประเมินคุณค่าโดยประเมินส่วนย่อย เป็นการประเมินคุณค่าภายนอกเพื่อการปรับปรุงสิ่งนั้น 3) การประเมินคุณธรรมโดยส่วนรวม เป็นการประเมินคุณค่าภายใน เป็นการตรวจสอบมาตรฐานขั้นต่ำเพื่อตัดสินว่า ยังใช้ได้หรือไม่ 4) การประเมินคุณค่าโดยส่วนรวม เป็นการประเมินคุณค่าภายนอก เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริง ลูกค้าน่าต้องยอมรับวิธีการโต้แย้งเชิงตรรกะการแสดงการได้ประโยชน์ เสียประโยชน์ และปัญหาของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การให้คำอธิบายกับลูกค้าเกี่ยวกับวิถีวิธีที่จะใช้ในการประเมินในครั้งนี้ ข้อตกลงในการให้ข้อมูลทางเอกสาร ข้อตกลงของผู้ประเมินว่าจะเก็บข้อมูลไว้เป็นความลับ คำอธิบายวิธีการรายงานที่จะใช้ในการประเมินครั้งนี้ ระบุเงื่อนไขทางเทคนิคที่เฉพาะเจาะจงที่ลูกค้าควรทราบ คือผู้ประเมินและคุณสมบัติของผู้ประเมิน ระยะเวลาของการประเมินงบประมาณ รายการของผลที่จะเกิด

2. การจัดระบบการประเมิน เป็นการเตรียมฝึกอบรมคณะผู้ประเมิน การได้รับสิทธิเข้าถึงข้อมูล หมายถึงการที่ผู้ประเมินสามารถเข้าถึงข้อมูลในทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการเตรียมเครื่องอำนวยความสะดวกได้แก่การเตรียมเครื่องมือที่จะช่วยอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน และการสร้างความคุ้นเคยกับปัจจัยทางสังคม การเมืองและวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่ทำการประเมิน

3. การจำแนกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คือจำแนกคนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้แทน คือ ผู้ผลิต ผู้ใช้ ผู้นำสิ่งที่ประเมินไปใช้ ผู้ได้รับประโยชน์ คือผู้ที่ได้ประโยชน์จากสิ่งที่ประเมิน ผู้เสียผลประโยชน์ คือ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสิ่งที่ประเมิน

4. การพัฒนาการสร้างสรรค์ร่วมภายในกลุ่ม คือ การได้บทสรุปที่สอดคล้องกันจากการโต้แย้งเชิงตรรกะของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือที่เรียกว่าการได้จุดสร้างสรรค์ร่วม

5. การทดสอบและการขยายการสร้างสรรค์ร่วมของผู้เกี่ยวข้อง เป็นการหาข้อมูลเพิ่มเติมมาสนับสนุนข้อมูลที่ได้จากข้อ 4

6. การเลือกประเด็นได้ประโยชน์ การเสียประโยชน์ และปัญหาที่ยังหาข้อยุติไม่ได้ ขั้นนี้จะเกิดความจริงที่สามารถบอกได้ว่าใครคือผู้ได้ประโยชน์และใครคือผู้เสียประโยชน์

7. การจัดลำดับสิ่งที่ยังหาข้อยุติไม่ได้ ถ้ามีบางเรื่องที่ยังหาข้อยุติไม่ได้ ต้องทำการเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาให้ดำเนินการหาข้อสรุปโดยวิธีต่อไปนี้ หาข้อมูลเพิ่มเติมและประนีประนอม

8. การรวบรวมข้อใหม่ ปัญหาบางอย่างที่ไม่อาจหาข้อสรุป ควรปรับเปลี่ยนเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล หรือต้องศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมอีก

9. การเตรียมวาระเพื่อการเจรจา มีขั้นตอนดังนี้ 1) การชี้ว่าใครได้ประโยชน์ ใครเสียประโยชน์ และปัญหาเป็นของใคร 2) อธิบายองค์ประกอบของการสร้างสรรค์ 3) การจัดหาข้อมูลที่สนับสนุนและคัดค้านการได้ประโยชน์ การเสียประโยชน์และประเด็นปัญหาที่ยังหาข้อสรุปไม่ได้ 4) การฝึกอบรมเพื่อแก้ปัญหา 5) ทดสอบวาระการเจรจากับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องบางคนที่สามารถรับวาระการเจรจาได้หรือไม่

10. ดำเนินการเจรจา เป็นการอธิบายด้วยกระบวนการโต้แย้งเชิงตรรกะของตัวแทนกลุ่มผู้เกี่ยวข้องที่ได้ประโยชน์ เสียประโยชน์ และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มใด ผลการปฏิบัติในขั้นนี้จะได้ผลออกมาอย่างใดอย่างหนึ่งจากลักษณะต่อไปนี้คือ มีมติโดยสมบูรณ์ สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ทันที มีมติบางส่วนแสดงว่ามีปัญหาบางส่วนที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข ไม่มีมติ หมายถึงมีความขัดแย้งในกระบวนการหาจุดสร้างสรรค์ร่วมอยู่

11. การรายงาน คือ การแสดงการสร้างสรรค์ร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

12. การเริ่มวงจรใหม่ ขั้นนี้จะใช้ในกรณีที่ยังมีปัญหาบางประการที่ยังไม่สามารถหาข้อยุติได้ ต้องนำปัญหาดังกล่าวไปเริ่มต้นวงจรใหม่ จากข้อที่ 1 เป็นต้นมา การประเมินหลักสูตรในยุคที่สี่ จึงเป็นการหลักสูตรที่ไม่เน้นรูปแบบที่ตายตัว ไม่ให้ความสำคัญกับผู้ประเมิน แต่เน้นที่การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้เสีย และคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ดังนั้น การประเมินจึงมีความยืดหยุ่นสูง ประนีประนอมเพื่อประโยชน์สูงสุด และมีการดำเนินการเป็นวงจรหลาย ๆ วงจร

ประเภทของการประเมินหลักสูตร

การจำแนกประเภทของการประเมินหลักสูตรขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนก ได้แก่ 1) ยึดมุ่งหมายและลักษณะการใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจเป็นเกณฑ์ 2) การจำแนกตามช่วงเวลาของการดำเนินการหลักสูตรดังนี้

1. จำแนกโดยยึดจุดมุ่งหมายและลักษณะการใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจเป็นเกณฑ์แบ่งได้ 2 ประเภท

1.1 การประเมินความก้าวหน้า (formative evaluation) เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นตรวจสอบข้อเด่นข้อด้อยในส่วนประกอบของหลักสูตรเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการแก้ไขปรับปรุงเป็นสำคัญ เช่น การจัดทำหลักสูตรอบรมเรื่องเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอนให้กับครูในสถานศึกษา การประเมินความก้าวหน้าในการอบรมวันแรก จะนำไปสู่การปรับปรุงในวันที่สอง หรือวันถัดไปของการอบรมซึ่งจะช่วยลดโอกาสความสูญเสียในการอบรม รวมทั้งจะช่วยให้กิจกรรมการอบรมในวันถัดไปมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 การประเมินผลเพื่อสรุปรวม (Summative evaluation) เป็นการประเมินเพื่อการประมวลผลโดยสรุปรวมทั้งในประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการประเมินที่มุ่งเน้นตรวจสอบผลลัพธ์ หรือผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการหรือจากหลักสูตรว่า เกิดผลดีหรือสัมฤทธิ์ผลตามความถนัดของหลักสูตรหรือไม่ การประเมินเพื่อสรุปรวมนี้อาจนำไปสู่การตัดสินใจในการยกเลิกหรือจะขยายผลหลักสูตรในวงกว้างมากขึ้นในอนาคต

บทสรุป

การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการส่วนหนึ่งที่สำคัญของพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตร หมายถึง การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรในลักษณะที่เป็นการตัดสินคุณค่า บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรเพื่อปรับปรุงแก้ไขและตัดสินคุณภาพของหลักสูตรและเพื่อติดตามผลผลิตของหลักสูตร สำหรับประเภทของการประเมินหลักสูตรโดยยึดจุดมุ่งหมายและลักษณะการใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ได้แก่ การประเมินความก้าวหน้า และการประเมินเพื่อสรุปรวม หรือการจำแนกตามช่วงเวลาของการดำเนินการหลักสูตร ได้แก่ การประเมินก่อนการใช้หลักสูตร การประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร และการประเมินหลังการใช้หลักสูตร

หลักเกณฑ์ 4 ข้อแรก (Stufflebeam, 2007) เรียกว่าเป็นเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์ (scientific criteria) 6 ข้อต่อมา เรียกว่าหลักเกณฑ์ในเชิงปฏิบัติ (practical criteria) เกณฑ์ข้อสุดท้ายเวอร์เทอร์และแซนเดอร์ส เรียกว่าเกณฑ์แห่งความฉลาดรอบคอบ (prudential criterion)

ข้อสังเกตงานวิจัย

ในกระบวนการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรในขั้นตอนของการประเมินหลักสูตร โดยส่วนใหญ่ในงานวิจัยพบว่า ผู้พัฒนาหลักสูตรนิยมประยุกต์แนวคิดประเมินหลักสูตรตามประเด็นที่สนใจ เช่น งานวิจัยของ (วัฒนพร พัฒนภักดี, 2552) ที่พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านวิธีการสอนของคณาจารย์คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในขั้นการประเมินหลักสูตรได้มุ่งศึกษาความรู้ความเข้าใจ พฤติกรรมวิธีการสอนของคณาจารย์ซึ่งเป็นความมุ่งหมายของหลักสูตรและ/หรือศึกษาความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรในการประเมินผลหลักสูตรประกอบด้วย โดยไม่ได้ระบุว่าใช้แนวคิดใดเป็นหลักในการประเมิน ซึ่งวิธีการได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจจะได้มาด้วยวิธีที่เหมาะสมกับลักษณะข้อมูล เช่น อาจจะได้จากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มย่อย หรือการประชุมเพื่อวิจารณ์หลักสูตร ตามประเด็นในการประเมินของผู้พัฒนาหลักสูตร อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าม้งานวิจัยหลายเรื่องที่ยึดแนวคิดการประเมิน

ตามรูปแบบของ (Stufflebeam, 2007) มาใช้ในการประเมินหลักสูตร ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ (ศุภรัตน์ มิ่งสมร, 2553) รายละเอียดดังนี้

การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล จุดเด่น จุดด้อยในตัวหลักสูตร และกระบวนการการพัฒนาหลักสูตรเพื่อตัดสินคุณภาพของหลักสูตรว่าบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่อย่างไร เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการพัฒนาหลักสูตร โดยอิงแนวคิดการวิจัยเชิงประเมินซึ่งมีรูปแบบที่สำคัญ 4 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก รูปแบบการประเมินที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก รูปแบบการประเมินที่ยึดความต้องการตัดสินใจเป็นหลัก และการประเมินหลักสูตรที่เน้นการตอบสนอง โดยผู้พัฒนาหลักสูตรจะประเมินตามประเด็นที่สนใจประเมินด้วยกระบวนการวิจัยที่อาศัยการได้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่เหมาะสม

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศ

พิมพ์ลักษณ์ เฮงสมบุญ (2551) ทำการวิจัยเรื่อง “ความต้องการจำเป็นแบบสมบุญเพื่อพัฒนาครูมืออาชีพ” ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรับผิดชอบในวิชาชีพมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ด้านการวางแผนและเตรียมการสอน และด้านการจัดการเรียนการสอน โดยโมเดลที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และแนวทางการพัฒนาครูคือ การมีพี่เลี้ยง/ผู้เชี่ยวชาญแนะนำงาน รองลงมาคือ การสัมมนาวิชาการ

ณิธิรา ขาดิกุล (2552) ทำการวิจัยเรื่อง “ความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครู สิ่งที่ต้องพัฒนาคือ การประเมินหาความสามารถที่แท้จริงของนักเรียนได้ การสร้างเกณฑ์การให้คะแนน และการประเมินแบบอิงกลุ่ม ในส่วนของทักษะทางการประเมินผลการเรียนรู้ สิ่งที่ต้องพัฒนา คือ การตรวจสอบหาความเที่ยงและความตรงของเครื่องมือประเภทต่างๆ การกำหนดประเด็นและเกณฑ์ให้คะแนน การสัมภาษณ์นักเรียน การจัดบันทึกในการสัมภาษณ์นักเรียนและการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนและผู้ปกครอง

พลวัต วุฒิประจักษ์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาจิตตปัญญาศึกษาสำหรับนักศึกษาครู เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตครูที่พึงประสงค์” โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร และระยะที่ 4 การประเมินผลหลักสูตร โดยสรุปได้ดังนี้ ระยะที่ 1 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การดำเนินการวิจัย คือ วิเคราะห์เอกสารและประเมินความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตร การดำเนินการวิจัย คือ ยกร่างหลักสูตร ตรวจสอบคุณภาพร่างหลักสูตร ปรับปรุงหลักสูตร พัฒนาเครื่องมือประกอบการใช้หลักสูตร และทดลองใช้นำร่องหลักสูตร ระยะที่ 3 วัตถุประสงค์เพื่อทดลองใช้หลักสูตร การดำเนินการวิจัย คือ ทดลองใช้หลักสูตรโดยใช้การวิจัยกึ่งทดลอง และปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรระหว่างทดลองสอน และระยะที่ 4 วัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลหลักสูตร การดำเนินการวิจัย คือ ประเมินผลระหว่างการใช้หลักสูตร ประเมินผลรูปแบบหลักสูตร และขยายผลการใช้หลักสูตร

อรอนงค์ นิยมธรรม (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความเมตตากรุณาตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก” สรุป ดังนี้ ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การดำเนินการวิจัย คือ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเมตตากรุณา ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา สังเคราะห์คุณลักษณะความเมตตากรุณา ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบหลักสูตรเสริม ระยะที่ 2 วัตถุประสงค์เพื่อสร้างหลักสูตร การดำเนินการวิจัย คือ พัฒนาร่างหลักสูตรเสริมสร้างคุณลักษณะความเมตตากรุณา ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรด้านความเหมาะสมและความสอดคล้อง และปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ระยะที่ 3 วัตถุประสงค์เพื่อทดลองใช้หลักสูตร การดำเนินการวิจัย คือ นำหลักสูตรไปทดลองนำร่องและปรับปรุงแก้ไข ทดลองใช้หลักสูตรโดยใช้แผนการทดลอง และระยะที่ 4 วัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร การดำเนินการวิจัย คือ ตรวจสอบประสิทธิผลของหลักสูตร และปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

ฉวีวรรณ ตาลสุก (2556) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์ตามแนวทางการจัดการศึกษาเชิงสรรค์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา” โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา ระยะที่ 1 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์และกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การดำเนินการวิจัย คือ วิเคราะห์เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร ระยะที่ 2 วัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและพัฒนา

หลักสูตร การดำเนินการวิจัย คือ การศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนา(ร่าง) หลักสูตรนาฏศิลป์ สร้างสรรค์ ตรวจสอบความสอดคล้องและปรับปรุงแก้ไข ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโดยการ สัมมนาผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไข ทดลองนำร่องและปรับปรุงแก้ไข ระยะที่ 3 วัตถุประสงค์เพื่อ ทดลองใช้หลักสูตร การดำเนินการวิจัย คือ ทดลองใช้หลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์โดยใช้แบบ แผนการทดลอง และระยะที่ 4 วัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตร การดำเนินการวิจัย คือ ประเมิน หลักสูตรจากผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ขยายผลหลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์ และปรับปรุงหลักสูตร ฉบับสมบูรณ์

พลารัก ไชโย and นัทสิริ วารีปาน (2556) ทำการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนา หลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาภาษาจีนธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ” พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจที่จะศึกษาในสาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ ปัจจัยที่จะส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ ได้แก่ ความเข้าใจที่ ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรโดยเฉพาะโอกาสที่ได้มีประสบการณ์การใช้ ภาษาในประเทศที่ใช้ภาษาจีนเป็นภาษาแม่และแนวทางการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษาหรือ การทำงานพิเศษ รวมถึงความสำคัญของภาษาจีนในโลกอนาคต การประมาณค่าใช้จ่ายตลอด หลักสูตรที่ชัดเจนและเหมาะสม ที่ตั้งของมหาวิทยาลัยที่อยู่ใกล้เคียงกับภูมิลำเนาของนักเรียน และความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยและการสอนจากอาจารย์เจ้าของ ภาษา

จรัส อินทลาภาพร (2558) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับครูระดับ ประถมศึกษา” โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา สรุปได้ดังนี้ ระยะที่ 1 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ข้อมูลพื้นฐาน การดำเนินการวิจัย คือ สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ ีบริหารสถานศึกษา สัมภาษณ์ผู้สอน และสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ ระยะที่ 2 วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา หลักสูตรฝึกอบรมฉบับร่าง การดำเนินการวิจัย คือ จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมฉบับร่าง ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม และปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรฝึกอบรม ระยะที่ 3 วัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของหลักสูตร การดำเนินการวิจัย คือ ศึกษา นำร่างหลักสูตร ฝึกอบรม ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรฝึกอบรม ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมโดยใช้แบบแผนการทดลอง และประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรม และระยะที่ 4 วัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตร การดำเนินการวิจัย คือ ปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมที่สมบูรณ์

ปณิตา โพธิ์พั่น เกตุแก้ว (2559) ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลยุทธ์การผลิตและพัฒนาครูพลศึกษาเพื่อความเป็นเลิศสำหรับสถาบันการพลศึกษา” เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะความเป็นเลิศของครูพลศึกษาสำหรับสถาบันการพลศึกษา มี 4 องค์ประกอบ คือ “STAR” (2) จากการประเมินผลสรุปเป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการ พบว่า สามารถดำเนินการบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดความสำเร็จของเป้าประสงค์ของกลยุทธ์หลักที่ 2 การเสริมสร้างกระบวนการผลิตครูพลศึกษา คือ ร้อยละ 80 ของนักศึกษาที่ได้รับการพัฒนาทักษะความเป็นครูในศตวรรษที่ 21 และอาเขียน อีกทั้งจากการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพวิจัยในชั้นเรียน : สร้างสรรค์นวัตกรรม พบว่า นักศึกษาได้รับความรู้ ความ เข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน และมีผลงานเชิงประจักษ์ โดยนักศึกษาสามารถพัฒนานวัตกรรมเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้ นอกจากนี้ ผลการประชาสัมพันธ์ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมทดลอง พบว่า ในภาพรวมมีความเข้าใจ และยอมรับในกลยุทธ์การผลิตครูและพัฒนาครูพลศึกษาเพื่อความเป็นเลิศสำหรับสถาบันการพลศึกษา

ภัทธิรา ชีรสวัสดิ์ (2553) ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรการสื่อสารนวัตกรรมสำหรับนิสิตปริญญาตรี วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” มีวัตถุประสงค์เฉพาะ คือ (1) ศึกษาสมรรถนะของนักสื่อสารนวัตกรรม และ (2) พัฒนาหลักสูตรการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรประยุกต์ใช้แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรแบบสมรรถนะ และแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาฯ เป็นกรอบแนวทางดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา บนฐานของการมีส่วนร่วมระหว่าง คณะผู้บริหารและคณาจารย์ ผลวิจัยพบว่า (1) สมรรถนะของนักสื่อสารนวัตกรรม คือ มีคุณธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ 2) ความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์เฉพาะทาง 3) มีโดยทักษะทางด้านปัญญา รวมทั้งทางด้านทักษะและการรู้สื่อสารสนเทศ ทักษะในด้านการคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ตลอดจนทักษะการคิดที่แก้ปัญหา 4) มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและด้านความรับผิดชอบ 5) มีทักษะด้านการวิเคราะห์สังเคราะห์ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ และ 6) ทักษะด้านปฏิบัติทางวิชาชีพและการสื่อสารทางนวัตกรรมได้อย่างเหมาะสม (2) เอกสารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตฯ แบ่งรายละเอียดออกเป็น 4 หมวด ได้แก่ หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป หมวดที่ 2 ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร หมวดที่ 3 ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร และหมวดที่ 4 ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล

คำอธิบายรายวิชา และแผนแสดงการกระจายความรับผิดชอบในมาตรฐานผลการเรียนรู้ในหลักสูตรรายวิชา

มารุต พัฒนาผล (2561) ทำการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน” โดยใช้ระเบียบและวิธีการวิจัยและพัฒนา ระยะที่ 1 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการดำเนินการวิจัย โดยสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา สัมภาษณ์ผู้สอน และวิเคราะห์สภาพบริบทการปฏิบัติงานของผู้สอน ระยะที่ 2 เพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมฯ และการทดลองนำร่อง การดำเนินการวิจัย โดยพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ และตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฯ ด้านความสอดคล้อง ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฯ ในด้านความเหมาะสม ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมฯ ในด้านความเป็นไปได้ของการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ ปรับปรุงและแก้ไขหลักสูตรฝึกอบรมฯ ทดลองนำร่องของหลักสูตรฯ ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรฝึกอบรมฯ ระยะที่ 3 เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฯ การดำเนินการวิจัย คือ ทดลองใช้หลักสูตรฯ โดยใช้แบบแผนการทดลอง และระยะที่ 4 เพื่อประเมินประสิทธิผลและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรฝึกอบรมฯ การดำเนินการวิจัย โดย ประเมินประสิทธิผลหลักสูตรฝึกอบรมฯ และการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรฯ ที่เป็นฉบับสมบูรณ์

ลูกขวัญ อินทร์คล้าย (2559) ทำการศึกษา แนวทางการพัฒนากระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 การวิจัยเชิงพรรณนา ผลวิจัยพบว่า 1) ปีการศึกษา 2555 – 2560 มหาวิทยาลัยเปิดสอน 62 หลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตรครบจำนวนตามเกณฑ์ หลักสูตรบัณฑิต มีหน่วยกิต 36 – 48 หน่วยกิต หลักสูตรปริญญาตรี มีหน่วยกิต 81 -167 หน่วยกิต ระยะเวลาที่ สกอ. รับทราบหลักสูตร 54 – 1,080 วัน ส่วนใหญ่ผ่านการประเมินคุณภาพ 2) กระบวนการพัฒนาหลักสูตรฯ เมื่อพิจารณาตามหลัก การศึกษาพัฒนาหลักสูตรในภาพรวมและรายชั้น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 3) แนวทางการพัฒนาหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการ ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรแก่อาจารย์ประจำหลักสูตร ต้องมีคู่มือที่ชัดเจน มีกลไกในการที่จะกำกับติดตาม จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ด้านการดำเนินการ ควรพัฒนาหลักสูตรตามหลัก โดยเน้นการพัฒนาแต่ ละชั้น ในประเด็นที่มีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด โดยเฉพาะในชั้นการวินิจฉัยความต้องการ ควรใช้ กระบวนการวิจัยที่มีคุณภาพโดยให้ครอบคลุม และทั่วถึงในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกกลุ่ม

จุน หน่อแก้ว (2558) ได้ดำเนินการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา สาธารณสุขศาสตร์ของมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ปีการศึกษา 2557 เป็นวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ พบว่า ผลการประเมินหลักสูตร ด้านบริบท อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์พิเศษ อาจารย์ภาควิชาอื่น และนักศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลการประเมินหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมนั้นผลการประเมินปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับที่เห็นด้วยมาก ผลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ อยู่ในระดับที่เห็นด้วยมาก การประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต อยู่ในระดับที่เห็นด้วยมาก ด้านคุณภาพในหลักสูตรพบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับเห็นด้วยมาก ด้านปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรในส่วนของอาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน อยากให้ส่งเสริมสนับสนุนสร้างขวัญกำลังใจในการพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาต่อ ค่าตอบแทน หรือสวัสดิการที่พอกพูนให้เท่าเทียมกัน และนักศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องอยากให้ปรับปรุงพัฒนาด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนให้ทันสมัย ห้องเรียน ให้มีจำนวนเพียงพอแก่นักศึกษา ส่วนนักศึกษาอยากให้อาจารย์มีความเข้าใจนักศึกษา เข้าถึง ไม่ใช้อารมณ์ ดุด่า นักศึกษาเวลาสอน เน้นให้มีการฝึกปฏิบัติมากกว่าสอนทฤษฎีอย่างเดียว จัดกิจกรรมให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและใช้ผลการประเมินอาจารย์ของนักศึกษามาชี้แนะแนวทางการ ปรับปรุงพัฒนาการสอนของอาจารย์แต่ละท่าน

สุวิมล ตั้งสัจจพจน์ (2556) ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาผู้นำนันทนาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาผู้นำนันทนาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) มากกว่าครึ่งหนึ่งของนักเรียน(51.17%) มีความสนใจที่จะเรียนหลักสูตร ร้อยละ 55.5 ของนักเรียนคาดหวังว่าตลาดมีความต้องการผู้นำนันทนาการ และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถหาแหล่งงานทำได้ (51.67) 2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำนันทนาการในมุมมองของผู้จ้างงานสามอันดับแรก ได้แก่ มีความเต็มใจในการให้บริการ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ / มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี และ 3) คุณภาพของหลักสูตรโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง มากกว่า 0.60 ทั้งประเด็นปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอน

วีร์ พวงเพิกคิก และคณะ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของคณะเศรษฐศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2558” มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรีของคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยทำการศึกษาในประเด็น ประกอบด้วย 1) เพื่อวิเคราะห์

หลักสูตรตามเกณฑ์การประกันคุณภาพ ในประเด็นการบริหารหลักสูตร 2) เพื่อวิเคราะห์หลักสูตรตามเกณฑ์การประกันคุณภาพ ในประเด็นทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ การสนับสนุน และการให้คำปรึกษา และ 3) เพื่อศึกษาความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม ที่มีต่อบัณฑิตในสำเร็จการศึกษา หน่วยการวิเคราะห์ประกอบไปด้วย 1) ผู้บริหารหลักสูตร 2) ศิษย์เก่าของคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ 3) ผู้ประกอบการที่รับนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ เข้าทำงาน

อารีย์วรรณ สุทธิพงศ์พันธ์ (2563) ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสหวิทยาการพัฒนามาเพื่อความมั่นคง โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า” เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี หาค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาในส่วนของข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปตามหลักโดยใช้ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรครบถ้วนมีการปรับแก้ไขร่างหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ยึดตามหลักเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

1.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

มีเลอร์ (Miller, 2007) ทำการวิจัยเรื่อง “การกำหนดการมีส่วนร่วมของผู้สอนในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ของโรงเรียนชนบทในสหรัฐอเมริกา” จากการวิจัยแสดงให้เห็นและรู้ในความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้นไปใช้ซึ่งการให้ผู้สอน มีส่วนร่วมทำให้ได้และมีประโยชน์อย่างมากซึ่งจะได้รับการยอมรับและเข้าใจ

มิกฮัท และยาซิล (Minghat, 2010) ทำการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน ด้านเทคนิคและวิชาชีพในมาเลเซีย” วัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้เพื่อกำหนดองค์ประกอบของการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืนด้านเทคนิคและวิชาชีพและพัฒนากรอบการทำงานในประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง และการศึกษาใช้วิธีเดลฟาย ผลการวิจัยพบว่า วิธีการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ และมีส่วนร่วมในการสร้างการเรียนรู้ หรือการสร้างประสบการณ์ทางภาคสนาม ห้องปฏิบัติการ โรงงานอุตสาหกรรม วิธีเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทักษะ การสร้างสรรค์ทางนวัตกรรม และมีความจำเป็นในการพัฒนาความยั่งยืนในด้านการจัดการศึกษาทางด้านเทคนิคและวิชาชีพในมาเลเซีย นอกจากนี้วิชาชีพแล้ว การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม และเทคโนโลยีเป็นความท้าทายที่ สถานศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนหลักสูตรการเรียนการสอนและเพิ่มทักษะกระบวนการเรียนรู้ของครูให้มีความเชี่ยวชาญในด้านเทคนิคและวิชาชีพมากขึ้น อย่างไรก็ตามผลที่ได้ครั้งนี้เป็นแนวทางในการพัฒนา

ปรับปรุงการดำเนินงานทางศึกษาด้านเทคนิคและวิชาชีพของมาเลเซีย และช่วยส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของคนในประเทศมาเลเซีย ดังนั้นองค์ประกอบที่ได้กล่าวมาจึง ควรได้รับการส่งเสริมเพื่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศมาเลเซียอย่างยั่งยืน

ไชยอน ปาลมา และมอนเทโร (Chiyon et al., 2011) ทำการวิจัยเรื่อง “แนวทางการนำกรอบการศึกษาของยุโรป ไปสู่การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศเปรู” โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษากรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาของยุโรป และนำมาสร้างเป็นแนวทางในการทำข้อกำหนด เอกลักษณ์ และเครื่องมือ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศเปรู ผลการศึกษาพบว่า จากการวิเคราะห์เอกสาร มหาวิทยาลัยในประเทศเปรูเป็นองค์กรทางด้านการศึกษาที่สังคมในประเทศเปรูให้ความคาดหวังสูง เป็นองค์กรที่ให้ความรู้ ทั้งหลักการทางทฤษฎี หรือทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้นภาพลักษณ์ที่ออกมาในสังคม มหาวิทยาลัยในประเทศเปรูจะต้องทำ แผนกลยุทธ์ในการจัดการศึกษา เพื่อให้สังคมเกิดความไว้วางใจกับมหาวิทยาลัย เนื่องจากบุคคลที่เข้ารับการศึกษาระดับของมหาวิทยาลัย เมื่อสำเร็จการศึกษาออกมาแล้วจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถสูง มีประสิทธิภาพ มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ทั้งนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยในประเทศเปรูมีแนวโน้ม และรูปแบบของการจัดการศึกษาที่หลากหลายมากขึ้น มีแรงกดดันจากการแข่งขันทางด้านการจัดการศึกษาภายในประเทศ ซึ่งการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยของประเทศเปรูเน้นทางด้านการพัฒนาองค์ความรู้ ตามกระแสสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงออกไปตลอดเวลา

ลิลจาน่า มิทโทฟ จาเนวิก และโบรฟ (Liljana, 2012) ทำการวิจัยเรื่อง “การจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ของสาธารณรัฐมาซิโดเนีย” โดยกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสาธารณรัฐมาซิโดเนีย ถูกพัฒนาขึ้นจากหน่วยงานภาครัฐ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งสถาบันการศึกษา นักศึกษา พนักงาน นายจ้าง ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีความสำคัญต่อการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติให้ประสบความสำเร็จ โดยความเป็นมาของการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสาธารณรัฐมาซิโดเนียเกิดขึ้นจากการประชุมร่วมกันของสมาชิกในประเทศยุโรปจำนวน 32 ประเทศ ที่ตกลงร่วมมือกันจะพัฒนาระบบ ได้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของยุโรป (EQF) ซึ่งสาธารณรัฐมาซิโดเนีย ได้ดำเนินการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ที่มีขั้นตอนสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิของยุโรป (EQF) ผลการศึกษา พบว่า กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสาธารณรัฐ

มาซิโดเนีย ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาการพูดภาษาอังกฤษ เป็นสิ่งแรก และหยิบยกการพูดภาษาอังกฤษเป็นวาระแห่งชาติโดยจัดทำระบบการศึกษาให้เป็นการศึกษาที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงใน 2 – 3 ปี แรกของการจัดการศึกษาของสาธารณรัฐมาซิโดเนีย ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจและยอมรับในด้านการวางแผนการจัดการศึกษาของภาครัฐ ซึ่งส่งผลต่อการก้าวหน้าในการจัดการศึกษา และประกอบอาชีพที่เหมาะสม

Barth J and Lannen P (2012) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรการฝึกอบรมทักษะในการติดต่อสื่อสารในสาขาเนื้องอกวิทยา การทบทวนวรรณกรรมระบบเชิงปริมาณ ซึ่งหลักสูตรการฝึกอบรมส่วนใหญ่เน้นทักษะการติดต่อสื่อสารโดยทั่วไป ในขณะที่บางหลักสูตรเน้นเนื้อหาเฉพาะ เช่น การแทรกข่าวร้าย หรือ การพัฒนาการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกในครอบครัว ทั้งนี้การฝึกอบรมประกอบด้วย ภาคปฏิบัติ เจริญ เช่น บทบาทสมมติ และใช้เวลาอย่างน้อยที่สุด 6 ชั่วโมง และเทคนิควิธีที่ใช้ในการฝึกอบรม ได้แก่ การบรรยายหรือหนังสือคู่มือไสตท์สโนว์สการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นรายกรณีและการจำแนกสถานการณ์ การติดต่อสื่อสารที่ดึงเครียด รวมถึงอุปสรรคต่อการติดต่อสื่อสาร ซึ่งจะใช้เพื่อนหรือบทบาทสมมติของนักแสดง โดยผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพด้านสุขภาพ (เช่น แพทย์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์) ที่ทำงานร่วมกับผู้ป่วยโรคมะเร็ง จากการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่าการฝึกอบรมผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพด้านสุขภาพโดยการฝึกอบรมทักษะในการติดต่อสื่อสาร เป็นวิธีการหนึ่งที่มีผลดีในอนาคตต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมในการติดต่อสื่อสาร นอกจากนี้ผู้ป่วยอาจจะได้รับประโยชน์จากผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพด้านสุขภาพที่ได้รับการฝึกอบรมมาเป็นพิเศษ แต่ยังคงขาดการศึกษาอย่างจริงจัง

สรุปจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ พบว่า การพัฒนาหลักสูตรที่ดีนั้นจำเป็นต้องมีการประเมินความต้องการที่ได้ข้อมูลมากจากผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างสถานการณ์ในปัจจุบัน กับสถานการณ์ที่ควรจะเป็นในอนาคต กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีความหลากหลายแนวคิด ซึ่งสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน 1. ศึกษาความต้องการจำเป็น โดยทำการสำรวจความต้องการความจำเป็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในส่วนต่างๆ 2. การจัดทำและพัฒนาร่างหลักสูตร โดยมีองค์ประกอบ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร กิจกรรม และการประเมินผล 3. การวิพากษ์ ประเมินหลักสูตร ทั้งหมดจัดทำโดยเป็นขั้นตอน พื้นฐานของหลักการพัฒนาหลักสูตร และนอกเหนือจากกระบวนการของการสร้างและพัฒนาหลักสูตร สิ่งสำคัญที่สุดนั้นคือการออกแบบตัวหลักสูตรให้มีความเหมาะสมและสามารถตอบสนองตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ 3) เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method Research) ระหว่างวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) และวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative method) ซึ่งผู้วิจัยได้จัดลำดับวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

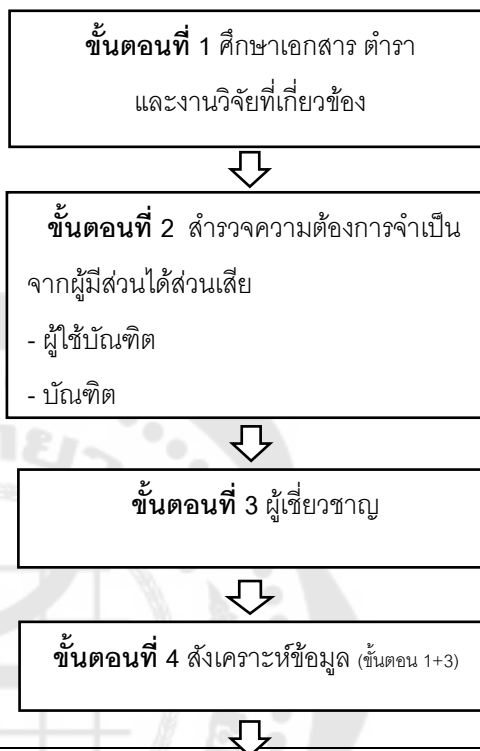
ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ (ร่าง)

ระยะที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้

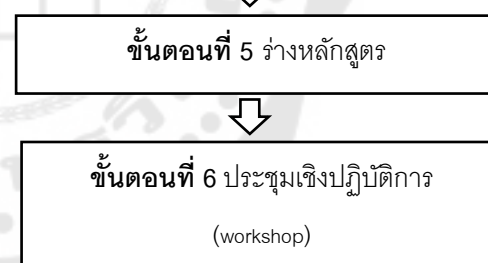
ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดขั้นตอนการวิจัย (Research Flowchart) ได้ดังภาพประกอบ

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย (Research Flowchart)

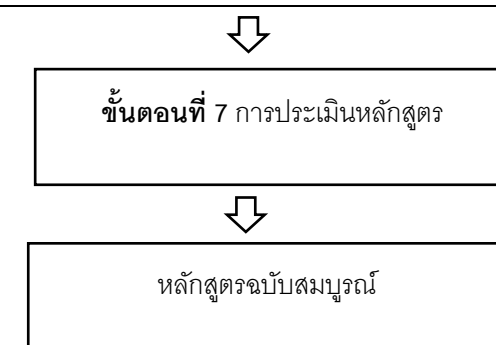
ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น
และแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร
ศึกษาศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษา
และนันทนาการ(ร่าง)

ระยะที่ 3 การประเมิน
ความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้

ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

ในระยะนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative method) กับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative method) รูปแบบตัวหลักและตัวรองคู่ขนาน (Parallel Dominant and Less Dominant Design) โดยมีวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นตัวหลัก (Dominant Status) และวิธีการวิจัยเชิงปริมาณเป็นตัวรอง (Less Dominant Status) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาเนื้อหาสาระจากการสังเคราะห์เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการพัฒนาหลักสูตร (Document synthesis) แนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเคมีสและแม็คแท็กการ์ด (Kemmis & McTaggart) แนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder-based evaluation : SBE) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โดยทำการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยการศึกษาและสังเคราะห์เอกสารจากนั้นดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสกัดข้อมูลออกมาเป็นกรอบโครงสร้าง ประเด็นในการศึกษา และกรอบประเด็นคำถามในการทำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 สสำรวจความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต และบัณฑิต โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

ในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวัง สภาพที่เป็นจริง ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรฯ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ผู้ใช้บัณฑิต และบัณฑิต โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

2.1 ผู้ใช้บัณฑิต กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่จะเป็นแหล่งข้อมูล ได้แก่ นายจ้าง ผู้อำนวยการโรงเรียน/หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

2.2 บัณฑิต กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่จะเป็นแหล่งข้อมูล ได้แก่ บัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา สาขาวิชานันทนาการ/ผู้นำนันทนาการ/การจัดการนันทนาการ จาก

มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.3 การสร้างเครื่องมือในขั้นตอนนี้เป็นแบบสอบถาม ความต้องการจำเป็น และแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ จากผู้ใช้บัณฑิต และบัณฑิต โดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม ตามขั้นตอน ดังนี้

2.3.1 วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้จากการสังเคราะห์เอกสารจากขั้นตอนที่ 1 เพื่อกำหนดกรอบของข้อคำถาม

2.3.2 สร้างแบบสอบถามความต้องการจำเป็นฯ ตามวัตถุประสงค์และขอบเขตที่กำหนด โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) ความคาดหวังต่อการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

2) สภาพที่เป็นจริงของการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

2.3.3 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

2.3.4 หาคุณภาพของแบบทดสอบโดยพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเป็นหลักจากผู้เชี่ยวชาญด้านพลศึกษา ด้านนันทนาการ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก (Inclusion Criteria) ดังนี้

1) สำเร็จการศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาพลศึกษา สาขานันทนาการหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

2) ในกรณีที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต จะต้องดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่น้อยกว่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ในสาขาพลศึกษา สาขานันทนาการ หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

3) มีประสบการณ์ในการทำงานในสาขาตนเองไม่น้อยกว่า 5 ปี

โดยวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Content Validity Index : CVI) แล้วนำมาคำนวณ ค่า CVI ซึ่ง Polit & Beck (2008) เรียกว่า I-CVI (ค่า CVI ที่ได้จากการพิจารณารายข้อ : Item) ค่า CVI ที่ดีควรมีค่า > .80 การพิจารณาร่างแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ในงานวิจัยนี้กำหนดค่า CVI จะเท่ากับ .80 ถ้าค่าของ CVI น้อยกว่า .80 ต้องนำ

ประเด็นกลับมาปรับปรุงโดยพิจารณาจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญพร้อมทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมเพื่อให้ได้แนวทางที่เหมาะสมในประเด็นนั้น (สุจิตรา เทียนสวัสดิ์, 2550) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนในแต่ละข้อโดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ ดังนี้

เนื้อหาข้อความมีความสอดคล้องมาก	ให้	4	คะแนน
เนื้อหาข้อความมีความสอดคล้องค่อนข้างมาก	ให้	3	คะแนน
เนื้อหาข้อความมีความสอดคล้องน้อย	ให้	2	คะแนน
ไม่มีความสอดคล้อง	ให้	1	คะแนน

เมื่อผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนให้คะแนนในแต่ละประเด็นในแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยนำมาคำนวณค่า I-CVI ของแบบสอบถาม ดังนี้

$$\text{สูตรคำนวณ I-CVI} = \frac{\text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นในประเด็นระดับ 3 และ 4}}{\text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด}}$$

การพิจารณาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ พิจารณาหลังจากการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญจนได้ค่า I-CVI ตามเกณฑ์ทุกข้อแล้ว จึงนำมาคำนวณค่า S-CVI / Ave โดยหาได้จาก

$$\text{สูตรคำนวณ S-CVI / Ave} = \frac{\text{ค่าเฉลี่ยจากผลรวมของค่า I-CVI}}{\text{จำนวนข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ}}$$

ซึ่งค่า S-CVI / Ave ควรได้ค่าน้อย 0.90 (สุจิตรา เทียนสวัสดิ์, 2550) : อ้างอิงจาก Polit & Beck. 2006) พบว่าแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่สร้างขึ้น มีค่า I-CVI อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่า S-CVI / Ave เท่ากับ 0.98 แสดงว่าแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำไปใช้ได้

2.4 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน (Try Out and Revised) ที่สมัครใจในการให้ข้อมูลกับผู้วิจัย เพื่อตรวจสอบคุณภาพในด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's

Alpha Coefficient) ซึ่งควรที่จะต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .70 ถึงจะถือว่าเครื่องมือฉบับดังกล่าวมีความเชื่อมั่นเหมาะสม ซึ่งเมื่อนำไปทดลองใช้ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบในสองส่วน คือ ส่วนที่ 1 ความคาดหวังในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา และนันทนาการ พบว่าในส่วนนี้มีค่าความเชื่อมั่น (r) เท่ากับ .85 และส่วนที่ 2 สภาพที่เป็นจริงในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ พบว่าในส่วนนี้มีค่าความเชื่อมั่น (r) เท่ากับ .89 แสดงว่าแบบสอบถามความต้องการจำเป็นฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น มีความเชื่อมั่นเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้

4.4 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 40 คน และบัณฑิต จำนวน 200 คน โดยผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถาม และเก็บสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ กำหนดค่าร้อยละในการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากเกณฑ์ (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551)

ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
หลักร้อยละ	15-30%
หลักพัน	10-15%
หลักหมื่น	5-10%
หลักแสน	1-5%

4.5 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐานหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพที่เป็นจริง และผลการวิเคราะห์สภาพที่ควรจะเป็นในการศึกษาสภาพและปัญหา มาวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้วยวิธีการวิเคราะห์ PNIB (Modified Priority Needs Index) โดยใช้สูตรของนางลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช ดังนี้

$$\text{ความต้องการจำเป็น (PNIB)} = \frac{\text{สภาพการดำเนินการที่คาดหวัง (I)} - \text{สภาพการดำเนินการปัจจุบัน(D)}}{\text{สภาพการดำเนินการปัจจุบัน(D)}}$$

จากนั้นดำเนินการจัดลำดับของความต้องการจำเป็น โดยพิจารณาจากค่า PNIB เรียงจากมากไปหาน้อย

ขั้นตอนที่ 3 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Expert interview) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

ในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการในมุมมองของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และดำเนินการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล (Individual interview) ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 กำหนดคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยทำการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านพลศึกษา และด้านนันทนาการ รวมทั้งหมด 5 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก (inclusion criteria) ดังนี้

2.1.1 สำเร็จการศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาพลศึกษา สาขานันทนาการหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

2.1.2 ในกรณีที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต จะต้องดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่น้อยกว่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ในสาขาพลศึกษา สาขานันทนาการ หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

2.1.3 มีประสบการณ์ในการทำงานในสาขาตนเองไม่น้อยกว่า 5 ปี

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสารและข้อมูลต่างๆ ในขั้นตอนที่ 1

2.2.2 กำหนดประเด็น และสร้างข้อคำถามในประเด็นต่างๆ

2.2.3 นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมและเหมาะสม

2.2.4 จากนั้นดำเนินการปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ แล้วนำไปทดลองสัมภาษณ์กับผู้เชี่ยวชาญ/ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 3 คน เพื่อเป็นการตรวจสอบความเป็นปรนัยของแบบสัมภาษณ์และประเมินว่าแบบสัมภาษณ์ดังกล่าว สามารถที่จะทำได้ข้อมูลที่ต้องการตรงตามความมุ่งหมายของงานวิจัยหรือไม่ อย่างไร และดำเนินการปรับแก้

2.2.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างอีกรอบหนึ่งและเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทอีกครั้ง เพื่อพิจารณาตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของเครื่องมือ

2.3 ผู้วิจัยดำเนินการ การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย

2.3.1 นัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญโดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล (Individual interview)

2.3.2 ดำเนินการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่สร้างขึ้น

2.4 สรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุป เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาในมุมมองของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 – 3

ในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์และสรุปผลข้อมูล โดยดำเนินการรวบรวม ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1-3 นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) และสังเคราะห์ความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ (ร่าง)

เป็นการดำเนินการสร้างและพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 5 ร่างหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

ในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยศึกษา และสังเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศจากขั้นตอนที่ 1-4 เพื่อสร้างร่างหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ นำสู่ขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 ประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop)

ในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ หาข้อสรุป ความถูกต้องและความเหมาะสม โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่จะเป็นแหล่งข้อมูล ทำการพัฒนาหลักสูตรฯ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฯ ด้านพลศึกษา นันทนาการ รวมทั้งหมด 10 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก (inclusion criteria) ดังนี้

1.1 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิต สาขาพลศึกษา สาขานันทนาการ หรือสาขาที่เกี่ยวข้องตามด้านที่กำหนด

1.2 ในกรณีที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิต จะต้องดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่น้อยกว่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ในสาขาพลศึกษา สาขานันทนาการ หรือสาขาที่เกี่ยวข้องตามด้านที่กำหนด

1.3 มีประสบการณ์การทำงานในสาขาตนเองไม่น้อยกว่า 5 ปี และ/หรือ มีผลงานทางวิชาการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาขาพลศึกษา สาขานันทนาการหรือสาขาที่เกี่ยวข้องตามด้านที่กำหนด

2. ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ รูปแบบออนไลน์ จำนวน 2 ครั้ง หารือตกลงและสรุป ชื่อหลักสูตร ชื่อปริญญาและสาขาวิชา วิชาเอก จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา ปรัชญาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาเฉพาะสาขา การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษา ผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน หมวดวิชาเฉพาะด้าน

ระยะที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้

ในระยะนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative method) เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้

ขั้นตอนที่ 7 การประเมินหลักสูตร

ในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จากผู้เชี่ยวชาญ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ โดยการดำเนินการแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินโครงสร้างของหลักสูตรโดยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ การดำเนินการเป็นการนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

1.1 เป้าหมายของการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร พิจารณาแต่ ละองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ ชื่อหลักสูตร ชื่อปริญญาและสาขาวิชา วิชาเอก จำนวนหน่วย

กิตติผลอดหลักสูตร อาชีพที่สามารถประกอบได้หลักสำเร็จการศึกษา ปรัชญาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาเฉพาะสาขา การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษ ของนักศึกษา ผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน หมวดวิชาเฉพาะด้าน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ประเมิน คือ แบบประเมินด้านความเหมาะสมของ องค์ประกอบต่างๆของหลักสูตร เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย ขึ้นตอนในการสร้างแบบประเมิน โดยศึกษาจากรายละเอียดขององค์ประกอบหลักสูตรแล้วนำ ประเด็นที่ต้องประเมินและเขียนคำถามให้ครอบคลุมประเด็น และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความเหมาะสมและความชัดเจนของข้อคำถาม ปรับปรุงและจัดพิมพ์

1.3 กำหนดคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยทำการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้าน พลศึกษา และด้านนันทนาการ รวมทั้งหมด 5 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก (inclusion criteria) ดังนี้

3.1.1 สำเร็จการศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาพลศึกษา สาขานันทนาการหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 ในกรณีที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต จะต้องดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่น้อยกว่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ในสาขาพลศึกษา สาขานันทนาการ หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

3.1.3 มีประสบการณ์ในการทำงานในสาขาตนเองไม่น้อยกว่า 5 ปี

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ประสานกับผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง พร้อมกับนำหลักสูตรและแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตอบโดยอิสระและขอคำแนะนำเพิ่มเติม

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตร นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

1.5.1 การประเมินความเหมาะสม ให้เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของแบบประเมิน นำเอาคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาแปลงเป็นคะแนน ดังนี้

มีความเห็นว่าเหมาะสมมาก ให้เป็น 3 คะแนน

มีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง ให้เป็น 2 คะแนน

มีความเห็นว่าเหมาะสมน้อย ให้เป็น 1 คะแนน

จากนั้นคำนวณค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาเทียบเกณฑ์ ดังนี้

เหมาะสมมาก ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.00

เหมาะสมปานกลาง ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.67 – 2.33

เหมาะสมน้อย ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.66

ทั้งนี้ในการกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของความเหมาะสม คือ ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีค่าตั้งแต่ 2.34 ขึ้นไปถือว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ ซึ่งจากการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พบว่าการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรในทุกองค์ประกอบมีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก หลักสูตรที่สร้างขึ้นถือว่ามีคุณภาพ และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจนมีความสมบูรณ์พร้อมนำไปใช้ได้จริง

ส่วนที่ 2 การประเมินความเป็นไปได้ของรายวิชาในการนำไปใช้ประกอบอาชีพขั้นตอนในการสร้างแบบประเมินเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของรายวิชาในการนำไปประกอบอาชีพแล้วนำประเด็นที่ต้องประเมินและเขียนคำถามให้ครอบคลุมประเด็น และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมและความชัดเจนของข้อคำถาม ปรับปรุงและจัดพิมพ์

2.1 กำหนดคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยทำการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านพลศึกษา และด้านนันทนาการ รวมทั้งหมด 5 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก (inclusion criteria) ดังนี้

2.1.1 สำเร็จการศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาพลศึกษา สาขานันทนาการหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

2.1.2 ในกรณีที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต จะต้องดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่น้อยกว่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ในสาขาพลศึกษา สาขานันทนาการ หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

2.1.3 มีประสบการณ์ในการทำงานในสาขาตนเองไม่น้อยกว่า 5 ปี

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ประสานกับผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง พร้อมกับนำหลักสูตรและแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตอบโดยอิสระและขอคำแนะนำเพิ่มเติม

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบประเมินเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของรายวิชาในการนำไปประกอบอาชีพ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

2.3.1 การประเมินความเป็นไปได้ของรายวิชาในการนำไปประกอบอาชีพให้เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานโดยการนำเอาคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญมาแปลงเป็นคะแนน ดังนี้

มีความเห็นว่า เป็นไปได้มากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
มีความเห็นว่า เป็นไปได้มาก	ให้ 4 คะแนน
มีความเห็นว่า เป็นไปปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
มีความเห็นว่า เป็นไปได้น้อย	ให้ 2 คะแนน
มีความเห็นว่า เป็นไปได้น้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

จากนั้นคำนวณค่าเฉลี่ยคะแนนความเป็นไปได้จากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาเทียบเกณฑ์ ดังนี้

เป็นไปได้มากที่สุด	ช่วงคะแนน 4.50 – 5.00
เป็นไปได้มาก	ช่วงคะแนน 3.50 – 4.49
เป็นไปได้อันกลาง	ช่วงคะแนน 2.50 – 3.49
เป็นไปได้น้อย	ช่วงคะแนน 1.50 – 2.49
เป็นไปได้น้อยที่สุด	ช่วงคะแนน 1.00 – 1.49

ทั้งนี้การกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของความเป็นไปได้ คือ ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ถือว่ารายวิชาที่สร้างขึ้นมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและ
นันทนาการ ผู้วิจัยดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร โดยมีการดำเนินการแบ่งเป็น
3 ระยะ 7 ขั้นตอนสามารถแสดงได้ในภาพประกอบ

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น
และแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรา
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 สำรวจความต้องการ
จำเป็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ผู้ใช้บัณฑิต
- บัณฑิต

ขั้นตอนที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 4 สังเคราะห์ข้อมูล (ขั้นตอน 1+3)

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ (ร่าง)

ขั้นตอนที่ 5 ร่างหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 6 ประชุมเชิงปฏิบัติการ
(workshop)

ระยะที่ 3 การประเมิน

ความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้

ขั้นตอนที่ 7 การประเมินหลักสูตร

หลักสูตรฉบับสมบูรณ์

ตาราง 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ใช้บัณฑิตแบบสอบถามความต้องการจำเป็นเรื่องการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ (n = 40)

สถานภาพของ	จำนวน (f)	ร้อยละ (%)
1.เพศ		
ชาย	29	72.50
หญิง	11	27.50
2.วุฒิการศึกษา		
ระดับปริญญาเอก	1	2.50
ระดับปริญญาโท	24	60.00
ระดับปริญญาตรี	15	37.50
3.ประสบการณ์การทำงาน		
31 – 40 ปี	2	5.00
21 – 30 ปี	5	12.50
11 – 20 ปี	30	75.00
1 – 10 ปี	3	7.50
4.ประเภทของหน่วยงาน		
สถาบันการศึกษา	28	70.00
สถานประกอบการ	12	30.00
รวม	40	100.00

พบว่าสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 72.50 วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาโท ร้อยละ 60.00 รองลงมาอยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 37.50 ประสบการณ์การทำงานส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 11 – 20 ปี ร้อยละ 75.00 ประเภทของหน่วยงานส่วนใหญ่เป็นสถาบันการศึกษา ร้อยละ 70.00

ตาราง 2 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านคุณธรรมจริยธรรม (n = 40)

รายการ	สภาพที่คาดหวัง (I)			สภาพที่เป็นจริง(D)			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$PNI_{modified}$ (I-D)/D	ลำดับ
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.44	0.50	มาก	4.02	0.62	มาก	0.10	5
1.1 มีความรัก ศรัทธาและภูมิใจในวิชาชีพครู	4.00	0.00	มาก	4.08	0.57	มาก	-0.02	7
1.2 มีจิตวิญญาณและอุดมการณ์ความเป็นครู และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู	4.20	0.41	มาก	4.10	0.59	มาก	0.02	6
1.3 มีจิตอาสา จิตสาธารณะ มีความเสียสละ รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ	4.65	0.48	มากที่สุด	4.23	0.42	มาก	0.10	4
1.4 มีค่านิยมและคุณลักษณะเป็นประชาธิปไตย เคารพสิทธิ และให้เกียรติคนอื่น	4.45	0.50	มาก	4.23	0.42	มาก	0.05	5
1.5 มีความสามัคคีและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.60	0.50	มากที่สุด	3.75	0.67	มาก	0.23	1
1.6 มีจิตสำนึกในการธำรงความโปร่งใสของสังคมและประเทศชาติ ต่อด้านการทุจริตคอรัปชั่น และความไม่ถูกต้อง	4.60	0.50	มากที่สุด	3.78	0.70	มาก	0.22	2
1.7 มีความกล้าหาญและแสดงออกทางคุณธรรม จริยธรรม	4.60	0.50	มากที่สุด	4.00	0.72	มาก	0.15	3

ตารางที่ 2 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านคุณธรรม จริยธรรมมีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 5 $PNI_{Modified} = 0.10$ โดยมี 3 อันดับแรก คือ 1. มีความสามัคคีและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ $PNI_{Modified} = 0.23$ 2. มีจิตสำนึกในการธำรงความโปร่งใสของสังคมและประเทศชาติ ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และความไม่ถูกต้อง $PNI_{Modified} = 0.22$ 3. มีความกล้าหาญและแสดงออกทางคุณธรรม จริยธรรม $PNI_{Modified} = 0.15$

ตาราง 3 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านความรู้ (n = 40)

รายการ	(I)			(D)			PNI modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
2. ด้านความรู้	4.63	0.48	มากที่สุด	3.66	0.56	มาก	0.26	2
2.1 มีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาสาระด้านวิชาชีพของครู	4.75	0.44	มากที่สุด	3.73	0.64	มาก	0.28	3
2.2 มีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาวิชาที่สอนทางพลศึกษาและนันทนาการ สามารถวิเคราะห์ความรู้ และเนื้อหาวิชาที่สอน	4.75	0.44	มากที่สุด	3.60	0.50	มาก	0.32	2
2.3 มีความรู้ เข้าใจชีวิต เข้าใจชุมชน และการอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม	4.60	0.50	มากที่สุด	3.70	0.65	มาก	0.24	4
2.4 สามารถเผชิญและเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม	4.85	0.36	มากที่สุด	3.48	0.68	มาก	0.40	1
2.5 สามารถนำแนวคิดปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต พัฒนาตน พัฒนางาน และพัฒนาผู้เรียน	4.65	0.48	มากที่สุด	3.63	0.49	มาก	0.28	3
2.6 มีความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.40	0.50	มาก	3.65	0.48	มาก	0.21	5
2.7 ตระหนักรู้ เห็นคุณค่าและความสำคัญของ ศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	4.40	0.50	มาก	3.88	0.33	มาก	0.14	6

ตารางที่ 3 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านความรู้ มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 2 $PNI_{Modified} = 0.26$ โดยมี 3 อันดับแรก คือ มีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาวิชาที่สอนทางพลศึกษาและนันทนาการ สามารถวิเคราะห์ความรู้ และเนื้อหาวิชาที่สอน $PNI_{Modified} = 0.40$ 2. มีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาสาระด้านวิชาชีพของครู และสามารถนำแนวคิดปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต พัฒนตน พัฒนางานและพัฒนาผู้เรียน $PNI_{Modified} = 0.28$

ตาราง 4 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านทักษะทางปัญญา (n = 40)

รายการ	(I)			(D)			PNI modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
3. ด้านทักษะทางปัญญา	3.78	0.58	มาก	3.69	0.46	มาก	0.02	6
3.1 คิด ค้นหา วิเคราะห์ข้อเท็จจริง และประเมินสื่อ สารสนเทศจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายอย่างรู้เท่าทัน	3.80	0.41	มาก	3.73	0.45	มาก	0.02	3
3.2 เป็นพลเมืองต้นรู้ มีสำนึกสากล สามารถเผชิญและก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคดิจิทัล	3.55	0.50	มาก	3.73	0.45	มาก	-0.05	4
3.3 สามารถคิดริเริ่มและพัฒนางานพลศึกษาและนันทนาการอย่างสร้างสรรค์	3.55	0.50	มาก	3.75	0.44	มาก	-0.05	4
3.4 พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้สร้างหรือร่วมสร้างนวัตกรรม รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้แก่ชุมชนและสังคม	4.00	0.64	มาก	3.63	0.49	มาก	0.10	1
3.5 วินิจฉัยแก้ปัญหาและพัฒนางานได้อย่างสร้างสรรค์	4.00	0.64	มาก	3.63	0.49	มาก	0.10	1

ตารางที่ 4 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านทักษะทางปัญญามีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 6 $PNI_{Modified} = 0.02$ โดยมี 3 อันดับแรก คือ 1. พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้สร้างหรือร่วมสร้างนวัตกรรม รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้แก่ชุมชนและสังคม และวินิจัยแก้ปัญหาและพัฒนางานได้อย่างสร้างสรรค์ และวินิจัยแก้ปัญหาและพัฒนางานได้อย่างสร้างสรรค์ $PNI_{Modified} = 0.10$ 3. คิดค้นหา วิเคราะห์ข้อเท็จจริง และประเมินสื่อ สารสนเทศจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายอย่างรู้เท่าทัน $PNI_{Modified} = 0.02$

ตาราง 5 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (n = 40)

รายการ	(I)			(D)			PNI modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.93	0.26	มาก	3.94	0.63	มาก	0.25	3
4.1 เข้าใจและใส่ใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น มีความคิดเชิงบวก มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และทางสังคม	5.00	0.00	มากที่สุด	3.98	0.48	มาก	0.26	4
4.2 ทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำงานเป็นทีม เป็นผู้นำผู้ตามที่ดี	5.00	0.00	มากที่สุด	4.20	0.41	มาก	0.19	6
4.3 มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ผู้ร่วมงาน ผู้ปกครอง และคนในชุมชน	5.00	0.00	มากที่สุด	3.93	0.69	มาก	0.27	3
4.4 มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่อตนเอง ต่อผู้เรียน ต่อผู้ร่วมงาน และต่อส่วนรวม	5.00	0.00	มากที่สุด	3.80	0.76	มาก	0.32	1
4.5 สามารถช่วยเหลือ แก้ปัญหาตนเอง ทั้งในกลุ่มและระหว่างกลุ่มได้	5.00	0.00	มากที่สุด	3.83	0.59	มาก	0.31	2
4.6 มีภาวะผู้นำทางวิชาชีพ วิชาการทางพลศึกษา และนันทนาการ	4.75	0.44	มากที่สุด	3.93	0.69	มาก	0.21	5
4.7 สามารถชี้นำและถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนและสังคมอย่างสร้างสรรค์	4.75	0.44	มากที่สุด	3.93	0.69	มาก	0.21	5

ตารางที่ 5 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 3 $PNI_{Modified} = 0.25$ โดยมี 3 อันดับแรก คือ 1. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ต่อตนเอง ต่อผู้เรียน ต่อผู้ร่วมงาน และต่อส่วนรวม $PNI_{Modified} = 0.32$ 2. สามารถช่วยเหลือ แก้ปัญหาตนเอง ทั้งในกลุ่มและระหว่างกลุ่มได้ $PNI_{Modified} = 3$ มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เรียน ผู้ร่วมงาน ผู้ปกครอง และคนในชุมชน $PNI_{Modified} = 0.27$

ตาราง 6 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข (n = 40)

รายการ	(I)			(D)			PNI modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข	3.62	0.64	มาก	3.86	0.74	มาก	-0.04	7
5.1 การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี มีทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติ การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพลศึกษาและนันทนาการได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง	3.60	0.50	มาก	3.60	0.50	มาก	0.00	2
5.2 สื่อสารกับผู้เรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชนและสังคม และผู้เกี่ยวข้องกลุ่มต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.85	0.74	มาก	3.70	0.65	มาก	0.04	1
5.3 สามารถเลือกใช้การสื่อสารทางวาจา การเขียน หรือการนำเสนอด้วยรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	3.65	0.80	มาก	3.70	0.65	มาก	-0.01	3
5.4 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลทางพลศึกษาและนันทนาการ หรือความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.40	0.81	ปานกลาง	3.83	0.59	มาก	-0.11	5
5.5 สามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ การทำงาน การประชุม การจัดการและสืบค้นข้อมูล	3.60	0.81	มาก	3.95	0.71	มาก	-0.09	4

ตารางที่ 6 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 7 $PNI_{Modified} = -0.04$ โดยมี 3 อันดับแรก คือ 1. สื่อสารกับผู้เรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชนและสังคม และผู้เกี่ยวข้องกลุ่มต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ $PNI_{Modified} = 0.04$ 2. การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี มีทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพทางพลศึกษาและนันทนาการได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง $PNI_{Modified} = 0.00$ 3. สามารถเลือกใช้ในการสื่อสารทางวาจา การเขียน หรือการนำเสนอด้วยรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม $PNI_{Modified} = -0.01$

ตาราง 7 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ (n = 40)

รายการ	(I)			(D)			PNI modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
6. ด้านวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้	4.36	0.64	มาก	3.86	0.74	มาก	0.13	4
6.1 การออกแบบเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอนพลศึกษาและนันทนาการได้ดี	4.40	0.50	มาก	4.18	0.84	มาก	0.05	8
6.2 การวัดและประเมินผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพบริบทของผู้เรียน	4.40	0.50	มาก	4.18	0.84	มาก	0.05	8
6.3 สามารถนำความรู้ทางจิตวิทยาไปใช้ในการวิเคราะห์ผู้เรียนผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นรายบุคคลได้	4.30	0.72	มาก	3.60	0.50	มาก	0.19	1
6.4 สามารถช่วยเหลือ แก้ไขและส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ทั้งผู้เรียนปกติและผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็น หรือผู้เรียนที่มีข้อจำกัดทางกาย	4.30	0.97	มาก	3.93	0.69	มาก	0.10	6
6.5 ส่งเสริมการพัฒนาการคิด การทำงาน การจัดการฝึกการปฏิบัติให้ได้ คิดเป็นทำเป็น	4.45	0.81	มาก	3.78	0.73	มาก	0.18	2
6.6 สร้างบรรยากาศ จัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน เทคโนโลยี วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อการเรียนรู้	4.40	0.50	มาก	3.78	0.73	มาก	0.17	4

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	(I)			(D)			PNI modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
6.7 สามารถจัดการเรียนการสอนให้นักเรียน มีทักษะศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการคิด ทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน แบบร่วมมือ ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการ สื่อสาร	4.40	0.50	มาก	3.78	0.73	มาก	0.17	4
6.8 ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาตนเอง	4.20	0.41	มาก	3.68	0.62	มาก	0.14	5

ตารางที่ 7 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 4 $PNI_{Modified} = 0.13$ โดยมี 3 อันดับแรก คือ สามารถนำความรู้ทางจิตวิทยาไปใช้ในการวิเคราะห์ผู้เรียนผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นรายบุคคลได้ $PNI_{Modified} = 0.19$ ส่งเสริมการพัฒนาคิดการทำงาน การจัดการ ฝึกการปฏิบัติทำให้ได้ คิดเป็นทำเป็น $PNI_{Modified} = 0.18$ และสร้างบรรยากาศ จัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน เทคโนโลยี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อการเรียนรู้ และสามารถจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีทักษะศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการคิด ทักษะชีวิต ทักษะการทำงานแบบร่วมมือ ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร $PNI_{Modified} = 0.17$

ตาราง 8 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านทักษะเฉพาะทางพลศึกษาและนันทนาการ (n = 40)

รายการ	(I)			(D)			PNI modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
7. ทักษะเฉพาะทางพลศึกษาและ นันทนาการ	5.00	0.00	มากที่สุด	2.73	0.66	ปาน กลาง	0.83	1
7.1 มีความสามารถในการใช้ทักษะ/เทคนิค การสอนที่หลากหลาย	5.00	0.00	มากที่สุด	2.88	0.82	ปาน กลาง	0.74	8
7.2 มีความสามารถในการบริหารจัดการ ชั้นเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	2.73	0.60	ปาน กลาง	0.83	5
7.3 มีความสามารถในการเล่นกีฬา ชนิดต่าง ๆ ได้ในระดับขั้นพื้นฐานขึ้นไป	5.00	0.00	มากที่สุด	2.80	0.72	ปาน กลาง	0.79	7
7.4 มีความสามารถในการสอนและฝึก ทักษะกีฬาชนิดต่าง ๆ	5.00	0.00	มากที่สุด	2.48	0.51	น้อย	1.02	2
7.5 มีความสามารถในการจัดการแข่งขัน กีฬาและการตัดสินกีฬาชนิดต่าง ๆ	5.00	0.00	มากที่สุด	2.40	0.50	น้อย	1.08	1
7.6 มีความสามารถกล้าแสดงออกในการ เป็นผู้นำนันทนาการ	5.00	0.00	มากที่สุด	2.70	0.65	ปาน กลาง	0.85	4
7.7 มีความสามารถในการนำความรู้ด้าน นันทนาการไปปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์	5.00	0.00	มากที่สุด	2.60	0.63	ปาน กลาง	0.92	3
7.8 มีความสามารถจัดโครงการนันทนาการ ระยะสั้นระยะยาวโดยมีแผนงาน	5.00	0.00	มากที่สุด	2.78	0.62	ปาน กลาง	0.80	6
7.9 มีความสามารถใช้แรงจูงใจให้ผู้เข้าร่วม โครงการ/กิจกรรมนันทนาการ มีความสนใจ และกล้าแสดงออก	5.00	0.00	มากที่สุด	2.95	0.68	ปาน กลาง	0.69	10
7.10 มีความสามารถในการสอน อธิบาย สาธิตกิจกรรมนันทนาการได้ตามหลัก ขั้นตอนถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด	2.95	0.68	ปาน กลาง	0.69	10

ตารางที่ 8 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านทักษะเฉพาะทางพลศึกษาและนันทนาการมีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 $PNI_{Modified} = 0.83$ โดยมี 3 อันดับแรก คือ มีความสามารถในการจัดการแข่งขันกีฬาและการตัดสินกีฬานิตต่าง ๆ $PNI_{Modified} = 1.08$ 2. มีความสามารถในการสอนและฝึกทักษะกีฬาชนิดต่าง ๆ $PNI_{Modified} = 1.02$ 3. มีความสามารถในการนำความรู้ด้านนันทนาการไปปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ $PNI_{Modified} = 0.92$

คุณลักษณะของบัณฑิตที่ท่านมีความคิดเห็นว่าเป็น จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา / แนวทางปรับปรุง ในการปฏิบัติงานของบัณฑิต

จุดเด่นของบัณฑิต

- 1.มีความเป็นผู้นำ กล้าแสดงออก มีน้ำใจ
- 2.การถ่ายทอดทักษะกีฬา การสอน การตัดสินกีฬาที่ถูกต้อง

จุดที่ควรพัฒนา

- 1.บุคลิกภาพ
- 2.ความรู้ความสามารถเฉพาะทาง
- 3.ทักษะและการถ่ายทอดความรู้ทั้งการปฏิบัติและทางวิชาการ

แนวทางการปรับปรุง

- 1.ต้องแต่งกายให้เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ
- 2.เข้าอบรมวิชาชีพพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ
- 3.ฝึกฝนทักษะเฉพาะทางอย่างเชี่ยวชาญ

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ปัจจุบันครูพลศึกษาไม่สามารถเล่นกีฬาได้หลากหลาย และไม่ถนัดการเป็นผู้ตัดสินกีฬาจึงทำให้ประสิทธิภาพในการสอน การเป็นผู้ฝึกสอน การเป็นผู้ตัดสินกีฬาลดน้อยลง นักนันทนาการ ควรที่จะมีความรู้ความสามารถทางพลศึกษาเช่นกัน เป็นศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้จริง

ตาราง 9 ข้อมูลสถานภาพของบัณฑิตที่มีต่อความต้องการจำเป็น เรื่องการพัฒนาหลักสูตรศึกษา
ศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ (n = 200)

สถานภาพ	จำนวน (f)	ร้อยละ (%)
1.เพศ		
ชาย	116	58.00
หญิง	84	42.00
2.การศึกษา(สาขาวิชา)		
สาขาวิชาพลศึกษา	100	50.00
สาขาวิชานันทนาการ /	100	50.00
ผู้นำนันทนาการ/การ		
จัดการนันทนาการ		
รวม	200	100.00

พบว่าสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 58.00 เพศหญิง ร้อยละ 42.00 การศึกษาสาขาวิชาเอกพลศึกษา ร้อยละ 50.00 สาขาวิชานันทนาการ / ผู้นำนันทนาการ/ การจัดการนันทนาการ ร้อยละ 50.00

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการจำเป็นของกระบวนวิชาในหลักสูตรศึกษา
ศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการของบัณฑิต (n = 200)

รายการ	(I)			(D)			PNI modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1.ประวัติ ปรัชญาพลศึกษาและ นันทนาการ	4.78	0.54	มากที่สุด	2.19	1.07	น้อย	1.18	1
2.กลศาสตร์สำหรับครูพลศึกษา	2.08	0.92	น้อย	2.01	0.87	น้อย	0.03	27
3.สรีรวิทยาการออกกำลังกาย	2.14	1.17	น้อย	2.25	1.29	น้อย	-0.05	34
4.การบริหารพลศึกษา การจัดการ แข่งขันเกมและกีฬา	4.76	0.55	มากที่สุด	4.29	0.84	มาก	0.11	15
5.หลักวิธีการเป็นผู้ฝึกสอนและ จิตวิทยาการกีฬา	4.82	0.52	มากที่สุด	4.15	0.79	มาก	0.16	6
6.การเสริมสร้างและทดสอบ สมรรถภาพทางกาย	3.06	1.86	ปานกลาง	4.54	0.50	มากที่สุด	-0.33	40
7.หลักสูตรและการสอนพลศึกษา	4.34	0.65	มาก	2.60	1.28	ปานกลาง	0.67	2
8.นวัตกรรมและเทคโนโลยีทาง พลศึกษาและนันทนาการ	4.82	0.52	มากที่สุด	4.29	0.68	มาก	0.12	13
9.การวิจัย การวัดประเมินผลทาง พลศึกษาและนันทนาการ	4.82	0.39	มากที่สุด	4.29	0.45	มาก	0.12	13
10.ภาษาอังกฤษทางพลศึกษาและ นันทนาการ	4.76	0.55	มากที่สุด	3.89	0.64	มาก	0.23	3
11.พลศึกษาและนันทนาการ สำหรับบุคคลพิเศษ	4.82	0.52	มากที่สุด	4.29	0.68	มาก	0.12	13
12.การจัดการเรียนรู้พลศึกษาใน ชั้นเรียน	2.92	1.91	น้อย	3.07	1.39	ปาน กลาง	-0.05	34
13.สวัสดิศึกษาและการปฐม พยาบาล	4.48	0.61	มาก	3.94	0.80	มาก	0.14	9

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการ	(I)			(D)			PNI modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
14.เพศศึกษา สุขปฏิบัติทางเพศ	3.92	0.77	มาก	3.91	0.79	มาก	0	29
15.หลักและวิธีการสอนกรีฑา (ประเภทลู่วิ่งและลาน)	3.94	0.91	มาก	3.75	0.74	มาก	0.05	18
16.หลักและวิธีการสอนฟุตบอล	3.88	1.05	มาก	3.74	1.02	มาก	0.04	20
17.หลักและวิธีการสอน บาสเกตบอล	3.88	1.05	มาก	3.74	1.02	มาก	0.04	20
18.หลักและวิธีการสอน วอลเลย์บอล	3.72	1.24	มาก	3.22	0.70	ปาน กลาง	0.16	6
19.หลักและวิธีการสอนว่ายน้ำ การช่วยคนตกน้ำ	3.66	1.20	มาก	3.10	0.41	ปาน กลาง	0.18	4
20.หลักและวิธีการสอนเทเบิล เทนนิส	3.66	1.20	มาก	3.24	0.51	ปาน กลาง	0.13	10
21.หลักและวิธีการสอนกิจกรรม เข้าจังหวะ	3.72	1.24	มาก	3.83	0.83	มาก	-0.03	32
22.หลักและวิธีการสอนศิลปะ ป้องกันตัว	3.04	0.83	ปาน กลาง	4.05	0.85	มาก	-0.25	38
23.หลักและวิธีการสอนมวยไทย	2.98	0.79	ปาน กลาง	3.57	0.75	มาก	-0.16	35
24.หลักและวิธีการสอนกระบี่ กระบอง	2.66	0.89	ปาน กลาง	3.63	0.75	มาก	-0.27	39
25.หลักและวิธีการสอนเชกิ้ง ตะกร้อและตะกร้อลอดห่วง	2.40	0.87	น้อย กลาง	3.11	1.41	ปาน กลาง	-0.23	37
26.กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน	3.08	1.71	ปาน กลาง	3.93	0.83	มาก	-0.22	36

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการ	(I)			(D)			PNI modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
27.กีฬา สังคมและวัฒนธรรมใน ประชาคมอาเซียน	3.34	1.29	ปาน กลาง	3.39	1.19	ปาน กลาง	-0.01	30
28.แนวคิด ทฤษฎีและ หลักการทางนันทนาการ	3.74	0.98	มาก	3.69	0.92	มาก	0.01	28
29.การเป็นผู้นำและการ วางแผนโครงการนันทนาการ	3.98	0.81	มาก	4.05	0.76	มาก	-0.02	31
30.นันทนาการกับการพัฒนา คุณภาพชีวิต	4.48	0.92	มาก	3.89	0.80	มาก	0.15	7
31.นันทนาการในสถานศึกษา	4.04	0.98	มาก	3.65	1.01	มาก	0.11	15
32.การออกแบบกิจกรรม นันทนาการในหลักสูตร	3.98	1.13	มาก	3.49	1.37	ปาน กลาง	0.14	9
33.โครงการและกิจกรรม นันทนาการในชุมชน	3.92	1.15	มาก	3.81	1.13	มาก	0.03	27
34.นันทนาการบำบัด	4.60	0.98	มากที่สุด	4.45	0.86	มาก	0.03	27
35.การประเมินพฤติกรรมทาง นันทนาการ	4.66	0.91	มากที่สุด	4.23	0.84	มาก	0.1	17
36.การให้คำปรึกษา การใช้เวลาว่าง	4.82	0.52	มากที่สุด	4.37	0.70	มาก	0.1	17
37.กิจกรรมค่ายพักแรม	4.88	0.48	มากที่สุด	4.75	0.66	มากที่สุด	0.03	27

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการ	(I)			(D)			PNI modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
38.ลูกเสือเนตรนารีและ ยุวกาชาด	4.88	0.48	มากที่สุด	4.75	0.66	มากที่สุด	0.03	27
39.สัมมนาวิชาชีพพลศึกษา และนันทนาการ	4.88	0.48	มากที่สุด	4.75	0.66	มากที่สุด	0.03	27
40.การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	4.88	0.48	มากที่สุด	4.75	0.66	มากที่สุด	0.03	27
รวม	3.96	1.17	มาก	3.76	1.12	มาก	0.05	-

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการจำเป็นของกระบวนวิชาในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการของบัณฑิต พบว่า 5 อันดับรายวิชา ได้แก่ 1. ประวัติ ปรัชญาพลศึกษาและนันทนาการ $PNI_{Modified} = 1.18$ 2. หลักสูตรและการสอนพลศึกษา $PNI_{Modified} = 0.67$ 3. ภาษาอังกฤษทางพลศึกษาและนันทนาการ $PNI_{Modified} = 0.23$ 4. หลักและวิธีการสอนว่ายน้ำ การช่วยคนตกน้ำ $PNI_{Modified} = 0.18$ ตามด้วยหลักและวิธีการสอนวอลเลย์บอล และหลักวิธีการเป็นผู้ฝึกสอนและจิตวิทยาการกีฬา $PNI_{Modified} = 0.16$

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่ท่านคิดว่ามีประโยชน์และนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง

- 1.การจัดการแข่งขันกีฬา
- 2.การออกค่ายพักแรม / ค่ายอาสา
- 3.การอบรม/ฝึกการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
- 4.กิจกรรมนันทนาการ

คุณลักษณะที่มีผลต่อความพึงพอใจของนายจ้าง และเพื่อนร่วมงาน

- 1.มีความเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก
- 2.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่
- 3.มีความขยันและอดทน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านพลศึกษาและนันทนาการ ด้านหลักสูตรและการสอน โดยทำการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ประธานหลักสูตรฯ หัวหน้าภาควิชาฯ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาหลักสูตร แล้วนำเสนอแบบความเรียงประกอบข้อมูล

สรุปการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เรื่องการพัฒนาแหล่งอุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

ประเด็นที่ 1 ประสิทธิภาพของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ควรเป็นอย่างไร				
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5
รู้ทฤษฎีเน้นปฏิบัติ ที่สร้างสรรค์และทันสมัย	บริหารจัดการ เป็นผู้นำ ทักษะ กีฬาดี คัดสินใจวิเคราะห์เป็น รับผิดชอบหน้าที่ มีคุณธรรม จริยธรรม เข้าใจการเป็นแปลง	พลศึกษาและนันทนาการ สร้าง เสริม ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา	พลศึกษาและนันทนาการ เสริมสร้างมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ ทั้งร่างกาย จิตใจและสังคม	"สอนเก่ง เล่นเป็น คัดสินใจได้ จัดการเด่น เน้นจรรยาบรรณ"

สรุปภาพหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

มีความรู้หลักทฤษฎีและปฏิบัติด้านพลศึกษาและนันทนาการ มีความเชี่ยวชาญทางกาเป็นผู้ฝึกสอนผู้ตัดสินกีฬา และการบริหารจัดการ
มีคุณธรรมและจริยธรรม ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม เสริมสร้างมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

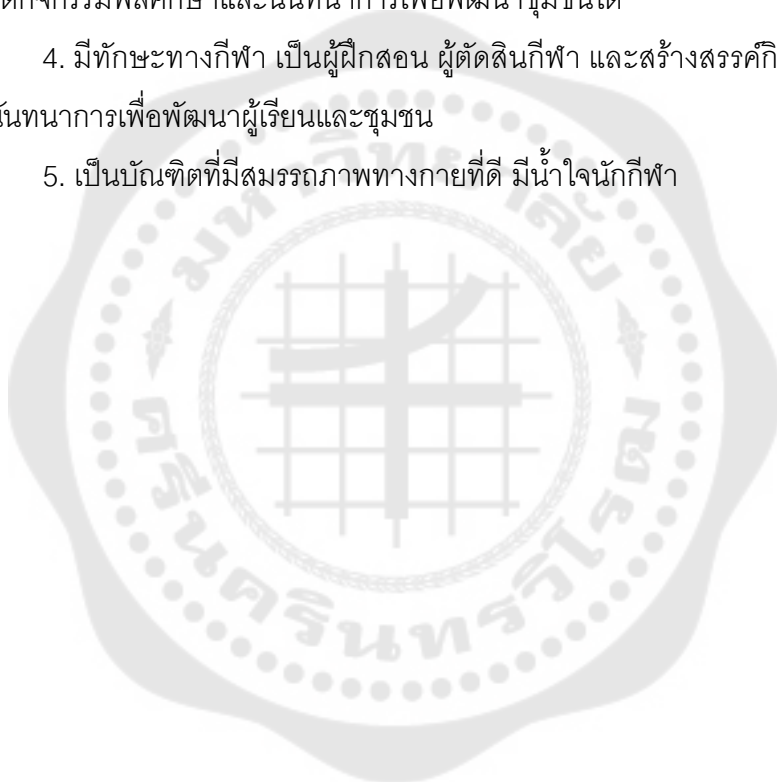

ประเด็นที่ 2 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ควรเป็นอย่างไร (คุณลักษณะของบัณฑิต)				
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5
1.มีบุคลิกภาพดี มีการแต่งกายดี 2.มีคุณธรรมจริยธรรมสูง 3.มีความรับผิดชอบสูง 4.มีสมรรถภาพทางกายดี 5.ใส่ใจการค้นคว้า	1.มีความรู้ความเข้าใจใน ปรัชญาพลศึกษา รักและ ศรัทธาต่อสายวิชาชีพ 2.มีความรู้ความสามารถทาง ทักษะกีฬา การตัดสินกีฬา การบริหารวิชาการพลศึกษา และกีฬา 3.มีความรู้ความสามารถใน การสอน การพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการสอน การจัดทำแผนการสอน รู้จัก การแก้ปัญหา ทำงานวิจัยได้ 4.มีความรู้ความสามารถ ทางการดูแลรักษาเป็น วิชาการให้ได้ เป็นผู้ฝึกกีฬา(ได้ท)	1.มีความรู้เรื่องพลศึกษาและ นันทนาการอย่างลึกซึ้ง 2.มีความสามารถเรื่องทักษะ การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย กาย กีฬา เช่นที่การเป็นผู้นำ 3.มีเจตคติที่ดีต่อพลศึกษาและ นันทนาการ ที่จะนำไปพัฒนา คุณภาพชีวิตของคน 4.มีความซาบซึ้งในศักดิ์ศรีด้าน พลศึกษาและนันทนาการ สามารถประยุกต์ศาสตร์เหล่านี้ ได้ในแต่ละสถานการณ์	1.เป็นครูผู้สอนพลศึกษาและ นันทนาการที่มีความรู้อธิบาย บรรยาย สละสลวยได้ 2.เป็นครูและพลเมืองที่ดี มี คุณธรรม จริยธรรม 3.มีทักษะในการเรียนรู้ตลอด ชีวิต ทั้งในและนอกห้องเรียน 4.เป็นผู้มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ทนตมัย ใช้สื่ออย่างถูกต้อง 5.เป็นผู้มีความรับผิดชอบสูง 6.มีการจัดการเรียนรู้ที่ดี ออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้อง และเหมาะสม	1.อธิบายความรู้ทางด้านพล ศึกษาได้ 2.สามารถปฏิบัติทักษะกีฬา และสอนพลศึกษาได้ 3.สามารถจัดการแข่งขันกีฬา ได้ 4.สามารถทำวิจัยในชั้นเรียน และสร้างนวัตกรรมทางพล ศึกษาได้ 5.สามารถเป็นผู้นำ นันทนาการได้ 6.สามารถสร้างสรรคกิจกรรม นันทนาการให้เป็น ความสำคัญของชีวิตมนุษย์ได้ 7.ปฏิบัติตามจริยธรรมวิชาชีพ ได้

(วิธีการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิต)				
1. ศึกษาบุคลิกลักษณะที่ดี อบรมบุคลิกลักษณะนิสัย 2. จัดการอบรมนำพหามาการ 3. จัดทำโครงการ ฝึกให้มีความรับผิดชอบ 4. จัดโครงการฝึกออกกำลังกาย 5. จัดหาห้องสมุด	1. การเรียนการสอนให้อบรมศึกษาดูงาน 2. เรียนฝึกทักษะจัดการแข่งขันกีฬา การฝึกซ้อมในเวลาว่าง โครงการเพื่อนช่วยเพื่อน จัดการฝึกอบรม 3. จัดการฝึกทดสอบอบรม สัมภาษณ์และออกฝึกทดลอง สอนก่อนฝึกจริง เรียนรู้การทำงานจริง จัดสอนให้ลงมือปฏิบัติจริง 4. อบรมการเขียนวิเคราะห์วิพากษ์ การฝึกเด็นักเรียนเพื่อหาประสบการณ์ 5. จัดกิจกรรมการแข่งขัน การบริการจัดกิจกรรม การส่งแข่งขันกีฬาภายนอก	1. ศึกษา ค้นคว้า จากทฤษฎี ตำรา งานวิจัย ผู้รู้ 2.- ศึกษาทฤษฎีควบคู่ปฏิบัติ - ฝึกประสบการณ์ตรง 3. รู้จักวิเคราะห์/สังเคราะห์งานด้านพลศึกษาและนันทนาการ และนำไปใช้ได้กับชุมชนและสังคม 4.- ปฏิบัติ สร้างประสบการณ์ - ฝึกงานในสถานที่จริง	1. จัดโครงการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ปรัชญาของหลักสูตร 2. เน้นการส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมการฝึกอบรมและปฏิบัติจริงนอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติ ฝึกการคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา	ปฏิบัติบริการวิชาการ ผู้สังคม

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

1. เป็นบัณฑิตที่มีองค์ความรู้ทางด้านพลศึกษาและนันทนาการ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพได้
2. สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ทางพลศึกษาและกิจกรรมการเรียนรู้ทางนันทนาการได้ตามความเหมาะสมของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหา รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมได้
3. มีจิตอาสา มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู สามารถจัดกิจกรรมพลศึกษาและนันทนาการเพื่อพัฒนาชุมชนได้
4. มีทักษะทางกีฬา เป็นผู้ฝึกสอน ผู้ตัดสินกีฬา และสร้างสรรค์กิจกรรมนันทนาการ เป็นผู้นำนันทนาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนและชุมชน
5. เป็นบัณฑิตที่มีสมรรถภาพทางกายที่ดี มีน้ำใจนักกีฬา

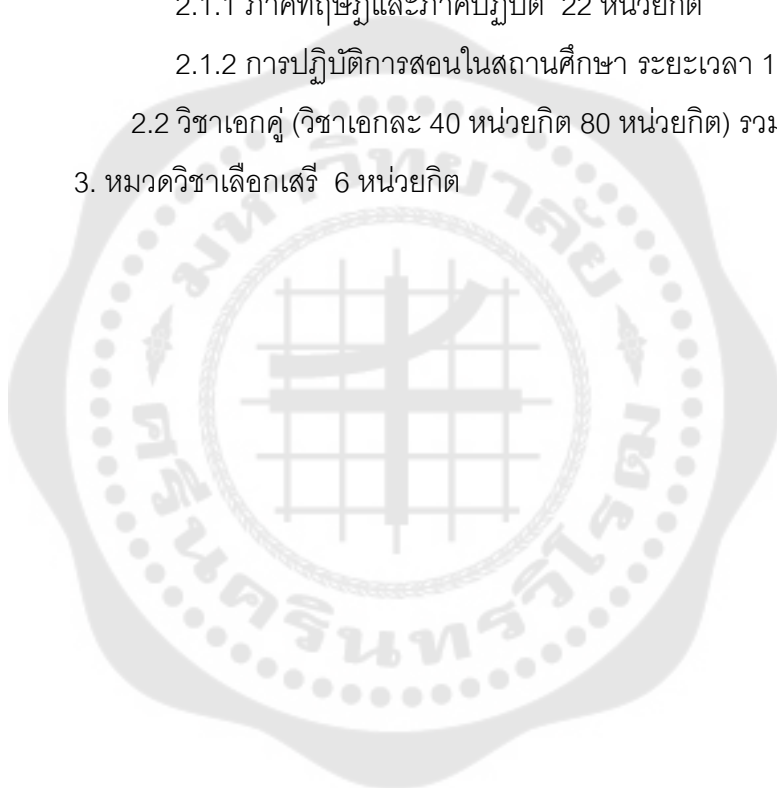
ประเด็นที่ 3 โครงสร้าง ของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ควรเป็นอย่างไร (จำนวนหน่วยกิต รายวิชาในหลักสูตร วิชาเอก วิชาเลือก)				
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5
ให้เป็นไปตามบริบทของ สถาบันนั้นๆ	ศึกษาทั่วไป 30 นก. วิชาชีพครู 45-50 นก. -ทฤษฎี/ปฏิบัติ 45-50 นก. ฝึกประสบการณ์ 12 นก. วิชาเอก(คู่) 40/40 นก. เลือกเสรี 6 นก. รวม 165-170 นก.	ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ระดับปริญญาตรี	ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 150 นก.	-

โครงสร้างของหลักสูตร

โครงสร้างของหลักสูตรที่จัดทำนี้ประกอบไปด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะด้าน (วิชาชีพครูและ วิชาเอก) และหมวดวิชาเลือกเสรี มีจำนวนหน่วยกิตแต่ละหมวดและหน่วยกิตรวมทั้งหลักสูตร ประกอบด้วย

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน
 - 2.1 วิชาชีพครู 34 หน่วยกิต
 - 2.1.1 ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ 22 หน่วยกิต
 - 2.1.2 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ระยะเวลา 1 ปี 12 หน่วยกิต
 - 2.2 วิชาเอกคู่ (วิชาเอกละ 40 หน่วยกิต 80 หน่วยกิต) รวม 150 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต

ประเด็นที่ 4 อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา ของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ มีอาชีพอะไรบ้าง				
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	ผู้ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4	ผู้ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5
1. ครูผู้สอนพลศึกษา 2. ผู้ตัดสินกีฬา 3. ผู้นำนันทนาการ 4. ครูสอนนันทนาการ 5. อาชีพอิสระ การเป็นผู้ นำนันทนาการ 6. ทำธุรกิจเกี่ยวกับการ บริการนันทนาการ	1. ครูผู้สอนพลศึกษา 2. ผู้ตัดสินกีฬา 3. ผู้นำกิจกรรมนันทนาการ 4. ผู้สอนว่ายน้ำ, มวย, เทควัน โด, แฮนด์บอล 5. ผู้นำค่ายพักแรม 6. พนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย 7. ตำรวจการกรมพลศึกษา 8. คลับออกกั๊าสังกาย 9. อื่นๆพนักงานดูแลเครื่อง กีฬา 10. อาชีพอิสระ	1. ครูพลศึกษา 2. นักพลศึกษา 3. ผู้นำนันทนาการ 4. ผู้จัดนันทนาการ 5. โค้ชกีฬา (นักเรียน) 6. ผู้ตัดสินกีฬา (บางชนิด)	1. ครูพลศึกษาและนันทนาการ ทั้งหน่วยของรัฐและเอกชน 2. นักวิชาการ 3. ผู้ฝึกสอนและผู้ตัดสินกีฬา 4. ผู้ประกอบกิจการ นันทนาการ 5. ผู้นำนันทนาการ	1. ผู้นำนันทนาการ 2. ครูสอนนันทนาการ 3. อาชีพอิสระ การเป็นผู้ นำนันทนาการ 4. ทำธุรกิจเกี่ยวกับการบริการ นันทนาการ 5. ครูผู้สอนพลศึกษา 6. ผู้ตัดสินกีฬา

อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

1. ครูพลศึกษาและผู้นำนันทนาการในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา
ตอนต้น การศึกษานอกระบบและการศึกษาพิเศษ
2. ผู้ฝึกสอนและผู้ตัดสินกีฬา ผู้นำกิจกรรมนันทนาการ นักกิจกรรมบำบัด
ในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน
3. บุคลากรทางการศึกษา หรือประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬา
ผู้นำนันทนาการ หรือประกอบอาชีพอิสระ

ประเด็นที่ 5 กิจกรรมเสริมความเป็นครู ของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ควรมีกิจกรรมอะไรบ้าง				
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5
1.จิตวิญญาณความเป็นครู 2.การปฏิบัติธรรม อบรม ปฏิบัติธรรม 3.จริยธรรมความเป็นครู 4.อาสาดำเนินงานชุมชน 5.พัฒนาชนบท 6.กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ 7.ไหว้ครู 8.วันครู 9.กิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะ ความเป็นครู 10.ประชุมวิชาการ บัณฑิตนิเทศ	1.จัดอบรมพัฒนาด้านจิตใจ ความรู้รักสามัคคี 2.จัดค่ายพักแรม 3.อบรมลูกเสือขั้นผู้นำ BTC – A.T.C. 4.อบรมการเป็นผู้ตัดสินกีฬา 5.อบรมการทำหน้าที่ ผู้ฝึกสอนกีฬา(โค้ช) 6.กิจกรรมการแข่งขันกีฬา ภายใน 7.ถอดแตรกลักริธีการสอน ไว้ในหัวข้อการเรียนทุก กิจกรรม 8.นักศึกษาดึงสิ่งมีชีวิต	-	1.กิจกรรมปลูกฝังจิต วิญญาณความเป็นครู 2.จัดกิจกรรมศึกษาดูงานใน สถานที่จริง 3.ฝึกกิจกรรมการเป็นผู้นำทาง สุขภาพและนันทนาการ	-

	กิจกรรมพิเศษก่อนจบ การศึกษា 80-120 ชม. 9.ควรให้นักศึกษามีวุฒิปัตรี ก่อนออกฝึกงานอย่างน้อย 3 หน่วยกิต 10.ระหว่างเรียนต้องมี กิจกรรมบริการสังคม (ค่ายอาสาหรือทดสอบฯ)			
--	---	--	--	--

กิจกรรมเสริมความเป็นครู

1. กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เสริมสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู และส่งเสริมสมรรถนะวิชาชีพครู
2. กิจกรรมพัฒนาด้านการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬา ผู้ตัดสินกีฬา
3. กิจกรรมการเป็นผู้นำทางนันทนาการในสถานศึกษาและชุมชน
4. กิจกรรมการจัดการแข่งขันกีฬา การจัดการค่ายพักแรม การจัดการค่ายลูกเสือ
5. ฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองชั้นความรู้เบื้องต้น C.B.T.C. และฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองชั้นความรู้ขั้นสูง C.A.T.C.

ประเด็นที่ 6 คุณสมบัตินักเรียน/คณาจารย์ อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์พิเศษของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ควรเป็นอย่างไร				
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5
1.จบการศึกษาระดับปริญญาเอก-โท พลศึกษา นันทนาการ 2.มีผลงานวิชาการ 3.มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการสอน 4.เป็นนักกีฬาระดับชาติ(ทีมชาติ) 5.มีความรู้ความเชี่ยวชาญใน	1.ปริญญาเอก หรือโท 2.มีตำแหน่งทางวิชาการ 3.มีความชำนาญการเป็นพิเศษ 4.สามารถลงมือปฏิบัติกับนักศึกษาได้ 5.มีความอดทน ยุติธรรม 6.สนใจ รับผิดชอบ รู้หน้าที่ มุ่งมั่น 7.ผ่านการอบรม การเป็นผู้ฝึกสอน,ผู้ตัดสิน,ผู้นำค่าย(อย่างน้อย 1-2 ประเภท) 8.เข้าร่วมการอบรมเสริมคุณวุฒิสายวิชาชีพ 9.เข้าร่วมบริการวิชาการต่อชุมชน หรือเป็นวิทยากร 10.เข้าร่วมการจัดทำหลักสูตรการสอน การเขียนบทความ มีงานวิจัย 11.มีคุณลักษณะการเป็นครูที่ดี	1.จบปริญญาเอก หรือโท ผู้เชี่ยวชาญด้านพลศึกษา 2.จบปริญญาเอก หรือโท ผู้เชี่ยวชาญด้านนันทนาการ 3.จบปริญญาเอก หรือโท ผู้เชี่ยวชาญด้านกีฬา 4.ผู้เชี่ยวชาญด้านพลศึกษาและนันทนาการ 5.ผู้เชี่ยวชาญด้านกีฬาและนันทนาการ	1.จบปริญญาเอก หรือโท ผู้เชี่ยวชาญด้านพลศึกษา 2.จบปริญญาเอก หรือโท ผู้เชี่ยวชาญด้านนันทนาการ 3.มีตำแหน่งทางวิชาการ 4.มีผลงานทางวิชาการ - งานวิจัย - บทความวิชาการ - ตำรา	1.จบปริญญาเอก หรือโท ผู้เชี่ยวชาญด้านพลศึกษา 2.จบปริญญาเอก หรือโท ผู้เชี่ยวชาญด้านนันทนาการ 3.จบปริญญาเอก หรือโท ผู้เชี่ยวชาญด้านกีฬา 4.ผู้เชี่ยวชาญด้านพลศึกษาและนันทนาการ

คุณสมบัติ/คุณวุฒิของคณาจารย์

1. จบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป
2. มีผลงานทางวิชาการทางด้านพลศึกษาหรือนันทนาการ
3. มีความเชี่ยวชาญทางด้านการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬา การตัดสินกีฬา ผู้นำค่ายพักแรม การจัดการนันทนาการ การจัดการค่ายลูกเสือ
4. เป็นนักกีฬาทีมชาติ

ประเด็นที่ 7 วิธีการจัดการเรียนการสอนการศึกษา ของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ควรมีวิธีการอย่างไร				
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5
เน้นความรู้ความเข้าใจทางทฤษฎี และมีกฎปฏิบัติอย่างเข้มข้น	1.จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน 2.จัดการสอนภาคสนาม มีกฏปฏิบัติให้เกิดทักษะจนชำนาญ 3.จัดการสอนที่ให้นักศึกษามีประสบการณ์จริงมีการแข่งขัน 4.ให้มีการสังเกตการสอน การร่วมสอนในวิชาพลศึกษา 5.จัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 6.จัดฝึกอบรมการทำงานวิจัย ฝึกปฏิบัติจริงก่อนออกฝึกฯ 7.มีแผนการดำเนินงาน กิจกรรมต่างๆให้สอดคล้องกับการสอน	1.จัดแบบเข้มข้นของพลศึกษา 2.จัดแบบเข้มข้นของนันทนาการ 3.จัดแบบผสมผสานพลศึกษาและนันทนาการ	1.การสอนภาคทฤษฎีโดยใช้ทฤษฎีที่หลากหลายและการบูรณาการ 2.การสอนภาคปฏิบัติ โดยลงภาคสนามในพื้นที่จำลองสถานการณ์จริง	1.สร้างความรู้ความเข้าใจทางทฤษฎีที่ถูกต้องอย่างเป็นกระบวนการ และมีกฎปฏิบัติอย่างเข้มข้น 2.ฝึกปฏิบัติประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน

วิธีการจัดการเรียนการสอนการศึกษา

1. การสอนภาคทฤษฎีทางพลศึกษาและเน้นหนักการให้เกิดความเชี่ยวชาญทั้งในชั้นเรียนและภาคสนาม
2. การฝึกปฏิบัติประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน
3. การปฏิบัติด้านการสอนในสถานศึกษา

ประเด็นที่ 8 การวัดและประเมินผล ในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ มีการบวกรายการอย่างไร				
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	ผู้ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4	ผู้ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5
1. การประเมินผลที่ชัดเจน และได้มาตรฐาน 2. มีการประเมินผลทุกทักษะ ทุกแผนในการเรียน	1. ประเมินระหว่างเรียน 2. วัดผลการเรียนรู้กลางภาค 3. วัดผลและประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ 4. รายงานผลงานวิจัย 5. กิจกรรมระหว่างเรียน 6. การประเมินตนเอง 7. การประเมินจากเพื่อนร่วมเรียน 8. ประเมินพฤติกรรมการเรียนประกอบ	1. ประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน 2. ประเมินก่อน-หลัง การเรียนทุกวิชา 3. เก็บคะแนนสะสมตลอดภาคเรียน	1. วัดประเมินผลคะแนนแบบอิงกลุ่ม 2. วัดประเมินผลก่อนและหลังการเรียน 3. วัดประเมินผลความก้าวหน้าระหว่างเรียน 4. สังเกตพฤติกรรมการของผู้เรียน และปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้อง	1. ประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน เก็บคะแนนสะสมตลอดภาคเรียน 2. ประเมินก่อน-หลัง การเรียนทุกวิชา

การวัดและประเมินผล

1. กระบวนการวัดและประเมินผลที่ชัดเจนได้มาตรฐานทุกทักษะ ทั้งระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียน
2. มีการเก็บคะแนนตลอดภาคการศึกษา
3. มีคะแนนความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนและนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นที่ 9 ท่านคิดว่าในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษาและนันทนาการ ควรมีลักษณะอย่างไร				
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5
1. นำเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ มาใช้ในการสอน 2. นำความรู้ที่ทันสมัย หลากหลายมาพัฒนากิจกรรม การเรียนการสอน	1. ให้นักศึกษาเรียนรู้ฝึกปฏิบัตินอกสถานที่มากขึ้น แก้ปัญหาเป็น 2. หลักสูตรต้องเสริมสร้างให้นักศึกษาศึกษาเรียนรู้ฝึกจนนำไปปฏิบัติได้จริง 3. เน้นความรู้เชิงวิชาการในเรื่องแข่งขัน การทำวิจัย การค้นหาผลงาน 4. เน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้หน้าที่มีคุณธรรมะการทำงาน 5. เน้นบัณฑิตต้องผู้สังคม ชุมชน รับผิดชอบ 6. เรียนรู้ทักษะภาษาสากล (อังกฤษ จีน ฝรั่งเศส) มากกว่า 1-2 ภาษา 7. เน้นการเรียนรู้ IT การใช้ IT การสื่อสารรู้ทันดิจิทัล 8. เน้นผลงาน บทความ งานวิจัย 9. ฝึกการเป็นผู้ผู้นำ ทั้งทางวิชาการ และกิจกรรม 10. เน้นความคล่องตัว สมรรถนะการทำงาน การถ่ายทอดฯ	1. หลักสูตรเน้นทฤษฎีและหลักการของ แต่ละด้านแบบเข้มข้น 2. หลักสูตรเน้นปฏิบัติและหลักการของ แต่ละด้านแบบเข้มข้น 3. หลักสูตรรับตามความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก	เป็นครูพลศึกษาและนันทนาการที่มีความรู้เริ่มสร้างสรรค ทันสมัย ใช้สื่อ และเครื่องมือการอำนวยความสะดวก อย่างถูกต้อง	1. มีทักษะการจัดการเรียนรู้ 2. มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 3. มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

การพัฒนาบัณฑิตให้มีสมรรถนะเข้ากับสังคมในศตวรรษที่ 21

1. เน้นทฤษฎีและหลักการของการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาและนันทนาการ
2. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทันสมัย ใช้สื่ออำนวยความสะดวกและทักษะการใช้

สารสนเทศ

3. มีทักษะการใช้ภาษาสากลมากกว่า 1 ภาษา

10. ข้อเสนอแนะอื่นๆ				
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	ผู้ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4	ผู้ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5
-	1. นักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรมีชั่วโมงทำกิจกรรมบริการสังคม การฝึกอบรม กิจกรรมพิเศษ อย่างน้อย 80-120 ชม. 2. นักศึกษาก่อนจบการศึกษาให้มีใบปฏิบัติการอบรมหรือการเป็นผู้ฝึกสอน(เช่น ว่ายน้ำฯ) การตัดสินกีฬาเป็นส่วนประกอบอย่างน้อย 2-3 ชนิดกีฬา 3. พยายามส่งเสริมนักศึกษาเล่นกีฬาเป็นตัวแทนกีฬา มหาวิทยาลัยฯจนถึงระดับแห่งชาติ และทีมชาติ (นานาชาติ)	1.ฝึกฝนตนเองให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะอย่างสม่ำเสมอ 2.พัฒนาความรู้ด้านภาษาสากล	1.ส่งเสริมการให้คือนักศึกษาได้เป็นนักกีฬาในระดับต่างๆเพื่อเป็นประสบการณ์นำสู่วิชาชีพของตนเอง 2.ส่งเสริมให้คือนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ฝึกการเป็นผู้นำทางกีฬา สุขภาพ และนันทนาการ	การสร้างจิตอาสาสาธารณะด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ก่อนการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

1.ผ่านการเก็บชั่วโมงกิจกรรมฝึกปฏิบัติทางสาขาวิชาชีพ กิจกรรมบริการสังคม
กิจกรรมจิตอาสา

2.ผ่านการอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองชั้นความรู้เบื้องต้น C.B.T.C. และ
ฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองชั้นความรู้ขั้นสูง C.A.T.C.

3.ผ่านการอบรมการเป็นผู้ฝึกสอน ผู้ตัดสินกีฬา 2-3 ชนิดกีฬา

4.ผ่านการอบรมพัฒนาทักษะภาษาสากลมากกว่า 1 ภาษาในระดับที่สามารถ
สื่อสารได้

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรแบบศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและ
นันทนาการ

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อหลักสูตร

ภาษาไทย หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

ภาษาอังกฤษ Bachelor of Education Program in Physical Education and
Recreation

2. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ภาษาไทย ศึกษาศาสตรบัณฑิต (พลศึกษาและนันทนาการ)

ภาษาอังกฤษ Bachelor of Education (Physical Education and Recreation)

อักษรย่อ ภาษาไทย ศษ.บ. (พลศึกษาและนันทนาการ)

อักษรย่อ ภาษาอังกฤษ B.Ed. (Physical Education and Recreation)

3. วิชาเอก พลศึกษาและนันทนาการ (เอกคู่)

4. จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร 150 หน่วยกิต

5. อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

5.1 ครูพลศึกษาและผู้นำนันทนาการในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา
ตอนต้น การศึกษานอกระบบและการศึกษาพิเศษ

5.2 ผู้ฝึกสอนและผู้ตัดสินกีฬา ผู้นำกิจกรรมนันทนาการ นักกิจกรรมบำบัดในหน่วยงาน
ภาครัฐและเอกชน

5.3 บุคลากรทางการศึกษาหรือประกอบอาชีพเกี่ยวกับการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬา
ผู้นำนันทนาการ หรือประกอบอาชีพอิสระ

หมวดที่ 2 ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

2.1 ปรัชญาของหลักสูตร

มีความรู้หลักทฤษฎีและปฏิบัติด้านพลศึกษาและนันทนาการ มีความเชี่ยวชาญทางการเป็นผู้ฝึกสอนผู้ตัดสินกีฬาและการบริหารจัดการ มีคุณธรรมและจริยธรรม ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม เสริมสร้างมนุษย์ ที่สมบูรณ์แบบทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

2.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นผู้นำในการสร้างสรรค์การเรียนรู้ มีความเป็นครูและเป็นนักวิชาการที่พร้อมด้วยคุณธรรม บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจะมีคุณลักษณะ ดังนี้

2.1.1 มีความรู้ความสามารถทางการศึกษา โดยเฉพาะในวิชาชีพครูและบุคลากรทางพลศึกษาและนันทนาการ มุ่งเน้นการบูรณาการความรู้เพื่อการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและนันทนาการที่มีประสิทธิภาพ

2.1.2 มีความสามารถในการวิจัย เพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยประยุกต์หลักการและทฤษฎีทางพลศึกษาและนันทนาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ และบริบททางสังคม

2.1.3 มีความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาพด้วยกิจกรรมทางพลศึกษา สุขศึกษา นันทนาการ การออกกำลังกายและกีฬา

2.1.4 มีภาวะความเป็นผู้นำ มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ตลอดจนมีความศรัทธาในวิชาชีพ

หมวดที่ 3 โครงสร้างของหลักสูตร

3.1 จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร	150	หน่วยกิต
3.2 โครงสร้างหลักสูตร		
(1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	30	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	9	หน่วยกิต
กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	6	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาภาษา	9	หน่วยกิต

กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	6	หน่วยกิต
(2) หมวดวิชาเฉพาะด้าน	120	หน่วยกิต
2.1 วิชาชีพครู	34	หน่วยกิต
2.2 วิชาเฉพาะสาขา	80	หน่วยกิต
2.2.1 กลุ่มวิชาพลศึกษา	40	หน่วยกิต
เอกบังคับ	37	หน่วยกิต
เอกเลือก	3	หน่วยกิต
2.2.2 กลุ่มวิชานันทนาการ	40	หน่วยกิต
เอกบังคับ	36	หน่วยกิต
เอกเลือก	4	หน่วยกิต
(3) หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต
3.3 วิชาเฉพาะสาขา		
(1) กลุ่มวิชาพลศึกษา	40	หน่วยกิต
(1.1) เอกบังคับ	37	หน่วยกิต
RPE 1101	ประวัติปรัชญาพลศึกษา	3 (3-0-6)
	Physical Education Philosophy History	
RPE 1102	หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้พลศึกษาในชั้นเรียน 3	(2-2-5)
	Curriculum and Physical Education Learning	
	Management in Classroom	
RPE 1103	สรีรวิทยาการออกกำลังกาย	3 (3-0-6)
	Exercise Physiology	
RPE 2101	การบริหารพลศึกษา การจัดการแข่งขันเกมและกีฬา 3	(2-2-5)
	Administration Game and Sports Management	
RPE 2102	การวิจัยการวัดประเมินผลทางพลศึกษาและนันทนาการ 3	(2-2-5)
	Measurement research in Physical Education and Recreation	
RPE 2103	หลักวิธีการเป็นผู้ฝึกสอนและจิตวิทยาการกีฬา	3 (2-2-5)
	Methods of Sport Coach and Psychology	

RPE 2104	นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษาและนันทนาการ3 (2-2-5) Innovation and Technology in Physical Education and Recreation	
RPE 3101	สวัสดิศึกษาและการปฐมพยาบาล Welfare Education and First Aid	3 (2-2-5)
RPE 3102	การเสริมสร้างและทดสอบสมรรถภาพทางกาย Physical Fitness and Tests	3 (2-2-5)
RPE 2105	หลักและวิธีการสอนกรีฑา (ประเภทลู่วิ่งและลาน) Principles and Methods of Teaching Track and Field	1 (1-2-3)
RPE 2106	หลักและวิธีการสอนว่ายน้ำ Principles and Methods of Teaching Swimming	1 (1-2-3)
RPE 2107	หลักและวิธีการสอนยิมนาสติก Principles and Methods of Teaching Gymnastic	1 (1-2-3)
RPE 2108	หลักและวิธีการสอนฟุตบอล Principles and Methods of Teaching Football	1 (1-2-3)
RPE 3105	หลักและวิธีการสอนบาสเกตบอล Principles and Methods of Teaching Basketball	1 (1-2-3)
RPE 3106	หลักและวิธีการสอนวอลเลย์บอล Principles and Methods of Teaching Volleyball	1 (1-2-3)
RPE 3107	หลักและวิธีการสอนกระบี่กระบอง Principles and Methods of Teaching Krabi	1 (1-2-3)
RPE 3108	หลักและวิธีการสอนมวยไทย Principles and Methods of Teaching Thai Boxing	1 (1-2-3)

กลุ่มวิชาหลักการเป็นผู้ฝึกสอนและผู้ตัดสิน 2 หน่วยกิต

เลือก 2 วิชา จากกระบวนวิชาต่อไปนี้

RPE 3109	หลักและวิธีการเป็นผู้ฝึกสอน ผู้ตัดสินกรีฑา Track and Field coach and Referee	1 (1-2-3)
----------	---	-----------

RPE 3120	หลักและวิธีการเป็นผู้ฝึกสอน ผู้ตัดสินฟุตบอล	1 (1-2-3)
	Football coach and Referee	
RPE 3121	หลักและวิธีการเป็นผู้ฝึกสอน ผู้ตัดสินบาสเกตบอล	1 (1-2-3)
	Basketball coach and Referee	
RPE 3122	หลักและวิธีการเป็นผู้ฝึกสอน ผู้ตัดสินวอลเลย์บอล	1 (1-2-3)
	Volleyball coach and Referee	

(2.2) เอกเลือก 3 หน่วยกิต

RPE 3123	หลักและวิธีการสอนเทเบิลเทนนิส	1 (1-2-3)
	Principles and Methods of Teaching Table Tennis	
RPE 3124	หลักและวิธีการสอนมวยสากล	1 (1-2-3)
	Principles and Methods of Teaching Boxing	
RPE 3125	หลักและวิธีการสอนกิจกรรมเข้าจังหวะ	1 (1-2-3)
	Principles and Methods of Teaching Rhythmic Activities	
RPE 3126	หลักและวิธีการสอนตะกร้อ	1 (1-2-3)
	Principles and Methods of Teaching Takraw	
RPE 3127	หลักและวิธีการสอนเทนนิส	1 (1-2-3)
	Principles and Methods of Teaching Tennis	
RPE 3128	หลักและวิธีการสอนกีฬาฟัลลาค	1 (1-2-3)
	Principles and Methods of Teaching Dance Sports	
RPE 3129	หลักและวิธีการสอนฮ็อกกี้	1 (1-2-3)
	Principles and Methods of Teaching Hockey	
RPE 3130	หลักและวิธีการสอนศิลปะป้องกันตัว	1 (1-2-3)
	Principles and Methods of Teaching Self-Defense	
RPE 3131	หลักและวิธีการสอนยูโด	1 (1-2-3)
	Principles and Methods of Teaching Judo	
RPE 3132	หลักและวิธีการสอนแบดมินตัน	1 (1-2-3)
	Principles and Methods of Teaching Badminton	

RPE 3133	หลักและวิธีการสอนรักบี้ฟุตบอล	1 (1-2-3)
	Principles and Methods of Teaching Rugby – Football	
RPE 3134	หลักและวิธีการสอนการช่วยคนตกน้ำ	1 (1-2-3)
	Principles and Methods of Teaching Life Saving	
RPE 3135	หลักและวิธีการสอนฟุตซอล	1 (1-2-3)
	Principles and Methods of Teaching Futsal	

(2) กลุ่มวิชานันทนาการ 40 หน่วยกิต

(2.1) เอกบังคับ 36 หน่วยกิต

RRC 1201	แนวคิด ทฤษฎีและหลักการทางนันทนาการ	3 (3-0-6)
	Concept Theories and Principles of Recreation	
RRC 1202	นันทนาการเบื้องต้น	3 (3-0-6)
	Introduction to Recreation	
RRC 2201	การออกแบบกิจกรรมนันทนาการในหลักสูตร	3 (2-2-5)
	Recreational Activities Designs in Curriculum	
RRC 2202	การเป็นผู้นำและการวางแผนโครงการนันทนาการ	3 (2-2-5)
	Recreational Leadership and Program Plans	
RRC 2203	ภาษาอังกฤษทางพลศึกษาและนันทนาการ	3 (2-2-5)
	English in Physical Education and Recreation	
RRC 2204	พลศึกษาและนันทนาการสำหรับบุคคลพิเศษ	3 (2-2-5)
	Physical Education and Recreation for Special Population	
RRC 2205	การประเมินพฤติกรรมทางนันทนาการ	3 (2-2-5)
	Evaluation of Recreational Behavior	
RRC 3201	พื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางนันทนาการ	3 (3-0-6)
	Recreational Areas and Facilities	
RRC 3202	นันทนาการสำหรับเด็กและเยาวชน	3 (2-2-5)
	Recreation for Children and Youth	
RRC 3203	การแสดงทางนันทนาการ	3 (2-2-5)

	Performing Art for Recreation	
RRC 3204	การจัดการค่ายพักแรม	3 (2-2-5)
	Camp Management	
RRC 3205	ลูกเสือ เนตรนารี	3 (2-2-5)
	Boy Scout and Girl Guide	
(1.2) เอกเลือก 4 หน่วยกิต		
RRC 2206	ศิลปะการพูดและการนำเสนอ	1 (1-2-3)
	Art of Speech and Presentation	
RRC 2207	พื้นฐานการขับร้องเพื่อนันทนาการ	1 (1-2-3)
	Basic Voice and Music for Recreation	
RRC 2208	การละเล่นพื้นเมือง	1 (1-2-3)
	Folk Activities	
RRC 2209	การเต้นรำสร้างสรรค์เพื่อนันทนาการ	1 (1-2-3)
	Creative Dance for Recreation	
RRC 2210	การเป็นผู้ดำเนินรายการและพิธีกร	1 (1-2-3)
	Master of Ceremonies and Announcing	
RRC 2211	ศิลปหัตถกรรมในนันทนาการ	1 (1-2-3)
	Art and Craft in Recreation	
RRC 3206	นันทนาการกลางแจ้ง	1 (1-2-3)
	Outdoor Recreation Activities	
RRC 3207	นันทนาการสำหรับผู้สูงอายุ	1 (1-2-3)
	Recreation for the Aged	
RRC 3208	โยคะ	1 (1-2-3)
	Yoga	
RRC 3209	โบว์ลิ่ง	1 (1-2-3)
	Bowling	
RRC 3210	ปาเป้า	1 (1-2-3)

	Darts	
RRC 3211	หมากกระดาน	1 (1-2-3)
	Chessboard	
RRC 3212	เปตอง	1 (1-2-3)
	Petanque	
RRC 3213	เกมเบ็ดเตล็ด	1 (1-2-3)
	Minor Games	

3. หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต

ระยะที่ 3 ผลการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ในขั้นตอนที่ 3 มีเป้าหมายเพื่อประเมินและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร 2 ประเด็น คือ (1) การประเมินความเหมาะสมในแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ (2) การประเมินความเป็นไปได้ของรายวิชาในหมวดวิชาเอก ในการนำไปใช้ประกอบอาชีพ โดยแบบประเมินทั้ง 2 ประเด็น เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าและแบบสอบถามปลายเปิด โดยผู้ประเมินเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร และผู้เชี่ยวชาญทางด้านพลศึกษาและนันทนาการ จำนวน 5 คน

การนำเสนอผลการประเมินในส่วนที่เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรายวิชา ผู้วิจัยนำเสนอในรูปตารางค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในส่วนข้อมูลแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยนำมาเสนอเป็นประเด็นต่อทำายตารางการประเมินในแต่ละประเด็น

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความเหมาะสมของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

ประเด็นความเหมาะสมของหลักสูตร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม
1. ความเหมาะสมของอาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา	3	0.00	เหมาะสมมาก
2. ตอบสนองสถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ	2.80	0.45	เหมาะสมมาก
3. ตอบสนองสถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม	2.60	0.55	เหมาะสมมาก
4. มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรฯ	3	0.00	เหมาะสมมาก
5. ตรงกับสภาพความต้องการและความเป็นจริงในสังคม	2.80	0.45	เหมาะสมมาก
6. ตอบสนองพันธกิจของมหาวิทยาลัย	2.60	0.55	เหมาะสมมาก
7. ความสำคัญและปรัชญาของหลักสูตร			
7.1 มีความเป็นไปได้และเหมาะสม	2.40	0.55	เหมาะสมมาก
7.2 สามารถนำไปใช้ได้จริง	2.40	0.55	เหมาะสมมาก
7.3 ตอบสนองความต้องการในการทำงานได้	2.40	0.55	เหมาะสมมาก
8. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร			
8.1 มีความชัดเจน	2.60	0.55	เหมาะสมมาก
8.2 มีความเป็นไปได้	2.60	0.55	เหมาะสมมาก
8.3 มีความเหมาะสมกับผู้เรียน	2.60	0.55	เหมาะสมมาก
8.4 ครอบคลุมสมรรถนะทางพลศึกษาและนันทนาการทั้งในด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานที่จำเป็น	3	0.00	เหมาะสมมาก
9. รายวิชา			
9.1 ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	2.40	0.55	เหมาะสมมาก
9.2 ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่จำเป็น	2.40	0.55	เหมาะสมมาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ประเด็นความเหมาะสมของหลักสูตร	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ เหมาะสม
9.3 การจัดเรียงเนื้อหาสอดคล้องกับสมรรถนะ	2.60	0.55	เหมาะสมมาก
9.4 สาระมีความสอดคล้องกับความรู้ทาง พลศึกษาและนันทนาการ	2.60	0.55	เหมาะสมมาก
9.5 สาระของหลักสูตรสามารถนำไปปฏิบัติได้ จริง	2.60	0.55	เหมาะสมมาก
9.6 รายวิชามีความเหมาะสมกับขอบข่าย ของหลักสูตร	2.40	0.55	เหมาะสมมาก
9.7 การระบุคำอธิบายรายวิชาในแต่ละ หัวข้อวิชา	2.40	0.55	เหมาะสมมาก
10. ผลการเรียนรู้ในแต่ละด้านกับหลักสูตร			
10.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม	2.40	0.55	เหมาะสมมาก
10.2 ด้านความรู้	2.80	0.45	เหมาะสมมาก
10.3 ด้านทักษะทางปัญญา	2.60	0.55	เหมาะสมมาก
10.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและความรับผิดชอบ	3	0.00	เหมาะสมมาก
10.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	2.40	0.55	เหมาะสมมาก
10.6 ด้านวิทยาการจัดการเรียนรู้ (ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ)	3	0.00	เหมาะสมมาก

ตารางที่ 11 ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในมาก และมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง มีดังนี้

1. ปรัชญาของหลักสูตรควรมีจุดเด่นที่ควรสอดคล้องกับบริบทและพันธกิจมหาวิทยาลัย
2. คำอธิบายรายวิชาและกลยุทธ์วิธีการสอน ต้องสามารถปรับเปลี่ยนได้เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน อนาคต รวมถึงการที่จะเกิดความเปลี่ยนแปลงของสังคมและความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต หรือนายจ้าง
3. ควรเชิญผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย-อังกฤษ และด้านวัดและประเมินผลร่วมเป็นผู้ประเมิน

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อความเป็นไปได้ของรายวิชาในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

รายวิชา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเป็นไปได้
กลุ่มวิชาพลศึกษา เอกบังคับ			
ประวัติปรัชญาพลศึกษา	5	0.00	เป็นไปได้มากที่สุด
หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้พลศึกษาในชั้นเรียน	5	0.00	เป็นไปได้มากที่สุด
สรีรวิทยาการออกกำลังกาย	3.80	0.45	เป็นไปได้มาก
การบริหารพลศึกษา การจัดการแข่งขันเกมและกีฬา	4.80	0.45	เป็นไปได้มากที่สุด
การวิจัยการวัดประเมินผลทางพลศึกษาและนันทนาการ	5	0.00	เป็นไปได้มากที่สุด
หลักวิธีการเป็นผู้ฝึกสอนและจิตวิทยาการกีฬา	3.80	0.45	เป็นไปได้มาก
นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษาและนันทนาการ	4.80	0.45	เป็นไปได้มากที่สุด
สวัสดิศึกษาและการปฐมพยาบาล	5	0.00	เป็นไปได้มากที่สุด
การเสริมสร้างและทดสอบสมรรถภาพทางกาย	5	0.00	เป็นไปได้มากที่สุด

ตาราง 12 (ต่อ)

รายวิชา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเป็นไปได้
หลักและวิธีการสอนกรีฑา (ประเภทลู่และลาน)	4.80	0.45	เป็นไปได้มากที่สุด
หลักและวิธีการสอนว่ายน้ำ	5	0.00	เป็นไปได้มากที่สุด
หลักและวิธีการสอนยิมนาสติก	3.40	1.34	เป็นไปได้ปานกลาง
หลักและวิธีการสอนฟุตบอล	3.40	1.34	เป็นไปได้ปานกลาง
หลักและวิธีการสอนบาสเกตบอล	3.80	0.45	เป็นไปได้มาก
หลักและวิธีการสอนวอลเลย์บอล	3.60	0.55	เป็นไปได้มาก
หลักและวิธีการสอนกระป๋อง	2.80	0.45	เป็นไปได้ปานกลาง
หลักและวิธีการสอนมวยไทย	4.80	0.45	เป็นไปได้มากที่สุด
กลุ่มวิชาหลักการเป็นผู้ฝึกสอนและผู้ตัดสิน			
หลักและวิธีการเป็นผู้ฝึกสอน ผู้ตัดสินกรีฑา	3.80	0.45	เป็นไปได้มาก
หลักและวิธีการเป็นผู้ฝึกสอน ผู้ตัดสินฟุตบอล	3.60	0.55	เป็นไปได้มาก
หลักและวิธีการเป็นผู้ฝึกสอน ผู้ตัดสินบาสเกตบอล	3.60	0.55	เป็นไปได้มาก
หลักและวิธีการเป็นผู้ฝึกสอน ผู้ตัดสินวอลเลย์บอล	3.60	0.55	เป็นไปได้มาก
กลุ่มวิชาพลศึกษา เอกเลือก			
หลักและวิธีการสอนเทเบิลเทนนิส	3.20	0.45	เป็นไปได้ปานกลาง
หลักและวิธีการสอนมวยสากล	3.80	0.45	เป็นไปได้มาก
หลักและวิธีการสอนกิจกรรมเข้าจังหวะ	3.40	0.55	เป็นไปได้ปานกลาง
หลักและวิธีการสอนตะกร้อ	2.80	0.45	เป็นไปได้ปานกลาง
หลักและวิธีการสอนเทนนิส	2.80	0.45	เป็นไปได้ปานกลาง
หลักและวิธีการสอนกีฬาฟิลาศ	4.20	0.45	เป็นไปได้มาก
หลักและวิธีการสอนฮ็อกกี้	3	0.00	เป็นไปได้ปานกลาง
หลักและวิธีการสอนศิลปะป้องกันตัว	5	0.00	เป็นไปได้มากที่สุด
หลักและวิธีการสอนยูโด	3.60	0.55	เป็นไปได้มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

รายวิชา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเป็นไปได้
หลักและวิธีการสอนแบบมินตัน	3.80	0.45	เป็นไปได้มาก
หลักและวิธีการสอนรักบี้ฟุตบอล	2.80	0.45	เป็นไปได้ปานกลาง
หลักและวิธีการสอนการช่วยคนตกน้ำ	5	0.00	เป็นไปได้มากที่สุด
หลักและวิธีการสอนฟุตซอล	5	0.00	เป็นไปได้มากที่สุด
กลุ่มวิชานันทนาการ เอกบังคับ			
แนวคิด ทฤษฎีและหลักการทางนันทนาการ	5	0.00	เป็นไปได้มากที่สุด
นันทนาการเบื้องต้น	4.20	0.45	เป็นไปได้มาก
การออกแบบกิจกรรมนันทนาการในหลักสูตร	5	0.00	เป็นไปได้มากที่สุด
ภาษาอังกฤษทางพลศึกษาและนันทนาการ	5	0.00	เป็นไปได้มากที่สุด
พลศึกษาและนันทนาการสำหรับบุคคลพิเศษ	5	0.00	เป็นไปได้มากที่สุด
การประเมินพฤติกรรมทางนันทนาการ	3.60	0.55	เป็นไปได้มาก
พื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางนันทนาการ	3.60	0.55	เป็นไปได้มาก
นันทนาการสำหรับเด็กและเยาวชน	5	0.00	เป็นไปได้มากที่สุด
การแสดงทางนันทนาการ	5	0.00	เป็นไปได้มากที่สุด
การจัดการค่ายพักแรม	5	0.00	เป็นไปได้มากที่สุด
ลูกเสือ เนตรนารี	3.60	0.55	เป็นไปได้มาก
กลุ่มวิชานันทนาการ เอกเลือก			
ศิลปะการพูดและการนำเสนอ	5	0.00	เป็นไปได้มากที่สุด
พื้นฐานการขับร้องเพื่อนันทนาการ	3.80	0.45	เป็นไปได้มาก
การละเล่นพื้นเมือง	2.80	0.45	เป็นไปได้ปานกลาง
การเต้นรำสร้างสรรค์สำหรับนันทนาการ	2.60	0.50	เป็นไปได้ปานกลาง
การเป็นผู้ดำเนินรายการและพิธีกร	3.20	0.45	เป็นไปได้ปานกลาง
ศิลปหัตถกรรมในนันทนาการ	2.60	0.55	เป็นไปได้ปานกลาง

ตาราง 12 (ต่อ)

รายวิชา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเป็นไปได้
นันทนาการกลางแจ้ง	5	0.00	เป็นไปได้มากที่สุด
นันทนาการสำหรับผู้สูงอายุ	3.80	0.45	เป็นไปได้มาก
โยคะ	3.80	0.45	เป็นไปได้มาก
โบว์ลิ่ง	2.60	0.55	เป็นไปได้ปานกลาง
ปาเป้า	2.20	0.84	เป็นไปได้น้อย
หมากกระดาน	4.20	0.45	เป็นไปได้มาก
เปตอง	5	0.00	เป็นไปได้มากที่สุด
เกมเบ็ดเตล็ด	5	0.00	เป็นไปได้มากที่สุด

ตารางที่ 12 รายวิชาส่วนใหญ่มีความเป็นไปได้ในการนำไปประกอบอาชีพอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ได้แก่ รายวิชาประวัติปรัชญาพลศึกษา รายวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้พลศึกษาในชั้นเรียน รายวิชาสรีรวิทยาการออกกำลังกาย รายวิชาการบริหารพลศึกษา การจัดการแข่งขันเกมและกีฬา รายวิชาการวิจัยการวัดประเมินผลทางพลศึกษาและนันทนาการ รายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษาและนันทนาการ รายวิชาสวัสดิศึกษาและการปฐมพยาบาล รายวิชาการเสริมสร้างและทดสอบสมรรถภาพทางกาย รายวิชาหลักและวิธีการสอนกรีฑา (ประเภทลู่วิ่งและลาน) รายวิชาหลักและวิธีการสอนว่ายน้ำ รายวิชาหลักและวิธีการสอนบาสเกตบอล รายวิชาหลักและวิธีการสอนวอลเลย์บอล รายวิชาหลักและวิธีการสอนมวยไทย รายวิชาหลักและวิธีการสอนศิลปะป้องกันตัว รายวิชาหลักและวิธีการสอนยูโด หลักและวิธีสอนแบดมินตัน รายวิชาหลักและวิธีการสอนการช่วยคนตกน้ำ รายวิชาหลักและวิธีการสอนฟุตบอล รายวิชาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการทางนันทนาการ รายวิชานันทนาการเบื้องต้น รายวิชาการออกแบบกิจกรรมนันทนาการในหลักสูตร รายวิชาภาษาอังกฤษทางพลศึกษาและนันทนาการ รายวิชาพลศึกษาและนันทนาการสำหรับบุคคลพิเศษ รายวิชาการประเมินพฤติกรรมทางนันทนาการ รายวิชาพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางนันทนาการ รายวิชานันทนาการสำหรับเด็กและเยาวชน รายวิชาการแสดงทางนันทนาการ รายวิชาการจัดการค่ายพักแรม รายวิชาลูกเสือ

เนตรนารี รายวิชาศิลปะการพูดและการนำเสนอ รายวิชานันทนาการกลางแจ้ง รายวิชานันทนาการกลางแจ้ง รายวิชานันทนาการสำหรับผู้สูงอายุ รายวิชาโยคะ รายวิชาโบว์ลิ่ง รายวิชาหมากระดาน รายวิชาเปตอง และรายวิชาเกมเบ็ดเตล็ด

ผู้วิจัยนำรายวิชาที่มีระดับความเป็นไปได้ของการนำไปใช้ประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก และระดับมากที่สุด จัดอยู่ในส่วนของกลุ่มวิชาเฉพาะ(บังคับ) และนำรายวิชาในระดับความเป็นไปได้ของการนำไปใช้ประกอบอาชีพที่น้อยและปานกลาง จัดอยู่ในกลุ่มของวิชาเลือก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ใช้วิธีวิจัยวิธีการผสมผสาน (Mixed method approach) โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ
3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ 3) เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method Research) ระหว่างวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) และวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative method) ซึ่งผู้วิจัยได้จัดลำดับวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ (ร่าง)

ระยะที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้

สรุปผลการวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

ผลการศึกษาระเบียบความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ จากผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต และผู้เชี่ยวชาญ

1.1 ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบเป็นเพศชาย ร้อยละ 72.50 วุฒิและระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาโท ร้อยละ 60.00 รองลงมาอยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 37.50 ประสบการณ์การทำงานส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 11 – 20 ปี ร้อยละ 75.00 ประเภทของหน่วยงานส่วนใหญ่เป็นสถาบันการศึกษา ร้อยละ 70.00 1) ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ด้านทักษะเฉพาะทางพลศึกษาและนันทนาการมีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 $PNI_{Modified} = 0.83$ โดยมี 3 อันดับแรก คือ มีความสามารถในการจัดการแข่งขันกีฬาและการตัดสินกีฬาชนิดต่าง ๆ $PNI_{Modified} = 1.08$ 2. มีความสามารถในการสอนและฝึกทักษะกีฬาชนิดต่าง ๆ $PNI_{Modified} = 1.02$ 3. มีความสามารถในการนำความรู้ด้านนันทนาการไปปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ $PNI_{Modified} = 0.92$ 2) ด้านความรู้ มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 2 $PNI_{Modified} = 0.26$ โดยมี 3 อันดับแรก คือ มีความรอบรู้ด้านหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเนื้อหาที่ทำการสอนทางพลศึกษาและนันทนาการ สามารถวิเคราะห์ความรู้ และเนื้อหาวิชาที่สอน $PNI_{Modified} = 0.32$ 3. มีความรอบรู้ด้านหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเนื้อหาสาระในส่วนของวิชาชีพครู และสามารถที่จะนำแนวคิดปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ปรับใช้ของการดำเนินชีวิต $PNI_{Modified} = 0.28$ 3) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 3 $PNI_{Modified} = 0.25$ โดยมี 3 อันดับแรก คือ 1. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ในตนเอง ผู้ร่วมงาน และส่วนรวม $PNI_{Modified} = 0.32$ 2. สามารถช่วยเหลือ แก้ปัญหาตนเอง ทั้งในกลุ่มและระหว่างกลุ่มได้ $PNI_{Modified} = 0.3$ 3. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน ผู้ร่วมงาน ผู้ปกครอง และชุมชน $PNI_{Modified} = 0.27$ 4) ด้านวิถีวิทยาการจัดการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 4 $PNI_{Modified} = 0.13$ มี 3 อันดับ คือ สามารถนำองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาไปปรับใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรม $PNI_{Modified} = 0.19$ ส่งเสริมการพัฒนาคิด การทำงาน การจัดการฝึกปฏิบัติทำได้ และคิดเป็น $PNI_{Modified} = 0.18$ และสร้างบรรยากาศ จัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และเทคโนโลยีทั้งในและนอกห้องเรียน $PNI_{Modified} = 0.17$ 5) ด้านคุณธรรม จริยธรรมมีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 5 $PNI_{Modified} = 0.10$ โดยมี 3 อันดับแรก คือ 1. มีความสามัคคีและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ $PNI_{Modified} = 0.23$ 2. มีจิตสำนึกในความโปร่งใสต่อประเทศชาติ $PNI_{Modified} = 0.22$ 3. มีความกล้าหาญและ

แสดงออกทางคุณธรรม จริยธรรม $PNI_{Modified} = 0.15$ 6) ด้านทักษะทางปัญญามีความต้องการ
 จำเป็นลำดับที่ 6 $PNI_{Modified} = 0.02$ โดยมี 3 อันดับแรก คือ 1. พัฒนาผู้เรียนให้สร้างสรรค์ เผยแพร่
 ความรู้สู่ชุมชน สามารถแก้ปัญหาและทำการพัฒนาการได้เป็นอย่างดี $PNI_{Modified} = 0.10$ 3. คิด
 ค้นหา วิเคราะห์ข้อเท็จจริง และประเมินสื่อ สารสนเทศจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายอย่างรู้เท่าทัน
 $PNI_{Modified} = 0.02$ 7) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 7
 $PNI_{Modified} = -0.04$ โดยมี 3 อันดับแรก คือ 1. สื่อสารกับผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนที่มี
 ประสิทธิภาพ $PNI_{Modified} = 0.04$ 2. การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี มีทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล
 สถิติการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพลศึกษาและนันทนาการได้อย่างรวดเร็ว
 และถูกต้อง $PNI_{Modified} = 0.00$ 3. ใช้การสื่อสารและเขียน รูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม
 $PNI_{Modified} = -0.01$

1.2 ความต้องการจำเป็นของบัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต
 สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

ผู้ให้ข้อมูลเป็นชาย ร้อยละ 58.00 หญิง ร้อยละ 42.00 การศึกษาสาขาวิชาเอก
 พลศึกษา ร้อยละ 50.00 สาขาวิชานันทนาการ / ผู้นำนันทนาการ/การจัดการนันทนาการ ร้อยละ
 50.00

ผลการวิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการจำเป็นของกระบวนวิชาในหลักสูตร
 ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการของบัณฑิต พบว่า 5 อันดับรายวิชา
 ได้แก่ 1. ประวัติ ปรัชญาพลศึกษาและนันทนาการ $PNI_{Modified} = 1.18$ 2. หลักสูตรและการสอนพล
 ศึกษา $PNI_{Modified} = 0.67$ 3. ภาษาอังกฤษทางพลศึกษาและนันทนาการ $PNI_{Modified} = 0.23$ 4. หลัก
 และวิธีการสอนว่ายน้ำ การช่วยคนตกน้ำ $PNI_{Modified} = 0.18$ ตามด้วยหลักและวิธีการสอน
 วอลเลย์บอล และหลักวิธีการเป็นผู้ฝึกสอนและจิตวิทยาการกีฬา $PNI_{Modified} = 0.16$ 1.2.1)
 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่ท่านเสนอและให้ความคิดเห็นที่คิดว่ามีประโยชน์และนำไปปรับใช้จริง คือ
 จัดการแข่งขันกีฬา การออกค่ายพักแรม ค่ายอาสา การอบรม/ฝึกการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และ
 กิจกรรมนันทนาการ

1.2.2) คุณลักษณะที่มีผลต่อความพึงพอใจของนายจ้าง และเพื่อนร่วมงาน
 ได้แก่ มีความเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ มีความขยัน
 และอดทน

1.3 ความต้องการจำเป็นของผู้เชี่ยวชาญ ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

1.3.1) ประสิทธิภาพของหลักสูตร มีความรู้หลักทฤษฎีและปฏิบัติด้านพลศึกษาและนันทนาการ มีความเชี่ยวชาญทางการเป็นผู้ฝึกสอนผู้ตัดสินกีฬาและการบริหารจัดการ มีคุณธรรมและจริยธรรม ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม เสริมสร้างมนุษย์ ที่สมบูรณ์แบบทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

1.3.2) คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ เป็นบัณฑิตที่มีองค์ความรู้ทางด้านพลศึกษาและนันทนาการ มีคุณธรรมและจริยธรรม ความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามจริยธรรมวิชาชีพได้ สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ทางพลศึกษาและกิจกรรมการเรียนรู้ทางนันทนาการได้ตามความเหมาะสมของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหา รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ มีจิตอาสา มีคุณธรรมและจริยธรรม ความรับผิดชอบ ความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพครู ที่จัดกิจกรรมพลศึกษาและนันทนาการเพื่อพัฒนาชุมชน มีทักษะทางกีฬา เป็นผู้ฝึกสอน ผู้ตัดสินกีฬา และสร้างสรรค์กิจกรรมนันทนาการ เป็นผู้ำนันทนาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนและชุมชน และเป็นบัณฑิตที่มีสมรรถภาพทางกายที่ดี มีน้ำใจนักกีฬา

1.3.3) โครงสร้างของหลักสูตร

โครงสร้างของหลักสูตร ได้แก่ วิชาศึกษาทั่วไป วิชาเฉพาะด้าน (วิชาชีพครู และ วิชาเอก) และวิชาเลือกเสรี มีหน่วยกิตแต่ละหมวดและมีหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร วิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต วิชาเฉพาะด้าน วิชาชีพครู 34 หน่วยกิต การปฏิบัติการสอน เป็นระยะเวลา 1 ปี 12 หน่วยกิต วิชาเอกคู่ วิชาเอกละ 40 หน่วยกิต (รวม 80 หน่วยกิต) โดยตลอดหลักสูตร 150 หน่วยกิต และวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต

1.3.4) อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

ครูพลศึกษาและผู้นำนันทนาการในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น การศึกษานอกระบบและการศึกษาพิเศษ ผู้ฝึกสอนและผู้ตัดสินกีฬา ผู้นำกิจกรรมนันทนาการ นักกิจกรรมบำบัด ในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน บุคลากรทางการศึกษา หรือประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬา ผู้นำนันทนาการ หรือประกอบอาชีพอิสระ

1.3.5) กิจกรรมเสริมความเป็นครู

กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เสริมสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู และส่งเสริมสมรรถนะวิชาชีพครู กิจกรรมพัฒนาด้านการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬา ผู้ตัดสินกีฬา กิจกรรมการเป็นผู้นำทางนันทนาการในสถานศึกษาและชุมชน กิจกรรมการจัดการแข่งขันกีฬา การจัดการค่ายพักแรม การจัดการค่ายลูกเสือ ฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองชั้นความรู้เบื้องต้น C.B.T.C. และฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองชั้นความรู้ขั้นสูง C.A.T.C.

1.3.6) วิธีการจัดการเรียนการสอนการศึกษา

การสอนภาคทฤษฎีทางพลศึกษาและนันทนาการให้เกิดความเชี่ยวชาญทั้งในชั้นเรียนและภาคสนาม การฝึกปฏิบัติประสบการณ์ระหว่างเรียน สังเกตและปฏิบัติการสอน

1.3.7) การพัฒนาบัณฑิตให้มีสมรรถนะเข้ากับสังคมในศตวรรษที่ 21

ผู้เรียนต้องรู้ทฤษฎีและหลักจัดการเรียนรู้พลศึกษาและนันทนาการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทันสมัย ใช้สื่ออำนวยความสะดวกและทักษะการใช้สารสนเทศ มีทักษะการใช้ภาษาสากลมากกว่า 1 ภาษา

2. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

ผลจากการศึกษาความต้องการจำเป็นจากผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต และผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางดำเนินการพัฒนาการจัดทำหลักสูตรโดยวิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผลการประชุมได้หลักสูตรฯ องค์ประกอบ ประกอบด้วย 4 หมวด คือ 1 ข้อมูลทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย ชื่อหลักสูตร ชื่อปริญญาและสาขาวิชาเอก จำนวนหน่วยกิตที่เรียนที่เรียนทั้งหมด รูปแบบของหลักสูตร อาชีพที่สามารถประกอบได้ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2 ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร ประกอบด้วย ความสำคัญ ปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต 3 ระบบการศึกษา โดยดำเนินการ ตามโครงสร้าง ซึ่งประกอบด้วย การจัดการศึกษาตามหลักสูตร (โครงสร้างหลักสูตร แผนการศึกษา) องค์ประกอบเกี่ยวกับประสบการณ์ภาคสนาม 4 ผลการเรียนรู้ วิธีการสอนและประเมิน ประกอบด้วย การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษา การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

3. การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

ได้ทำการประเมินหลักสูตรฯ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ พบว่า องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.40 - 3) และมีข้อเสนอแนะในเรื่องรายชื่อวิชาทั้งภาษาไทยและอังกฤษ คำอธิบายรายวิชาให้ครอบคลุม และถูกต้องตามหลักวิธีการของหลักสูตรวิชาชีพครู

ผลประโยชน์ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 3.60 - 5) โดยรายวิชาที่มีระดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ประกอบอาชีพอยู่ใน ระดับมากที่สุดได้แก่ รายวิชาประวัติปรัชญาพลศึกษา รายวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้พล ศึกษาในชั้นเรียน รายวิชาการบริหารพลศึกษา การจัดการแข่งขันเกมและกีฬา รายวิชาการวิจัย การวัดและประเมินผลทางพลศึกษาและนันทนาการ รายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพล ศึกษาและนันทนาการ รายวิชาสวัสดิศึกษาและการปฐมพยาบาล รายวิชาการเสริมสร้างและ ทดสอบสมรรถภาพทางกาย รายวิชาหลักและวิธีการสอนกรีฑา (ประเภทลู่วิ่งและลาน) รายวิชาหลัก และวิธีการสอนว่ายน้ำ รายวิชาหลักและวิธีการสอนมวยไทย รายวิชาหลักและวิธีการสอนศิลปะ ป้องกันตัว รายวิชาหลักและวิธีการสอนการช่วยคนตกน้ำ รายวิชาหลักและวิธีการสอนฟุตบอล รายวิชาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการทางนันทนาการ รายวิชาการออกแบบกิจกรรมนันทนาการใน หลักสูตร รายวิชาภาษาอังกฤษทางพลศึกษาและนันทนาการ รายวิชาพลศึกษาและนันทนาการ สำหรับบุคคลพิเศษ รายวิชานันทนาการสำหรับเด็กและเยาวชน รายวิชาการแสดงทางนันทนาการ รายวิชาการจัดการค่ายพักแรม รายวิชาศิลปะการพูดและการนำเสนอ รายวิชานันทนาการ กลางแจ้ง รายวิชาเปตอง และรายวิชาเกมเบ็ดเตล็ด

ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง ดังนี้คือ

1. รายวิชาที่มีเนื้อหาซ้ำซ้อนควรจัดรวมให้เป็นรายวิชาเดียวกันและขยายความ คำอธิบายรายวิชาให้ครอบคลุม
2. คำอธิบายรายวิชาต้องมีความชัดเจนครบถ้วน ทั้งอาจารย์ผู้สอนและผู้เรียน อ่านแล้วมีความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของรายวิชา และการจัดการเรียนการสอน
3. รายวิชาทักษะจำเป็นต้องเน้นจำนวนชั่วโมงการศึกษาพัฒนาและฝึกฝนด้วย ตนเอง

ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการจัดทำ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ฉบับสมบูรณ์

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและ นันทนาการ ผู้วิจัยพบว่าประเด็นสำคัญดังนี้

1. แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฯ การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา หลักสูตร จากผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต และผู้เชี่ยวชาญ มีความต้องการจำเป็นที่เป็นไปในทิศทาง เดียวกันให้ความสำคัญในด้านทักษะเฉพาะทางพลศึกษาและนันทนาการ ด้านความรู้ และด้าน

ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรในการศึกษาครั้งนี้ สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ ที่ให้ความสำคัญในผลผลิตและผลลัพธ์ของการเรียนรู้ที่สะท้อนคุณภาพและมาตรฐานของผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแนวทางให้สถาบันการศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเปรียบเทียบมาตรฐานทางวิชาการของสถาบันการศึกษาเรื่องกระบวนการวางแผนและการประกันคุณภาพภายใน เป็นแนวทางในการติดตามและตรวจสอบสำหรับผู้ประเมินจากหน่วยงานภายนอก เป็นสื่อข้อมูลและความต้องการสำหรับนายจ้าง เพื่อให้ทราบถึงความสามารถของบัณฑิต ด้านวิวิธวิทยาการจัดการเรียนรู้ และด้านทักษะเฉพาะทาง ที่ส่งผลต่อการคัดเลือกเข้ารับงานทำงานของบัณฑิต ซึ่งสอดคล้องกับ วีร์ พวงเพิกคิก และคณะ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของคณะเศรษฐศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2558” มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรีของคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยทำการศึกษาในประเด็น ประกอบด้วย 1) เพื่อวิเคราะห์หลักสูตรตามเกณฑ์การประกันคุณภาพ ในประเด็นการบริหารหลักสูตร 2) เพื่อวิเคราะห์หลักสูตรตามเกณฑ์การประกันคุณภาพ ในประเด็นทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ การสนับสนุน และการให้คำปรึกษา และ 3) เพื่อศึกษาความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม ที่มีต่อบัณฑิตในสำเร็จการศึกษา หน่วยการวิเคราะห์ประกอบไปด้วย 1) ผู้บริหารหลักสูตร 2) ศิษย์เก่าของคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ 3) ผู้ประกอบการที่รับนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ เข้าทำงาน และสอดคล้องกับอารีย์วรรณ สุทธิพงศ์พันธ์ (2563) ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสหวิทยาการพัฒนาศึกษาเพื่อความมั่นคง โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า” เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี หาค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาในส่วนของคุณภาพเชิงคุณภาพ พบว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปตามหลักโดยใช้ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรครบถ้วนมีการปรับแก้ไขร่างหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ยึดตามหลักเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

2. การพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฯ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ ไทเลอร์ ทาบา และสจ๊วต อุทราพันธ์ ตามกระบวนการที่ว่าด้วย การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์สภาพปัญหา สำนวจความต้องการและความจำเป็นของสังคม โดยเป็นแนวทางสำคัญในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ควรลงมือทำได้จริงและเป็นแนวทางในการเลือกจัดประสบการณ์

จริงในการเรียนรู้ การเลือกเนื้อหาสาระ จำเป็นต้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เนื้อหาที่คัดเลือกในหลักสูตรที่ดีนั้นต้องมีความสำคัญและถูกต้อง โดยจัดเนื้อหานำเสนอและพิจารณาถึงความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญ ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อเป้าหมายในการที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ก่อนและหลังนั้นจะต้องมีความต่อเนื่อง การเลือกประสบการณ์เป็นสิ่งสำคัญของกระบวนการเรียนรู้และวิธีการสอนแบบต่าง ๆ วางแผนเลือกประสบการณ์ให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องการศึกษาของ ภัทริรา ธีรสวัสดิ์ (2553) ได้ทำการศึกษาการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรฯ” มีวัตถุประสงค์เฉพาะ คือ (1) ศึกษาสมรรถนะของนักสื่อสารนวัตกรรม และ (2) พัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวัตกรรมการสื่อสาร วิชาเอกการสื่อสารนวัตกรรมฯ การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรประยุกต์ใช้แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรแบบสมรรถนะ และแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาฯ เป็นกรอบแนวทางดำเนินการ โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา บนฐานของการได้รับความร่วมมือจากมือคณะผู้บริหารและอาจารย์ ผลวิจัยพบว่า (1) สมรรถนะนักสื่อสารนวัตกรรม คือ 1) มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในเชิงวิชาชีพ 2) ความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ทางการสื่อสารเพื่อการเผยแพร่นวัตกรรมอย่างเป็นระบบทั้งในทางภาคทฤษฎี และทางภาคปฏิบัติ 3) มีโดยทักษะทางด้านปัญญาที่ครอบคลุมทางด้านทักษะในการรู้สารสนเทศ ทักษะในด้านการคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ตลอดจนจนทักษะการคิดที่แก้แแก้ปัญหา 4) มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) มีทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข สื่อสาร และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพอย่างรวดเร็ว 6) ทักษะปฏิบัติเชิงวิชาชีพ การสื่อสารทางนวัตกรรม (2) เอกสารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตฯ จำแนกรายละเอียดออกเป็น 4 หมวด ได้แก่ หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป หมวดที่ 2 ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร หมวดที่ 3 ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร และหมวดที่ 4 ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล คำอธิบายรายวิชา และแผนแสดงการกระจายความรับผิดชอบในมาตรฐานผลการเรียนรู้ในหลักสูตรสู่รายวิชาและสอดคล้องกับ ลูกขำญ อินทร์คล้าย (2559) ทำการศึกษา แนวทางการพัฒนากระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม การวิจัยเชิงพรรณนา ผลวิจัยพบว่า 1) ปีการศึกษา 2555 – 2560 มหาวิทยาลัยเปิดสอน 62 หลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตรครบจำนวนตามเกณฑ์ หลักสูตรบัณฑิต มีหน่วยกิต 36 – 48 หน่วยกิต หลักสูตรปริญญาตรี มีหน่วยกิต 81 -167 หน่วยกิต ระยะเวลาที่ สกอ. รับทราบหลักสูตร 54 – 1,080 วัน ส่วนใหญ่ผ่านการประเมินคุณภาพ 2) กระบวนการพัฒนาหลักสูตรฯ เมื่อพิจารณาตามหลักการพัฒนาหลักสูตรในภาพรวมและรายชั้น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 3) แนวทางการพัฒนาหลักสูตร ด้าน

การบริหารจัดการ ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรแก่อาจารย์ประจำหลักสูตร ต้องมีคู่มือที่ชัดเจน มีกลไกในการที่จะกำกับติดตาม จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ด้านการดำเนินการ ควรพัฒนาหลักสูตรตามหลัก โดยเน้นการพัฒนาแต่ละชั้น ในประเด็นที่มีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด โดยเฉพาะในชั้นการวินิจฉัยความต้องการ ควรใช้กระบวนการวิจัยที่มีคุณภาพโดยให้ครอบคลุม และทั่วถึงในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกกลุ่ม

3. การประเมินความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ทั้ง 2 ส่วน คือ ความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นการพัฒนาและจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบันและในอนาคตสอดคล้องกับ สุวิมล ตั้งสัจพจน์ (2556) ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาผู้นำนันทนาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาผู้นำนันทนาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) มากกว่าครึ่งหนึ่งของนักเรียน(51.17%) มีความสนใจที่จะเรียนหลักสูตรนี้ ร้อยละ 55.5 ของนักเรียนคาดหวังว่าตลาดมีความต้องการผู้นำนันทนาการ และเมื่อสำเร็จการศึกษาสามารถหางานทำได้ (51.67 %) 2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ผู้นำนันทนาการในมุมมองของผู้จ้างงานสามอันดับแรกได้แก่ มีความเต็มใจในการให้บริการลูกค้า มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ / มีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา และมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี และ 3) คุณภาพของหลักสูตรโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง มากกว่า 0.60 ทั้งประเด็นปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอน และสอดคล้องกับ จูน หน่อแก้ว (2558) ได้ดำเนินการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ของมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ปีการศึกษา 2557 เป็นวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ พบว่า ผลการประเมินหลักสูตร ด้านบริบท อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์พิเศษ อาจารย์ภาควิชาอื่น และนักศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลการประเมินหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมนั้นผลการประเมินปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับที่เห็นด้วยมาก ผลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการอยู่ในระดับที่เห็นด้วยมาก การประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต อยู่ในระดับที่เห็นด้วยมาก ด้านคุณภาพในหลักสูตรพบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับเห็นด้วยมาก ด้านปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรในส่วนของอาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนอยากให้ส่งเสริมสนับสนุนสร้างขวัญกำลังใจในการพัฒนานุคลากรด้านการศึกษาต่อ ค่าตอบแทน

หรือสวัสดิการที่พัวพันให้เท่าเทียมกัน และนักศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องอยากให้ปรับปรุงพัฒนาด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนให้ทันสมัย ห้องเรียน ให้มีจำนวนเพียงพอแก่นักศึกษา ส่วนนักศึกษาอยากให้อาจารย์มีความเข้าใจนักศึกษาเข้าถึง ไม่ใช้อารมณ์ ดุด่า นักศึกษาเวลาสอน เน้นให้มีการฝึกปฏิบัติมากกว่าสอนทฤษฎีอย่างเดียวจัดกิจกรรมให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและใช้ผลการประเมินอาจารย์ของนักศึกษามาชี้แนะแนวทางการ ปรับปรุงพัฒนาการสอนของอาจารย์แต่ละท่าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1.1 การพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ การวิจัยและพัฒนาขึ้นครั้งนี้ สอดคล้องกับการพัฒนาวิชาชีพและตรงกับความต้องการของสังคม ปัจจุบัน หากมหาวิทยาลัยหรือหลักสูตรใดจะดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร ควรกำหนดนโยบาย การปรับปรุงหลักสูตรโดยให้ความสำคัญกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสามารถประกัน คุณภาพหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 คณะผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ ผู้ดูแลหลักสูตร ควรให้ความร่วมมือและให้ความสำคัญในการจัดทำหลักสูตร และสร้างเครือข่าย กับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสที่จะเรียนรู้จาก ประสบการณ์การลงมือปฏิบัติจริง ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำโครงการการสอนพลศึกษา โครงการกิจกรรมทางพลศึกษาและนันทนาการ และโครงการต่างๆ

บรรณานุกรม

- Barth J, & Lannen P. (2012). Efficacy of communication skills training courses in oncology:a systematic review and meta-analysis. Retrieved from สืบค้นจาก <http://www.annonc.oxfordjournals.org/>
- Burns, B. R. (1997). *Introduction to Research Methods* (2nd ed ed.). Melbourne: Longman Cheshire.
- Chiyon, I., Palma, M, & Montero, & A. (2011). *An approach of the European Higher Education Framework to the management of higher education at university level in Peru* (Vol. 15).
- Cronbach, L. J. (1963). "Evaluation for course improvement."In R.W. Health (Ed.). *Newcurricula: New York Harper and Row.*
- Guba, E. G. (1990). *The alternative paradigm dialog. In E.G. Guba (Ed.). Newbury Park: CA: Sage. .*
- Hunter. J.E. and Schmidt, F. L. (1990). *Methods of Meta-Analysis.* Newbury Park: Sage Publications.
- James W. Altschuld. (2010). *Needs Assessment* (Vol. 1).
- Jon Wiles. (2009). *Leading curriculum development: Thousand Oaks, Calif. : Corwin Press,.*
- Kulik, J. A. a. K., C.C. . (1989). "Meta-Analysis in Education". *International Journal of Education Research*, 13, 223-240.
- Kumer., R. (2011). *Research Methodlogy* (3rd ed ed.). California: Sage Publications.
- Liljana, K. G., Mitrev, S., Janevik, E. I., & Boev, B. (2012). *Implementation of National Qualification Framework for Higher Education in Republic of Macedonia* (Vol. 46). Procedia - Social and Behavioral Sciences.
- Lunenburg, F. C. a. A. C. O. (2000). *Education Administration: Concepts and Practices* (3rd ed ed.). Belmont, CA: Wadsworth/Thomson Learning.
- Marsh, C. a. S. (1984). *Curriculum: Australian Practice and Issues.* Sydney: McGraw-Hill

Inc.

Miller. (2007). Strategic Networking among Small Business in Small US Communities.

International Small Business Journal, 25(6).

Minghat, A. D., & Yasin, R. M. (2010). *A Sustainable Framework for Technical and Vocational Education in Malaysia* (Vol. 9): In *Procedia Social and Behavioral Sciences*.

Mullen, B. (1989). *Advanced BASIC Meta-Analysis*. . New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers

Nolet and McLaughlin. (2000). *Accessing the General Curriculum: Including Students With Disabilities in Standards-Based Reform*: SAGE Publications.

Ornstein, A. C., & Behar-Horenstein, L. S. (1999). *Contemporary Issues in Curriculum*, 2nd Ed. Needham Heights: Massachusetts: Allyn and Bacon.

Posner, G. J. (1995). *Analyzing the Curriculum* (2nd ed ed.). London: McGraw-Hill Inc.

Saylor, J. G., Alexander, W.M. and Lewis, A.J. . (1981). *Curriculum Planning for better Teaching and Learning* (4th ed. ed.). New York: Holt Rinehart & Winston.

Saylor, J. G. a. A., W.M. . (1974). *Planning Curriculum for School*. New York: Holt Rinehart and Winston.

Schubert, W. H. (1987). *Curriculum-Perspective, Paradigm, and Possibility*. London: MacMillan Publishing.

Skilbeck, M. (1984). *School-based Curriculum Development*. London: Harper & Row Publishers.

Stake, R. E. (1967). *"The Countenance of Educational Evaluation"*. Teacher College Record.

Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007). *Evaluation theory, models, and applications*. Zeitschrift fur Evaluation : ZfE.

Taba, H. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt Brace & World.

Tyler, R. W. (1949). *Basic Principle of Curriculum and Instruction*. Chicago: University of Chicago.

Tyler, R. W. (1950). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago: University of Chicago.

Wiles, J., and Bondi, J. . (2007). *Curriculum Development: A guide to practice*. (7th ed ed.). New Jersey: Prentice Hall.

คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬาสถานติบัญญัติแห่งชาติ สำนักกรรมการ 3 สำนักงาน เลขาธิการวุฒิสภา. (2560). การปฏิรูปอุดมศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาและการ กีฬาสถานติบัญญัติแห่งชาติ สำนักกรรมการ 3 สำนักเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่ สำนักงานเลขาธิการสถานติบัญญัติแห่งชาติ Retrieved from

<https://www.cts.chula.ac.th/download/1485>

จำรัส อินทลาภาพร. (2558). การพัฒนานหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับครูระดับประถมศึกษา.

(การศึกษาดุษฎีบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

จุน หน่อแก้ว. (2558). การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ปีการศึกษา 2557. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, นครราชสีมา.

ฉวีวรรณ ตาลสุก. (2556). การพัฒนานหลักสูตรนฏศิลป์สร้างสรรค์ตามแนวทางการจัดการศึกษาเชิง สร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา. (การศึกษาดุษฎีบัณฑิต), มหาวิทยาลัย ศิลปากร, นครปฐม.

ณิธิรา ซาติกุล. (2552). ความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ทวีศักดิ์ นพเกษร. (2551). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). ไมเคิลลิสเรล : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปณิตา โพธิ์พั่น เกตุแก้ว. (2559). การพัฒนานกลยุทธ์การผลิตและพัฒนาครูพลศึกษาเพื่อความเป็น เลิศสำหรับสถาบันการพลศึกษา. วารสารวิชาการสถาบันพลศึกษา มหาวิทยาลัยการกีฬา แห่งชาติ.

พลวัต วุฒิประจักษ์. (2553). การพัฒนานหลักสูตรรายวิชาจิตตปัญญาศึกษาสำหรับนักศึกษาครู เพื่อ เสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตครูที่พึงประสงค์. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต), มหาวิทยาลัย

ศิลปากร, นครปฐม.

พลารักษ์ ไชยโย, & นัทสิทธิ์ วาริปาน. (2556). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรี

สาขาภาษาจีนธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ จ.อยุธยา.

พิมพ์ลักษณ์ เสงสมบุญณ์. (2551). ความต้องการจำเป็นแบบสมบุญณ์เพื่อพัฒนาครุมีอาชีพ

(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

ภัทธินา ธีรสวัสดิ์. (2553). การพัฒนาหลักสูตรการสื่อสารนวัตกรรม สำหรับนิสิตปริญญาตรี วิทยาลัย

นวัตกรรมสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (การศึกษาดุษฎีบัณฑิต),

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

มารุต พัฒนาผล. (2561). การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา (Vol. พิมพ์ครั้งที่ 4): บัณฑิต

วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รัตน์ะ บัวสนธิ์. (2552). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ลูกขวัญ อินทร์คล้าย. (2559). แนวทางการพัฒนากระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราช

ภัฏพิบูลสงคราม ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และ

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต),

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, พิษณุโลก.

วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2548). ปรัชญา หลักการวิธีสอนและการวัดเพื่อประเมินผลทางพลศึกษา.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัฒนพร พัฒนภักดี. (2552). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านวิธีการสอนของ

คณาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

(การศึกษาดุษฎีบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). วิธีวิทยาการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วีร์ พวงเพิกคิก และคณะ. (2558). การศึกษาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนระดับ

ปริญญาตรีของคณะเศรษฐศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2558. มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จ.

เชียงใหม่.

ศุกลรัตน์ มิ่งสมร. (2553). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา

สำหรับบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (กศ.ด. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน),

มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

สัจด์ อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาลัทธิสูตร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 สุจิตรา เทียนสวัสดิ์. (2550). ดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา : ข้อวิพากษ์และข้อเสนอแนะวิธีการคำนวณ.

พยาบาลสาร, 4(34), 1-9.

สุนทร โคตรบรรเทา. (2553). การพัฒนาลัทธิสูตรและการนำไปใช้. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐาน การสร้างและการพัฒนาลัทธิสูตร. เชียงใหม่:

The knowledge Center.

สุวิมล ตั้งสัจพจน์. (2556). การพัฒนาลัทธิสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขานำนันทนาการ
 ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
 กระทรวงศึกษาธิการ.

สุวิมล ว่องวานิช. (2549). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรอนงค์ นิยมธรรม. (2555). การพัฒนาลัทธิสูตรเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความเมตตากรุณาตาม
 แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
 ลานนา ตาก. (การศึกษาดุษฎีบัณฑิต), มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

อารีย์วรรณ สุทธิพงศ์พันธ์. (2563). การพัฒนาลัทธิสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาสหวิทยาการพัฒนาศึกษาเพื่อความมั่นคง โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า.
 วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.

ภาคผนวก ก

- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย
- แบบสอบถามผู้ใช้นวัตกรรม และนวัตกรรม
- แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ครู/อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ประจำหลักสูตร/

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC)

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บงกช	ทองเอี่ยม	รองคณบดีฯ ฝ่ายวิชาการ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย	ชอบธรรมสกุล	ประธานหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพลศึกษา ภาควิชาพลานามัย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนะวงศ์	หงษ์สุวรรณ	ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต
- วิชาเอกวิทยาศาสตร์การกีฬาประยุกต์
- วิชาเอกการจัดการนันทนาการ
ภาควิชาพลานามัย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. อาจารย์ ดร.ธิติพงษ์	สุขดี	คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพญดา	สังข์ทอง	อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามความต้องการจำเป็น
เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ
(สำหรับผู้ใช้บัณฑิต)

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลใช้ในการประเมินการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ เป็นแบบสอบถามความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้น โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลแสดงความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเพื่อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบัณฑิต

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

นางสาวกามาศ รัตนบุษย์

นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

เบอร์ติดต่อ 082-0282430

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเพื่อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบัณฑิต

คำชี้แจง กรุณาแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

3.1 คุณลักษณะของบัณฑิตที่ท่านมีความคิดเห็นว่าเป็น จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา / แนวทางปรับปรุง ในการปฏิบัติงานของบัณฑิต

จุดเด่นของบัณฑิต

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

จุดที่ควรพัฒนา

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

แนวทางการปรับปรุง

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

3.2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

[illegible]

แบบสอบถามความต้องการจำเป็น
เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ
(สำหรับบัณฑิต)

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลใช้ในการประเมินการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ เป็นแบบสอบถามความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้น โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลแสดงความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเพื่อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

นางสาวผกามาศ รัตนบุษย์

นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปริญญาตรี

สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

เบอร์ติดต่อ 082-0282430

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเพื่อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาหลักสูตร

ศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

คำชี้แจง กรุณาแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

3.1 ให้ท่านเรียงลำดับรายวิชาตามความต้องการจำเป็นในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง หรือเสนอแนะรายวิชาเพิ่มเติมที่ควรมีการจัดเรียนการสอนและควรมีอยู่ในหลักสูตร

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

3.2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่ท่านคิดว่ามีประโยชน์และนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

3.3 ท่านคิดว่าคุณลักษณะใดของตัวท่านเองที่มีผลต่อความพึงพอใจของนายจ้าง และเพื่อนร่วมงาน

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

3.4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็น
เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ครู/อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร)

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร
 ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
 (Semi-Structured Interview) ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นสัมภาษณ์โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลแสดงความคิดเห็น แนวทางและวิธีการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต
 สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

นางสาวกามาศ รัตนบุษย์

นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุษฎ์บัณฑิต

สาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา

เบอร์ติดต่อ 082-0282430

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ – นามสกุล (ผู้ให้สัมภาษณ์).....

เพศ.....อายุ.....ปี ประสบการณ์การทำงาน.....ปี วุฒิการศึกษาสูงสุด.....

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....สังกัด.....

ตอนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์

1. ท่านคิดว่า ปัญหา ของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ของบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ควรเป็นอย่างไร

คุณลักษณะของบัณฑิต

วิธีการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิต

1.

1.

2.

2.

3.

3.

4.

4.

5.

5.

3. ท่านคิดว่า โครงสร้าง ของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ควรเป็น
อย่างไร (จำนวนหน่วยกิต รายวิชาในหลักสูตร วิชาเอก วิชาเลือก)

3.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หน่วยกิต

3.2 หมวดวิชาเฉพาะด้าน ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

3.2.1 วิชาชีพครู หน่วยกิต

3.2.1.1 เรียนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ.....หน่วยกิต

3.2.1.2 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยมี

จำนวนหน่วยกิต.....หน่วยกิต

3.2.2 วิชาเอก(วิชาเอกคู่) วิชาเอกละ หน่วยกิต

(รวมไม่เกิน หน่วยกิต)

3.3 หมวดวิชาเลือกเสรี หน่วยกิต

3.4 โปรแกรมวิชาเอกคู่ หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร หน่วยกิต

4. ท่านคิดว่า อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

ของบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

มีอาชีพอะไรบ้าง

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

5. ท่านคิดว่า **กิจกรรมเสริมความเป็นครู** ของบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา และนันทนาการ ควรมีกิจกรรมอะไรบ้าง

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

6. ท่านคิดว่า **คุณสมบัติ/คุณวุฒิของคณาจารย์** อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์พิเศษ ของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ควรเป็นอย่างไร

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

7. ท่านคิดว่า วิธีการจัดการเรียนการสอน ของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและ

นันทนาการ ควรมีวิธีการอย่างไร

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

8. ท่านคิดว่า การวัดและประเมินผลในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและ

นันทนาการ มีกระบวนการอย่างไร

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

9. ท่านคิดว่าในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ควรมีลักษณะอย่างไร ที่จะพัฒนาบัณฑิตให้มีสมรรถนะเข้ากับสังคมในศตวรรษที่ 21

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

10. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ภาคผนวก ข

- รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop)

รายชื่อผู้เข้าร่วมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop)

การพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ

1. นางสาวผกามาศ รัตนบุษย์	ผู้วิจัย (นิสิตหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต)
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษม ชูรัตน์	ผู้ช่วยผู้วิจัย
3. อาจารย์ ดร.คณิน ประยูรเกียรติ	อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
4. อาจารย์ ดร. อัคริน จันทระสม	มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี
5. อาจารย์จรินทร์ ปรีชาชาญ	อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิทธิศักดิ์ บุญหาญ	อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
วิทยาเขตยะลา
7. อาจารย์ ดร.สรารุณ ชัยวิจิต	อาจารย์ประจำภาควิชา นันทนาการ
คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
8. อาจารย์ ดร.กัลพฤกษ์ พลศรี	อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
9. อาจารย์ ดร.วณัฐพงศ์ เบญจพงศ์	อาจารย์ประจำภาควิชาพลานามัย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
10. อาจารย์ ดร.ชวพงษ์ เมธีธรรมวัฒน์	อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ภาคผนวก ค

- รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตร
- แบบสอบถามความคิดเห็นด้านความเหมาะสมของ (ร่าง)
หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ
- แบบประเมินความเป็นไปได้ของรายวิชาในการนำไปใช้ประกอบอาชีพ

**แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ (ร่าง) หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและ
นันทนาการ**

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ (ร่าง) หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและขอความกรุณาเขียนข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

**แบบสอบถามความคิดเห็นด้านความเหมาะสมของ (ร่าง) หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ**

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม			ข้อเสนอแนะ
	มาก (3)	ปาน กลาง (2)	น้อย (1)	
1. ความเหมาะสมของอาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา				
2. ตอบสนองสถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ				
3. ตอบสนองสถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม				
4. มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรฯ				
5. ตรงกับสภาพความต้องการและความเป็นจริงในสังคม				
6. ตอบสนองพันธกิจของมหาวิทยาลัย				
7. ความสำคัญและปรัชญาของหลักสูตร				
7.1 มีความเป็นไปได้สมเหตุสมผล				
7.2 สามารถนำไปใช้ได้จริง				
7.3 ตอบสนองความต้องการในโลกการทำงานได้				
8. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร				
8.1 มีความชัดเจน				

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม			ข้อเสนอแนะ
	มาก (3)	ปาน กลาง (2)	น้อย (1)	
8.2 ความเป็นไปได้				
8.3 มีความเหมาะสมกับผู้เรียน				
8.4 ครอบคลุมสมรรถนะทางพลศึกษาและ นันทนาการทั้งในด้านความรู้ ทักษะและ คุณลักษณะพื้นฐานที่จำเป็น				
9. รายวิชา				
9.1 ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร				
9.2 ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่จำเป็น				
9.3 การจัดเรียงเนื้อหาสอดคล้องกับ สมรรถนะ				
9.4 สาระมีความสอดคล้องกับความรู้ทาง พลศึกษาและนันทนาการ				
9.5 สาระของหลักสูตรสามารถนำไปปฏิบัติ ได้จริง				
9.6 รายวิชามีความเหมาะสมกับขอบข่าย ของหลักสูตร				
9.7 การระบุคำอธิบายรายวิชาในแต่ละ หัวข้อวิชา				
10. ผลการเรียนรู้ในแต่ละด้านกับหลักสูตร				
10.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม				
10.2 ด้านความรู้				
10.3 ด้านทักษะทางปัญญา				
10.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและความรับผิดชอบ				

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม			ข้อเสนอแนะ
	มาก (3)	ปาน กลาง (2)	น้อย (1)	
10.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
10.6 ด้านวิทยาการจัดการเรียนรู้ (ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ)				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามความคิดเห็นความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ประกอบอาชีพของรายวิชาเฉพาะกลุ่มวิชานันทนาการ

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญทางวิชาชีพพลศึกษาและนันทนาการ ได้กรุณาพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ประกอบอาชีพ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและขอความกรุณาเขียนข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

แบบประเมินความเป็นไปได้ของรายวิชาในการนำไปใช้ประกอบอาชีพ

รายละเอียดรายวิชา	ระดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
RPE 1101 ประวัติปรัชญาพลศึกษา 3 (3-0-6) Physical Education Philosophy History ศึกษาความรู้เบื้องต้น ปรัชญา หลักการและพื้นฐานทางพลศึกษา หลักการปรัชญาการศึกษา และการจัดการศึกษาไทย ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมที่มีผลต่อพลศึกษา คุณธรรมและจริยธรรมของครูพลศึกษา					
RPE 1102 หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 3 (2-2-5) พลศึกษาในชั้นเรียน Curriculum and Physical Education Learning Management in Classroom ศึกษาและวิเคราะห์หลักการเรียนรู้ ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรสำหรับการจัดการเรียนรู้พลศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา การออกแบบวางแผนการจัดการเรียนรู้พลศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ การฝึกทักษะการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อการสร้างเสริมสมรรถภาพ การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมโดยรอบ การสังเกตการณ์					

รายละเอียดรายวิชา	ระดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
สอน การใช้สื่อและอุปกรณ์ทางพลศึกษา การฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้พลศึกษาในสถานการณ์จำลอง					
RPE 1103 สรีรวิทยาการออกกำลังกาย 3 (3-0-6) Exercise Physiology ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับร่างกายมนุษย์ โครงสร้างและหน้าที่การทำงานของระบบต่างๆ ร่างกาย ระบบประสาท ระบบผิวหนัง ระบบกล้ามเนื้อ ระบบกระดูก ระบบหายใจ และไหลเวียนเลือด กิจกรรมทางกาย การออกกำลังกาย และกีฬาสามารถพัฒนาระบบต่างๆ ของร่างกาย					
RPE 2101 การบริหารพลศึกษา 3 (2-2-5) การจัดการแข่งขันเกมและกีฬา Administration Game and Sports Management ศึกษา วิเคราะห์ ประวัติ การบริหารจัดการทางพลศึกษา การแจกแจงทักษะของเกมและกีฬา การเป็นผู้นำและจัดกิจกรรม เกมและกีฬาพื้นฐาน รูปแบบของการจัดการแข่งขัน ประยุกต์การจัดการแข่งขันกับการนำเกมและกีฬา					
RPE 2102 การวิจัยการวัดประเมินผล 3 (2-2-5) ทางพลศึกษาและนันทนาการ Measurement Research in Physical Education and Recreation ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจัย รูปแบบ ประเภท การวิจัย กระบวนการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง สถิติเบื้องต้น การวัดและประเมินผล การทำวิจัยในชั้นเรียน การฝึกปฏิบัติทำวิจัยเบื้องต้น การเขียนรายงานวิจัย					

รายละเอียดรายวิชา	ระดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
RPE 2103 หลักวิธีการเป็นผู้ฝึกสอน และจิตวิทยา การกีฬา 3 (2-2-5) Methods of Sports Coach and Psychology ปรัชญาของการเป็นผู้ฝึกกีฬา ทักษะและเทคนิคการเป็นผู้ฝึก การประยุกต์จิตวิทยาการกีฬา สรีรวิทยาและวิทยาศาสตร์การกีฬาไปสู่การปฏิบัติงานการเป็นผู้ฝึกกีฬา การจัดการทีม การพัฒนาโปรแกรมการฝึกกีฬา					
RPE 2104 นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางพลศึกษาและนันทนาการ 3 (2-2-5) Innovation and Technology in Physical Education and Recreation ศึกษาความรู้เบื้องต้นของนวัตกรรมและเทคโนโลยี สารสนเทศทางพลศึกษา นันทนาการ สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี สารสนเทศในปัจจุบัน แนวคิด หลักการ ทฤษฎีทางนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร การประยุกต์แนวคิดทฤษฎีเพื่อนำมาใช้กับสถานการณ์ปัจจุบัน					
RPE 3101 สุขศึกษาและการปฐมพยาบาล 3 (2-2-5) Welfare Education and First Aid หลักการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกัน การดูแลและปฐมพยาบาลอาการบาดเจ็บจากการประกอบกิจกรรมทางกาย การออกกำลังกายและกีฬา การฝึกหัดตรวจสุขภาพ					
RPE 3102 การเสริมสร้าง และทดสอบสมรรถภาพทางกาย 3 (2-2-5) Physical Fitness and Tests					

รายละเอียดรายวิชา	ระดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ความหมายของสมรรถภาพทางกาย องค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพและสมรรถภาพทางกลไก การวัดเพื่อการประเมินสมรรถภาพทางกาย แนวคิดการประยุกต์วิทยาศาสตร์การออกกำลังกายในการส่งเสริมสมรรถภาพทางกาย วิธีการออกกำลังกายเพื่อพัฒนาองค์ประกอบของสมรรถภาพทางกาย การพัฒนาโปรแกรมการสร้างสมรรถภาพ					
RPE 2105 หลักและวิธีการสอนกรีฑา 1 (1-2-3) (ประเภทคู่และลาน) Principles and Methods of Teaching Track and Field หลักและวิธีการสอน การฝึกทักษะกรีฑาคู่และลาน รูปแบบกิจกรรมและขั้นตอนวิธีการฝึก กติกาและการตัดสินกรีฑาเบื้องต้น การทำสนามกรีฑา					
RPE 2106 หลักและวิธีการสอนว่ายน้ำ 1 (1-2-3) Principles and Methods of Teaching Swimming หลักและวิธีการสอน ทักษะพื้นฐานของการว่ายน้ำ การฝึกทักษะว่ายน้ำท่าต่างๆ กฎของความปลอดภัยทางน้ำ มารยาทในการใช้สระว่ายน้ำ กติกาและการตัดสินว่ายน้ำเบื้องต้น การวางแผนการสอน แบบและกลยุทธ์การสอน การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน					
RPE 2107 หลักและวิธีการสอนยิมนาสติก 1 (1-2-3) Principles and Methods of Teaching Gymnastic					

รายละเอียดรายวิชา	ระดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ทักษะพื้นฐานของยิมนาสติก ความสำคัญของความปลอดภัยและกติกาขั้นพื้นฐาน การวางแผนการสอน แบบและกลยุทธ์การสอน การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน					
RPE 2108 หลักและวิธีการสอนฟุตบอล 1 (1-2-3) Principles and Methods of Teaching Football ทักษะพื้นฐานของฟุตบอล กลยุทธ์การเล่นเป็นทีม กติกาการแข่งขัน ความรู้พื้นฐานในการเป็นเจ้าหน้าที่ การวางแผนการสอน แบบและกลยุทธ์การสอน การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน					
RPE 3105 หลักและวิธีการสอนบาสเกตบอล1 (1-2-3) Principles and Methods of Teaching Basketball ประวัติ นิยาม ศัพท์เทคนิคและทักษะพื้นฐานของบาสเกตบอล กลยุทธ์การเล่นเป็นทีม กติกาการแข่งขันและความปลอดภัย ความรู้พื้นฐานในการเป็นเจ้าหน้าที่ การวางแผนการสอน ออกแบบและกลยุทธ์การสอน การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน					
RPE 3106 หลักและวิธีการสอนวอลเลย์บอล1 (1-2-3) Principles and Methods of Teaching Volleyball ทักษะพื้นฐานของวอลเลย์บอล กลยุทธ์การเล่น กติกาการแข่งขัน ความรู้พื้นฐานในการเป็นเจ้าหน้าที่ การวางแผนการสอน แบบและกลยุทธ์การสอน การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน					
RPE 3107 หลักและวิธีการสอนกระบี่กระบอง 1(1-2-3) Principles and Methods of Teaching Krabi					

รายละเอียดรายวิชา	ระดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ประวัติ อุปกรณ์ ประเพณี และทักษะพื้นฐานของการเล่นกระบี่กระบอง ความปลอดภัยในการเล่น การวางแผนการสอน แบบและกลยุทธ์การสอน การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน					
RPE 3108 หลักและวิธีการสอนมวยไทย 1 (1-2-3) Principles and Methods of Teaching Thai Boxing ทักษะพื้นฐานของมวยไทย กลยุทธ์การรุกและการรับ กติกาและความรู้พื้นฐานในการเป็นเจ้าหน้าที่ การวางแผนการสอน แบบและกลยุทธ์การสอน การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน					
RPE 3109 หลักและวิธีการเป็นผู้ฝึกสอน 1 (1-2-3) ผู้ตัดสินกรีฑา Track and Field Coach and Referee ทฤษฎีและการฝึกกรีฑาและลาน การวิเคราะห์ทักษะและข้อผิดพลาด เทคนิคการแก้ไข การคัดเลือกนักกีฬา การสร้างเสริมสมรรถภาพทางกลไก การใช้จิตวิทยาในการแข่งขัน ความรับผิดชอบและคุณธรรมของการเป็นผู้ฝึก กติกาการแข่งขันและความรู้ในการเป็นเจ้าหน้าที่ การจัดการแข่งขันกรีฑาและลาน					
RPE 3120 หลักและวิธีการเป็นผู้ฝึกสอน 1 (1-2-3) ผู้ตัดสินฟุตบอล Football Coach and Referee ทฤษฎีและการฝึกฟุตบอล การวิเคราะห์ทักษะและข้อผิดพลาด เทคนิคการแก้ไข การคัดเลือกนักกีฬา การสร้างเสริมสมรรถภาพทางกลไก การใช้จิตวิทยา					

รายละเอียดรายวิชา	ระดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ในการแข่งขัน ความรับผิดชอบและคุณธรรมของการเป็นผู้ฝึก กติกาการแข่งขันและความรู้ในการเป็นเจ้าหน้าที่การจัดการแข่งขันฟุตบอล					
RPE 3121 หลักและวิธีการเป็นผู้ฝึกสอน 1 (1-2-3) ผู้ตัดสินบาสเกตบอล Basketball Coach and Referee ทฤษฎีและการฝึกบาสเกตบอล การวิเคราะห์ทักษะและข้อผิดพลาด เทคนิคการแก้ไข การคัดเลือกนักกีฬา การสร้างเสริมสมรรถภาพทางกลไก การใช้จิตวิทยาในการแข่งขัน ความรับผิดชอบและคุณธรรมของการเป็นผู้ฝึก กติกาการแข่งขันและความรู้ในการเป็นเจ้าหน้าที่การจัดการแข่งขันบาสเกตบอล					
RPE 3122 หลักและวิธีการเป็นผู้ฝึกสอน 1 (1-2-3) ผู้ตัดสินวอลเลย์บอล Volleyball coach and referee ทฤษฎีและการฝึกวอลเลย์บอล การวิเคราะห์ทักษะและข้อผิดพลาด เทคนิคการแก้ไข การคัดเลือกนักกีฬา การสร้างเสริมสมรรถภาพทางกลไก การใช้จิตวิทยาในการแข่งขัน ความรับผิดชอบและคุณธรรมของการเป็นผู้ฝึก กติกาการแข่งขันและความรู้ในการเป็นเจ้าหน้าที่การจัดการแข่งขันวอลเลย์บอล					
RPE 3123 หลักและวิธีการสอนเทเบิลเทนนิส 1(1-2-3) Principles and Methods of Teaching Table Tennis					

รายละเอียดรายวิชา	ระดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ทักษะพื้นฐานของกีฬาเทเบิลเทนนิส กลยุทธ์ในการเล่นประเภทเดี่ยวและประเภทคู่ กติกาการแข่งขัน ความรู้พื้นฐานในการเป็นเจ้าหน้าที่ การวางแผนการสอน แบบและกลยุทธ์การสอน การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน					
RPE 3124 หลักและวิธีการสอนมวยสากล 1 (1-2-3) Principles and Methods of Teaching Boxing ทักษะพื้นฐานของมวยสากล กลยุทธ์การรุกและการรับ กติกาและความรู้พื้นฐานในการเป็นเจ้าหน้าที่ การวางแผนการสอน แบบและกลยุทธ์การสอน การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน					
RPE 3125 หลักและวิธีการสอนกิจกรรมเข้าจังหวะ 1 (1-2-3) Principles and Methods of Teaching Rhythmic Activities ความรู้พื้นฐานและขอบข่ายของกิจกรรมเข้าจังหวะ การเคลื่อนไหวพื้นฐานเข้าจังหวะ รูปแบบ และทิศทางการเดินรำ การวางแผนการสอน แบบและกลยุทธ์การสอน การออกแบบการเดินรำเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางกาย การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน					
RPE 3126 หลักและวิธีการสอนตะกร้อ 1 (1-2-3) Principles and Methods of Teaching Takraw ทักษะพื้นฐานของตะกร้อประเภทต่างๆ การเคลื่อนไหวพื้นฐานในแต่ละตำแหน่ง กติกาและความรู้พื้นฐานในการเป็นเจ้าหน้าที่ การวางแผนการสอน แบบและกลยุทธ์การสอน การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน					

รายละเอียดรายวิชา	ระดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
RPE 3127 หลักและวิธีการสอนเทนนิส 1 (1-2-3) Principles and Methods of Teaching Tennis ทักษะพื้นฐานของกีฬาเทนนิส กลยุทธ์ในการเล่น ประเภทเดี่ยวและประเภทคู่ กติกาการแข่งขัน ความรู้ พื้นฐานในการเป็นเจ้าหน้าที่ การวางแผนการสอน แบบ และกลยุทธ์การสอน การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน					
RPE 3128 หลักและวิธีการสอนกีฬาลีลาศ 1 (1-2-3) Principles and Methods of Teaching Dance Sports ตำแหน่งและทิศทางในการเต้นรำ จังหวะพื้นฐาน การลีลาศ การเป็นผู้นำและผู้ตาม มารยาทในการลีลาศ การวางแผนการสอน แบบและกลยุทธ์การสอน การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน					
RPE 3129 หลักและวิธีการสอนฮอกกี้ 1 (1-2-3) Principles and Methods of Teaching Hockey ทักษะพื้นฐานของฮอกกี้ กลยุทธ์การเล่นเป็นทีม กติกา การแข่งขัน ความรู้พื้นฐานในการเป็นเจ้าหน้าที่ การวางแผนการสอน แบบและกลยุทธ์การสอน การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน					
RPE 3130 หลักและวิธีการสอนศิลปะป้องกันตัว 1 (1-2-3) Principles and Methods of Teaching Self-Defense ประวัติ ปรัชญาและหลักการของศิลปะป้องกันตัว หลัก ความปลอดภัยและการฝึก กติกาการแข่งขัน หลักการสร้าง เสริมร่างกาย การวางแผนการสอน แบบและกลยุทธ์ การสอน การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน					

รายละเอียดรายวิชา	ระดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
RPE 3131 หลักและวิธีการสอนยูโด 1 (1-2-3) Principles and Methods of Teaching Judo ประวัติ ประเพณีและหลักการของยูโด หลักความปลอดภัยและการฝึก กติกาการแข่งขัน หลักการสร้างเสริมทางกาย การวางแผนการสอน แบบและกลยุทธ์การสอน การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน					
RPE 3132 หลักและวิธีการสอนแบดมินตัน 1 (1-2-3) Principles and Methods of Teaching Badminton ทักษะพื้นฐาน การเล่นประเภทเดี่ยวและคู่ กติกาแบดมินตัน ความรู้พื้นฐานในการเป็นเจ้าหน้าที่ การวางแผนการสอน แบบและกลยุทธ์การสอน การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน					
RPE 3133 หลักและวิธีการสอนรักบี้ฟุตบอล 1 (1-2-3) Principles and Methods of Teaching Rugby – Football ทักษะพื้นฐานของรักบี้ฟุตบอล กลยุทธ์การเล่น กติกาการแข่งขัน ความรู้พื้นฐานในการเป็นเจ้าหน้าที่ การวางแผนการสอน แบบและกลยุทธ์การสอน การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน					
RPE 3134 หลักและวิธีการสอนการช่วยคนตกน้ำ 1 (1-2-3) Principles and Methods of Teaching Life Saving การช่วยคนตกน้ำและความปลอดภัยทางน้ำ ทำวายน้ำแบบต่างๆ ในการช่วยชีวิต วิธีการช่วยคนตกน้ำแบบต่างๆ การแก้การกอดรัด การใช้อุปกรณ์ในการช่วยคนตกน้ำ การผายปอด หลักและวิธีการสอนการช่วยคนตกน้ำ					

รายละเอียดรายวิชา	ระดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
RPE 3135 หลักและวิธีการสอนฟุตซอล 1 (1-2-3) Principles and Methods of Teaching Futsal ทักษะพื้นฐานของฟุตซอล กลยุทธ์การเล่น กติกาการแข่งขัน ความรู้พื้นฐานในการเป็นเจ้าหน้าที่ การวางแผนการสอน แบบและกลยุทธ์การสอน การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน					
RRC 1201 แนวคิด ทฤษฎี และหลักการทางนันทนาการ 3 (3-0-6) Concept Theories and Principle of Recreation ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีคุณลักษณะ ความมุ่งหมายของปรัชญาและนันทนาการที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อนันทนาการ พัฒนาการของนันทนาการ คุณค่าของนันทนาการกับความต้องการปัจจุบันของบุคคลและชุมชน รวมถึงแรงจูงใจที่ทำให้มนุษย์เข้าร่วมในกิจกรรมนันทนาการ					
RRC 1202 นันทนาการเบื้องต้น 3 (3-0-6) Introduction to Recreation คุณค่าของนันทนาการกับความต้องการปัจจุบันของบุคคลและชุมชน รวมถึงแรงจูงใจที่ทำให้มนุษย์เข้าร่วมในกิจกรรมนันทนาการ ขอบข่าย ของนันทนาการ ตลอดจนการทำกิจกรรมในเวลาว่าง					
RRC 2201 การออกแบบกิจกรรมนันทนาการ ในหลักสูตร 3 (2-2-5) Recreational Activities Designs in Curriculum ศึกษาความหมาย รูปแบบและออกแบบการจัดโปรแกรมนันทนาการ ลักษณะและขอบข่ายของการจัด					

รายละเอียดรายวิชา	ระดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
โปรแกรม นันทนาการที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าร่วม ช่วงวัย ฝึกปฏิบัติการออกแบบโปรแกรม นันทนาการโดยใช้หลักองค์ประกอบการจัดโปรแกรม นันทนาการ การประเมินก่อนการเข้าร่วม การวางแผน โปรแกรม การจัดและดำเนินงานโปรแกรมนันทนาการ การประเมินผลโปรแกรมนันทนาการ					
RRC 2202 การเป็นผู้นำและการวางแผน 3 (2-2-5) โครงการนันทนาการ Recreation Leadership and Program Plans ศึกษาความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเกม นันทนาการ ความหมาย ความสำคัญ คุณค่าและประโยชน์ของเกม นันทนาการ คุณลักษณะและประเภทของเกม นันทนาการ ทฤษฎีการเล่นหลักการในการเลือกเกม นันทนาการ การคิเกม นันทนาการ และการเขียนเกม นันทนาการ ฝึกการปฏิบัติการเป็นผู้นำเกม นันทนาการ การ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การวางแผนและสร้าง โปรแกรมเกม นันทนาการ และการใช้เกม นันทนาการ ในการฝึกอบรม					
RRC 2203 ภาษาอังกฤษทางพลศึกษา 3 (2-2-5) และนันทนาการ English in Physical Education and Recreation ศึกษาศัพท์ ส่วนวน หลักไวยากรณ์พื้นฐานสำหรับการ ใช้งานในวิชาชีพ เรียนรู้การใช้ศัพท์เกี่ยวกับพลศึกษา นันทนาการ ฝึกการอ่าน การฟัง การพูดและเน้นทักษะ					

รายละเอียดรายวิชา	ระดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การสื่อสารในการทำกิจกรรมพลศึกษาและการนำกิจกรรมนันทนาการ					
RRC 2204 พลศึกษาและนันทนาการ 3 (2-2-5) สำหรับบุคคลพิเศษ Physical Education and Recreation for Special Population ศึกษา วิเคราะห์ ความหมาย และความมุ่งหมายของพลศึกษาและนันทนาการสำหรับบุคคลพิเศษ ประเภทและลักษณะของบุคคลพิเศษ ความต้องการของบุคคลพิเศษ กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถภาพสำหรับบุคคลพิเศษ การจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับบุคคลพิเศษ					
RRC 2205 การประเมินพฤติกรรมทางนันทนาการ 3 (2-2-5) Evaluation of Recreational Behavior ศึกษา วิเคราะห์ เหตุการณ์ที่มีผลกระทบสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ สร้างเครื่องมือในการประเมินพฤติกรรมและประเมินผล					
RRC 3201 พื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางนันทนาการ 3 (3-0-6) Recreational Areas and Facilities ศึกษา วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีความหมายองค์ประกอบประเภทและลักษณะของพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางนันทนาการในร่ม กลางแจ้ง และทางน้ำ ทั้งที่เป็นสิ่งปลูกสร้างและทางธรรมชาติ ระบบการจัดการ แนวทาง					

รายละเอียดรายวิชา	ระดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ในการพัฒนาพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทาง นันทนาการ ฝึกปฏิบัติสำรวจออกแบบ วางแผนและพัฒนา สิ่งอำนวยความสะดวกทางนันทนาการ					
RRC 3202 นันทนาการสำหรับเด็กและเยาวชน 3 (2-2-5) Recreation for Children and Youth ศึกษาทฤษฎี ความหมาย แนวคิด การพัฒนาการทาง ร่างกาย จิตใจ ตลอดจนเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้นำ นันทนาการ สร้างกิจกรรมนันทนาการที่สำหรับกลุ่มเด็ก และเยาวชน					
RRC 3203 การแสดงทางนันทนาการ 3 (2-2-5) Performing Art for Recreation ศึกษา วิเคราะห์ความรู้เบื้องต้น คุณค่าของ ศิลปะการแสดงในนันทนาการองค์ประกอบ ของการ จัดการแสดง การกำหนดโปรแกรมนันทนาการ การเขียน บท การจัดเวที แสง เสียง การลำดับรายการ การเป็นพิธีกร การดำเนินรายการ การวิจารณ์การแสดง					
RRC 3204 การจัดการค่ายพักแรม 3 (2-2-5) Camp Management ศึกษา วิเคราะห์ประวัติและวิวัฒนาการของค่ายพักแรม ในแต่ละยุค คุณค่าของค่ายพักแรม ด้านพัฒนาบุคคล ด้านการพักผ่อนหย่อนใจ ประเภทของค่ายพักแรม องค์การที่จัดค่ายพักแรม การปฏิบัติตนเป็นชาวค่ายที่ดี การช่วยเหลือดูแลรักษาความปลอดภัยในการจัดค่าย พักแรม และการจัดการดำเนินการค่ายพักแรม					

รายละเอียดรายวิชา	ระดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
RRC 3205 ลูกเสือ เนตรนารี 3 (2-2-5) Boy Scout and Girl Guide ศึกษาประวัติ ความมุ่งหมาย ความสำคัญ และ อุดมการณ์ของลูกเสือไทย องค์การลูกเสือโลก คุณค่าของ การลูกเสือในกระบวนการศึกษาของชาติในสถานศึกษา ฝึกอบรมตามหลักสูตรผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้เบื้องต้น การปฐมพยาบาลเบื้องต้น รวมถึงบทบาทของครูลูกเสือ และความสำคัญของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้ กระบวนการของลูกเสือได้					
RRC 2206 ศิลปะการพูดและการนำเสนอ 1 (1-2-3) Art of Speech and Presentation ศึกษาองค์ประกอบ ความหมาย ความสำคัญ ประเภท และกลวิธีการพูด การเตรียมภาษาและเนื้อหา การเรียบ เรียงความคิด การร่างบทพูด การพัฒนาวัจนภาษา และอวัจนภาษากับการพูดประเภทต่างๆ					
RRC 2207 พื้นฐานการขับร้องเพื่อนันทนาการ 1 (1-2-3) Basic Voice and Music for Recreation ศึกษา และฝึกทักษะ การอ่านส่วนของโน้ตสากล การเล่นเครื่องดนตรีประกอบการร้อง และดำเนิน กิจกรรม ทางนันทนาการ ถูกทำนองจังหวะและอารมณ์เพลง การใช้เทคโนโลยีสร้างสรรค์งานดนตรีและขับร้องในการ ดำเนินกิจกรรมทางนันทนาการ					
RRC 2208 การละเล่นพื้นเมือง 1 (1-2-3) Folk Activities					

รายละเอียดรายวิชา	ระดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ศึกษา วิเคราะห์ ประวัติและประเภทของกิจกรรมการเล่นพื้นเมืองแต่ละภาคของไทย และอาเซียน พัฒนาการกิจกรรมการเล่นตามยุคสมัยและกลุ่มบุคคล และการประยุกต์การเล่นพื้นเมือง และการปฏิบัติการใช้การเล่นพื้นเมืองร่วมในโปรแกรมนันทนาการ					
RRC 2209 การเต้นรำสร้างสรรค์ 1 (1-2-3) สำหรับนันทนาการ Creative Dance for Recreation ศึกษาทฤษฎีและฝึกทักษะปฏิบัติการเต้นรำตามยุคสมัย โดยใช้แบบฝึกทักษะการฟัง การนับจังหวะดนตรี สร้างสรรค์ลีลาทำเต้นรำประกอบบทเพลงตามสมัยนิยม สร้างสรรค์ และสามารถประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมในนันทนาการ					
RRC 2210 การเป็นผู้ดำเนินรายการและพิธีกร 1 (1-2-3) Master of Ceremonies and Announcing ศึกษาคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ ขอบข่ายของการเป็นพิธีกรทางนันทนาการ หลักการและเทคนิคการเป็นพิธีกรทางนันทนาการที่มีประสิทธิภาพ เทคนิคการใช้ไมโครโฟน น้ำเสียงและลีลาการออกเสียงที่ถูกต้องตาม หลักเกณฑ์การใช้ภาษา ฝึกปฏิบัติในการเป็นพิธีกร					
RRC 2211 ศิลปหัตถกรรมในนันทนาการ 1 (1-2-3) Art and Craft in Recreation ศึกษา วิเคราะห์ คุณค่าของศิลปะต่อมนุษย์ ประเภทของศิลปหัตถกรรม ศิลปะการประดิษฐ์ การออกแบบ					

รายละเอียดรายวิชา	ระดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การใช้เครื่องมือ การประดิษฐ์ ศิลปะของดี การวาดภาพ สู่การนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมนันทนาการ					
RRC 3206 นันทนาการกลางแจ้ง 1 (1-2-3) Outdoor Recreation Activities ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ความเป็นมา ความหมาย คุณลักษณะและองค์ประกอบของกิจกรรมกลางแจ้ง ใน ประเภทของกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง การสร้าง ความสัมพันธ์กับบุคคล สังคม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
RRC 3207 นันทนาการสำหรับผู้สูงอายุ 1 (1-2-3) Recreation for the Aged ศึกษาความหมาย ธรรมชาติและพฤติกรรมของผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลง ปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ กิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุ การเขียนโปรแกรม นันทนาการสำหรับผู้สูงอายุ การดำเนินการและประเมินผล โปรแกรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุ					
RRC 3208 โยคะ 1 (1-2-3) Yoga ศึกษาประวัติความเป็นมา ประโยชน์คุณค่า หลักการปรายายามะและการยืดกล้ามเนื้อ ฝึกเทคนิค การหายใจ ฝึกท่าโยคะ เรียนรู้หลักการสอนโยคะและการ ประยุกต์ใช้อุปกรณ์เพื่อช่วยในการสอนโยคะ ประยุกต์ใช้ หลักการโยคะเพื่อการกีฬาและสุขภาพ					
RRC 3209 โบว์ลิ่ง 1 (1-2-3) Bowling ศึกษาประวัติความเป็นมา ประโยชน์คุณค่า					

รายละเอียดรายวิชา	ระดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
หลักการและวิธีการเล่น กฎ กติกาการแข่งขัน การตัดสินเบื้องต้น ทักษะและเทคนิคการเล่น การเก็บรักษาอุปกรณ์ ระเบียบ มารยาทในการแข่งขัน ความปลอดภัยในการเล่น โบว์ลิ่ง					
RRC 3210 ปาเป้า 1 (1-2-3) Darts ศึกษาประวัติความเป็นมา ประโยชน์คุณค่า หลักการและวิธีการเล่น กฎ กติกาการแข่งขัน การตัดสินเบื้องต้น ทักษะและเทคนิคการเล่นปาเป้า การเก็บรักษาอุปกรณ์ ระเบียบ มารยาทในการแข่งขัน					
RRC 3211 หมากระดาน 1 (1-2-3) Chessboard ศึกษาประวัติความเป็นมา ประโยชน์คุณค่า หลักการและวิธีการเล่นหมากระดาน กฎ กติกาการแข่งขัน การตัดสินเบื้องต้น ทักษะและเทคนิคการเล่น การเก็บรักษาอุปกรณ์ ระเบียบในการแข่งขัน					
RRC 3212 เปตอง 1 (1-2-3) Petanque ศึกษาประวัติความเป็นมา ประโยชน์คุณค่า หลักการและวิธีการเล่น กฎ กติกาการแข่งขัน การตัดสินเบื้องต้น เรียนรู้หลักการเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย ทักษะและเทคนิคการเล่นกีฬาเปตอง การเก็บรักษาอุปกรณ์ ระเบียบ มารยาทในการแข่งขัน ความปลอดภัยในการเล่นกีฬา และฝึกปฏิบัติด้วยกิจกรรมเปตอง					

รายละเอียดรายวิชา	ระดับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
RRC 3213 เกมเบ็ดเตล็ด 1 (1-2-3) Minor Games ศึกษาประวัติความเป็นมา ประโยชน์คุณค่าของการ เล่นเกมเบ็ดเตล็ด ฝึกปฏิบัติการเป็นผู้นำประเภทของเกม เบ็ดเตล็ด การเสริมสร้างร่างกายทักษะการเคลื่อนไหว เบื้องต้นโดยใช้การละเล่นไทย การเป็นผู้นำและผู้ตาม การเก็บรักษาอุปกรณ์ระเบียบมารยาท ความปลอดภัย ในการทำกิจกรรมและฝึกปฏิบัติ ด้วยเกมเบ็ดเตล็ด					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์
(หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ.๒๕๖๒

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี)

พ.ศ. ๒๕๖๒

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้จัดทำมาตรฐานคุณวุฒิสาขาหรือสาขาวิชาเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษานำไปจัดทำหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนเพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตในสาขาหรือสาขาวิชาของแต่ละระดับคุณวุฒิมีมาตรฐานใกล้เคียงกัน จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาดังกล่าว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การจัดการศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) ต้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่า “มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ การจัดทำหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) ต้องมุ่งให้เกิดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต โดยมีหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและองค์ประกอบอื่น ๆ ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่แนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๓ ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ข้างต้นได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณาและให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี
สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี)
พ.ศ. ๒๕๖๒

เอกสารแนบท้าย
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์
(หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี)

๑. ชื่อสาขา สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์

สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ มีหลายกลุ่มสาขาวิชา ซึ่งแต่ละกลุ่มสาขาวิชายังมีสาขาวิชา (วิชาเอก วิชาโท) อีกหลายสาขาวิชามากน้อยเป็นไปตามขอบข่ายของศาสตร์แต่ละกลุ่มสาขาวิชาและหลักสูตร การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับการศึกษาอาชีวศึกษารวมถึงการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสถาบันการศึกษาสามารถจัดทำรายละเอียดหลักสูตรและมาตรฐานผลการเรียนรู้ ตลอดจนจัดการศึกษาเป็นสาขาวิชา (วิชาเอก วิชาโท) ได้อย่างอิสระ สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ใน มคอ.๑ ตามบริบทและศักยภาพของสถาบัน กลุ่มสาขาวิชาต่างๆ มีดังต่อไปนี้

- ๑.๑ กลุ่มสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
- ๑.๒ กลุ่มสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
- ๑.๓ กลุ่มสาขาวิชาภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
- ๑.๔ กลุ่มสาขาวิชาคณิตศาสตร์
- ๑.๕ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- ๑.๖ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศึกษา
- ๑.๗ กลุ่มสาขาวิชาสุขศึกษา พลศึกษา และนันทนาการ
- ๑.๘ กลุ่มสาขาวิชาศิลปศึกษา ดนตรีศึกษาและนาฏศิลป์ศึกษา
- ๑.๙ กลุ่มสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
- ๑.๑๐ กลุ่มสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
- ๑.๑๑ กลุ่มสาขาวิชาการวัดและประเมินทางการศึกษา
- ๑.๑๒ กลุ่มสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
- ๑.๑๓ กลุ่มสาขาวิชาการศึกษาดูแลชีวิตและการศึกษาเพื่อชุมชน
- ๑.๑๔ กลุ่มสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศึกษา
- ๑.๑๕ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาการอาชีพ
- ๑.๑๖ กลุ่มสาขาวิชาทางการศึกษาอื่นๆ ที่อาจมีการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิวิชาเอกอื่นๆ เพิ่มเติมในอนาคต

รายละเอียด กลุ่มสาขาวิชา ตัวอย่างสาขาวิชาและตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้สาขาวิชา คู่มือเอกสารแนบท้าย มคอ.๑ สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์

๒. ชื่อปริญญาและวิชาเอก

การระบุชื่อปริญญาให้เป็นไปตาม "ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา พ.ศ. ๒๕๕๙" ข้อ ๓ สถาบันอุดมศึกษาที่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาไว้แล้ว ให้ใช้ชื่อปริญญาตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกานั้น ในกรณีที่ปริญญาใดยังมิได้กำหนดชื่อไว้ในพระราชกฤษฎีกาหรือสถาบันอุดมศึกษาใดไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาให้ใช้ชื่อปริญญาตามหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา พ.ศ. ๒๕๕๙

๓. ลักษณะของสาขา

สาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการเตรียมความพร้อมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนประจำการและส่งเสริมการพัฒนาครูประจำการและนอกประจำการให้มีความรู้และมีสมรรถนะทางวิชาชีพ เป็นผู้ยึดมั่นในค่านิยม อุดมการณ์ มีจิตวิญญาณความเป็นครู และสมรรถนะทางวิชาชีพครู ประกอบกับรัฐได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี โดยเน้นเป้าหมายการสร้างกำลังคนที่มีคุณภาพ เป็นคนเก่ง และคนดี มีขีดความสามารถในการแข่งขันและความสามารถในการสร้างนวัตกรรม การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ในเอกสารฉบับนี้ จึงมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการผลิตบัณฑิตครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงมีบทบาทในการสร้างครูที่มีคุณภาพที่นำไปสู่การสร้างกำลังคนที่มีคุณภาพและตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ

ด้วยการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัต และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลซึ่งกระทบต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ของมนุษย์ ตลอดจนพัฒนาการของวิทยาการใหม่ที่เป็นศาสตร์บูรณาการ และข้ามวัฒนธรรม เป้าหมายของการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ครั้งนี้จึงมุ่งเน้นที่การสร้างหลักสูตรให้มีความทันสมัย ตอบสนองยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล ลักษณะของหลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (มคอ. ๑) ฉบับนี้ จึงจัดทำขึ้นโดยอิงงานวิจัยในอดีตที่พบว่ามีความซ้ำซ้อนของโครงสร้างรายวิชา รวมทั้งงานวิจัยจากบทเรียนการผลิตครูของประเทศต่างๆ ในสากลที่มีความก้าวหน้าในการผลิตบัณฑิตวิชาชีพครู ตลอดจนการระดมความคิดและประสบการณ์ของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ การจัดทำหลักสูตรวิชาชีพครู (มคอ. ๑) นี้อยู่ภายใต้หลักการสำคัญหลายประการ ได้แก่ ๑) แนวคิดของการจัดทำหลักสูตรวิชาชีพครูเป็นหลักสูตรบูรณาการ และเป็นหลักสูตรอิงสมรรถนะมากกว่าหลักสูตรอิงเนื้อหา เน้นสมรรถนะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาผู้เรียน ๒) การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรมีความยืดหยุ่น และตอบสนองความต้องการของการใช้ครูในโลกปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งความต้องการของผู้เรียน ๓) การกำหนดโครงสร้างหลักสูตร ได้ให้สถาบันผลิตครูมีอิสระในการสร้างหลักสูตรผลิตครูที่เหมาะสมกับอัตลักษณ์และสภาพบริบทเชิงพื้นที่ของสถานศึกษา โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้ซึ่งกำหนดขึ้นสำหรับแต่ละกลุ่มสาขาเป็นเป้าหมายร่วม ตลอดจนกำหนดโครงสร้างหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นและสะท้อนอัตลักษณ์ของผู้เรียน ๔) การส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรรายวิชาที่ทันสมัยตามสากล มีการจัดการเรียนการสอนที่ใช้สื่อเทคโนโลยีซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล ๕) การส่งเสริมการบริหารจัดการหลักสูตร การเรียนการสอน การปฏิบัติการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีสมรรถนะทางวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณและอุดมการณ์ความเป็นครู และคุณสมบัติที่สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู และ ๖) การส่งเสริมการวางระบบการประกันคุณภาพหลักสูตรที่เข้มข้นเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามเป้าหมายของหลักสูตร

๔. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

๔.๑ มีค่านิยมร่วม ตระหนักและยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการทำงาน of ครู การพัฒนาความรู้สึกถึงตัวตนความเป็นครูและมีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่เข้มแข็ง มีจิตบริการต่อวิชาชีพครูและชุมชน

๔.๒ เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณครูและยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ปฏิบัติหน้าที่ตามอุดมการณ์ความเป็นครูด้วยความรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริตรับผิดชอบต่อวิชาชีพ อุทิศตนและทุ่มเทในการเอาใจใส่ สร้างแรงบันดาลใจ พัฒนาการเรียนรู้และผลประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน มีความพอเพียงและประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ

มคอ.๑

๔.๓ เป็นผู้เรียนรู้และฉลาดรู้ และมีปัญญา เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดขั้นสูง มีความรอบรู้ด้านการเงิน สุขภาพ สุนทรียภาพ วัฒนธรรม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก การสร้างสัมมาชีพและความมั่นคงในคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม มีความเพียร มุ่งมั่น มานะ บากบั่น ใฝ่เรียนรู้ มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่เรียนรู้และรอบรู้ ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

๔.๔ เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นผู้ที่มีทักษะศตวรรษที่ ๒๑ มีความสามารถคิดวิเคราะห์ การคิดขั้นสูง มีความฉลาดดิจิทัล ทักษะการทำงานเป็นทีม มีทักษะข้ามวัฒนธรรม รู้เท่าทันสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ การเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก มีส่วนร่วมในการพัฒนาความก้าวหน้าให้กับวิชาชีพครู สามารถแสวงหาความรู้ พัฒนาความรู้ งานวิจัย และสร้างนวัตกรรม เพื่อพัฒนา ตนเองผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

๔.๕ เป็นผู้มีความสามารถสูงในการจัดการเรียนรู้ เป็นผู้มีความสามารถในการจัดเนื้อหาสาระ ออกแบบกิจกรรม วางแผนและจัดการเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ สร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้และมีความสุขในการเรียน โดยใช้ศาสตร์การสอน รวมถึงวิธีการใช้เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สื่อ แหล่งเรียนรู้ ชุมชน ภูมิปัญญาในชุมชนที่เหมาะสมกับสาระวิชาและผู้เรียน ที่มีความแตกต่างกัน สามารถบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ ข้ามวัฒนธรรม และการวิจัย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการศาสตร์การสอน ความรู้ เนื้อหาสาระ และเทคโนโลยี (TPCK) เพื่อพัฒนา การเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนนำไปใช้ในการ แก้ไขปัญหา พัฒนาตนเอง ผู้เรียนและสังคม

๔.๖ เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และใส่ใจสังคม มีความรักชาติ รักท้องถิ่น มีจิตสำนึกไทยและจิตสำนึกสากล รู้คุณค่าและมีส่วนร่วมในการพัฒนา อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยและท้องถิ่น มีจิตอาสา และดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย มีความยุติธรรมและมีความกล้าหาญทางจริยธรรม ยึดมั่นในความถูกต้อง รู้ถูก รู้ผิด รู้ชอบ ชั่ว ดี กล้าปฏิเสธและต่อต้านการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เคารพสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก

รวมทั้งมีคุณลักษณะเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพครูตามที่คุรุสภากำหนด

๕. มาตรฐานผลการเรียนรู้

๕.๑ ด้านคุณธรรม จริยธรรม

๕.๑.๑ รัก ศรัทธาและภูมิใจในวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณและอุดมการณ์ความเป็นครู และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู

๕.๑.๒ มีจิตอาสา จิตสาธารณะ อดทนอดกลั้น มีความเสียสละ รับผิดชอบและซื่อสัตย์ ต่องานที่ได้รับมอบหมายทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ และสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ และเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน

๕.๑.๓ มีค่านิยมและคุณลักษณะเป็นประชาธิปไตย คือ การเคารพสิทธิ และให้เกียรติคนอื่น มีความสามัคคีและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ใช้เหตุผลและปัญญาในการดำเนินชีวิตและการตัดสินใจ

๕.๑.๔ มีความกล้าหาญและแสดงออกทางคุณธรรมจริยธรรม สามารถวินิจฉัย จัดการและคิดแก้ปัญหาทางคุณธรรมจริยธรรมด้วยความถูกต้องเหมาะสมกับสังคม การทำงานและสภาพแวดล้อม โดยอาศัยหลักการ เหตุผลและใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม บรรทัดฐานทางสังคม ความรู้สึกของผู้อื่นและประโยชน์ของสังคมส่วนรวม มีจิตสำนึกในการธำรงความโปร่งใสของสังคมและประเทศชาติ ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และความไม่ถูกต้อง ไม่ใช่ข้อมูลบิดเบือน หรือการลอกเลียนผลงาน

๕.๒ ด้านความรู้

๕.๒.๑ มีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาสาระด้านวิชาชีพของครู อาทิ ค่านิยมของครู คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ จิตวิญญาณครู ปรัชญาความเป็นครู จิตวิทยาสำหรับครู จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้และช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน หลักสูตรและวิทยาการจัดการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการศึกษา และการเรียนรู้ การวัดประเมินการศึกษาและการเรียนรู้ การวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน และภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับครู ทักษะการนิเทศและการสอนงาน ทักษะเทคโนโลยีและดิจิทัล ทักษะการทำงานวิจัยและวัดประเมิน ทักษะการร่วมมือสร้างสรรค์ และทักษะศตวรรษที่ ๒๑ มีความรู้ ความเข้าใจในการบูรณาการความรู้กับการปฏิบัติจริงและการบูรณาการข้ามศาสตร์ อาทิ การบูรณาการการสอน (Technological Pedagogical Content Knowledge: TPCK) การสอนแบบบูรณาการความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี กระบวนการทางวิศวกรรมและคณิตศาสตร์ (Science Technology Engineering and Mathematics Education: STEM Education) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community: PLC) และมีความรู้ในการประยุกต์ใช้

๕.๒.๒ มีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาวิชาที่สอน สามารถวิเคราะห์ความรู้ และเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง สามารถติดตามความก้าวหน้าด้านวิทยาการและนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน โดยมีผลลัพธ์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านความรู้ของแต่ละสาขาวิชาตามเอกสารแนบท้าย

๕.๒.๓ มีความรู้ เข้าใจชีวิต เข้าใจชุมชน เข้าใจโลกและการอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม สามารถเผชิญและเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสามารถนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและพัฒนาดน พัฒนางานและพัฒนาผู้เรียน

๕.๒.๔ มีความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน

๕.๒.๕ ตระหนักรู้ เห็นคุณค่าและความสำคัญของศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาดน พัฒนาผู้เรียน พัฒนางานและพัฒนาชุมชน

๕.๓ ด้านทักษะทางปัญญา

๕.๓.๑ คิด ค้นหา วิเคราะห์ข้อเท็จจริง และประเมินข้อมูล สื่อ สารสนเทศจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายอย่างรู้เท่าทัน เป็นพลเมืองตื่นรู้ มีสำนึกสากล สามารถเผชิญและเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคดิจิทัล เทคโนโลยีข้ามแพลตฟอร์ม (Platform) และโลกอนาคต นำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และวินิจฉัยแก้ปัญหาและพัฒนางานได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความรู้ หลักการทางทฤษฎี ประสบการณ์ ภาวะปฏิบัติ ค่านิยม แนวคิด นโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ บรรทัดฐานทางสังคมและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

๕.๓.๒ สามารถคิดริเริ่มและพัฒนางานอย่างสร้างสรรค์

๕.๓.๓ สร้างและประยุกต์ใช้ความรู้จากการทำวิจัยและสร้างหรือร่วมสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้สร้างหรือร่วมสร้างนวัตกรรม รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้แก่ชุมชนและสังคม

๕.๔ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

๕.๔.๑ เข้าใจและใส่ใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น มีความคิดเชิงบวก มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ และทางสังคม

๕.๔.๒ ทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำงานเป็นทีม เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ผู้ร่วมงาน ผู้ปกครองและคนในชุมชน มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

๕.๔.๓ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ต่อตนเอง ต่อผู้เรียน ต่อผู้ร่วมงาน และต่อส่วนรวม สามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหาตนเอง กลุ่มและระหว่างกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์

๕.๔.๔ มีภาวะผู้นำทางวิชาการและวิชาชีพ มีความเข้มแข็งและกล้าหาญทางจริยธรรม สามารถชี้นำและถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนและสังคมอย่างสร้างสรรค์

๕.๕ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

๕.๕.๑ มีทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติ การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อเข้าใจองค์ความรู้ หรือประเด็นปัญหาทางการศึกษาได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

๕.๕.๒ สื่อสารกับผู้เรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชนและสังคม และผู้เกี่ยวข้องกลุ่มต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยสามารถเลือกใช้การสื่อสารทางวาจา การเขียน หรือการนำเสนอด้วยรูปแบบต่างๆ โดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารหรือนวัตกรรมต่างๆ ที่เหมาะสม

๕.๕.๓ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลหรือความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การทำงาน การประชุม การจัดการและสืบค้นข้อมูลและสารสนเทศ รับและส่งข้อมูลและสารสนเทศโดยใช้ดุลยพินิจที่ดี ในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลและสารสนเทศ อีกทั้งตระหนักถึงการละเมิดลิขสิทธิ์และการลอกเลียนผลงาน

๕.๖ ด้านวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้

๕.๖.๑ สามารถเลือกใช้ปรัชญาตามความเชื่อในการสร้างหลักสูตรรายวิชา การออกแบบ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและเทคโนโลยีการสื่อสาร การวัดและประเมินผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การจัดการเรียนโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน แหล่งการเรียนรู้แบบเปิด ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพบริบทที่ต่างกันของผู้เรียนและพื้นที่

๕.๖.๒ สามารถในการนำความรู้ทางจิตวิทยาไปใช้ในการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ออกแบบกิจกรรม การจัดเนื้อหาสาระ การบริหารจัดการ และกลไกการช่วยเหลือ แก้ไขและส่งเสริมพัฒนา ผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการ ความสนใจ ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่าง บุคคล ทั้งผู้เรียนปกติและผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หรือผู้เรียนที่มีข้อจำกัดทางกาย

๕.๖.๓ จัดกิจกรรมและออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ เรียนรู้ ผ่านการลงมือปฏิบัติและการทำงานในสถานการณ์จริง ส่งเสริมการพัฒนาการคิด การทำงาน การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น โดยบูรณาการการทำงานกับการเรียนรู้และ คุณธรรมจริยธรรม สามารถประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหา และพัฒนา ด้วยความความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัยและรับผิดชอบต่อผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด

๕.๖.๔ สร้างบรรยากาศ และจัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน แหล่งวิทยาการ เทคโนโลยี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถในการประสานงานและ

มคอ.๑

สร้างความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่ออำนวยความสะดวกและร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ มีปัญญารู้คิดและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องให้เต็มตามศักยภาพ

๕.๖.๕ สามารถจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีทักษะศตวรรษที่ ๒๑ เช่น ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการรู้เรื่อง ทักษะการคิด ทักษะชีวิต ทักษะการทำงานแบบร่วมมือ ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ทักษะเทคโนโลยี และการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำทักษะเหล่านี้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนานตนเอง

๖. องค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

คุรุสภา

๗. โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างของหลักสูตร ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะด้าน (วิชาชีพครูและวิชาเอก) และหมวดวิชาเลือกเสรี มีจำนวนหน่วยกิตแต่ละหมวดและหน่วยกิตรวมทั้งหลักสูตร ดังนี้

๑. **หมวดวิชาศึกษาทั่วไป** ให้เรียนไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต

๒. **หมวดวิชาเฉพาะด้าน** ประกอบด้วย ๒ ส่วนคือ

๒.๑ วิชาชีพครู ไม่น้อยกว่า ๓๔ หน่วยกิต

๒.๑.๑ เรียนทั้งภาค ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ไม่น้อยกว่า ๒๒ หน่วยกิต

๒.๑.๒ การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี โดยมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

๒.๒ วิชาเอก และวิชาเอก – โท มีดังนี้

๒.๒.๑ วิชาเอก แบ่งเป็น ๒ แบบ ดังนี้

๑) วิชาเอกเดี่ยว ให้เรียนไม่น้อยกว่า ๔๐ หน่วยกิต และให้ผู้เรียนเลือกเรียนในรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะและศักยภาพความถนัดในวิชาเอกอีก ไม่น้อยกว่า ๒๐ หน่วยกิต รวมกันไม่น้อยกว่า ๖๐ หน่วยกิต

๒) วิชาเอกคู่ ให้เรียนไม่น้อยกว่าวิชาเอกละ ๔๐ หน่วยกิต (รวมแล้วไม่น้อยกว่า ๘๐ หน่วยกิต)

๒.๒.๒ วิชาเอก-โท กำหนดจำนวนหน่วยกิตให้เรียน ดังนี้

๑) วิชาเอก ให้เรียนไม่น้อยกว่า ๔๐ หน่วยกิต

๒) วิชาโท ให้เรียนไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต

๓. **หมวดวิชาเลือกเสรี** ให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรโปรแกรมวิชาเอกเดี่ยว วิชาเอกคู่และวิชาเอก-โท มีดังนี้

๑. โปรแกรมวิชาเอกเดี่ยว หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า ๑๓๐ หน่วยกิต

๒. โปรแกรมวิชาเอกคู่ หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า ๑๕๐ หน่วยกิต

๓. โปรแกรมวิชาเอก-โท หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า ๑๔๐ หน่วยกิต

หมายเหตุ : การจัดการเรียนการสอนวิชาเอกเดี่ยวที่เตรียมผู้จะไปเป็นครูระดับมัธยมศึกษาต้องเรียนวิชาเอกจากคณะที่เปิดสอนสาขาวิชานั้น หรือสอนโดยคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก หรืออย่างน้อยดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการในสาขาวิชานั้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งเชิงเนื้อหาสาระวิชาแก่นิสิต/นักศึกษา และสามารถศึกษาต่อในสาขาวิชาเอกเพื่อเพิ่มพูนคุณวุฒิต่อไป

๘. เนื้อหาสาระสำคัญของสาขาวิชา

การกำหนดเนื้อหาสาระสำคัญของสาขาวิชาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ต้องให้ความสำคัญกับการออกแบบหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยกลุ่มวิชาครู วิชาในสาขาวิชาเอก/โท และมีการออกแบบหลักสูตรที่เน้นภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ผู้รับผิดชอบในการออกแบบสาระของหลักสูตรต้องมีการศึกษาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาครูจากบทเรียนที่ผ่านมาของประเทศและบทเรียนจากประเทศที่มีความก้าวหน้าในการผลิตครู หลักสูตรผลิตครูต้องมีจุดเน้นที่การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ในวิชาเอก/โทที่ทันสมัย และมีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อให้ก้าวทันวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมทั้งมีทักษะการสะท้อนคิด (reflection skills) ที่เป็นสมรรถนะสำคัญในการสร้างประสิทธิผลของการทำงานโดยใช้ชุมชนทางวิชาชีพครูในโลกการทำงานจริง นอกจากการหล่อหลอมจิตวิญญาณความเป็นครู แนวคิดสำคัญในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความยืดหยุ่น ปรับตัว สามารถทำงานได้ในทุกสภาพบริบทของผู้เรียนและพื้นที่ การบริหารจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ จึงต้องอิงการทำงานแบบร่วมมือและความรับผิดชอบร่วมกันของผู้รับผิดชอบหลักสูตรและผู้สอนให้มีมีเอกภาพ และมีเป้าหมายร่วม

๘.๑ กลุ่มวิชาแกนหรือวิชาชีพครูบังคับ

ผลลัพธ์ของการเรียนรู้

ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดปรัชญาศึกษา จิตวิทยาการศึกษา ศาสตร์การสอน ความรู้ตามกรอบ TPCK แนวคิด STEM ความรอบรู้ด้านดิจิทัล ทักษะวิจัย สามารถบูรณาการศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับวิชาชีพครูมาใช้ในการออกแบบหลักสูตรรายวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยี การวัดและประเมินการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับลักษณะธรรมชาติและสภาพบริบทของผู้เรียนที่แตกต่างกัน

กลุ่มวิชาแกนหรือวิชาชีพครูบังคับมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- ๑) ค่านิยม อุดมการณ์ และจิตวิญญาณความเป็นครู คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู
- ๒) ปรัชญาการศึกษา
- ๓) จิตวิทยาสำหรับครูเพื่อจัดการเรียนรู้และช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน
- ๔) หลักสูตรและวิทยาการการจัดการเรียนรู้
- ๕) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการศึกษาและการเรียนรู้
- ๖) การวัดและประเมินการศึกษาและการเรียนรู้
- ๗) การวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- ๘) ภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับครู

๘.๒ การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี

๘.๓ กิจกรรมเสริมความเป็นครู

ให้สถาบันการศึกษากำหนดกิจกรรมเสริมความเป็นครูในแต่ละปี โดยอาจจัดกิจกรรม/ โครงการ เป็นการเฉพาะหรืออาจบริหารจัดการให้บูรณาการกับการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูและเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ปีละไม่น้อยกว่าสองกิจกรรม อาทิ

- ๑) กิจกรรมเสริมสร้างความศรัทธา ความมุ่งมั่นและรักในอาชีพครู
- ๒) กิจกรรมจิตอาสาและ/หรือจิตสาธารณะ/การบำเพ็ญประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม

- ๓) กิจกรรมส่งเสริมความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความเป็นไทย
- ๔) กิจกรรมตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ/หรือศาสตร์พระราชา
- ๕) กิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด
- ๖) กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และเพศศึกษา
- ๗) กิจกรรมส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตย รวมถึงการเลือกตั้ง
- ๘) กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์
- ๙) กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ กีฬาและนันทนาการ
- ๑๐) กิจกรรมทางวิชาการ
- ๑๑) กิจกรรมอื่นๆ ที่สถานศึกษาเห็นสมควร

๘.๔ สาขาวิชาเฉพาะ

สาขาวิชาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ มีหลายกลุ่มสาขาวิชา ซึ่งแต่ละกลุ่มสาขาวิชายังมีสาขาวิชา (วิชาเอก วิชาโท) อีกหลายสาขาวิชามากน้อยเป็นไปตามขอบข่ายของศาสตร์แต่ละกลุ่มสาขาวิชา และหลักสูตรการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับการศึกษาอาชีวศึกษารวมถึงการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสถาบันการศึกษาสามารถจัดทำรายละเอียดหลักสูตรและมาตรฐานผลการเรียนรู้ ตลอดจนจัดการศึกษาเป็นสาขาวิชา (วิชาเอก วิชาโท) ได้อย่างอิสระ สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ใน มคอ.๑ ตามบริบทและศักยภาพของสถาบัน รายละเอียดสาขาวิชา ตัวอย่างสาขาวิชาและตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้สาขาวิชา ดูที่เอกสารแนบท้าย มคอ.๑ สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี)

๘.๕ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง หมวดวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้ความรอบรู้ อย่างกว้างขวาง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง พัฒนานตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก

ในการจัดการศึกษาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้ดำเนินการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๙.๑ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต

๙. กลยุทธ์การสอนและการประเมินผลการเรียนรู้

๙.๑ กลยุทธ์การสอน เป็นกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ การถ่ายทอดความรู้ การสร้างแรงบันดาลใจ และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ โดยใช้ศาสตร์การสอน รวมถึงการใช้เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ และสื่อเทคโนโลยี และรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสาระวิชาและผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ ข้ามวัฒนธรรม และนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการศาสตร์การสอน ความรู้ เนื้อหาสาระ และเทคโนโลยี ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิทั้ง ๖ ด้านคือ ๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ๒) ด้านความรู้ ๓) ด้านทักษะทางปัญญา ๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี และ ๖) ด้านวิสัยทัศน์การจัดการเรียนรู้ อาทิ

- (๑) การเรียนรู้จากกรณีศึกษา
- (๒) การเรียนรู้จากกระบวนการกระจำค่ายนิยม
- (๓) การเรียนรู้โดยบูรณาการการปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษา
- (๔) การบรรยายเชิงปฏิสัมพันธ์
- (๕) การเรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๖) การเรียนรู้โดยใช้การสืบสอบ
- (๗) การเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีสร้างนิยาม (Constructivism)
- (๘) การเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล
- (๙) การเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน
- (๑๐) การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์/ปรากฏการณ์/ฉากทัศน์เป็นพื้นฐาน
- (๑๑) การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน
- (๑๒) การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน
- (๑๓) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
- (๑๔) การเรียนรู้เชิงผลผลิตภาพ
- (๑๕) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
- (๑๖) การเรียนรู้โดยวิธีโสเครติส
- (๑๗) Team-based Learning
- (๑๘) Workplace-based Learning
- (๑๙) MOOC (Massive Open Online Course)

๔.๒ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ การออกแบบวิธีการวัดและประเมินโดยใช้แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง วิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรม และบริบทรายวิชา มีเป้าหมายของการวัดและประเมินเพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน การเรียนการสอน และการตัดสินผลการเรียน ใช้การวัดและประเมินเป็นกลไกหรือเครื่องมือที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองเป็น ทำให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง และมีข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงพัฒนาด้านวิชาการและวิชาชีพ และทำให้ผู้เกี่ยวข้องในหลักสูตรมีข้อมูลสารสนเทศในการเตรียมความพร้อมและส่งเสริมพัฒนาให้ผู้เรียนในการประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา โดยมีกลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิทั้ง ๖ ด้านคือ ๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ๒) ด้านความรู้ ๓) ด้านทักษะทางปัญญา ๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี และ ๖) ด้านวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ อาทิ

- (๑) การสังเกต เช่น พฤติกรรมการเรียน การทำงานตามสภาพจริง การปฏิบัติตามสภาพจริง หรือหรือในห้องปฏิบัติการ การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู ฯลฯ
- (๒) การประเมินโดยเพื่อน พ่อแม่ผู้ปกครอง
- (๓) การประเมินกรณีศึกษา
- (๔) การใช้แบบวัดทางจิตวิทยา เช่น แบบวัดคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม อุดมการณ์ จิตวิญญาณ ความเป็นครู ทักษะการเรียนรู้ ความรอบรู้ด้านต่างๆ ทักษะดิจิทัล ฯลฯ

มคอ.๑

- (๕) การทดสอบความรู้ เช่น การทดสอบความรู้ในเนื้อหารายวิชาที่เน้นทฤษฎี
- (๖) การวัดผลภาคปฏิบัติ/ทักษะการปฏิบัติ เช่น การนำเสนองาน โครงการ รายงานการศึกษา ค้นคว้า การวิจัยในชั้นเรียน การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ฯลฯ
- (๗) การวิเคราะห์แบบวิภาษวิธี

๑๐. การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้

ให้มีการทวนสอบผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและรายวิชา

๑๐.๑ มีคณะกรรมการตรวจสอบรายละเอียดของรายวิชา รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม และกิจกรรมเสริมความเป็นครูตลอดหลักสูตร รวมทั้งการกำกับให้สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ของหลักสูตร

๑๐.๒ มีการทวนสอบผลการเรียนรู้ของรายวิชา

๑๐.๓ สถานศึกษาที่รับนิสิต/นักศึกษาไปปฏิบัติการสอนในสาขาวิชาเฉพาะด้านหรือวิชาเอก มีการประเมินนิสิต/นักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ และสถาบันควรมีการทวนสอบการประเมินผลการปฏิบัติการสอนของแต่ละสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขตามที่คุรุสภากำหนด

๑๑. คุณสมบัติผู้เข้าศึกษา การเทียบโอนผลการเรียนรู้ ระบบและกลไกการผลิต

๑๑.๑ ผู้เข้าศึกษาต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า มีค่านิยมเจตคติที่ดีและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับวิชาชีพครู สอบผ่านข้อสอบวัดคุณลักษณะความเป็นครู และผ่านเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและ/หรือเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับการคัดเลือกซึ่งสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้กำหนด

๑๑.๒ การเทียบโอนผลการเรียนรู้

การเทียบโอนผลการเรียนรู้ในสาขาวิชาในสถาบันและระหว่างสถาบันสามารถกระทำได้ โดยให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ และข้อแนะนำเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีในการเทียบโอนผลการเรียน ระดับปริญญาตามประกาศ/ข้อบังคับ/ระเบียบที่เกี่ยวข้องของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามข้อบังคับของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา

๑๑.๓ มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง

๑๒. คณาจารย์และบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน

๑๒.๑ **คุณวุฒิของคณาจารย์** คุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์พิเศษให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่มีผลใช้บังคับในปัจจุบัน

นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่ครูยังจะต้องมีคุณสมบัติเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

๑) ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการศึกษาอย่างน้อยระดับใดระดับหนึ่ง คือ ปริญญาตรี ประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโท ปริญญาเอก หรือต้องผ่านการอบรมและผ่านการประเมินศาสตร์วิชาชีพครูตามที่กำหนด ได้แก่ คุณธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู ความรู้และทักษะด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการและการแนะแนว สื่อเทคโนโลยีและการวัดและประเมินเพื่อการจัดการเรียนรู้ ความรู้ตามกรอบ TPACK แนวคิด STEM กระบวนการ PLC ทักษะการนิเทศและการสอนงาน ทักษะทางเทคโนโลยี และสื่อดิจิทัล ทักษะการทำงานวิจัยและวัดประเมิน ทักษะการร่วมมือสร้างสรรค์ รวมแล้วไม่น้อยกว่า ๖๐ ชั่วโมง และ

มคอ.๑

๒) มีประสบการณ์การสอนระดับอุดมศึกษาไม่น้อยกว่า ๑ ปี และกรณีที่ผู้สอนมีประสบการณ์น้อยกว่า ๑ ปี ให้มีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของรายวิชาโดยมีการสอนร่วมกับผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ ๓ ปีขึ้นไป และ

๓) ผู้สอนที่รับผิดชอบรายวิชา จะต้องมีความรู้ตรงหรือสัมพันธ์กับรายวิชาที่สอนและมีผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือสัมพันธ์กับรายวิชาที่สอน เช่น ตำรา หนังสือ งานวิจัย นวัตกรรม ผลงานสร้างสรรค์ อย่างน้อย ๑ ชิ้นงาน ที่มีการเผยแพร่ลักษณะใดลักษณะหนึ่ง กรณียกข้อยกเว้นอย่างน้อย ๓ บทความภายใน ๕ ปีย้อนหลัง และ

๔) มีประสบการณ์การสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและ/หรืออาชีวศึกษาอย่างน้อย ๑ ปี กรณีที่ยังไม่มีประสบการณ์การสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและ/หรืออาชีวศึกษาจะต้องมีประสบการณ์การสอนอย่างน้อย ๑ ปี ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและ/หรืออาชีวศึกษาภายใน ๓ ปีการศึกษา ทั้งนี้ให้นับรวมการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในระหว่างการศึกษาด้วย

หมายเหตุ กรณีผู้สอนวิชาชีพครูที่ปฏิบัติการสอนมาก่อน มคอ. ๑ นี้ใช้บังคับ ให้ยกเว้นเกณฑ์คุณสมบัติผู้สอนวิชาชีพครูข้อ ๒ – ๔

๑๒.๒ **บุคลากรสนับสนุน** สถาบันควรมีบุคลากรสนับสนุนที่มีคุณสมบัติและมีความรู้ความสามารถทักษะด้านต่างๆ ที่เหมาะสมกับความจำเป็นและความต้องการของการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ

๑๓. แนวทางการพัฒนาคณาจารย์

๑๓.๑ คณาจารย์ใหม่

๑) การปฐมนิเทศ

๒) การฝึกอบรมคณาจารย์ใหม่ที่ไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูด้านศาสตร์วิชาชีพครู การจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล

๓) การพัฒนาด้านการวิจัย ควรมีการจัดเงินทุนสำหรับนักวิจัยหน้าใหม่เพื่อผลิตผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ หรือการเข้าร่วมเป็นคณะผู้วิจัยร่วมกับนักวิจัยอาวุโส

๔) การจัดให้เป็นผู้สอนร่วมกับอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในรายวิชาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับ คุณสมบัติและการแต่งตั้งอาจารย์ที่เลี้ยงเพื่อให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานทางวิชาการ

๑๓.๒ คณาจารย์ประจำการ

๑) การพัฒนาการเรียนการสอน เช่น การอบรมความรู้จากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก รวมทั้งการประชุมสัมมนาวิชาการต่างๆ ศึกษาดูงานทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน

๒) การพัฒนาด้านวิชาการ ส่งเสริมการจัดทำผลงานเพื่อพัฒนาเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ส่งเสริมให้คณาจารย์ไปศึกษาต่อ

๓) การพัฒนาด้านการวิจัยและสร้างนวัตกรรม การจัดเงินทุนเพื่อผลิตผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพเพื่อให้มีผลงานตีพิมพ์ในระดับชาติและนานาชาติ

๔) การพัฒนาทักษะทางภาษาไทย ภาษาอังกฤษ/ภาษาต่างประเทศ

๑๔. สถาบันผลิตและพัฒนาครู ทรัพยากรการเรียนรู้ การเรียนการสอน และการจัดการ

๑๔.๑ สถาบันผลิตและพัฒนาครูหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีบทบาทหน้าที่หลักในการผลิตครู ต้องมีความพร้อมและมีความเชี่ยวชาญในการผลิตครู

๑๔.๒ หน่วยงานที่เป็นสถาบันการผลิตและพัฒนาครูต้องกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ มีแผนกลยุทธ์และมีบทบาท หน้าที่โดยตรงในการผลิตและพัฒนาครูเป็นภารกิจหลัก

๑๔.๓ กรณีมีหน่วยงานอื่นที่ไม่ได้ทำหน้าที่โดยตรงในการผลิตและพัฒนาครูเป็นภารกิจหลัก เปิดสอน หลักสูตรสาขาวิชาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาก่อนที่ มคอ.๑ ฉบับนี้ประกาศใช้ให้ สามารถดำเนินการต่อไปได้ โดยให้สถาบันผลิตและพัฒนาครูที่มีหน้าที่โดยตรงในการผลิตและพัฒนาครู เป็นภารกิจหลักเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนรายวิชาชีพครู

๑๔.๔ สถาบันผลิตและพัฒนาครูต้องมีทรัพยากรเพียงพอและทันสมัย เพื่อให้การจัดการเรียนการสอน มีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์และ ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนี้

๑) ห้องเรียนที่มีสื่อการเรียนการสอนเหมาะสม ทันสมัย ได้แก่ คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ ในการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

๒) ห้องปฏิบัติการ อาทิ ห้องปฏิบัติการสอนจุลภาค (Micro-Teaching) ห้องปฏิบัติการผลิต สื่อการสอน ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการภาษา ห้องปฏิบัติการดนตรีและนาฏศิลป์ ห้องปฏิบัติการศิลปะ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ รวมทั้งห้องปฏิบัติการอื่นๆ ที่จำเป็นตามหลักสูตรวิชาเอก ที่เปิดสอน

๓) การเรียนการสอนและการนิเทศแบบออนไลน์และออฟไลน์

๔) ห้องสมุด ที่ประกอบไปด้วยสื่อต่างๆ เช่น ตำราเรียน หนังสือ วารสาร โสตทัศนวัสดุ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิทยานิพนธ์ ฐานข้อมูลข่าวสารการศึกษา ฐานข้อมูลวารสารทางการศึกษา เป็นต้น โดยสื่อต่างๆ มีความทันสมัย มีจำนวนเพียงพอตามวิชาเอกที่เปิดสอน

๕) มีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดและเป็นระบบระหว่างหน่วยงานที่เป็นสถาบันผลิตและพัฒนา ครูกับสถานศึกษาที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพและปฏิบัติการสอนโดยมีอาจารย์นิเทศ ครูพี่เลี้ยงและ/หรือ ผู้สอนงานที่มีคุณภาพ เป็นสถานศึกษาที่มีมาตรฐานและมีคุณภาพในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและปฏิบัติการ สอนให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพครูโดยร่วมมือกันบูรณาการความรู้และเนื้อหาสาระกับประสบการณ์ การทำงานในสถานศึกษา (Work Integrated Learning: WIL) อย่างหลากหลาย

๖) มีและจัดแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และปราชญ์ชาวบ้าน

๗) ทรัพยากรอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

๑๔.๕ สถาบันผลิตและพัฒนาครูมีกลไก ระบบการผลิต การคัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพ ครู/อาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู และมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของ ผู้ประกอบวิชาชีพครู/อาจารย์

๑๕. การประกันคุณภาพและการประเมินคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

การประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษา ต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษา ที่สอดคล้องกับกฎกระทรวงและประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีระบบการประกันคุณภาพ ๓ ระดับ คือ ระดับสถาบันการศึกษา ระดับหน่วยงาน และระดับหลักสูตร ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการอุดมศึกษาและ มาตรฐานวิชาชีพครู โดยให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพหลักสูตร การประกันผลลัพธ์ด้านผู้เรียน

การประกันคุณภาพอาจารย์ การประกันคุณภาพการจัดการเรียนรู้ สื่อ ทรัพยากร และการประกันคุณภาพสถานศึกษาที่เป็นหน่วยปฏิบัติการสอนของผู้เรียน

ทั้งนี้ ให้แต่ละหลักสูตรมีอิสระในการกำหนดตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิที่ใช้ในการติดตาม ประเมินและรายงานคุณภาพของหลักสูตรในแต่ละปีซึ่งระบุไว้ในหมวด ๑-๖ ของแต่ละหลักสูตรตามบริบทและวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิต โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาสถาบันหรืออาจใช้ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดเป็นตัวอย่าง

สถาบันสามารถกำหนดตัวบ่งชี้เพิ่มเติมตามจุดเน้นได้ และมีการประเมินผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ต้องมีผลการดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายตัวบ่งชี้ทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ต่อเนื่อง ๒ ปีการศึกษาเพื่อติดตามการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติต่อไป

เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษแก่ผู้เรียน ให้สถาบันกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของทักษะภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา และบริบทของสถาบัน รวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของการใช้ครูของประเทศ

ให้สถาบันจัดทำแผนระยะสั้นและระยะยาวในการยกระดับคุณภาพภาษาอังกฤษของผู้เรียนให้ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่สถาบันกำหนด และกำหนดอัตราส่วนร้อยละของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาซึ่งมีทักษะภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่แต่ละหลักสูตรกำหนด เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล หากผลการประเมินความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนพบว่าอัตราส่วนร้อยละของผู้เรียนมีทักษะภาษาอังกฤษต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่สถาบันกำหนด ให้สถาบันรายงานกระบวนการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนตามแนวทางที่เหมาะสม

ในปีที่ ๕ ของวงรอบการใช้หลักสูตร ให้สถาบัน/หลักสูตรทบทวนการปรับเกณฑ์ขั้นต่ำของภาษาอังกฤษให้สูงขึ้นกว่าเดิม และ**ควรเป็นเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำตามนโยบายของรัฐบาล** รวมทั้งกำหนดอัตราส่วนร้อยละของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาซึ่งมีทักษะภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำตามที่**หลักสูตรกำหนด** เพื่อใช้ในการกำกับ ติดตาม และส่งเสริมให้บัณฑิตที่ประกอบวิชาชีพครูมีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ในการปฏิบัติงานจริง

ให้สถาบันกำหนดเป้าหมายระยะยาว โดยระบุระยะเวลา (จำนวนปี) ที่ผู้สำเร็จการศึกษาทุกคนมีทักษะภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำตามนโยบายของรัฐบาล

๑๖. การนำมาตรฐานคุณวุฒิสาขาสู่การปฏิบัติ

การจัดการศึกษาให้ผู้เรียนที่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ควรให้ความสำคัญกับการกำหนดปรัชญาการศึกษาที่เป็นฐานการจัดการเรียนรู้ เช่น ปรัชญาการศึกษาแบบพัฒนาการนิยม (progressivism) แบบปฏิรูปนิยม (re-constructionism) และอัตถิภาวนิยม (existentialism) ซึ่งต้องเหมาะสมกับคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนาตัวอย่างแนวคิดปรัชญาสำหรับการจัดการศึกษา มีดังนี้

๑๖.๑ การจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร (Program Specifications)

๑) สถาบันอุดมศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร อย่างน้อย ๕ คน ซึ่งประกอบด้วยคณาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย ๒ คน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกอย่างน้อย ๒ คน ผู้แทนองค์กรวิชาชีพร่วมเป็นกรรมการด้วยอย่างน้อย ๑ คน เพื่อดำเนินการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิ โดยมีหัวข้อของหลักสูตรอย่างน้อยตามที่กำหนดไว้ในแบบ มคอ. ๒ (รายละเอียดของหลักสูตร)

มคอ.๑

๒) การพัฒนาหลักสูตร ตามข้อ ๑) นั้น ในหัวข้อผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง นอกจากมาตรฐาน ผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิ นั้นแล้ว สถาบันฯ อาจเพิ่มเติมผลการเรียนรู้ซึ่งสถาบันฯ ต้องการ ให้บัณฑิตสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ มีคุณลักษณะเด่นหรือพิเศษกว่าบัณฑิตระดับคุณวุฒิเดียวกันของ สถาบันฯ อื่นๆ เพื่อให้เป็นไปตามปรัชญาและปณิธานของสถาบันฯ และเป็นที่สนใจของบุคคลที่จะเลือกเรียน หลักสูตรของสถาบันฯ หรือผู้ใช้บัณฑิตสนใจที่จะรับบัณฑิตเข้าทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา โดยให้แสดงแผนที่ การกระจายความรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) เพื่อให้เห็นว่า แต่ละรายวิชาในหลักสูตรมีความรับผิดชอบหลักหรือความรับผิดชอบรองต่อมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านใด ทั้งนี้ ต้องจัดให้มีการวิพากษ์หลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

๑๖.๒ การจัดทำรายละเอียดของรายวิชา (Course Specification) และรายละเอียดของ ประสบการณ์ ภาคนาม (Field Experience Specification)

สถาบันอุดมศึกษาต้องมอบหมายให้คณาจารย์ผู้สอนรับผิดชอบในการจัดทำรายละเอียดของ รายวิชาทุกรายวิชาในหลักสูตร และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคนาม โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตาม มคอ.๓ รายละเอียดของรายวิชา และ มคอ.๔ รายละเอียดของประสบการณ์ภาคนาม

๑๖.๓ การขออนุมัติหลักสูตรต่อสภาสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอสภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติหลักสูตร ซึ่งได้จัดทำอย่างถูกต้อง สมบูรณ์แล้วก่อนเปิดสอน โดยสภาสถาบันฯ ควรกำหนดระบบและกลไกของการจัดทำและอนุมัติรายละเอียด ของหลักสูตร รายละเอียดของรายวิชาและรายละเอียดประสบการณ์ภาคนามหรือฝึกงานให้ชัดเจน

๑๖.๔ การเสนอหลักสูตรต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอหลักสูตรซึ่งสภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติให้เปิดสอนแล้ว ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบภายใน ๓๐ วัน นับแต่สภาสถาบันฯ อนุมัติ

๑๖.๕ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

๑) สถาบันอุดมศึกษาต้องพัฒนาอาจารย์ทั้งด้านวิชาการ ทักษะภาษาทั้งภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษ และวิธีการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ของบัณฑิตอย่างน้อยตามที่รอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติกำหนดอย่างต่อเนื่อง โดยมีการประกาศหลักเกณฑ์การพัฒนาอาจารย์ อย่างชัดเจน

๒) สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดสรรทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนและการวิจัยให้เพียงพอ ที่จะจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ รวมทั้งอาจประสานกับสถาบันอุดมศึกษาและ/หรือหน่วยงานอื่นเพื่อให้ ทรัพยากรร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

๓) สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ของนิสิต/นักศึกษาที่ครอบคลุม มาตรฐานการเรียนรู้ในทุกๆ ด้านตามที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตรนั้นๆ

๔) สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดทำแผนระยะสั้นและระยะยาวในการส่งเสริมพัฒนาทักษะ ภาษาไทยและอังกฤษของผู้สอนและผู้เรียนที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และเพื่อใช้ในการกำกับ ติดตาม ประเมิน และส่งเสริมอาจารย์และนิสิต/นักศึกษาให้สามารถสื่อสารได้ในโลก ปัจจุบันและอนาคต

๕) สำหรับการจัดการเรียนการสอนในวิชาเอกเดี่ยว ให้หลักสูตรจัดทำรายวิชาบังคับสำหรับ กลุ่มวิชาเอกจำนวน ๔๐ หน่วยกิต และจัดทำกลุ่มรายวิชาให้ผู้เรียนเลือกเรียนหรือให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียน ได้อย่างอิสระทั้งจากในหน่วยงาน ในสถาบันหรือนอกสถาบันตามความสนใจ อีกจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐ หน่วยกิต

ทั้งนี้ การเลือกเรียนรายวิชาเลือกต้องผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เพื่อให้รายวิชาที่เลือกเรียนช่วยเสริมสร้างสมรรถนะและศักยภาพความลุ่มลึกในวิชาเอกอย่างแท้จริง

๖) ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันอุดมศึกษาควรให้นิสิต/นักศึกษา ได้มีโอกาสฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ระยะแรกๆที่เข้ามาศึกษาเพื่อให้รู้จักวิชาชีพ และสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู และเพิ่มระดับความเข้มข้นของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้มากขึ้นตามลำดับจนถึงปีสุดท้าย ควรจัดประสบการณ์ฝึกปฏิบัติงานในหน้าที่ครูในสถานศึกษาตลอดภาคการศึกษา โดยเฉพาะแต่ประสบการณ์ด้านการสอนเท่านั้น ทั้งนี้ สถาบันควรมีความร่วมมือกับสถานศึกษาที่เป็นหน่วยปฏิบัติการสอนทำแผนการปฏิบัติการสอนของนิสิต/นักศึกษา เพื่อที่บัณฑิตครูจะสามารถทำหน้าที่ครูได้ทันทีเมื่อเข้าไปประกอบอาชีพครูในสถานศึกษา

๑๖.๖ การจัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (Course Report) รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (Field Experience Report) และรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (Program Report)

๑) เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนของแต่ละภาคการศึกษา/ปีการศึกษา และประสบการณ์ภาคสนามในแต่ละภาคการศึกษา ให้ผู้สอนแต่ละรายวิชาจัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชาที่สอน การประเมินผล และการทวนสอบผลการเรียนรู้ในรายวิชาที่ตนรับผิดชอบพร้อมปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรประมวล/วิเคราะห์ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานและจัดทำรายงานประจำภาคการศึกษาของแต่ละภาคการศึกษา โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตาม มคอ.๕ (รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา) และรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนามตาม มคอ.๖ และเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา ให้จัดทำรายงานในภาพรวมประจำปีการศึกษา เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์การสอน กลยุทธ์การประเมินผลและแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นและหากจำเป็นจะต้องปรับปรุงหลักสูตรหรือการจัดการเรียนการสอนก็สามารถทำได้ โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตาม มคอ.๗ (รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร)

๒) การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย โดยมีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะๆ อย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร

๑๗. การเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งบันทึกในฐานข้อมูลหลักสูตรเพื่อการเผยแพร่ (Thai Qualifications Register : TQR)

การเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ให้เป็นไปตามการกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และที่แก้ไขเพิ่มเติม

เอกสารแนบท้าย มคอ.๑

เอกสารแนบท้าย มคอ.๑ สาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี)

กลุ่มสาขาวิชา ตัวอย่างสาขาวิชาและตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้สาขาวิชา

สาขาวิชาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มีหลายกลุ่มสาขาวิชา ซึ่งแต่ละกลุ่มสาขาวิชายังมีสาขาวิชา (วิชาเอก วิชาโท) อีกหลายสาขาวิชามากน้อยเป็นไปตามขอบข่ายของศาสตร์แต่ละกลุ่มสาขาวิชาและหลักสูตร การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับการศึกษาอาชีวศึกษารวมถึงการศึกษาบนอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย ซึ่งสถาบันการศึกษาสามารถจัดทำรายละเอียดหลักสูตรและมาตรฐานผลการเรียนรู้ ตลอดจน จัดการศึกษาเป็นสาขาวิชา(วิชาเอก วิชาโท)ได้อย่างอิสระ สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ใน มคอ.๑ ตามบริบทและศักยภาพของสถาบัน กลุ่มสาขาวิชาต่างๆ มีดังต่อไปนี้

กลุ่มสาขาวิชาต่างๆ มีดังนี้

๑. กลุ่มสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
๒. กลุ่มสาขาวิชาการประถมศึกษา
๓. กลุ่มสาขาวิชาภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
๔. กลุ่มสาขาวิชาคณิตศาสตร์
๕. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๖. กลุ่มสาขาวิชาสังคมศึกษา
๗. กลุ่มสาขาวิชาสุขศึกษา พลศึกษา และนันทนาการ
๘. กลุ่มสาขาวิชาศิลปศึกษา ดนตรีศึกษาและนาฏศิลป์ศึกษา
๙. กลุ่มสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
๑๐. กลุ่มสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
๑๑. กลุ่มสาขาวิชาการวัดและประเมินทางการศึกษา
๑๒. กลุ่มสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
๑๓. กลุ่มสาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาเพื่อชุมชน
๑๔. กลุ่มสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศึกษา
๑๕. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาการอาชีพ
๑๖. กลุ่มสาขาวิชาอื่นๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายหลัง

ตัวอย่างสาขาวิชาและตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้สาขาวิชา ดังนี้

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้และตัวอย่างสาขาวิชา/ข้อเสนอสาระความรู้กลุ่มสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิด ปรัชญาการศึกษาและจิตวิทยาเพื่อพัฒนาเด็กเล็ก การจัด ประสพการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การวิจัยและ พัฒนานวัตกรรม รวมทั้งสื่อเทคโนโลยีและการวัดประเมินผลเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โภชนาการและ การจัดการโภชนาการสำหรับเด็ก ความร่วมมือกับครอบครัว ชุมชนและผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการรอบด้าน และสมดุล สนใจเรียนรู้และกำกับตัวเองให้ทำสิ่งต่างๆ ที่เหมาะสมตามช่วงวัยได้สำเร็จ

ตัวอย่างสาขาวิชา

• สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิ

- ๑) ปรัชญา ทฤษฎี หลักการการศึกษาปฐมวัย
- ๒) จิตวิทยาเด็กปฐมวัย จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- ๓) การพัฒนาหลักสูตรและวิทยาการการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กเล็ก
- ๔) การพัฒนาความคิดสำหรับเด็กปฐมวัย
- ๕) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาร่างกาย อารมณ์และสังคม การจัดระบบนิเวศน์ของการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- ๖) โภชนาการและการจัดโภชนาการสำหรับเด็ก
- ๗) การจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ การศึกษาพิเศษสำหรับเด็กปฐมวัย
- ๘) เทคโนโลยีและการวัดและประเมินผลสำหรับเด็กปฐมวัย และเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการศึกษาปฐมวัย
- ๙) งานวิจัยและนวัตกรรมทางเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
- ๑๐) ความร่วมมือกับครอบครัว ชุมชน และสังคมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- ๑๑) การบริหาร การนิเทศและการประกันคุณภาพการศึกษาการศึกษาปฐมวัย

๒. ผลลัพธ์การเรียนรู้และตัวอย่างสาขาวิชา/ข้อเสนอสาระความรู้กลุ่มสาขาวิชาการประถมศึกษา

ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญา แนวคิด ทฤษฎีการประถมศึกษา พัฒนาการเรียนรู้ของเด็กวัยประถมศึกษา มีความรู้พื้นฐานสำหรับการสอนเด็กวัยประถมศึกษาและสามารถบูรณาการการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนประถมศึกษาค้นพบศักยภาพของตนเองและเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนระดับประถมศึกษาให้รักและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ การทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะสมรรถนะทางภาษา การคำนวณ เทคโนโลยีดิจิทัล ความคิดสร้างสรรค์ ภาษาอังกฤษและการสื่อสาร เป็นผู้มีเหตุผล มีนิสัยและสุขภาพที่ดี แยกแยะผิดถูก ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของตนโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม มีจิตอาสา รักท้องถิ่นและประเทศ มีสุนทรียภาพในความงามรอบตัว มีความสามารถในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และแก้ปัญหาผู้เรียนระดับประถมศึกษา รวมทั้งทำวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนระดับประถมศึกษาให้สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม

ตัวอย่างสาขาวิชา

• สาขาวิชาการประถมศึกษา

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิ

- ๑) ปรัชญา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี การประถมศึกษา และการศึกษาเด็ก
- ๒) พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยประถมศึกษาและการวิเคราะห์ผู้เรียน
- ๓) ภาษาไทยสำหรับครู
- ๔) ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับครู
- ๕) คณิตศาสตร์สำหรับครูประถมศึกษา

เอกสารแนบท้าย มคอ.๑

- ๖) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำหรับครูประถมศึกษา
- ๗) สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ และภูมิปัญญาไทยสำหรับครูประถมศึกษา
- ๘) ศิลปะ ดนตรี กีฬา และกิจกรรมเข้าจังหวะสำหรับครูประถมศึกษา
- ๙) การศึกษาพิเศษสำหรับเด็ก
- ๑๐) หลักสูตรและวิทยาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กระดับประถมศึกษา
- ๑๑) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาค่านิยมและคุณธรรม จริยธรรม
- ๑๒) การจัดประสบการณ์เรียนรู้เพื่อพัฒนาการรู้หนังสือสำหรับผู้เริ่มเรียน
- ๑๓) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษา (การฟัง พูด อ่านและเขียน)
- ๑๔) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและสเต็มศึกษา (การจัดการประสบการณ์เรียนรู้เพื่อพัฒนา ด้านตัวเลข คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี)
- ๑๕) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะสังคมและประสบการณ์ชีวิต
- ๑๖) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุขภาพ ร่างกาย ดนตรี กีฬาและศิลปะ และวัฒนธรรม
- ๑๗) ละคร วรรณกรรมและการสร้างสรรค์วรรณกรรมสำหรับเด็ก
- ๑๘) สื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ ระดับประถมศึกษา
- ๑๙) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองในการพัฒนาเด็ก

๓. ผลลัพธ์การเรียนรู้และตัวอย่างสาขาวิชา/ข้อเสนอสาระความรู้กลุ่มสาขาวิชาภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

ตัวอย่างสาขาวิชา

• สาขาวิชาภาษาไทย

ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้เรียนมีความรู้และทักษะทางภาษาไทย สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความรู้ความเข้าใจ โครงสร้างภาษาไทยและเลือกใช้วิธี/รูปแบบการสอนภาษาแบบต่างๆ ที่เน้นทักษะสัมพันธ์และวรรณคดี/ วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อพัฒนาการรู้หนังสือและวิจารณ์งานในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนได้ การผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาพัฒนาผู้เรียน และการประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย สามารถทำวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทย และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรมทางภาษาไทย

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิ

๑) หลักภาษา

- (๑.๑) ลักษณะและโครงสร้างของภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์
- (๑.๒) ระบบเสียง ระบบคำ ประโยค
- (๑.๓) อรรถศาสตร์
- (๑.๔) ฉันทลักษณ์
- (๑.๕) ลักษณะโครงสร้างของภาษาต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย เช่น ภาษาบาลี สันสกฤต เขมร ฯลฯ
- (๑.๖) วิวัฒนาการภาษาไทย

เอกสารแนบท้าย มคอ.๑

๒) วรรณคดี วรรณกรรมและวัฒนธรรมไทย

- (๒.๑) วรรณคดีไทยสมัยต่างๆ วรรณกรรมปัจจุบัน วรรณกรรมท้องถิ่น วรรณกรรมทางการศึกษา วรรณกรรมทางศาสนา บทละครไทย ฯลฯ
- (๒.๒) วิถีชีวิตไทย คุณธรรม จริยธรรม ความเชื่อ ภูมิปัญญาไทย วัฒนธรรมกับภาษา และวรรณคดี

๓) ทักษะการใช้ภาษา

- (๓.๑) หลักเกณฑ์และลักษณะการใช้ภาษาไทย ปัญหา และการแก้ปัญหาการใช้ภาษาไทย
- (๓.๒) ทักษะ ศิลปะและวัฒนธรรมในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน
- (๓.๓) พลังภาษา (ศิลปะการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ) เช่น การพูดในโอกาสต่างๆ การใช้ภาษาโน้มน้าวใจ การพูดเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ ฯลฯ
- (๓.๔) ร้อยแก้วและร้อยกรองเพื่อสร้างสุนทรีย์ภาพทางภาษา
- (๓.๕) การเขียนเรียงความ บทความ ย่อความ การแต่งคำประพันธ์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ การเขียนเชิงวิชาการ การเขียนหนังสือราชการ
- (๓.๖) ทักษะการคิดและการใช้ภาษาอย่างมีวิจารณญาณ การใช้ภาษาในชีวิตประจำวันและทักษะการใช้ภาษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
- (๓.๗) การใช้ภาษาเพื่อวิชาการและวิชาชีพ

๔) ทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

- (๔.๑) การจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทย
- (๔.๒) การจัดการเรียนรู้ทักษะการใช้ภาษาไทย
- (๔.๓) การจัดการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมไทย

● สาขาวิชาภาษาต่างประเทศ

ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานทางภาษาศาสตร์ มีทักษะทางภาษา วัฒนธรรม วรรณคดี การแปลภาษาต่างประเทศสามารถออกแบบและจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โดยใช้ความรู้ความเข้าใจโครงสร้างภาษาต่างประเทศและเลือกใช้วิธี/รูปแบบการสอนภาษาแบบต่าง ๆ ที่เน้นทักษะสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาการรู้หนังสือและวิจารณญาณในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนได้ การผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาพัฒนาผู้เรียนและการประเมินผลการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สามารถทำวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรมทางภาษาต่างประเทศ

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิ

๑) ทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

- (๑.๑) การจัดการเรียนรู้หลักภาษาต่างประเทศ
- (๑.๒) การจัดการเรียนรู้ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ
- (๑.๓) การจัดการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมต่างประเทศ

- ๒) ภาษาศาสตร์เพื่อการสอนภาษาต่างประเทศ
 - (๒.๑) แนวคิดพื้นฐานทางภาษาศาสตร์ ได้แก่ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษา (Language) โดยเฉพาะคุณสมบัติของภาษา วัจนภาษา ระบบหน่วยเสียง (Phonological System) ระบบหน่วยคำ (Morphological System) วากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ (Syntactic and Semantic System)
 - (๒.๒) แนวคิดพื้นฐานทางภาษาศาสตร์ประยุกต์
 - (๒.๓) พื้นฐานการศึกษาภาษาต่างประเทศด้วยวิธีการทางภาษาศาสตร์
- ๓) วัฒนธรรม
 - (๓.๑) วัฒนธรรมของภาษาเป้าหมาย (Target Culture)
 - (๓.๒) วัฒนธรรมไทย (Thai Culture)
 - (๓.๓) วัฒนธรรมนานาชาติ (International Culture)
- ๔) วรรณคดี
 - (๔.๑) วรรณคดีภาษาต่างประเทศเบื้องต้นในยุคสมัยต่างๆ จนถึงร่วมสมัย
 - (๔.๒) องค์ประกอบของวรรณศิลป์ ร้อยแก้ว ร้อยกรองภาษาต่างประเทศ
- ๕) การแปลภาษาต่างประเทศ

๔. ผลลัพธ์การเรียนรู้และตัวอย่างสาขาวิชา/ข้อเสนอสาระความรู้กลุ่มสาขาวิชาคณิตศาสตร์

ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาสาระคณิตศาสตร์และโครงสร้างนามธรรม ที่ถูกกำหนดขึ้นผ่านทางกลุ่มของสิ่งพจน์ซึ่งมีการให้เหตุผลที่แน่นอนโดยใช้ตรรกศาสตร์สัญลักษณ์และสัญลักษณ์ คณิตศาสตร์ รูปแบบและโครงสร้าง การเปลี่ยนแปลงและปริภูมิมีองค์ความรู้ที่เป็นสากลเทียบเท่านานาชาติ สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางคณิตศาสตร์กับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้าด้วยกันอีกทั้งเชื่อมโยงความรู้ และกระบวนการเรียนรู้โดยให้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความคิด สามารถออกแบบและ จัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ การผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การวิจัย เพื่อแก้ปัญหาพัฒนาผู้เรียนและการประเมินผลการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สามารถทำวิจัยและพัฒนานวัตกรรม เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คณิตศาสตร์และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรมทางคณิตศาสตร์

ตัวอย่างสาขาวิชา (วิชาเอก)

● สาขาวิชาคณิตศาสตร์

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิ

- ๑) จำนวนและการดำเนินการ
- ๒) การวัด
- ๓) เรขาคณิต
- ๔) พีชคณิต
- ๕) สถิติและความน่าจะเป็น
- ๖) แคลคูลัส
- ๗) ความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงของเนื้อหาคณิตศาสตร์

๕. ผลลัพธ์การเรียนรู้และตัวอย่างสาขาวิชา/ข้อเสนอสาระความรู้กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาสาระวิทยาศาสตร์ อันได้แก่ วิทยาศาสตร์ทั่วไป ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา และเทคโนโลยี ผู้เรียนมีองค์ความรู้ที่เป็นสากลเทียบเท่านานาชาติ สามารถติดตามและรู้เท่าทันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์กับเทคโนโลยีและศาสตร์อื่นเข้าด้วยกัน อีกทั้งเชื่อมโยงความรู้และกระบวนการเรียนรู้โดยให้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความคิด สามารถออกแบบและจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สามารถบูรณาการข้ามศาสตร์ การผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาพัฒนาผู้เรียนและการประเมินผลการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สามารถทำวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์

ตัวอย่างสาขาวิชา

• สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิ

๑) วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์พื้นฐาน

(๑.๑) คณิตศาสตร์

(๑.๒) ฟิสิกส์

(๑.๓) เคมี

(๑.๔) ชีววิทยา

๒) วิทยาศาสตร์ทั่วไป

(๒.๑) วิทยาศาสตร์โลก

(๒.๒) วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

(๒.๓) ดาราศาสตร์

(๒.๔) ไฟฟ้าและพลังงาน

(๒.๕) วิทยาการสมัยใหม่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ทั่วไป

• สาขาวิชาฟิสิกส์

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิ

๑) วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์พื้นฐาน

๒) ความรู้เฉพาะสาขาฟิสิกส์

(๒.๑) คณิตศาสตร์ที่จำเป็นสำหรับฟิสิกส์

(๒.๒) กลศาสตร์

(๒.๓) อุณหพลศาสตร์

(๒.๔) คลื่น

(๒.๕) พลังงาน

(๒.๖) ไฟฟ้า แม่เหล็ก อิเล็กทรอนิกส์

(๒.๗) ฟิสิกส์ยุคใหม่

(๒.๘) วิทยาการสมัยใหม่เกี่ยวกับฟิสิกส์

- สาขาวิชาเคมี

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิ

- ๑) วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์พื้นฐาน
- ๒) ความรู้เฉพาะสาขาเคมี
 - (๒.๑) เคมีอินทรีย์
 - (๒.๒) เคมีอนินทรีย์
 - (๒.๓) เคมีวิเคราะห์
 - (๒.๔) วิทยาการสมัยใหม่เกี่ยวกับเคมี

- สาขาวิชาชีววิทยา

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิ

- ๑) วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์พื้นฐาน
- ๒) ความรู้เฉพาะสาขาชีววิทยา
 - (๒.๑) พืชศาสตร์
 - (๒.๒) พันธุศาสตร์
 - (๒.๓) จุลชีววิทยา
 - (๒.๔) สัตววิทยา
 - (๒.๕) นิเวศวิทยา
 - (๒.๖) วิทยาการสมัยใหม่เกี่ยวกับชีววิทยา

- สาขาวิชาเทคโนโลยี

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิ

- ๑) วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์พื้นฐาน
- ๒) ความรู้เฉพาะสาขาเทคโนโลยี
 - (๒.๑) พื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัล
 - (๒.๒) หลักการคิดเชิงคำนวณ การแก้ปัญหาโดยใช้แนวคิดเชิงคำนวณ ฟังก์ชัน
 - (๒.๓) การออกแบบ เทคโนโลยี การวางแผน และการดำเนินการ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย
 - (๒.๔) การใช้อินเทอร์เน็ต ซอฟต์แวร์และการพัฒนาแอปพลิเคชัน การเขียนโปรแกรม
 - (๒.๕) เครื่องมือทางฮาร์ดแวร์ การใช้งานโปรแกรมไมโครคอนโทรลเลอร์ และสมองกล
 - (๒.๖) การสืบค้น การรวบรวม การวิเคราะห์ การประมวลผล การเลือกใช้แหล่งข้อมูล ประเมินและนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ
 - (๒.๗) ออกแบบ พัฒนาระบบสารสนเทศ การออกแบบและพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาโครงงาน
 - (๒.๘) การนำแนวคิดเชิงคำนวณไปพัฒนาโครงการที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ธุรกิจและบริการ
 - (๒.๙) การเพิ่มมูลค่าให้บริการหรือผลิตภัณฑ์
 - (๒.๑๐) วิทยาการสมัยใหม่เกี่ยวกับเทคโนโลยี การรู้เท่าทัน
 - (๒.๑๑) กฎหมายคอมพิวเตอร์และการใช้สิทธิของผู้อื่นโดยชอบธรรม

๖. ผลลัพธ์การเรียนรู้และตัวอย่างสาขาวิชา/ข้อเสนอสาระความรู้กลุ่มสาขาวิชาสังคมศึกษา

ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาสาระสังคมศึกษา ความรู้ ความเข้าใจ ในการดำรงชีวิต ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม เข้าใจถึงการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลง ตามยุคสมัย เวลาตามเหตุปัจจัยต่างๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง รู้จักการสร้างสมานฉันท์ มีจิตสำนึกที่ดีและมีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับชาติ บ้านเมือง มีคุณธรรม จริยธรรม การปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถออกแบบและจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา สามารถบูรณาการการจัดการเรียนรู้ การผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อแก้ปัญหา พัฒนาผู้เรียนและการประเมินผลการเรียนรู้ สามารถทำวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และ พัฒนาผู้เรียนให้สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรมทางสังคมศึกษา สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนิน ชีวิตอย่างมีคุณภาพและร่วมสร้างสังคมที่มั่นคงและยั่งยืนอย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนเป็นพลเมืองดีของ ประเทศชาติและสังคมโลก

ตัวอย่างสาขาวิชา

• สาขาวิชาสังคมศึกษา

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิ

- ๑) ปรัชญา ความเชื่อ และศาสนา
 - (๑.๑) ประวัติของพระพุทธเจ้าและศาสนาแห่งศาสนาอื่นๆ
 - (๑.๒) หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ
 - (๑.๓) การเผยแผ่พระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ
 - (๑.๔) พุทธจริยศาสตร์และจริยศาสตร์แห่งศาสนาอื่นๆ
 - (๑.๕) ศาสนาเปรียบเทียบหรือศาสนาสากล
- ๒) ประวัติศาสตร์
 - (๒.๑) ประวัติศาสตร์ไทย
 - (๒.๒) ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
 - (๒.๓) ประวัติศาสตร์สากล
 - (๒.๔) วิธีการทางประวัติศาสตร์
- ๓) ภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และประชากร
 - (๓.๑) ภูมิศาสตร์ประเทศไทย
 - (๓.๒) ภูมิศาสตร์กายภาพ
 - (๓.๓) ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์/แผนที่
 - (๓.๔) สิ่งแวดล้อมและประชากร
- ๔) รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
 - (๔.๑) ความรู้พื้นฐานทางรัฐศาสตร์
 - (๔.๒) ความรู้พื้นฐานทางกฎหมายทั่วไป
 - (๔.๓) การเมืองการปกครองไทย

- ๕) สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
 - (๕.๑) ความรู้พื้นฐานทางสังคมวิทยา
 - (๕.๒) การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในยุคดิจิทัล
 - (๕.๓) พัฒนาการของสังคมสมัยใหม่/ยุคดิจิทัล
- ๖) เศรษฐศาสตร์
 - (๖.๑) ความรู้พื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์
 - (๖.๒) เศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจโลก

๗. ผลลัพธ์การเรียนรู้และตัวอย่างสาขาวิชา/ข้อเสนอสาระความรู้กลุ่มสาขาวิชาสุขภาพ พลศึกษา และนันทนาการ

ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาสาระวิชาสุขภาพ พลศึกษาและนันทนาการ มีพัฒนาการทางกายและทางจิต มีความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณธรรม ค่านิยม และการปฏิบัติและพฤติกรรมเกี่ยวกับสุขภาพ การสร้างเสริมสุขภาพองค์รวม การออกกำลังกายและปฏิบัติกิจกรรมในเวลารว่างเพื่อการเสริมสร้างสุขภาพ สามารถออกแบบและจัดการเรียนรู้ สร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นผู้ที่มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีคุณภาพ เหมาะสม สอดคล้องและตอบสนองความสนใจและความแตกต่างของผู้เรียน โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ตลอดจนข้อมูลสารสนเทศได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนทุกช่วงวัย ผู้เรียนมีความตระหนักรู้ มีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ มีทักษะปฏิบัติด้านสุขภาพจนเป็น กิจนิสัย มีสุขภาวะที่ดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ แข็งแรง สมบูรณ์

ตัวอย่างสาขาวิชา

● **สาขาวิชาสุขภาพ**

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้

- ๑) การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์
 - (๑.๑) ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโต
 - (๑.๒) การทำงานของระบบต่างๆของร่างกายและความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน
 - (๑.๓) การปฏิบัติตนเพื่อให้เจริญเติบโตและมีพัฒนาการที่สมวัย
 - (๑.๔) การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ
- ๒) เพศศึกษา
 - (๒.๑) อารมณ์ความรู้สึกทางเพศ
 - (๒.๒) สุขปฏิบัติทางเพศ
 - (๒.๓) การสร้างและการรักษาสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น
 - (๒.๔) การตั้งครมและการป้องกัน
- ๓) โรค โรคติดต่อและการป้องกันโรค
- ๔) อาหาร ยาและการบริการสุขภาพ
 - (๔.๑) ยารักษาโรค
 - (๔.๒) สารเสพติด
 - (๔.๓) ความรุนแรง อันตรายจากการใช้ยาและสารเสพติด
 - (๔.๔) ผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพและการเลือกบริโภค

๕) สวัสดิศึกษา

- (๕.๑) อุบัติเหตุ
- (๕.๒) ความปลอดภัยในชีวิต และการสร้างเสริมทักษะความปลอดภัยในชีวิต
- (๕.๓) การปฐมพยาบาล
- (๕.๔) การป้องกันตนเองจากพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ
- (๕.๕) ความปลอดภัยและการดูแลความปลอดภัยในสถานศึกษาและชุมชน
- ๖) การดูแลสุขภาพตนเอง ครอบครัวและชุมชน
 - (๖.๑) การเตรียมพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมสูงวัยและการดูแล
- ๗) โครงการสุศึกษาและโครงการสุขภาพในโรงเรียนและชุมชน

● สาขาวิชาพลศึกษา

เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนากาย ใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ความมีน้ำใจนักกีฬา โดยใช้กีฬา และออกกำลังกายเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิ

- ๑) ประวัติ ปรัชญา หลักการ การเล่นกีฬาและออกกำลังกาย
- ๒) การออกแบบโปรแกรม การฝึกกีฬา ไทยและ/หรือกีฬาสากล
- ๓) ระบบการทำงานของร่างกายที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวร่างกาย
- ๔) วิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหวร่างกาย และการพัฒนาประสิทธิภาพการเคลื่อนไหวร่างกาย การออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา
- ๕) การเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายและทักษะการเล่นกีฬา
- ๖) การเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา การปฏิบัติตามกฎ กติกา ระเบียบ และข้อตกลงในการเข้าร่วมและการประยุกต์ใช้
- ๗) ความปลอดภัยและอุบัติเหตุจากการเล่นกีฬาและการป้องกันและหลีกเลี่ยง
- ๘) การส่งเสริมการออกกำลังกายและการเสริมสร้างศักยภาพการเล่นกีฬา
 - (๘.๑) การเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาสำหรับผู้เรียน
 - (๘.๒) การจัดโครงการแข่งขันกีฬากายในและระหว่างโรงเรียน
 - (๘.๓) การจัดโครงการ กิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาแก่ผู้เรียน ทั้งที่ปกติและมีความบกพร่องทางด้านร่างกาย
 - (๘.๔) โครงการเสริมสร้างและทดสอบสมรรถภาพทางกาย

● สาขาวิชานันทนาการศึกษา

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิ

- ๑) แนวคิด ทฤษฎีและหลักการ ทางนันทนาการและการประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา
- ๒) การทำงานของระบบต่างๆของร่างกายและความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน
- ๓) การเล่น การพักผ่อนหย่อนใจ เวลาว่างและการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- ๔) กิจกรรมนันทนาการประเภทต่างๆ สำหรับคนวัยต่างๆ และการประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และการทำงาน
- ๕) ผู้นำนันทนาการและการบริหาร จัดการนันทนาการ
- ๖) นันทนาการกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

เอกสารแนบท้าย มคอ.๑

- ๗) สุขภาพกายและสุขภาพจิต และนันทนาการเพื่อสุขภาพ
- ๘) นันทนาการในชุมชน ภูมิปัญญา วัฒนธรรม บริบทชุมชน ความเป็นไทย และการอนุรักษ์แหล่งนันทนาการในชุมชนอย่างยั่งยืน
- ๙) ความปลอดภัยในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ
- ๑๐) นันทนาการในโรงเรียน
 - (๑๐.๑) การออกแบบกิจกรรมนันทนาการในหลักสูตร เสริมหลักสูตร นอกหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียน
 - (๑๐.๒) โครงการและกิจกรรมนันทนาการในโรงเรียน

๘. ผลลัพธ์การเรียนรู้และตัวอย่างสาขาวิชา/ข้อเสนอสาระความรู้กลุ่มสาขาวิชาศิลปศึกษา ดนตรีศึกษา และนาฏศิลป์ศึกษา

ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้เรียนมีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาวิชาชีพทางด้าน ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ มีสุนทรียภาพ สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยงาน ออกแบบและสร้างสรรค์และแสดงผลงานศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ สามารถออกแบบและจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาขาและบูรณาการข้ามศาสตร์ข้ามวัฒนธรรม การผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ มีความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัย งานสร้างสรรค์ และงานนวัตกรรม ส่วนวัดศิลป์ การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาพัฒนาผู้เรียนและการประเมินผลการเรียนรู้ สามารถทำวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม ตลอดจนติดตามความก้าวหน้าทางด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ สามารถวิเคราะห์ความรู้ เนื้อหาวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน และการปฏิบัติงานวิชาชีพอย่างลึกซึ้ง

ตัวอย่างสาขาวิชา

• สาขาวิชาศิลปะ

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิ

- ๑) ทฤษฎีและวิธีวิทยาทางศิลปวัฒนธรรม
- ๒) ประวัติศาสตร์ศิลปะ ความสัมพันธ์ของทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
- ๓) หลักการ รูปแบบ องค์ประกอบศิลป์ ทัศนธาตุ
- ๔) ศิลปวัฒนธรรมอาเซียน
- ๕) ศิลปะไทย ศิลปะร่วมสมัยและเทคโนโลยี
- ๖) จิตรกรรม
- ๗) ประติมากรรม
- ๘) ภาพพิมพ์
- ๙) สื่อวัสดุศิลปะและกลวิธีสร้างสรรค์ทางจิตรกรรม
- ๑๐) การออกแบบและการเขียนแบบ
- ๑๑) คอมพิวเตอร์อาร์ต จิตรกรรมร่วมสมัยกับสื่อดิจิทัล
- ๑๒) ปฏิบัติการสร้างสรรค์ศิลปะจินตทัศน์ ทักษะพื้นฐาน ทักษะศิลปะ ที่เป็นแบบแผนพื้นบ้านพื้นเมืองและสากลนิยม
- ๑๓) สร้างและนำเสนอผลงานทางทัศนศิลป์

- ๑๔) การใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ เทคนิค วิธีการของศิลปินในการสร้างงานทัศนศิลป์
- ๑๕) หลักการวิจารณ์ วิเคราะห์ วิพากษ์งานศิลปะ กฎเกณฑ์ด้านศิลปะ
- ๑๖) ทัศนศิลป์ นิพนธ์

● สาขาวิชาดนตรี

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิ

- ๑) สุนทรียศาสตร์กับดนตรีศึกษา
- ๒) ทฤษฎีดนตรี
- ๓) ประวัติ ปรัชญา ดนตรี
 - (๓.๑) ดนตรีในยุคต่างๆ
 - (๓.๒) ความสัมพันธ์ของดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
- ๔) ดนตรีระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา
- ๕) การจัดการเรียนรู้ดนตรี
- ๖) จิตวิทยาการจัดการเรียนรู้ดนตรี
- ๗) เทคโนโลยีในดนตรีศึกษา
- ๘) ทักษะดนตรี
 - (๘.๑) การอ่านออกเสียงโน้ตและพัฒนาโน้ตประสาธ
 - (๘.๒) การขับร้องและการขับร้องประสานเสียง
 - (๘.๓) การบรรเลงและการแสดงและการถ่ายทอดความรู้สึกทางดนตรี
- ๙) หลักการวิจารณ์ วิเคราะห์ วิพากษ์ กฎเกณฑ์ด้านดนตรี
- ๑๐) การซ่อมแซมและบำรุงรักษาเครื่องดนตรี

● สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิ

- ๑) ประวัติ แนวคิด ทฤษฎีการสอนนาฏศิลป์
- ๒) พื้นฐานการเคลื่อนไหวทางนาฏศิลป์
- ๓) นาฏศิลป์ไทยสำหรับครู
- ๔) นาฏศิลป์ไทยพื้นบ้านสำหรับครู
- ๕) นาฏศิลป์ร่วมสมัย
- ๖) ดนตรีสำหรับครูนาฏศิลป์
- ๗) ทฤษฎี หลักการและการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์
- ๘) การจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเฉพาะ
- ๙) สื่อและนวัตกรรมการสอนศิลปะการแสดงสำหรับครู
- ๑๐) นาฏศิลป์อาเซียน
- ๑๑) การสร้างผลงานนาฏศิลป์
- ๑๒) การเขียนบทละครเบื้องต้น
- ๑๓) การออกแบบเพื่อศิลปะการแสดง ภูมิปัญญาไทยกับศิลปะการแสดง
- ๑๔) การสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์
- ๑๕) สุนทรียและการวิจารณ์งานศิลปะการแสดง
- ๑๖) การวิจัยทางการสอนนาฏศิลป์ไทย

๙. ผลลัพธ์การเรียนรู้และตัวอย่างสาขาวิชา/ข้อเสนอสาระความรู้กลุ่มสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในด้านจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว เนื้อหาวิชาธรรมชาติของผู้เรียนและความแตกต่างของบุคคล เป็นผู้มีความรู้ทางอารมณ์และสังคม มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถวิเคราะห์ผู้เรียนและมีความพร้อมในการช่วยเหลือ แก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลด้วยความเต็มใจ สามารถบริหารและจัดบริการแนะแนวและกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา การให้บริการด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาอย่างเป็นระบบ โดยใช้เครื่องมือทางจิตวิทยาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสุขและประสบความสำเร็จในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต สามารถออกแบบและจัดการเรียนรู้ การผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ สามารถทำวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อช่วยเหลือ แก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม

ตัวอย่างสาขาวิชา

● สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิต

๑) จิตวิทยา

- (๑.๑) จิตวิทยาทั่วไป
- (๑.๒) จิตวิทยาครอบครัว
- (๑.๓) จิตวิทยาพัฒนาการ
- (๑.๔) จิตวิทยาสังคม

๒) จิตวิทยาการศึกษา

- (๒.๑) จิตวิทยาการเรียนรู้
- (๒.๒) การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น

๓) การแนะแนว

- (๓.๑) หลักการแนะแนวเบื้องต้น
- (๓.๒) การแนะแนวการศึกษา การแนะแนวอาชีพ การแนะแนวจิตใจ
- (๓.๓) การจัดบริการแนะแนว
- (๓.๔) การจัดกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักการด้านจิตวิทยาแบบองค์รวม
- (๓.๕) การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล
- (๓.๖) การจัดบริการสนเทศ
- (๓.๗) การจัดบริการวางตัวบุคคล
- (๓.๘) กระบวนการกลุ่ม
- (๓.๙) อาชีพศึกษาและพัฒนาการทางอาชีพ

๔) จิตวิทยาการให้การปรึกษา

- (๔.๑) ทฤษฎี หลักการการให้การปรึกษา
- (๔.๒) คุณสมบัติผู้ให้การปรึกษา

เอกสารแนบท้าย มคอ.๑

(๔.๓) การให้คำปรึกษาเบื้องต้น เป้าหมายของการให้การปรึกษา กระบวนการให้การปรึกษา เทคนิคการให้การปรึกษา ฝึกปฏิบัติการให้การปรึกษา

๕) การติดตามและประเมินผลการให้บริการทางจิตวิทยา การแนะแนวและให้คำปรึกษา

๑๐. ผลลัพธ์การเรียนรู้และตัวอย่างสาขาวิชา/ข้อเสนอสาระความรู้กลุ่มสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้เรียนมีความรอบรู้ในแนวคิด หลักการ พัฒนาการ ทฤษฎี และวิทยวิธีด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินความรู้ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา อย่างลึกซึ้ง สามารถติดตามความก้าวหน้าด้านวิทยาการเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา รู้เท่าทันและนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน สามารถจัดระบบ วิเคราะห์และกำหนดพฤติกรรมครูและนักเรียน ออกแบบวิธีการและเทคนิคการศึกษา การสื่อสาร การจัดสภาพแวดล้อม การบริหารและการจัดการ และการประเมินเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา เพื่อออกแบบและจัดการเรียนรู้ การผลิตและใช้เทคโนโลยีทันสมัย พัฒนาการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ สามารถทำวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม

ตัวอย่างสาขาวิชา

• สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิ

- ๑) การจัดระบบการศึกษา (Systems Approach in Education)
 - (๑.๑) ระบบและการจัดระบบการศึกษา
 - (๑.๒) วิธีการจัดระบบ และการออกแบบระบบการเรียนการสอนใหม่
 - (๑.๓) การประยุกต์ระบบการเรียนการสอนในสถานศึกษา
 - (๑.๔) การออกแบบระบบการสอน และการออกแบบการสอนให้สอดคล้องกับบริบทไทย
 - (๑.๕) การศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านระบบและการจัดระบบ
 - (๑.๖) การออกแบบระบบการสอนประจำตัวครู (Teacher's Personal Instructional System-TPIS) การกำหนดองค์ประกอบ ขั้นตอน และแบบจำลองระบบ ประจำตัวครู (ไม่ใช่แผนการสอน)
- ๒) การวิเคราะห์และกำหนดพฤติกรรม (Behavioral Performance Analytics)
 - (๒.๑) การประยุกต์หลักการทฤษฎีจิตวิทยาในการเรียนการสอน
 - (๒.๒) การวิเคราะห์และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมครูอาจารย์และผู้เรียน
 - (๒.๓) การพัฒนาโมเดลพฤติกรรมสำหรับครูอาจารย์และผู้เรียน
 - (๒.๔) การศึกษาค้นคว้าวิจัยนวัตกรรมโมเดลพฤติกรรมใหม่สำหรับครูอาจารย์ในสถานศึกษา
- ๓) วิทยวิธีและเทคนิค (Methods and Techniques)
 - (๓.๑) วิธีการและเทคนิคสำหรับการศึกษา การเผยแพร่และฝึกอบรม
 - (๓.๒) การศึกษานวัตกรรมด้านวิธีการและเทคนิคใหม่
 - (๓.๓) การสำรวจและการใช้วิธีการสอนแบบดั้งเดิมและวิธีการสอนใหม่
 - (๓.๔) วิธีการสอนแบบเผชิญหน้า
 - (๓.๕) วิธีการเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบต่างๆ

- (๓.๖) การศึกษาวิจัยและการประยุกต์วิธีการสอนแบบใหม่
- (๓.๗) ระบบการสอนสมัยใหม่
- (๓.๘) ระบบการสอนแบบอิงประสบการณ์
- (๓.๙) ระบบการสอนแบบอิงสมรรถนะ
- (๓.๑๐) ระบบการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้
- (๓.๑๑) การสอนแบบมีส่วนร่วม
- ๔) การสื่อสารการศึกษา (Educational Communications)
 - (๔.๑) การสื่อสารพื้นฐานเพื่อการศึกษา (Basic Educational Communication) หรือ สื่อการศึกษา (Educational Media)
 - สื่อโสตทัศน์ (Audio-visual Media)
 - ภาพชุด ภาพเคลื่อนไหว (Stills and Moving Images)
 - สไลด์คอมพิวเตอร์ (Computer Slides: PowerPoint presentation)
 - โปสเตอร์ และป้ายโฆษณา (Posters and Billboards)
 - นิทรรศการ (Exhibitions and Expositions)
 - การจัดแสดง (Event Organizing)
 - (๔.๒) สื่อสารมวลชนเพื่อการศึกษา (Educational Mass Communication) อาจประกอบด้วยสารวิชาดังนี้
 - สื่อพิมพ์การศึกษา
 - วิทยูกระจายเสียงการศึกษา
 - วิทยูโทรทัศน์การศึกษา
 - ภาพยนตร์การศึกษา
 - (๔.๓) คอมพิวเตอร์ศึกษา
 - การสอนคอมพิวเตอร์
 - บทเรียนคอมพิวเตอร์ศึกษา
 - บทเรียนดิจิทัลออนไลน์และออฟไลน์ผ่าน OER, MOOC
 - การศึกษาบนฝ่ามือ (On Palm Education : OPE Model)
 - ระบบสอนเสริมอัจฉริยะ (AI-Tutorial System)
 - (๔.๔) เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา
 - การจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ
 - การพัฒนาระบบจัดการจัดหา จัดเก็บและให้บริการสืบค้นข้อมูล
 - เครือข่ายบริการศูนย์ความรู้อัจฉริยะสำหรับศูนย์ความรู้
 - (๔.๕) เทคโนโลยีการศึกษาทุกวินาที (Ubiquitous Educational Technology)
 - การเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning)
 - การเรียนทางคอมพิวเตอร์พกพา (Mobile Learning)
 - เทคโนโลยีการศึกษาทางไกล (Distance Educational Technology)

เอกสารแนบท้าย มคอ.๑

- (๔.๖) สื่อสารพื้นฐานเพื่อการศึกษา เพื่อถ่ายทอดความรู้ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี ดังนี้
- นาฏศิลป์เพื่อการศึกษา
 - การแสดงละคร ลิเก หมอลำเพื่อการศึกษา
 - ดนตรีพื้นเมือง และเพลงเพื่อการศึกษา
 - การศึกษาค้นคว้าวิจัยพัฒนาสื่อสารพื้นฐานเพื่อการศึกษา
 - การใช้นวัตกรรมการสื่อสารการศึกษาพื้นฐานที่เหมาะสมกับครูอาจารย์และผู้เรียน ในบริบทไทยและวิถีไทย

๕) การจัดสภาพแวดล้อมการศึกษา (Educational Environment)

(๕.๑) การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

- การจัดสภาพแวดล้อมห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ
- อุทยานการศึกษา
- พิพิธภัณฑ์การศึกษา พิพิธภัณฑ์โรงเรียน พิพิธภัณฑ์ชุมชน พิพิธภัณฑ์ชีวิต (Life Museum) ของครูอาจารย์และผู้เรียน

(๕.๒) การจัดสภาพแวดล้อมทางจิตภาพ

- การพัฒนาบรรยากาศการเรียนการสอน
- การพัฒนาแบบจำลองการพัฒนาจิตวิญญาณครู
- การจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมภาพ
- มนุษย์สัมพันธ์การอยู่ร่วมกันในสังคมเทคโนโลยีการสื่อสาร
- การพัฒนาสภาพแวดล้อมการศึกษาตามวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี วิถี ศาสนาและความเชื่อ

(๕.๓) การจัดสภาพแวดล้อมเสมือนจริง (Virtual Learning Environment)

- การจัดการเรียนการสอนเสมือนจริงผ่านอิเล็กทรอนิกส์แบบออนไลน์ผ่านไวไฟ
- และออฟไลน์ผ่านคอมพิวเตอร์พกพา แท็บเล็ต และมือถืออัจฉริยะ
- การจัดโรงเรียนอัจฉริยะ ห้องเรียนอัจฉริยะ และอุปกรณ์อัจฉริยะ อาทิ กระดานอัจฉริยะและโต๊ะอัจฉริยะ
- การพัฒนาสถานจำลองเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และการฝึกทักษะการสอน แบบจุลภาค
- การจัดงานนิทรรศการการประชุมวิชาการ (Academic Conferences)
- การจัดสัมมนาและการจัดแสดงทางการศึกษา (Educational Meeting, Incentives, Conferencing and Exhibitions: MICE)
- การศึกษาค้นคว้าวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษา

๖) การบริหารและการจัดการเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (Administration and Management of Educational Technology and Communication)

- การบริหารและการจัดการเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา รูปแบบการบริหารและการจัดการ เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาแนวดั้งเดิม และการบริหารจัดการแนววิทยาศาสตร์ แบบพหุผู้นำ

เอกสารแนบท้าย มคอ.๑

- แบบจำลองการบริหารและการจัดการแบบไทยและแบบสากล อาทิ POSCoRB Model, POSDCARE Model, CASPERLA Model เน้นการประยุกต์
- ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
- การวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการบริหารและการจัดการเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
- ๗) การประเมินเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (Assessment of Educational Technology and Communication)
 - การวัดและการประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอน
 - การประเมินและทดสอบประสิทธิภาพเครื่องมือและวิธีการเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (บทเรียน ชุดการสอน สื่อการสอน และบทเรียนสื่อประสม)
 - การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินโครงการการศึกษาและการประเมินโครงการเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
 - ภาวะผู้นำด้านการพัฒนาวัตกรรมการประเมินการศึกษา
 - การวิจัย พัฒนาและใช้นวัตกรรมด้านการประเมินเทคโนโลยีและสื่อสาร

๑๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้และตัวอย่างสาขาวิชา/ข้อเสนอสาระความรู้กลุ่มสาขาวิชาการวัดและประเมินทางการศึกษา

ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดหลักการวัดและประเมินสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เข้าใจและรู้จักใช้การวัดและประเมินเพื่อเป้าหมายที่หลากหลาย เช่น การประเมินผลของการเรียนรู้ การประเมินเพื่อการเรียนรู้ การประเมินในฐานะการเรียนรู้ การประเมินเพื่อการพัฒนา การประเมินเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ การประเมินเพื่อวินิจฉัย การวัดแบบอิงเกณฑ์ อิงกลุ่ม และอิงตนเอง สามารถออกแบบ สร้าง และเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินทั้งที่เป็นเครื่องมือแบบดั้งเดิม/แอนะล็อก และเครื่องมือดิจิทัล หรือแอปพลิเคชันด้านการวัดและประเมินแบบต่างๆ ที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ สิ่งที่ต้องการประเมิน สามารถวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินตามทฤษฎีการทดสอบ แบบดั้งเดิม และทฤษฎีการทดสอบแนวใหม่ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากการวัดและประเมินเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับที่เป็นประโยชน์ และใช้เป็นประเด็นวิจัยในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนได้ ออกแบบและเลือกวิธีการวัดและประเมินได้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียน นอกชั้นเรียน หรือการศึกษาทางไกล มีสมรรถนะในการวิจัยในบริบทการศึกษาที่เป็นสังคมยุคดิจิทัล

ตัวอย่างสาขาวิชา

● สาขาวิชาการวัดและประเมินทางการศึกษา

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิ

- ๑) หลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผลการศึกษา
- ๒) เป้าหมายของการประเมินผลการเรียนรู้ (เช่น การประเมินผลของการเรียนรู้ (assessment of learning) การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (assessment for learning) การประเมินในฐานะการเรียนรู้ (assessment as learning) การประเมินเพื่อการพัฒนา (formative assessment) การประเมินเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ (summative assessment) การประเมินเพื่อวินิจฉัย (diagnostic assessment) การวัดแบบอิงเกณฑ์ อิงกลุ่ม และอิงตนเอง (criterion-, norm-, self-referenced assessment) ฯลฯ

- ๓) ประเภทของเครื่องมือวัดผล การประเมินพุทธิพิสัย การประเมินจิตพิสัย การประเมินภาคปฏิบัติ การประเมินตามสภาพจริง และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน
- ๔) การสร้างและการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม/แอนะล็อก (เช่น paper-based test) และเครื่องมือดิจิทัล เช่น computer-based assessment, e-portfolio, ClassDojo, Kahoot!, Plicker หรือแอปพลิเคชันด้านการวัดและประเมินอื่นๆ)
- ๕) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือรายข้อ (ความยาก-อำนาจจำแนก)
- ๖) ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม และการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือทั้งฉบับ (ความตรง)
- ๗) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือทั้งฉบับ (ความเที่ยง)
- ๘) คลังข้อสอบ
- ๙) การตัดสินผลการเรียนรู้ การรายงานผลการเรียนรู้ การให้ข้อมูลป้อนกลับที่เป็นประโยชน์ (productive feedback)

● สาขาวิชาการประเมินและประกันคุณภาพทางการศึกษา

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิ

- ๑) แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับการประเมินทางการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินหลักสูตรและการประเมินโครงการทางการศึกษาและการประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ
- ๒) การประเมินประกันทางการศึกษาระดับภายในหน่วยงาน ระดับชาติ และระดับนานาชาติ
- ๓) นโยบายเกี่ยวกับการประเมินทางการศึกษา การประเมินเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขององค์กรหรือสถาบันการศึกษา

● สาขาวิชาการวิจัยทางการศึกษา

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิ

- ๑) แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา ประเภทของการวิจัย การออกแบบการวิจัย สถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา
- ๒) เทคโนโลยีในการวิจัยทางการศึกษา
- ๓) สมรรถนะการวิจัยในบริบทการศึกษาสมัยใหม่ในโลกยุคดิจิทัล
- ๔) แนวโน้มและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทางการศึกษา การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้แก้ปัญหา และพัฒนาผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ของครู คุณภาพการศึกษาขององค์กรหรือสถาบันการศึกษา
- ๕) มีความรู้ ความเข้าใจในการบูรณาการความรู้การวิจัย การเรียนการสอนกับเทคโนโลยีสมัยใหม่และการบูรณาการข้ามศาสตร์
- ๖) การวิเคราะห์และใช้ข้อมูลสถิติสารสนเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน/การพัฒนาโรงเรียน การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน การวิจัยวิจัยสถาบัน

๑๒. ผลลัพธ์การเรียนรู้และตัวอย่างสาขาวิชา/ข้อเสนอสาระความรู้กลุ่มสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้เรียนมีความรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการศึกษาพิเศษ เนื้อหาวิชาธรรมชาติของผู้เรียนและความแตกต่างของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เป็นผู้มีความรู้ทางอารมณ์และสังคม มีมนุษยสัมพันธ์ มีความเมตตา กรุณา มีความสามารถวิเคราะห์และคัดกรองผู้เรียน มีความพร้อมในการช่วยเหลือ แก้ปัญหา และพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลด้วยความเต็มใจและเห็นอกเห็นใจ สามารถบริหารและจัดการการศึกษาและให้บริการทางการศึกษาพิเศษ โดยใช้เครื่องมือทางการศึกษาพิเศษเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสุขและประสบความสำเร็จในการเรียนรู้และการดำรงชีวิต สามารถออกแบบและจัดการเรียนรู้ การผลิตและใช้สื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัย การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ สามารถทำวิจัย และพัฒนานวัตกรรมเพื่อช่วยเหลือ แก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม

ตัวอย่างสาขาวิชา

• สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้

๑) ความรู้พื้นฐาน

- (๑.๑) มโนทัศน์เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ ปรัชญา ทฤษฎีพื้นฐาน กฎหมาย นโยบาย หลักการ การศึกษาพิเศษ การจัดการศึกษาเรียนรวม การให้การช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention)
- (๑.๒) จิตวิทยาประยุกต์สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
- (๑.๓) บทบาทครอบครัว องค์กรและหน่วยงานต่างๆ ชุมชน ค่านิยมและวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบร่วม

๒) ประเภทและลักษณะของผู้เรียนที่มีความจำเป็นพิเศษ

- (๒.๑) พัฒนาการปกติและพัฒนาการล่าช้าในเด็ก
- (๒.๒) ความเหมือนและความแตกต่างของบุคคลและผลกระทบต่อการจัดการศึกษา
- (๒.๓) ประเภท ลักษณะ สาเหตุความพิการ และการช่วยเหลือทางการศึกษา
- (๒.๔) ระบบครอบครัวและบทบาทของครอบครัวร่วมกับครูและนักสหวิชาชีพในการส่งเสริมพัฒนาการ

๓) หลักสูตร การสอน และการเรียนรู้

- (๓.๑) การคัดกรอง ประเมิน เทคนิค วิธีการ และการนำไปใช้ในการจัดทำ แผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (Individualize Family Service Plan : IFSP) แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualize Education Program : IEP) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individualize Implementation Plan : IIP) และแผนการเปลี่ยนผ่าน (Individualize Transition Plan : ITP)
- (๓.๒) การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ใช้การวิจัยเป็นฐานหรือวิทยาการวิจัยทางการศึกษาพิเศษ
- (๓.๓) การสร้าง/การพัฒนาหลักสูตรอิงหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรเพื่อการดำรงชีวิต (Expanded or Functional Curriculum)

- (๓.๔) การวางแผนและบริหารจัดการการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลเชิงบูรณาการ
- (๓.๕) การสอน เทคนิคการสอน การอำนวยความสะดวก การประเมินและเลือกใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักการ การออกแบบการเรียนรู้เพื่อคนทั้งมวล (Universal Design : UD)
- (๓.๖) การส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การจัดการพฤติกรรม และการเสริมแรง
- (๓.๗) การจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ให้เหมาะสม การจัดการชั้นเรียน และการปรับตัว
- (๓.๘) เจตคติ บุคลิกภาพและทักษะทางสังคมของครู
- (๓.๙) การเตรียมพร้อมในวิกฤตการณ์ฉุกเฉิน
- ๔) การสื่อสาร
 - (๔.๑) การสื่อสารที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาการ
 - (๔.๒) ยุทธวิธีต่างๆ ในการช่วยเหลือในการสื่อสาร
- ๕) ความร่วมมือ ประกอบด้วย รูปแบบและยุทธศาสตร์ในการให้คำปรึกษาและสร้างความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียน ครอบครัว ชุมชน และนักสหวิชาชีพ เพื่อการจัดการศึกษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน (Community-based Rehabilitation: CBR)
- ๖) ความรับผิดชอบในวิชาชีพครูการศึกษาพิเศษ
 - (๖.๑) ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาบุคคลและสังคมเชิงจริยธรรม
 - (๖.๒) วัฒนธรรมส่วนบุคคล ความลำเอียง และความแตกต่างทางแนวคิดที่มีผลต่อการทำงาน
 - (๖.๓) ต้นแบบครูที่ดี และแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมและความเชื่อของครูการศึกษาพิเศษ

๑๓. ผลลัพธ์การเรียนรู้และตัวอย่างสาขาวิชา/ข้อเสนอสาระความรู้กลุ่มสาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิต และการศึกษาเพื่อชุมชน

ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้เรียนมีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาสาระเกี่ยวกับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัยและการศึกษาเพื่อชุมชน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การจัดการความรู้ท้องถิ่น แบบมีส่วนร่วม การจัดการเรียนรู้สำหรับคนทุกช่วงวัย จริยธรรมและค่านิยมของคนในชุมชน สามารถบูรณาการ ขอบข่ายสาระความรู้ การรู้เท่าทันและใช้สื่อเทคโนโลยีสื่อสารสังคม สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้และการบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของเด็ก เยาวชน ผู้ใหญ่ วัยทำงานและผู้สูงอายุ สามารถจัดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างศักยภาพตนเองของคนทุกช่วงวัยเพื่อให้เป็นพลเมืองที่เข้มแข็งในสังคม การจัดสภาพแวดล้อม เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย การประเมินผลการเรียนรู้ สามารถทำวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนและผู้เรียนทุกช่วงวัย และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้และเป็นผู้ร่วมสร้าง นวัตกรรม

ตัวอย่างสาขาวิชา

• สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิต

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้

- ๑) การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัยและการศึกษาตลอดชีวิต
- ๒) หน่วยงานและองค์กรการศึกษา และการบริหาร การบริการการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยและการศึกษาตลอดชีวิตของรัฐ เอกชน
- ๓) การศึกษาและจิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่

- ๔) การศึกษาและการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ
- ๕) การวิจัยการศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย
- ๖) สื่อและเทคโนโลยีการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ
- ๗) การวัดและการประเมินการเรียนรู้
- ๘) ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต
- ๙) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การฝึกอบรม นันทนาการในการฝึกอบรม
- ๑๐) การศึกษานอกระบบสำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ
- ๑๑) การจัดการความรู้ท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วม
- ๑๒) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบอย่างยั่งยืน
- ๑๓) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการศึกษาตลอดชีวิต

● สาขาวิชาการศึกษาเพื่อชุมชน

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้

- ๑) การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชน
- ๒) จริยธรรมและค่านิยมของคนในชุมชน
- ๓) การจัดการศึกษาระหว่างวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมอาเซียน
- ๔) แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาในชุมชน
- ๕) การจัดการทรัพยากรการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อจัดการการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ๖) การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนรู้
- ๗) เกษตรทฤษฎีใหม่ การจัดการพื้นที่เพื่อการเกษตร
- ๘) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและปรัชญาร่วมสมัย
- ๙) สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาชุมชน
- ๑๐) การวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน
- ๑๑) การถอดบทเรียนชุมชน
- ๑๒) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ การจัดการความรู้ท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วม

๑๔. ผลลัพธ์การเรียนรู้และตัวอย่างสาขาวิชา/ข้อเสนอสาระความรู้กลุ่มสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศึกษา

ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้เรียนมีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหา แนวโน้มของวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวข้องกับห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศ นโยบายสารสนเทศแห่งชาติ ระบบสารสนเทศ บทบาทของสารสนเทศที่มีต่อสังคม องค์กรที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศ มีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มีความรู้ความสามารถในการบริหารและการบริการห้องสมุดโรงเรียนในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สมัยใหม่ สามารถออกแบบและจัดการเรียนรู้ การผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การประเมินผล การเรียนรู้ สามารถทำวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อช่วยเหลือ แก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม

ตัวอย่างสาขาวิชา

• สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศึกษา

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้

- ๑) การบริหารห้องสมุดโรงเรียนสมัยใหม่ การกำหนดกลยุทธ์การบริหารห้องสมุดโรงเรียนให้สอดคล้องกับแผนและนโยบายการพัฒนาการศึกษาของชาติและของโรงเรียน รวมทั้งแนวโน้มและทิศทางการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๒) การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ และการออกแบบการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่เชื่อมโยงกับบทบาทของห้องสมุดในการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
- ๓) การวิเคราะห์ความต้องการของนักเรียนและครู ในการใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษา ค้นคว้า และการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน รวมถึงการวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานและการบริการของห้องสมุด
- ๔) การรวบรวม จัดหา จัดระบบ และจัดบริการทรัพยากรสารสนเทศทั้งภายในและภายนอกห้องสมุด ที่ตรงกับความต้องการของครูและนักเรียน และสร้างกลไกการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากระบบได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัล
- ๕) การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องสมุด ให้เป็นแหล่งส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียน ทั้งที่เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาตามหลักสูตร และการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน
- ๖) การสอนและการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศและทักษะการเรียนรู้ รวมทั้งการร่วมมือกับครูผู้สอนในการบูรณาการการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาต่างๆ
- ๗) ความร่วมมือและการสร้างเครือข่ายภายในและชุมชน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและถ่ายทอดองค์ความรู้ ส่งเสริมการใช้ห้องสมุดแก่ผู้เรียน ครู อาจารย์ ในโรงเรียนและชุมชน
- ๘) วิจัย ออกแบบการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ การวิจัยพัฒนานวัตกรรมสื่อการเรียนรู้และบทเรียนออนไลน์ การทบทวนวรรณกรรม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา สถิติ การเขียนอ้างอิง และเขียนรายงานการวิจัย

๑๕. ผลลัพธ์การเรียนรู้และตัวอย่างสาขาวิชา/ข้อเสนอสาระความรู้กลุ่มสาขาวิชาวิทยาการอาชีพ

ตัวอย่างสาขาวิชา

• สาขาวิชาเกษตรกรรมศึกษา

ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้เรียนมีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาเกษตรกรรมศึกษา ครอบคลุมทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ทั้งด้านพืช สัตว์ อุตสาหกรรมเกษตร การเพาะเลี้ยง และการแปรรูป การบริหารจัดการและการบริการทางการเกษตร การใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับงานเกษตรกรรม การออกแบบ การพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรมต่างๆ การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อให้ทันกับเหตุการณ์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงจากแหล่งสารสนเทศต่างๆ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรักในอาชีพเกษตรกรรม มีกิจนิสัยในการทำงาน และจรรยาบรรณในอาชีพ สามารถออกแบบและจัดการเรียนรู้เกษตรกรรมศึกษา การผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีเกษตรกรรมศึกษา ที่ทันสมัย การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เกษตรกรรมศึกษา การประเมินผลการเรียนรู้สามารถทำวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านเกษตรกรรมศึกษา และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรมเกษตรกรรมศึกษา

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้ อาทิ

- ๑) แนวคิด ทฤษฎีและทักษะการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องเกษตรกรรม ทั้งด้านพืช สัตว์
- ๒) อุตสาหกรรมเกษตร การเพาะเลี้ยง และการแปรรูป
- ๓) การบริหารจัดการและการบริการทางการเกษตร
- ๔) การใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับงานเกษตรกรรม การออกแบบ
- ๕) การพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรมทางการเกษตร

● สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ศึกษา**ผลลัพธ์การเรียนรู้**

ผู้เรียนมีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาคหกรรมศาสตร์ครอบคลุมทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ทั้งด้านกับคหกรรม การใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับงานคหกรรม การออกแบบ การพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรมต่างๆ การบริหารจัดการและการบริการทางคหกรรม การพัฒนาอาชีพและเสริมสร้างคุณภาพชีวิต หลักการงานอาชีพ อาชีพทางคหกรรมศาสตร์ การตลาด การเป็นผู้ประกอบการ สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการศาสตร์การสอนในการจัดการเรียนรู้ มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ความมั่นคงของสถาบันครอบครัว และสังคม การบูรณาการการจัดการเรียนรู้ร่วมกับวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องกับ คหกรรม สามารถออกแบบและจัดการเรียนรู้คหกรรมศาสตร์ศึกษา การผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ศึกษาที่ทันสมัย การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้คหกรรมศาสตร์ศึกษา การประเมินผลการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้และทักษะการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยทันกับเหตุการณ์ มีกิจนิสัยในการทำงาน เกิดความรักในอาชีพคหกรรม มีจรรยาบรรณในอาชีพ และร่วมมือกับสถานศึกษาหรือสถานประกอบการหรือหน่วยงาน หรือองค์กรภายนอกในการพัฒนาหลักสูตรและจัดการศึกษาแบบร่วมมือกัน สามารถท้าววิจัยและพัฒนา นวัตกรรมด้านคหกรรมศาสตร์ศึกษา และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรมคหกรรมศาสตร์ศึกษา สามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะของผู้ใฝ่รู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรักในอาชีพคหกรรมศาสตร์ และมีทักษะ ที่จำเป็นในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้

- ๑) ปรัชญา แนวคิด และหลักการทางด้านคหกรรมศาสตร์
- ๒) ขอบเขตและแนวคิดสำคัญของวิชาคหกรรมศาสตร์
- ๓) บทบาทและความสำคัญของคหกรรมศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
- ๔) หลักการงานอาชีพการวิเคราะห์งานอาชีพ แนวโน้มของงานอาชีพคหกรรมศาสตร์
- ๕) การตลาด การจัดการและการเป็นผู้ประกอบการ จรรยาบรรณวิชาชีพคหกรรมศาสตร์

● สาขาวิชาพาณิชยศาสตร์ศึกษาและธุรกิจศึกษา**ผลลัพธ์การเรียนรู้**

ผู้เรียนมีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหา พาณิชยศาสตร์ศึกษาและธุรกิจศึกษา ครอบคลุมทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ เนื้อหาสาระครอบคลุมทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ด้านการควบคุม การตรวจสอบ การบริหารจัดการ การบริการ การตลาด การเป็นผู้ประกอบการ และการบัญชี การใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้อง สามารถออกแบบและจัดการเรียนรู้ พาณิชยศาสตร์ศึกษาและธุรกิจศึกษา การผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยี พาณิชยศาสตร์ศึกษาและธุรกิจศึกษาที่ทันสมัย การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้พาณิชยศาสตร์ศึกษา และธุรกิจศึกษา การประเมินผลการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยทันกับเหตุการณ์ มีกิจนิสัยในการทำงาน เกิดความรักในอาชีพพาณิชยศาสตร์ศึกษาและ

เอกสารแนบท้าย มคอ.๑

ธุรกิจศึกษา มีจรรยาบรรณในอาชีพ และร่วมมือกับสถานศึกษาหรือสถานประกอบการหรือหน่วยงาน หรือองค์กร ภายนอกในการพัฒนาหลักสูตรและจัดการศึกษาแบบร่วมมือกัน สามารถทำวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ด้านพาณิชยศาสตร์ศึกษาและธุรกิจศึกษา และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม พาณิชยศาสตร์ศึกษาและธุรกิจศึกษา

ตัวอย่าง/ข้อเสนอสาระความรู้

- ๑) หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาวิชาทางด้านพาณิชยศาสตร์ศึกษาและธุรกิจศึกษา
- ๒) ธุรกิจการเงินและการบัญชี
- ๓) เศรษฐศาสตร์
- ๔) การขายและการตลาด
- ๕) การจัดการและการเป็นผู้ประกอบการ
- ๖) การอาชีวศึกษาและการงานอาชีพ

• สาขาวิชาอาชีวศึกษาและการงานอาชีพพื้นฐานอาชีพ

ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้เรียนมีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิดทฤษฎีเนื้อหาวิชาอาชีวศึกษาและการงานพื้นฐานอาชีพ โดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตและครอบครัว ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลง การนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต อาชีพ มาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างสร้างสรรค์ และทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ สามารถออกแบบการเรียนรู้โดยบูรณาการศาสตร์การสอนในการจัดการ การเรียนรู้ มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ความมั่นคงของสถาบันครอบครัวและสังคม การบูรณาการการจัดการเรียนรู้ ร่วมกับวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษาและการงานพื้นฐานอาชีพ สามารถออกแบบและจัดการเรียนรู้ อาชีวศึกษาและการงานพื้นฐานอาชีพ การผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีเกี่ยวกับอาชีวศึกษาและการงานพื้นฐาน อาชีพที่ทันสมัย การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อาชีวศึกษาและการงานพื้นฐานอาชีพ การประเมินผล การเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยทันกับ เหตุการณ์ มีกิจนิสัยการทำงาน เกิดความรักในอาชีพทางด้านอาชีวศึกษาและการงานพื้นฐานอาชีพ มีจรรยาบรรณ ในอาชีพและร่วมมือกับสถานศึกษาหรือสถานประกอบการหรือหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกในการพัฒนา หลักสูตรและจัดการศึกษาแบบร่วมมือกัน สามารถทำวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านอาชีวศึกษาและการงาน พื้นฐานอาชีพ และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรมด้านอาชีวศึกษาและการงานพื้นฐานอาชีพ สามารถพัฒนานตนเองให้มีคุณลักษณะของผู้ใฝ่รู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรักในอาชีพทางด้านอาชีวศึกษาและ การงานพื้นฐานอาชีพและมีทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

ตัวอย่าง/ข้อเสนอแนะสาระความรู้

- ๑) หลักการอาชีวศึกษาและการงานพื้นฐานอาชีพ
- ๒) งานช่างสำหรับครู อาทิ งานไม้ งานไฟฟ้า งานโลหะ งานเครื่องยนต์ และงานอุตสาหกรรม ประดิษฐ์ เป็นต้น
- ๓) บทบาทและความสำคัญของอาชีวศึกษาและการงานพื้นฐานอาชีพในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
- ๔) แนวโน้มของงานอาชีพทางด้านอาชีวศึกษาและการงานพื้นฐานอาชีพ
- ๕) จรรยาบรรณวิชาชีพทางด้านอาชีวศึกษาและการงานพื้นฐานอาชีพ

๑๖. กลุ่มสาขาวิชาอื่นๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายหลัง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล ฌกามาศ รัตนบุษย์
วัน เดือน ปี เกิด 26 มีนาคม 2528
สถานที่เกิด ตรัง
วุฒิการศึกษา พ.ศ. 2549 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี
วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) พลศึกษา
จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2553 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท
การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) พลศึกษา
จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2563 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก
การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.)
สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา
จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ